

รายงาน

การบุกค้น - บุกแทงและยึดกุมแบบเพื่อการบูรณะ
โบราณสถานวัดสีกาสมุค
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เสนอ

โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกประวัติศาสตร์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง
ปีงบประมาณ 2542

รายงาน
การขุดค้น-ขุดแต่งและออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานวัดสี่กั๊ก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เสนอ
โครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย
ห้างหุ้นส่วนจำกัดสุศักดิ์ก่อสร้าง
ปีงบประมาณ 2542

คณะกรรมการตรวจการจ้าง

นายสด	แดงเอียด	ผู้อำนวยการสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3	
		พระนครศรีอยุธยา	ประธานกรรมการ
นายเอนก	สีหามาตย์	ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา	
			กรรมการ
นายฉัฐพล	ม่วงสรเขียว	เจ้าหน้าที่บริหารงาน 7	กรรมการ
นางสาวภักดิ์	อยู่คงดี	นักโบราณคดี 7ว	กรรมการ
นายเมธา	วิจักขณะ	นักโบราณคดี 7	กรรมการ
นางสาวทัศนลักษณ์	สุทธาตวิน	นายช่างศิลปกรรม 6	กรรมการ
นายเทอดศักดิ์	เย็นจู่ระ	นายช่างโยธา 3	กรรมการ

ผู้ควบคุมงาน

นายเมธา วิจักขณะ นักโบราณคดี 7

คำนำ

โครงการชุดค้นชุดแต่งและออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานวัดสีกาสมุด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโครงการชุดค้นชุดแต่งและออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานกลุ่มวัดมเหยงคณ์,วัดสีกาสมุด,วัดช้าง และตำหนักมเหยงคณ์ ซึ่งกรมศิลปากรได้ว่าจ้าง หจก.สุรศักดิ์ก่อสร้างดำเนินการตามสัญญาเลขที่ 11/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2542ซึ่งทางหจก.สุรศักดิ์ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 30 เดือนมิถุนายน 2542 งานได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 วัดสีกาสมุด มีคณะทำงานประกอบด้วย

1.นายรังษี	อ่วมทอง	นักโบราณคดี
2.นายบุรินทร์	สิงห์โตอาจ	นักประวัติศาสตร์ศิลปะ
3.นายดิษพงศ์	เนตรล้อมวงศ์	นักประวัติศาสตร์ศิลปะ
4.นายทศพล	สุกฤตศาสนนท์	นักมานุษยวิทยา
5.นายณฤพล	หวังธงชัยเจริญ	ผู้ช่วยนักโบราณคดี
6.นายณพล	จตุชัย	ช่างเขียนแบบ
7.นายธีรกุล	สิงห์แสนยาพงศ์	ช่างเขียนแบบ
8.นายเฉลิมชัย	ตะก้อง	นักวิชาการช่างศิลป์

การดำเนินงานชุดค้นชุดแต่งและออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานวัดสีกาสมุด นี้ทางคณะผู้จัดทำในนามของหจก.สุรศักดิ์ก่อสร้าง ขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนโดยตรงจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา , การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมศิลปากร ซึ่งความควบคุมโครงการชุดค้นชุดแต่งและออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถาน โดยสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มา ณ ที่นี้ด้วย

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญภาพถ่าย	
สารบัญภาพลายเส้น	
บทนำ	1
ความเป็นมาของของโครงการ	1
พื้นฐานทางประวัติศาสตร์อยุธยา	3
วัตถุประสงค์ของโครงการ	5
เป้าหมาย	7
วิธีการดำเนินงาน	7
ระยะเวลาปฏิบัติงาน	8
งบประมาณ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 1 โบราณสถานก่อนการดำเนินงาน	10
1.1 ที่ตั้ง	10
1.2 ประวัติการทำงานที่ผ่านมา	10
1.3 สภาพปัจจุบันของโบราณสถาน	11
1.4 การวางผังหลุมขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดี	13
1.5 เทคนิคการขุดแต่งโบราณสถาน	13
1.6 เทคนิคการขุดค้นทางโบราณคดี	15
1.7 การเก็บหลักฐานและบันทึกข้อมูลขุดค้น	15
1.8 การเก็บหลักฐานและบันทึกข้อมูลขุดแต่ง	16
บทที่ 2 โบราณสถานภายหลังการขุดแต่ง	18
2.1 สภาพโดยทั่วไปและลักษณะแผนผัง	18
2.2 ลักษณะโบราณสถานภายหลังการขุดแต่ง	19
2.2.1 เจดีย์ประธาน (หมายเลข 1)	19
2.2.2 อุโบสถ (หมายเลข 2)	20

2.2.3 อาคารโถง (หมายเลข 3)	22
2.2.4 ศาลาทำน้ำ (หมายเลข 4)	22
2.2.5 แนวคันอิฐกันดินยกระดับ (หมายเลข 5)	22
2.2.6 แนวคันอิฐป้องกันดินรอบเกาะ (หมายเลข 6)	23
2.2.7 เจดีย์ทรงกลมด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (หมายเลข 7)	23
2.2.8 เจดีย์ทรงกลมด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ (หมายเลข 8)	24
2.2.9 โบราณสถานหมายเลข 9	24
2.3 เทคนิคการก่อสร้าง	25

บทที่ 3 โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่ง	28
3.1 โบราณวัตถุประเภทองค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรม	28
3.1.1 ส่วนประกอบสถาปัตยกรรมประเภทดินเผา	28
3.1.2 ส่วนประกอบสถาปัตยกรรมประเภทปูนปั้น	31
3.1.3 ส่วนประกอบสถาปัตยกรรมประเภทโลหะ	31
3.2. โบราณวัตถุประเภทรูปเคารพทางศาสนา	32
2.2.1 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อหิน	33
2.2.2 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อดิน	32
2.2.3 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากสำริด	33
2.2.4 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากปูน	35
3.3. โบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ	35
3.3.1 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาพื้นเมือง	36
- ภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดินธรรมดา (Earthen ware)	36
- ภาชนะดินเผาประเภทเนื้อแกร่ง (Stone ware)	36
3.3.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย	37
- ภาชนะดินเผาประเภทเนื้อแกร่ง (Stone ware)	37
3.3.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน	37
- ภาชนะดินเผาประเภทเนื้อแกร่ง (Stone ware)	38
3.3.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตากลุ่มสุโขทัย – ศรีสัชนาลัย	38
- ภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วย	38

เรื่อง	หน้า
3.4. โบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นจากต่างประเทศ	39
3.4.1 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาในประเทศจีน	40
- ภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วย จากแหล่งเตา	40
ในประเทศจีนในสมัยราชวงศ์หยวน	
- ภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วย จากแหล่งเตา	40
ในประเทศจีนในสมัยราชวงศ์หมิง	
3.5. โบราณวัตถุประเภทโลหะ	41
3.6. สรุปผลการวิเคราะห์และการกำหนดอายุ	42
โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด	
บทที่ 4 การขุดตรวจและขุดค้นทางโบราณคดี	62
4.1 หลุมขุดค้น TP.144	
- ชั้นดินธรรมชาติ	62
- โบราณวัตถุที่พบ	64
- ชั้นดินทางวัฒนธรรม	65
- สรุปการขุดค้น	65
บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ	67
5.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	67
5.2 รูปทรงสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรม	70
บทที่ 6 สรุป	74
บรรณานุกรม	81
รูปภาพถ่ายประกอบ	82
ภาพถ่ายเส้น	146
แผนผัง	173

สารบัญภาพถ่าย

รูปที่	ชื่อรูป	ฟิล์มที่	หน้า
รูปที่ 1	ทางเข้าและคูน้ำรอบโบราณสถาน	(1/1)	83
รูปที่ 2	คูน้ำรอบโบราณสถาน	(1/2)	83
รูปที่ 3	คูน้ำรอบโบราณสถาน	(1/3)	84
รูปที่ 4	เจดีย์ประธาน	(1/9)	84
รูปที่ 5	เจดีย์ประธาน	(1/11)	85
รูปที่ 6	ซุ้มโค้งประดิษฐานพระพุทธรูปรอบเจดีย์	(1/12)	85
รูปที่ 7	ซุ้มโค้งปูนปั้นภายในกรุเจดีย์ประธาน	(5/34)	86
รูปที่ 8	ซุ้มช้างล้อมวัดมเหยงคณ์	(2/36)	86
รูปที่ 9	ซุ้มภายในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ	(2/37)	87
รูปที่ 10	สภาพปัจจุบันของเจดีย์ประธาน	(1/23)	87
รูปที่ 11	สภาพปัจจุบันของเจดีย์ประธานทิศตะวันตก	(1/13)	88
รูปที่ 12	สภาพปัจจุบันของซุ้มโค้งรอบเจดีย์	(1/35)	88
รูปที่ 13	อุโบสถ และเจดีย์ประธาน	(1/6)	89
รูปที่ 14	อุโบสถ ทิศตะวันตกเฉียงใต้	(1/26)	89
รูปที่ 15	อุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	(1/27)	90
รูปที่ 16	อุโบสถทิศตะวันตกเฉียงใต้	(1/10)	90
รูปที่ 17	สภาพปัจจุบันภายในอุโบสถ	(1/21)	91
รูปที่ 18	ศาลาพระบนอุโบสถ	(1/20)	91
รูปที่ 19	เศษพระศิวะภายในอุโบสถ	(1/24)	92
รูปที่ 20	แนวโบราณสถานด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน	(1/14)	92
รูปที่ 21	โบราณสถาน หมายเลข 3	(1/32)	93
รูปที่ 22	หลุมทดสอบโบราณสถาน หมายเลข 3	(1/33)	93
รูปที่ 23	โบราณสถานหมายเลข 4 (ทำน้ำ)	(1/4)	94
รูปที่ 24	โบราณสถานหมายเลข 4 (ทำน้ำ)	(1/5)	94
รูปที่ 25	แนวโบราณสถานหมายเลข 5	(1/28)	95
รูปที่ 26	แนวโบราณสถานหมายเลข 5	(1/29)	95
รูปที่ 27	แนวโบราณสถานหมายเลข 5	(1/30)	96
รูปที่ 28	แนวโบราณสถานหมายเลข 5	(1/36)	96

รูปที่	ชื่อรูป	ฟิล์มที่	หน้ารูป
รูปที่ 29	แนวโบราณสถานหมายเลข 5	(1/38)	97
รูปที่ 30	แนวโบราณสถานหมายเลข 5	(1/39)	97
รูปที่ 31	แนวโบราณสถานหมายเลข 6	(6/24)	98
รูปที่ 32	สิ่งปลูกสร้างในเขตโบราณสถาน	(1/19)	98
รูปที่ 33	สภาพทั่วไปของโบราณสถาน	(7/20)	99
รูปที่ 34	โบราณสถานหมายเลข 3 ด้านทิศตะวันตก	(7/8)	99
รูปที่ 35	เจดีย์กลม โบราณสถานหมายเลข 7,8	(2/22)	100
รูปที่ 36	บันไดทางขึ้นสู่พื้นยกระดับด้านทิศใต้	(6/38)	100
รูปที่ 37	บริเวณทำนน้ำทางขึ้น โบราณสถาน	(6/28)	101
รูปที่ 38	ซุ้มโค้งประดิษฐานพระพุทธรูปรอบเจดีย์	(2/9)	101
รูปที่ 39	สภาพการทรุดตัวของเจดีย์ประธาน	(2/2)	102
รูปที่ 40	ระดับพื้นเจดีย์ประธานและ โบราณสถานหมายเลข 7	(5/27)	102
รูปที่ 41	การก่อพอกเพิ่มเติมบริเวณฐานของเจดีย์ประธาน	(5/28)	103
รูปที่ 42	ระดับการก่อสร้างซ้อนทับกันของเจดีย์ประธาน	(5/29)	103
รูปที่ 43	ระดับการก่อสร้างซ้อนทับกันของเจดีย์ประธาน	(5/15)	104
รูปที่ 44	การค้ำยันเพื่อความมั่นคงของเจดีย์ประธาน	(2/14)	104
รูปที่ 45	การก่อพอกเพิ่มเติมบริเวณก้านฉัตรเจดีย์ประธาน	(2/4)	105
รูปที่ 46	อุโบสถด้านที่คงสภาพสมบูรณ์ที่สุด	(4/1)	105
รูปที่ 47	มุขด้านหน้าและประตูทางเข้าอุโบสถ	(4/6)	106
รูปที่ 48	มุขด้านหลังและประตูทางออกอุโบสถ	(4/30)	106
รูปที่ 49	ผนังอุโบสถด้านที่คงสภาพสมบูรณ์ที่สุด	(4/10)	107
รูปที่ 50	ร่องรอยของเสายภายในอุโบสถ	(5/35)	107
รูปที่ 51	แนวเอ็นรับน้ำหนักภายในอาคารที่ซ้อนทับกัน	(5/9)	108
รูปที่ 52	ประตู 3 ช่องทางด้านมุขหน้า	(4/8)	108
รูปที่ 53	บันไดทางขึ้นด้านมุขหน้า	(4/31)	109
รูปที่ 54	บันไดทางขึ้นด้านมุขหลัง	(9/26)	109
รูปที่ 55	ช่องหน้าต่างของพระอุโบสถ	(9/27)	110
รูปที่ 56	ฐานชุกชีภายในอุโบสถ	(4/15)	110
รูปที่ 57	ฐานเสมารอบอุโบสถ	(4/23)	111
รูปที่ 58	ใบเสมาหินชนวนของวัดสีกาสมุค	(4/25)	111
รูปที่ 59	โบราณสถานหมายเลข 3 ด้านทิศตะวันตก	(7/4)	112

รูปที่	ชื่อรูป	ฟิล์มที่	หน้า
รูปที่ 60	แนวเอ็นรับน้ำหนักของโบราณสถานหมายเลข 3	(7/11)	112
รูปที่ 61	แนวเศษวัสดุที่นำมาเรียงเป็นเอ็นกันดิน	(7/31)	113
รูปที่ 62	ทางเข้า-ออกโบราณสถานหมายเลข 3	(7/9)	113
รูปที่ 63	ทำน้ำ โบราณสถานหมายเลข 4	(6/29)	114
รูปที่ 64	ร่องรอยการปฏิฐูที่เหลือยู่ในปัจจุบัน	(6/31)	114
รูปที่ 65	ร่องรอยการปฏิฐูในแนวลาดเอียงของคลัง	(6/32)	115
รูปที่ 66	แนวคันอิฐยกระดับรอบเจดีย์และอุโบสถ	(7/21)	115
รูปที่ 67	แนวคันอิฐยกระดับเป็นสองชั้น	(7/17)	116
รูปที่ 85	บันไดทางขึ้นชั้นยกระดับด้านทิศตะวันออก	(4/34)	116
รูปที่ 69	บันไดทางขึ้นชั้นยกระดับด้านทิศใต้	(7/14)	117
รูปที่ 70	สภาพพังทลายของแนวคันอิฐยกระดับ	(7/29)	117
รูปที่ 71	แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศตะวันตก	(6/19)	118
รูปที่ 72	แนวคันอิฐป้องกันดินด้านที่สมบูรณ์ที่สุด	(6/23)	118
รูปที่ 73	แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศเหนือ	(6/37)	119
รูปที่ 74	แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศตะวันออก	(6/34)	119
รูปที่ 75	แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศใต้	(6/26)	120
รูปที่ 76	ฐานรากเจดีย์ทรงกลมโบราณสถานหมายเลข 7	(2/21)	120
รูปที่ 77	แกนอิฐรูปกากบาทโบราณสถานหมายเลข 7	(3/29)	121
รูปที่ 78	ระดับพื้นของโบราณสถานหมายเลข 7	(5/30)	121
รูปที่ 79	แนวอิฐและชิ้นส่วนเจดีย์ที่ใช้เป็นแนวกันดิน	(7/34)	122
รูปที่ 80	ฐานรากเจดีย์ทรงกลมโบราณสถานหมายเลข 8	(2/20)	122
รูปที่ 81	แกนอิฐรูปกากบาทโบราณสถานหมายเลข 8	(3/33)	123
รูปที่ 82	โบราณสถานหมายเลข 9	(7/24)	123
รูปที่ 83	สภาพปัจจุบันของโบราณสถานหมายเลข 9	(7/25)	124
รูปที่ 84	แกนอิฐสมัยที่ 1 ของเจดีย์ประธาน	(5/10)	124
รูปที่ 85	การก่อพอกฐานเจดีย์ประธานในสมัยที่ 3	(5/17)	125
รูปที่ 86	กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 1	(10/1)	125
รูปที่ 87	กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 2	(10/5)	126
รูปที่ 88	กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 3	(10/4)	126
รูปที่ 89	กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 4 ตัวผู้	(10/2)	127
รูปที่ 90	กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 4 ตัวเมีย	(10/3)	127

รูปที่	ชื่อรูป	ฟิล์มที่	หน้า
รูปที่ 91	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1	(10/9)	128
รูปที่ 92	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 2	(10/8)	128
รูปที่ 93	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 3	(10/6)	129
รูปที่ 94	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4	(10/7)	129
รูปที่ 95	ส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมประเภทปูนปั้น	(10/27)	130
รูปที่ 96	ตะปูโลหะแบบที่ 1	(10/36)	130
รูปที่ 97	ตะปูโลหะแบบที่ 2	(10/37)	131
รูปที่ 98	ตะปูโลหะแบบที่ 3	(10/38)	131
รูปที่ 99	ตะปูโลหะแบบที่ 4	(10/39)	132
รูปที่ 100	เศียรพระพุทธรูปเนื้อหินทราย	(10/29)	132
รูปที่ 101	พระพิมพ์ดินเผาปางประทานพร	(10/16)	133
รูปที่ 102	พระพิมพ์ดินเผา(พระ โคนสมอ)	(10/14)	133
รูปที่ 103	พระพิมพ์ดินเผาแบบศรีกาย	(10/40)	134
รูปที่ 104	ฐานพระดินเผาเนื้อแกร่ง	(10/41)	134
รูปที่ 105	ชิ้นส่วนพระบาทพระพุทธรูปสำริด	(10/17)	135
รูปที่ 106	ชิ้นส่วนเศียรพระศกพระพุทธรูปสำริด	(10/12)	135
รูปที่ 107	เศียรชิ้นพระพุทธรูปสำริด	(10/13)	136
รูปที่ 108	ภาชนะดินเผาแหล่งเตาพื้นเมือง	(10/16)	136
รูปที่ 109	ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง	(10/18)	137
รูปที่ 110	ภาชนะดินเผาแหล่งเตาแม่น้ำน้อย	(10/17)	137
รูปที่ 111	เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หยวน	(10/20)	138
รูปที่ 112	เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หยวน	(10/24)	138
รูปที่ 113	สภาพพื้นที่ก่อนขุดค้น หลุม TP.1	(8/2)	139
รูปที่ 114	หลุมขุดค้น TP.1	(9/8)	139
รูปที่ 115	ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 1	(9/9)	140
รูปที่ 116	ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 2	(9/11)	140
รูปที่ 117	ร่องรอยแนวคันอิฐรอบอุโบสถ	(8/13)	141
รูปที่ 118	ชิ้นส่วนเสาปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรม	(8/28)	141
รูปที่ 119	ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 3	(9/12)	142
รูปที่ 120	ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 4	(9/15)	142
รูปที่ 121	ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 5	(9/17)	143

รูปที่	ชื่อรูป	ฟิล์มที่	หน้า
รูปที่ 122	โบราณวัตถุในชั้นดินที่ 1	(8/11)	143
รูปที่ 123	โบราณวัตถุในชั้นดินที่ 2	(8/37)	144
รูปที่ 124	ชิ้นส่วนเสาปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรม	(8/34)	144
รูปที่ 125	ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินทางวัฒนธรรม	(9/6)	145

สารบัญภาพถ่ายเส้นโบราณวัตถุ วัดสีกาสมุด

ภาพถ่ายเส้นที่	แสดง	หน้า
ภาพถ่ายเส้นที่ 1	กระเบื้องมุงหลังคาดินเผา แผ่นเรียบแบบที่ 1	147
ภาพถ่ายเส้นที่ 2	กระเบื้องมุงหลังคาดินเผา แผ่นเรียบแบบที่ 2	148
ภาพถ่ายเส้นที่ 3	กระเบื้องมุงหลังคาดินเผาากกล้วยแผ่นเรียบ	149
ภาพถ่ายเส้นที่ 4	กระเบื้องลอนมุงหลังคาดินเผาากกล้วย ตัวผู้	150
ภาพถ่ายเส้นที่ 5	กระเบื้องลอนมุงหลังคาดินเผาากกล้วย ตัวเมีย	151
ภาพถ่ายเส้นที่ 6	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1	152
ภาพถ่ายเส้นที่ 7	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 2	153
ภาพถ่ายเส้นที่ 8	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 3	154
ภาพถ่ายเส้นที่ 9	กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4	155
ภาพถ่ายเส้นที่ 10	ชิ้นส่วนประกอบสถาปัตยกรรมดินเผา S2E4	156
ภาพถ่ายเส้นที่ 11	เศียรพระพุทธรูปเนื้อหิน N0E4	157
ภาพถ่ายเส้นที่ 12	เศียรพระพุทธรูปเนื้อสำริด N3E9	158
ภาพถ่ายเส้นที่ 13	ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเปาป่างประธานพร N1E4	158
ภาพถ่ายเส้นที่ 14	ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา พระ โคนสมอ S1E4	159
ภาพถ่ายเส้นที่ 15	ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา มีการลงรักปิดทอง N2E4	159
ภาพถ่ายเส้นที่ 16	ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผาทรงศรี ภายN1E7	160
ภาพถ่ายเส้นที่ 17	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด พระบาทขวา N1E3	160
ภาพถ่ายเส้นที่ 18	ชิ้นส่วนพระวรกายพระพุทธรูปสำริด ประดับรักปิดทอง N1E5	161
ภาพถ่ายเส้นที่ 19	ชิ้นส่วนพระวรกายพระพุทธรูปสำริด ประดับรักปิดทอง N2E3	161
ภาพถ่ายเส้นที่ 20	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	162
ภาพถ่ายเส้นที่ 21	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณเม็ดพระศก N3E2	162
ภาพถ่ายเส้นที่ 22	ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา เนื้อธรรมดา เตาพื้นเมือง	163
ภาพถ่ายเส้นที่ 23	ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผา เนื้อธรรมดา เตาพื้นเมือง	164
ภาพถ่ายเส้นที่ 24	ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง เตาพื้นเมือง	165
ภาพถ่ายเส้นที่ 25	ชิ้นส่วนฝาภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง เตาแม่น้ำน้อย	166
ภาพถ่ายเส้นที่ 26	ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง เตาบ้านบางปูน	167
ภาพถ่ายเส้นที่ 27	ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง เตาบ้านบางปูน	168
ภาพถ่ายเส้นที่ 28	ชิ้นส่วนกันเครื่องถ้วยจีน เขียนครามได้เคลือบ สมัยราชวงศ์หยวน	169
ภาพถ่ายเส้นที่ 29	ชิ้นส่วนปากและลำตัวเครื่องถ้วยจีน เขียนครามได้เคลือบราชวงศ์หมิง	170
ภาพถ่ายเส้นที่ 30	ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา หลุมขุดค้น TP1	172

สารบัญผังรูปแบบ

ผังหลังการชุบแต่ง

แผนผังที่	แสดง	หน้า
แผนผังที่ 1	ผังบริเวณก่อนการชุบแต่ง	14
แผนผังที่ 2	ผังบริเวณก่อนการชุบแต่งแสดงหลุมชุบแต่ง	14
แผนผังที่ 3	ผังบริเวณหลังการชุบแต่ง	174
แผนผังที่ 4	รูปผังพื้นเจดีย์ประธาน (หมายเลข 1) หลังการชุบแต่ง	175
แผนผังที่ 5	รูปตั้งเจดีย์ประธานหลังการชุบแต่งด้านทิศเหนือ-ทิศใต้	176
แผนผังที่ 6	รูปตั้งเจดีย์ประธานหลังการชุบแต่งด้านทิศตะวันออก-ทิศตะวันตก	177
แผนผังที่ 7	รูปผังพื้นอุโบสถ (หมายเลข 2) หลังการชุบแต่ง	178
แผนผังที่ 8	รูปตั้งอุโบสถหลังการชุบแต่งด้านทิศตะวันตก-ทิศเหนือ	179
แผนผังที่ 9	รูปตั้งอุโบสถหลังการชุบแต่งด้านทิศตะวันออก-ทิศใต้	180
แผนผังที่ 10	รูปผังพื้นโบราณสถานหมายเลข 3	181
แผนผังที่ 11	รูปผังพื้นโบราณสถานหมายเลข 4	182
แผนผังที่ 12	รูปผังพื้นโบราณสถานหมายเลข 7	183
แผนผังที่ 13	รูปผังพื้นโบราณสถานหมายเลข 8	184

ผังสัณนิษฐาน

แผนผังที่	แสดง	หน้า
แผนผังที่ 1	ผังบริเวณสมัยที่ 1	185
แผนผังที่ 2	ผังบริเวณสมัยที่ 2	186
แผนผังที่ 3	ผังบริเวณสมัยที่ 3	187
แผนผังที่ 4	สัณนิษฐานรูปเจดีย์ประธานสมัยที่ 1	188
แผนผังที่ 5	สัณนิษฐานรูปเจดีย์ประธานสมัยที่ 2,3,ผังพื้นเจดีย์ประธาน	189
แผนผังที่ 6	สัณนิษฐานอุโบสถสมัยที่ 1	190
แผนผังที่ 7	สัณนิษฐานอุโบสถสมัยที่ 2	191
แผนผังที่ 8	สัณนิษฐานผังพื้นอุโบสถสมัยที่ 1,2	192
แผนผังที่ 9	สัณนิษฐานอุโบสถสมัยที่ 3	193

สารบัญผังชั้นดิน

แผนผังที่	แสดง	หน้า
แผนผังที่ 1	ผังชั้นดินหลุมชุดคัน TP. 1 วัดสีกาสมุด	194

1.ความเป็นมาของโครงการ

ปัจจุบันนี้ กรุงเทพมหานคร ราชธานีของประเทศไทย นับได้ว่าเป็นศูนย์กลางที่มีความสำคัญในด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมของทั้งประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีรากฐานและพัฒนาการสืบเนื่องมาจากราชธานีเดิมคือ “กรุงศรีอยุธยา” ซึ่งเสื่อมลงด้วยเหตุทางการศึกสงคราม และเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (ศรีศักร วัลลิโภดม : 2542 ; 3)

กรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบัน ดำรงฐานะเป็นราชธานีของอาณาจักรสยาม เป็นเวลาทั้งสิ้น 417 ปี (พ.ศ. 1893 - 2310) ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก ซึ่งแม่น้ำแต่ละสายจะมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาตรงบริเวณที่ตั้งพระนครก่อนไหลลงสู่อ่าวไทย จึงเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญในการติดต่อค้าขายทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ (ศรีศักร วัลลิโภดม : 2542 ; 23) เนื่องจากภูมิประเทศที่เป็นชัยภูมิอันเหมาะสมนี้เอง ทำให้กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางและมีพัฒนาการทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง จนนับได้ว่าเป็นมหานครอันยิ่งใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอดีต ซึ่งเป็นหลักฐานที่สามารถยืนยันได้ถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาได้เป็นอย่างดีก็คือ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และเอกสารทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ที่สามารถพบได้ทั่วไปเกี่ยวกับกรุงศรีอยุธยาในปัจจุบัน

ภายหลังการเปลี่ยนราชธานีจากกรุงศรีอยุธยามาเป็นกรุงธนบุรีและกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ อันเนื่องมาจากเหตุผลของการศึกสงคราม และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อกรุงศรีอยุธยาพ่ายแพ้สงครามต่อพม่าในปี พ.ศ. 2310 เป็นต้นมา กรุงศรีอยุธยาก็ถูกทิ้งร้างไปเพราะสภาพความเสื่อมโทรมของบ้านเมืองจากการสงครามดังกล่าว จนกระทั่งถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โปรดให้ พระยาโบราณราชธานินทร์ สมุหเทศาภิบาล ผู้สำเร็จราชการมณฑลกรุงเก่า ดำเนินการสำรวจจุดแต่งและปรับสภาพภูมิทัศน์ภายในพระราชวังโบราณ รวมทั้งสงวนที่ดินเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ไว้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ห้ามบุคคลถือสิทธิ์ครอบครอง เมื่อ พ.ศ. 2451 นับได้ว่าเป็นการอนุรักษ์เกาะเมืองอยุธยาเป็นครั้งแรกและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีลำดับการอนุรักษ์ดังนี้

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง พ.ศ. 2475 หลวงประดิษฐมนูธรรม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้สนับสนุนให้มีการตราพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และที่ดินร้างภายในกำแพงเมืองให้กระทรวงการคลัง

พ.ศ. 2478 กรมศิลปากรในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานที่สำคัญในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นโบราณสถานของชาติจำนวน 69 แห่ง

พ.ศ. 2481 กรมสิทธิที่ดินเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา เป็นของกระทรวงการคลังตามพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงเมืองร้างให้เป็นศูนย์กลางการค้าและการปกครอง

พ.ศ. 2499 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้ดำเนินการขุดแต่งและบูรณะโบราณสถานภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาหลายแห่ง เช่น วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระศรีสรรเพชญ์ เป็นต้น แต่จากความไม่สงบภายในประเทศ ทำให้การดำเนินการต้องหยุดชะงักลงในปีถัดมา คือ พ.ศ. 2500 พร้อมกับคำสั่งยุบกระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. 2510 สำนักผังเมืองในสังกัดกระทรวงมหาดไทย เสนอให้กรมศิลปากรร่วมกับสำนักผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเทศบาลเมืองอยุธยา ดำเนินการพัฒนาเกาะเมืองตามโครงการสำรวจขุดแต่งและบูรณะโบราณสถานภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาและบริเวณใกล้เคียงต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการอนุมัติโครงการ

พ.ศ. 2511 กรมศิลปากรอนุมัติงบประมาณจำนวน 1,000,000 บาท เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาเกาะเมือง และดำเนินการขุดแต่งและบูรณะโบราณสถานที่สำคัญด้วย

พ.ศ. 2519 กรมศิลปากรประกาศเขตพื้นที่ภายในเกาะเมือง จำนวน 1.810 ไร่ เป็นเขตโบราณสถาน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2519

พ.ศ. 2525 ปรับปรุงเป็นโครงการอุทยานประวัติศาสตร์

พ.ศ. 2532 เริ่มโครงการจัดทำแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และบริเวณใกล้เคียง (ศิลปากร, กรม: 2537; 8)

ในที่สุดแล้วด้วย การตระหนักถึงความสำคัญและความยิ่งใหญ่ในอดีตของกรุงศรีอยุธยา องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) มีมติ ณ กรุงคาร์เธจ ประเทศตูนิเซีย ให้ขึ้นทะเบียนนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ไว้ในบัญชีมรดกโลก เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 (ศิลปากร, กรม: 2539; 35)

การขึ้นบัญชีมรดกโลกของนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงคุณค่าอันสูงส่ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประวัติศาสตร์ และ ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน กรมศิลปากรภายใต้การดำเนินการของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา จึงได้ดำเนินการขุดแต่งบูรณะและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โบราณสถานในเกาะเมืองและนอกเกาะเมือง โดยคำนึงถึงหลักพื้นฐานในการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานของการสงวนรักษามรดกทางสถาปัตยกรรมของสภาระหว่างประเทศว่าด้วยอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี (INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENT AND SITES) ซึ่งมีดังนี้

- การป้องกันการเสื่อมสภาพ (PROTECTION)

- การสงวนรักษาสภาพ (PRESERVATION)
- การอนุรักษ์ (CONSERVATION)
- การเสริมความมั่นคงแข็งแรง (CONSOLIDATION)
- การบูรณปฏิสังขรณ์ (RESTORATION)
- การฟื้นฟูสภาพตามเค้าโครงการทางสถาปัตยกรรม (RECONSTRUCTION)
- การรื้อแล้วประกอบคืนสภาพเดิม (ANASTYLOSIS)

2. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา

การศึกษางานทางด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมจำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างทางประวัติศาสตร์ของชุมชนนั้น ๆ เป็นพื้นฐาน ซึ่งจะมีผลผลักดันต่อกระบวนการแปรรูปทรงทางสถาปัตยกรรมและการสร้างศาสนสถานในสมัยอยุธยา

ศิลปกรรมอยุธยามีได้สร้างขึ้นพร้อมกับการสถาปนาอาณาจักร แต่ได้เกิดจากการเพาะบ่มจากอารยธรรมเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่ในแถบภาคกลางของสยามประเทศ ความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ด้านต่าง ๆ ของชุมชน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทั้งทางกายภาพ คติความเชื่อ และรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ความเข้าใจในประวัติศาสตร์จึงมีส่วนสำคัญใช้อธิบายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับงานสถาปัตยกรรมและทางโบราณคดี ดังนี้

ข้อสมมติฐาน

จากการศึกษาโบราณสถาน-โบราณวัตถุ ในเขตเกาะเมืองและนอกเกาะเมือง ชี้ให้เห็นว่าบริเวณนี้เคยมีชุมชนตั้งถิ่นฐานก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา (จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์ 2535: 51-53) พระยาโบราณราชธานินทร์ อาจจะเป็นปราชญ์ท่านแรกที่กล่าวว่าจะมีเมืองเก่าที่ตั้งมาก่อนอยุธยา และอยู่ทางฟากตะวันออกของตัวเกาะอยุธยาในปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงกล่าวถึงเมืองโบราณแห่งนี้ในบทบรรยายพิเศษ สรุปความเป็นมาของเมืองโบราณก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยาสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานของพระยาโบราณราชธานินทร์ ทรงเรียกว่าเมืองอโยธยา โดยทรงสันนิษฐานว่าเป็นเมืองที่เขมรสร้างขึ้น

การสร้างชุมชนในแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาน่าจะพัฒนามาจาก ชุมชนที่เป็นศูนย์กลางระดับต่าง ๆ ในระบบการติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขาย ที่มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตามการขุดค้นทางโบราณคดีในพื้นที่แถบนี้ พบหลักฐานเก่าที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง พุทธศตวรรษที่ 11-16 หรือช่วงสมัยทวารวดี (กรมศิลปากร :2531:87) ซึ่งหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงถึงกระบวนการที่ผลักดันให้ชุมชนที่กระจายกันอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ รวมตัวเข้ามาอยู่ในกรอบของสังคม วัฒนธรรมที่ได้กลืนกลายมาเป็น สังคม-วัฒนธรรม แบบไทยปัจจุบัน

ศรีศักร วัลลิโภดม อาจารย์ประจำคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เสนอบทความเมื่อปี พ.ศ. 2509 (ศรีศักร วัลลิโภดม: 2509; 67) อธิบายความสำคัญของเมืองอโยธยาใน

ฐานะศูนย์กลางสำคัญแทนที่ลพบุรีมาแล้ว ก่อนสถาปนากรุงศรีอยุธยา คือราวพุทธศตวรรษที่ 19 ทั้งนี้โดยเหตุผลของความเจริญเติบโตทางการค้าขายบริเวณเขตภาคกลางตอนล่าง ที่สืบเนื่องไปถึงสมัยอยุธยาตอนต้น

ในข้อเขียนของประยูร อุลุชาฎะ หรือ น. ปากน้ำ นักวิชาการทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ได้เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนโบราณในบริเวณลุ่มน้ำป่าสัก เรียกว่า อโยธยา เช่นเดียวกัน (น. ปากน้ำ : 2528; 52) โดยอ้างถึงพงสาวดารเหนือแสดงภาพความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ ระหว่างชุมชนต่าง ๆ ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ข้อเขียนยังเชื่อมโยงตำนาน พงสาวดารเข้ากับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมอีกด้วย

ธิดา สารยา ได้เสนอบทความและประวัติศาสตร์นิพนธ์ เรื่องความสัมพันธ์ของรัฐในระบบเมืองลูกหลวง หรือเมืองคู่ของละโว้และอโยธยาว่า เมืองทั้งสองอยู่ในอาณาบริเวณลุ่มน้ำป่าสัก-ลพบุรี มาจนตลอดลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และยังคงกล่าวอโยธยาดังอยู่ด้านตะวันออกของเกาะเมืองในปัจจุบัน(ธิดา สารยา :2526; 19)

อย่างไรก็ดีคำว่า *อโยธยา* หรือ *ศรีอโยธยา* มีหลักฐานร่วมสมัยทั้งของไทย จดหมายเหตุ รวมทั้งแผนที่โบราณของยุโรปสมัยก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก เรียกชื่อเมืองหลวงของสยามว่า *Odia* หรือ *อโยธยา*

จากหลักฐานที่กล่าวมาข้างต้นอาจแสดงให้เห็นข้อมูลใหม่ (พ.ศ. 2535) เกี่ยวกับคำว่า อโยธยา ยังคงใช้สืบมาอย่างน้อยก่อนเสียกรุงครั้งแรก ซึ่งในการขุดแต่งทางโบราณคดีทางพื้นที่ด้านตะวันออกของเกาะเมืองในครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องยกบทความและแนวคิดของนักวิชาการกลุ่มที่มีความเชื่อ เกี่ยวกับอาณาจักรอโยธยาที่ตั้งอยู่แถบบริเวณนี้ เพื่ออ้างอิงถึงแนวความคิดหลากหลายของนักวิชาการทั้งบุคคลที่เชื่อและไม่เชื่อเกี่ยวกับความคิดดังกล่าวไว้

ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาอันอาจทำให้เกิดการขัดแย้งเกี่ยวกับแนวความคิดดังกล่าว จึงเป็นเพียงการตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับอโยธยาไว้นอกประเด็นของการขุดแต่งในครั้งนี้ แต่ถ้าผลของการขุดแต่งมีหลักฐานที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหลักฐานทางด้านโบราณคดีและสถาปัตยกรรมของอาณาจักรอโยธยาได้ ก็จะดำเนินการสรุปและนำเสนอต่อไป

ในการขุดแต่งเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมในครั้งนี้ ได้ดำเนินการจัดแบ่งช่วงสมัยทางประวัติศาสตร์ไว้ 3 สมัยดังนี้

สมัยที่ 1 (อยุธยาตอนต้น)

เริ่มจากการสถาปนากรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ.1893 ในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) จนถึงรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถปี พ.ศ.2031 รวม 137 ปี เป็นช่วงการเริ่มสร้างอาณาจักรภายใต้การปกครองของ 3 ราชวงศ์ คือ ราชวงศ์ฝ่ายเหนือ (เชียงราย) , สุพรรณภูมิ และราชวงศ์สุโขทัย กรุงศรีอยุธยาได้ขยายขอบเขตทางการเมืองจากศูนย์กลางนครของรัฐภาค

กลางแผ่อำนาจไปยังเขมรในช่วงแรก และหัวเมืองเหนืออันมีสุโขทัยเป็นศูนย์กลางในช่วงปลายสมัยที่ 1

ในทางประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมสมัยนี้ นิยมสร้างตามแบบศิลปะลพบุรีและอุทองยิ่งกว่าสมัยสุโขทัย เจดีย์อันเป็นประธานของวัดมักสร้างเป็นปรางค์และมาลคบทบาทลงในตอนต้นของสมัยที่ 2

สมัยที่ 2 (อยุธยาตอนกลาง)

เริ่มจากปี พ.ศ. 2034 ในรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 จนถึงรัชกาลพระเจ้าทรงธรรม ในปี พ.ศ.2171 รวม 137 ปี จากการประดิษฐานพระพุทธศาสนานิกายสิงหลภิกขุหรือลังกาวงศ์ในกรุงศรีอยุธยา ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในวงการศาสนาครั้งสำคัญ การติดต่อกับต่างชาติขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะกับชาติตะวันตก เกิดสงครามกับพม่าในสมัยพระชัยราชาธิราชและดำเนินต่อมาจนเสียกรุงครั้งแรก และครั้งที่สองในสมัยสุดท้าย สมัยนี้มีการสร้างเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัดอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในเขตเกาะเมือง

สมัยที่ 3 (อยุธยาตอนปลาย)

ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2173 ในรัชกาลพระเจ้าปราสาททองถึงรัชกาลพระเจ้าท้ายสระ ปี พ.ศ.2274 รวม 101 ปี เป็นสมัยของการผลัดเปลี่ยนอำนาจจากกลุ่มกษัตริย์ไปสู่อำนาจของกลุ่มขุนนางของราชวงศ์ปราสาททองและราชวงศ์บ้านพลูหลวงในตอนปลายของราชอาณาจักร เกิดความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทั้งทางการเมือง และสังคม-วัฒนธรรม ได้แก่การสถาปนาลัทธิเทวราชแบบอิทธิพลเขมรขึ้นใหม่ มีการติดต่อกับชาวตะวันตกในสมัยพระนารายณ์มหาราช และกระแสนต่อต้านชาวตะวันตกในตอนปลายรัชกาล ความเปลี่ยนแปลงได้ส่งผลไปถึงพัฒนาการของศาสนสถาน ทำให้สิ่งก่อสร้างมีความหลากหลายมากขึ้น

ช่วงสุดท้ายเริ่มจากรัชกาลพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ปี พ.ศ.2275 ถึงเสียกรุงครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ.2310 รวม 35 ปี เป็นช่วงที่อยุธยาเจริญสูงสุดในทางศาสนา มีการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานเป็นอย่างมาก

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

สภาพปัจจุบันของบริเวณพื้นที่ด้านทิศตะวันออกของเกาะเมืองดังกล่าวมาข้างต้น นั้น นับเป็นพื้นที่กันชน (BUFFER AREA) ตามโครงการนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ที่มีลักษณะการผสมผสานทางกายภาพระหว่างเมืองในอดีตกับปัจจุบัน มีโบราณสถานกระจายตัวอยู่ทั่วบริเวณ โบราณสถานที่กระจายตัวอยู่นอกเกาะเมืองเหล่านี้ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนช่วยให้านครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยามีความบริบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่โบราณสถานที่กระจายตัวอยู่นั้นแต่ละแห่งอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมมีปัญหามานุษยกรุกเขตโบราณสถานค่อนข้างมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัยเข้าไปภายในโบราณสถานและเนื่องจากข้อสันนิษฐานเรื่อง “เมืองอโยธยา” ดังกล่าวก็ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้อย่างชัดเจน

ดังนั้นกรมศิลปากร โดยสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา ภายใต้การสนับสนุนจากโครงการเงินกู้ OECF (SIP) เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ด้อยโอกาส จากสภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น รวมถึงการเสริมสร้างการจ้างงานและเสริมความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ ในด้าน การเกษตร อุตสาหกรรม การบริการ (การท่องเที่ยว) และโครงการลงทุนเพื่อสังคม จึงดำเนินการขุดแต่งและบูรณะ โบราณสถานในบริเวณพื้นที่กันชนด้านทิศตะวันออกของเกาะเมือง เพื่ออนุรักษ์และปรับปรุงโบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรง และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบโบราณสถาน เพื่อเสริมคุณค่าของโบราณสถานให้มีความรื่นรมย์สวยงาม พร้อมกับรื้อฟื้นระบบคลอง ให้มีบรรยากาศกลมกลืนกับโบราณสถานเหมือนในครั้งอดีต ซึ่งการขุดแต่งโบราณสถานเป็นการได้ข้อมูลทางวิชาการที่สามารถนำมาใช้อธิบายเรื่องราวและคำจำกัดความของโบราณสถานในแต่ละแห่งที่ดำเนินการขุดแต่งให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้นอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดีต่อไปในภายภาคหน้า

โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้

3.1 เพื่อขยายพื้นที่เขตกันชนตะวันออกเป็น การสร้างองค์ประกอบของนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้สมบูรณ์ขึ้น โดยมีตัวโบราณสถานเป็นตัวอย่างลักษณะการกระจายตัวของ ชุมชน รอบพระนคร สามารถสะท้อนความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาในอดีต

3.2 เพื่ออนุรักษ์และปรับปรุงโบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรง

3.3 เพื่อศึกษาถึงร่องรอยและหลักฐานของชุมชนที่อาศัยในบริเวณ โบราณสถานแห่งนี้

3.4 เพื่อศึกษาชั้นดินที่สามารถแสดงถึงกิจกรรมในสมัยที่ก่อสร้างโบราณสถาน

3.5 เพื่อศึกษาวิเคราะห์โบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้น - ขุดแต่ง เพื่อนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดีอื่น ๆ อันอาจจะนำมาซึ่งข้อมูลใหม่ที่ชัดเจนมากขึ้น

3.6 เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางวิชาการที่สามารถนำมาใช้อธิบายเรื่องราวของเมืองอโยธยาก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยาให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

3.7 เพื่อสงวนรักษาไว้ให้เป็นสถานที่และแนวทางในการศึกษาด้านศิลปะและสถาปัตยกรรมของการก่อสร้างโบราณสถานสมัยอยุธยา รวมถึงการใช้วัสดุตลอดถึงวิธีการทางช่างด้านต่าง ๆ ให้เป็นที่ปรากฏอย่างชัดเจน

3.8 เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานในเขตพื้นที่เป็นการป้องกันมิให้ชุมชนบุกรุกเขตโบราณสถาน หรือขยายตัวเข้ามาประชิดโบราณสถานมากเกินไป

3.9 เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานเป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพวิธีการดำเนินชีวิตของชุมชน ที่มีการรวมตัวกันอยู่ตามแนวแม่น้ำลำคลองที่เปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงชุมชนอยุธยาให้เจริญเติบโตขึ้น

4. เป้าหมายของโครงการชุดแต่งทางโบราณคดีวัดสีกาสมุด

- 4.1 ชุดค้นทางโบราณคดี 1 ชุด
- 4.2 ชุดแต่งโบราณสถานและพื้นที่โดยรอบตามผังรูปแบบพื้นที่ 4,500 ตารางเมตร
 - ชุดแต่งเจดีย์ประธานและวิหาร พื้นที่ 900 ตารางเมตร
 - ชุดแต่งพื้นที่โดยรอบ พื้นที่ 3,600 ตารางเมตร
- 4.3 ดำรงรักษาผังสภาพโบราณสถานก่อนและหลังการชุดแต่งพื้นที่ 4,500 ตารางเมตร
- 4.4 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานที่พบทั้งหมด
- 4.5 ทำรายงานชุดแต่งทางโบราณคดี

5. วิธีการดำเนินงาน

ใช้วิธีจ้างเหมาประกวดราคาโดยผู้รับเหมาต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานชุดค้นชุดแต่งทางโบราณคดีและการทำผังรูปแบบของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา ในความดูแลของสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การทำแผนผังโบราณสถาน

5.1.1 การทำผังโบราณสถานสภาพก่อนการชุดแต่ง ต้องประกอบด้วยผังบริเวณ ผังโบราณสถานทุกองค์ ซึ่งแสดงผังด้านราบและรูปตั้งทั้ง 4 ด้าน โดยให้ทำตามสภาพ และสัดส่วนจริง

5.1.2 การทำผังโบราณสถานสภาพหลังการชุดแต่ง ต้องประกอบด้วยรายละเอียดเช่นเดียวกับผังโบราณสถานสภาพก่อนการชุดแต่ง

5.1.3 การเขียนแบบโบราณสถานทุกชนิด ให้เขียนลงบนฟิล์มเขียนแบบ ขนาดไม่ต่ำกว่า A1 ทั้งสภาพหลังการชุดแต่ง แบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมและแบบเพื่อการบูรณะ

5.1.4 กำหนดมาตราส่วนให้เหมาะสมกับกระดาษ แต่โดยทั่วไปไม่ควรใช้มาตราส่วนเล็กกว่า 1:75

5.2 การชุดค้นและการชุดแต่งทางโบราณคดี

5.2.1 การชุดค้นและชุดแต่งทางโบราณคดี ต้องปฏิบัติตามเทคนิควิชาการโบราณคดี

5.2.2 ต้องเก็บโบราณวัตถุที่พบในชั้นดินอย่างละเอียด ซึ่งบางกรณีจะต้องร่อนดินเพื่อเก็บโบราณวัตถุขนาดเล็กด้วย

5.2.3 การชุดค้นให้ชุดตามระดับชั้นดินสมบัติลึกครั้งละไม่เกิน 10 เซนติเมตร และ/หรือชุดค้นตามระดับชั้นดินธรรมชาติแล้วแต่กรณี

5.2.4 ระหว่างปฏิบัติงานให้จดบันทึกอย่างละเอียด รวมถึงการถ่ายภาพทำแผนผัง

5.2.5 โบราณวัตถุและชิ้นส่วนโบราณสถานที่พบ จากการปฏิบัติงานทางโบราณคดีให้ทำความสะอาดและเก็บรักษาอย่างเหมาะสมเพื่อวิเคราะห์แล้ว ทำทะเบียนโบราณวัตถุที่พบมอบให้กรมศิลปากร

5.2.6 ต้องศึกษาวิเคราะห์โบราณสถาน และโบราณวัตถุที่พบจากการปฏิบัติงานทั้งหมด

5.2.7 ต้องศึกษาวิเคราะห์ชั้นดินทางโบราณคดีและเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ถ้าจำเป็น

5.2.8 การทำผังชั้นดินทางโบราณคดีให้ทำทั้ง 4 ด้านลงในกระดาษฟิล์มเขียนแบบขนาด A3

6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ตามสัญญากำหนด คือวันที่ 26 มิถุนายน 2542 ถึง 25 มกราคม 2543 (รวมทั้งสิ้น 210 วัน)

7. งบประมาณ

ตามสัญญาชุดแต่งออกแบบบูรณะโบราณสถาน (สัญญาเลขที่ 11/2542) วัดมเหยงคณ์ วัดสีกาสมุค วัดช้าง และค้ำหนักมเหยงคณ์ เป็นเงินทั้งสิ้น 6,990,000 บาท (หกล้านเก้าแสนเก้าหมื่นบาทถ้วน)

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 สร้างทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์และส่งเสริมโบราณวัตถุสถานให้กับประชาชนโดยทั่วไป

8.2 ทำให้การศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ของบริเวณโบราณสถานวัดสีกาสมุคและวัดใกล้เคียงมีข้อมูลเพิ่มมากขึ้นอันจะนำมาซึ่งข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาการทางประวัติศาสตร์โบราณคดีต่อไปในภายภาคหน้า หรือเพื่อนำมาใช้อธิบายเรื่องราวของเมืองอยุธยาได้กระจ่างมากขึ้นกว่าเดิม

8.3 ศึกษารูปแบบอายุสมัยของการก่อสร้าง, การสร้างซ้อนทับสมัย และลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรม ของโบราณสถานในแต่ละสมัยได้อย่างใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

8.4 ทำให้โบราณสถานมีความมั่นคงแข็งแรง

8.5 เป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโบราณสถานให้ดูสวยงามต่อผู้พบเห็นและเป็นการกำหนดขอบเขตโบราณสถานให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งป้องกันการบุกรุกทำลายโบราณสถาน

8.6 ช่วยทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจที่จะให้ความรู้และความสวยงามกับนักท่องเที่ยวทั่วไป

8.7 สนับสนุนนโยบายรัฐบาลที่ช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

8.8 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

8.9 ส่งเสริมเมืองพระนครศรีอยุธยาให้ดำรงความเป็น “แหล่งมรดกโลก” ให้ดำรงอยู่สืบไป

บทที่ 1

โบราณสถานก่อนการดำเนินงาน

1.1 ที่ตั้ง

วัดสีกาสมุคเป็นโบราณสถานร้างตั้งอยู่ ณ ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันอยู่ในเขตปกครองของเทศบาลอโยธยา และตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์โบราณสถานอโยธยาเหนือ บริเวณทุ่งหันตรา หรือ ทหารกล้า ตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ ประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศา 21 ลิปดา 28 ฟลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 35 ลิปดา 52 ฟลิปดาตะวันออก (แผนที่ทหารมาตราส่วน 1: 50,000 ลำดับชุด L 7019 S ระวาง 5137 IV)

(แผนผังที่ 1)

วัดสีกาสมุคเป็นโบราณสถานที่ตั้งอยู่บนเกาะมีคูน้ำล้อมรอบอยู่ทั้ง 4 ด้าน มีถนนเล็กๆเข้าทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และมีอาณาเขตติดต่อกับเขตอื่นดังนี้

ทิศเหนือ ติดถนนและบึงน้ำขนาดใหญ่

ทิศใต้ ติดคูน้ำและวัดมเหยงคณ์

ทิศตะวันออก ติดคูน้ำและสวนสมุนไพรเขตพื้นที่ปลูกป่าของวัดมเหยงคณ์

ทิศตะวันตก ติดถนนและแนวคลองมเหยงคณ์เดิม

นอกจากนี้แล้ววัดสีกาสมุคยังตั้งอยู่ในกลุ่มโบราณสถานสำคัญของเขตอนุรักษ์โบราณสถานอโยธยาเหนือคือ วัดมเหยงคณ์ พระตำหนักมเหยงคณ์ และวัดช้าง ตามลำดับ

1.2 ประวัติความเป็นมา

วัดสีกาสมุคไม่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือเอกสารใดๆกล่าวถึงเช่นเดียวกับโบราณสถานอีกหลายแห่งในเขตนี้ ซึ่งจะมีการกล่าวถึงเพียงแต่โบราณสถานสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพียง 2-3 แห่งคือ วัด มเหยงคณ์ ตำหนักมเหยงคณ์ และวัดกุฎีดาว ดังปรากฏอยู่ในพระราชพงศาวดารฉบับต่างๆที่กล่าวถึงการสร้างและการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานเหล่านั้น

อย่างไรก็ตามจากหลักฐานทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะของวัดสีกาสมุคทำให้สันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่าน่าจะสร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นระยะเดียวกับการสร้างวัดมเหยงคณ์ คือราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ดังปรากฏหลักฐานสำคัญคือ เจดีย์ทรงระฆัง บนฐานทักษิณเดี่ยวภายในกรูของเจดีย์องค์นี้มีซุ้มปูนปั้นลักษณะเดียวกับซุ้มช้างล้อมวัดมเหยงคณ์และซุ้มในกรูพระปรางค์วัดราชบูรณะ

1.3 สภาพโบราณสถานก่อนการขุดแต่ง

วัดสีตาสุมุมมีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีคูน้ำล้อมรอบสภาพคล้ายเกาะ (รูปที่ 1-3) การวางผังจะมีเจดีย์ประธานเป็นจุดศูนย์กลางของวัด ด้านทิศตะวันออกมีพระอุโบสถผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านทิศตะวันตกมีฐานอาคาร โบราณสถานสภาพชำรุดมากไม่สามารถกำหนดรูปทรงได้ชัดเจน สิ่งก่อสร้างทั้งหมดอยู่บนเนินดินซึ่งมีการก่ออิฐขึ้นเป็นคันกันดิน โดยรอบแนวคันกันดินนี้ในบริเวณรอบพระอุโบสถยังมีการยกกระดบเป็น 2 ชั้น ทำให้เกิดพื้นระนาบ 3 ชั้น คือระดับพื้นดินธรรมชาติ ระดับพื้นคันกันดินระดับกลาง และระดับพื้นของคันกันดินระดับบน ด้านทิศตะวันออกของพระอุโบสถพบการก่ออิฐเป็นบันไดทางขึ้นจากระดับกลางสู่ระดับบน สองแห่ง ส่วนจากระดับพื้นดินธรรมชาติขึ้นสู่พื้นระดับกลางมีบันไดทางขึ้นอยู่บริเวณกึ่งกลางทางด้านทิศใต้ของพระอุโบสถ

โบราณสถานวัดสีตาสุมุมในปัจจุบันอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นวัดร้าง ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ ถูกปกคลุมด้วยวัชพืช เนินดิน และพันธุ์ไม้หนาแน่น สถาปัตยกรรมสำคัญในโบราณสถานแห่งนี้คือ

1.3.1 เจดีย์ประธาน (รูปที่ 4,5)

มีลักษณะเป็นทรงระฆังกลมบนฐานทักษิณกลมเตี้ยๆ รองรับฐานกลมที่มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่โดยรอบจำนวน 20 ซุ้ม (รูปที่ 6) ถัดขึ้นไปมีชั้นลวดบัว 3 ชั้นแบบมาลัยเถา ซึ่งชั้นล่างสุดจะเป็นชั้นบัวถลา บัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก้านฉัตร ปล้องไฉน ตามลำดับภายในเจดีย์มีห้องกรุสี่เหลี่ยมบริเวณองค์ระฆัง จากร่องรอยการถูกลักลอบขุดทำให้มองเห็นซุ้มโค้งปูนปั้นอยู่ภายใน (รูปที่ 7) ลักษณะเช่นเดียวกันกับซุ้มช้างล้อมวัดมหาเจษฎาราม (รูปที่ 8) และซุ้มภายในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ (รูปที่ 9) สภาพปัจจุบันเจดีย์ประธานมีความชำรุดเสียหายมาก ทั้งจากการเสื่อมสภาพชำรุดทรุดโทรมของวัสดุตามกาลเวลา และการถูก รบกววนโดยน้ำมีอมมนุษย์ (รูปที่ 10) โดยด้านทิศตะวันตกมีการพังทลายโดยมาก (รูปที่ 11) เหลือด้านที่สมบูรณ์ที่สุดด้านทิศตะวันออกเพียงบางส่วน เจดีย์มีการทรุดเอียงไปทางทิศตะวันออกและซุ้มโค้งโดยรอบเจดีย์ก็ถูกทับด้วยเศษอิฐ เศษดินจำนวนมาก (รูปที่ 12) อีกทั้งยังมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นแทรกบนเจดีย์บางจุด ทำให้เจดีย์อยู่ในสภาพทรุดโทรมอย่างมาก จากหลักฐานทางสถาปัตยกรรมที่หลงเหลืออยู่ ทำให้สรุปได้ว่า เจดีย์ประธานวัดสีตาสุมุมนี้เป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมสมัยอยุธยาตอนต้น

1.3.2 อุโบสถ

อาคารพระอุโบสถวัดสีตาสุมุมเป็นอาคารขนาดกลางก่อสร้างโดยใช้ผนังเป็นตัวรับน้ำหนักของเครื่องบนและหลังคา (รูปที่ 13) พระอุโบสถมีมุขหน้าและหลังด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก มีบันไดทางขึ้นสองด้านซ้ายขวาข้างมุขหน้าด้านทิศตะวันตกมีทางเข้าสู่พระอุโบสถ 2 ทางจากมุขหลัง (รูปที่ 14) มีบันไดทางขึ้นสองข้างเช่นเดียวกับมุขหน้า (รูปที่ 15) พระอุโบสถมีหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บนผนังด้านทิศเหนือและทิศใต้ด้านละ 5 ช่อง สภาพในปัจจุบันมีการพัง

ทลายลงมาบางส่วน เหลือด้านสมบูรณ์เพียงด้านทิศเหนือ และผนังด้านทิศตะวันตกซึ่งมีช่องประตู 2 ช่องเท่านั้น (รูปที่ 16) ปัจจุบันภายในอุโบสถเต็มไปด้วยเศษอิฐหัก และวัชพืชขึ้นปกคลุมอีก (รูปที่ 17) ทั้งมีการก่อสร้างศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย (รูปที่ 18) ซึ่งเป็นของที่ทำขึ้นใหม่ บริเวณรอบๆศาลาเป็นกองหินส่วนพระพุทธรูปที่นำมาจากชุมชนประดิษฐานรอบเจดีย์ประธาน(รูปที่ 19) ลักษณะโดยรวมของอุโบสถจัดเป็นสมัยอยุธยาตอนปลาย

1.3.3 เนินโบราณหมายเลข 3

ด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธานสภาพพังทลายไม่สามารถกำหนดรูปทรงได้ชัดเจน สันนิษฐานว่าอาจเป็นวิหารหรือมณฑปในสมัยแรก สภาพปัจจุบันเป็นเนินดินเตี้ยๆ มี วัชพืช และต้นไม้ขึ้นปกคลุมอยู่บางส่วน (รูปที่ 20) พบแนวอิฐลักษณะเป็นแนวเอ็นรับน้ำหนักของตัวอาคารโบราณสถานนี้ (รูปที่ 21,22) จากสภาพที่เหลือหลักฐานเพียงเล็กน้อยในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นอาคารรูปแบบใด

1.3.4 เนินโบราณสถานหมายเลข 4

พบแนวก่ออิฐลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดประมาณ 5 x 6 เมตร ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของวัด สภาพปัจจุบันเป็นเนินดินเตี้ยอยู่บริเวณริมคูคลองด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตัวเกาะ (รูปที่ 23) ปรากฏร่องรอยของอิฐบริเวณผิวดินบางส่วน มีบริเวณไม่กว้างขวางมากนัก การสันนิษฐานเบื้องต้นคาดว่าจะเป็นการทำน้ำทางเข้าสู่วัดเพราะพบทางขึ้นสู่พระอุโบสถอยู่ด้านเดียวกันเป็นแนวลาดลงสู่คูน้ำด้านทิศใต้

1.3.5. แนวกำแพงแก้วรอบอุโบสถ ? หมายเลข 5

สภาพปัจจุบันเป็นเนินดินเตี้ยอยู่โดยรอบอุโบสถ (รูปที่ 24) ปรากฏเศษอิฐบริเวณผิวดิน จากการสันนิษฐานเบื้องต้นว่าเป็นกำแพงแก้วโดยรอบอุโบสถ(?) หรือเป็นแนวคันอิฐยกระดับ โดยรอบอุโบสถ (รูปที่ 25-27) เบื้องต้นพบบันไดทางขึ้นสู่ลานยกระดับชั้นกลางทางด้านทิศใต้(รูปที่ 28) อีกทั้งพบแนวพื้นปูอิฐบนระดับชั้นกลางนี้บริเวณมุมทิศตะวันออกเฉียงใต้ด้วยซึ่งอาจจะเป็นพื้นที่ทำขึ้นใหม่ในสมัยหลังก็เป็นได้ (รูปที่ 29,30)

1.3.6.แนวกำแพงวัด ? หมายเลข 6

จากการตรวจสอบปรากฏแนวอิฐก่ออยู่บริเวณริมคูน้ำด้านทิศตะวันตก (รูปที่ 31) สันนิษฐานว่าจะมีโดยรอบโบราณสถาน และน่าจะเป็นกำแพงซึ่งบอกอาณาเขตของวัดสีกาสมุค

นอกจากโบราณสถานเหล่านี้แล้วภายในวัดสีกาสมุคยังปรากฏหลักฐานการบูรณการเข้าไปใช้ประโยชน์ในระยะเวลาไม่นานมานี้เอง โดยได้ถูกใช้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมของวัดมเหยงคณ์ มีการก่อสร้างอาคาร ศาลากุฏิสงฆ์ (รูปที่ 32) บริเวณริมคูน้ำโดยรอบโบราณสถาน

1.4 การวางผังหลุมชุดแต่งทางโบราณคดี

การวางผังหลุมชุดแต่งใช้ระบบตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส (GRID SYSTEM) ขนาด 5x5 m. ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด ในการกำหนดจุดตาย (O.FIXED POINT) ตรงจุดศูนย์กลางของเจดีย์ประธาน จากจุดกำหนดตายตัววางเส้นแกน (BASE LINE) ในแนวทิศเหนือ ใต้ และแนวตะวันออก-ตะวันตก โดยเส้นแกนจะตัดกันตรงจุด O.FIXED POINT พอดี ในการตีผังหลุมชุดแต่งจะห้ามุดไม้ไว้ทุกตำแหน่ง สามารถแบ่งพื้นที่โบราณสถานวัดสีกาสมุด ออกเป็น 4 ZONE ดังนี้ (ผังที่ 1)

ZONE1 ครอบคลุมพื้นที่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ การเรียกชื่อหลุมชุดแต่งคือ N1E1,N1E2,...N2E1,...ตามลำดับ

ZONE 2 ครอบคลุมพื้นที่ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ การเรียกชื่อหลุมชุดแต่งคือ S1E1,S1E2,...S2E1,...ตามลำดับ

ZONE 3 ครอบคลุมพื้นที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ การเรียกชื่อหลุมชุดแต่งคือ S1W1,S1W2,...S2W1,...ตามลำดับ

ZONE 4 ครอบคลุมพื้นที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ การเรียกชื่อหลุมชุดแต่งคือ N1W1, N1W2 .N2W1,...ตามลำดับ

1.5 เทคนิคการขุดแต่งโบราณสถาน

การขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด ใช้เทคนิคการขุดแต่ง โดยการขุดลอกชั้นดินทับถมด้วยเครื่องมือประเภท จอบ, เสียมและเครื่อง โดยขึ้นอยู่กับ ลักษณะของงาน,สภาพโบราณสถาน และ ดุลยพินิจของนักโบราณคดี โดยแบ่งเทคนิคการขุดแต่งดังนี้

5.1 บันทึกสภาพพื้นที่ ที่จะขุดแต่งทั้งหมด ก่อนการดำเนินการด้วยภาพถ่าย ทั้งฟิล์มสีและฟิล์มสไลด์

5.2 การขุดแต่งรอบอาคารโบราณสถานวัดสีกาสมุด ใช้วิธีขุดหลุมตรวจสอบฐานรากของโบราณสถานตามผังหลุมชุดแต่ง เพื่อการขุดลอกชั้นดินทับถมให้ถึงชั้นพื้นดินเดิมโดยยึดแนวปูนฉาบชั้นสุดท้าย มีความลึกจากระดับ Surface 0.5 เมตร

5.3 การขุดแต่งภายในอุโบสถวัดสีกาสมุด ใช้วิธีขุดหลุมตรวจสอบโดยขุดขีดผนังภายในอาคาร โดยยึดแนวปูนฉาบชั้นสุดท้าย เพื่อหาระดับพื้นใช้งานเดิมของโบราณสถาน

5.4 ขุดตรวจสอบหาแนวโบราณสถานบริเวณเนินดิน ที่ยังไม่ได้ขุดตรวจสอบ

5.5 เมื่อชุดแต่งแล้วเสร็จในแต่ละหลุมชุดแต่ง หรือบริเวณชุดแต่งแต่ละแห่งได้ทำความสะอาดโดยเก็บกวาดทุกครั้ง

1.6 เทคนิคการขุดค้นทางโบราณคดี

การขุดค้นทางโบราณคดีวัดสี่กาศสมุทร กำหนดขนาดของหลุมขุดค้น 3x3 m. จำนวน 1 หลุม ใช้ผังหลุมขุดค้นระบบสี่เหลี่ยมจตุรัส (GRID SYSTEM) โดยกำหนดพื้นที่ขุดค้นตามผังบริเวณในการขุดแต่ง (คูผังบริเวณ) หลุมขุดค้นที่ 1 (TP1) อยู่ภายในพื้นที่โบราณสถาน ตำแหน่งหลุมบริเวณกริด SIE3

วิธีการขุดค้นจะทำการขุดตามระดับสมมติ ระดับสมมติระดับละ 20 cm. โดยกำหนดมุมระดับมาตรฐานไว้ที่มุมหลุมขุดค้น โดยอยู่เหนือพื้นรอบอุโบสถประมาณ 1 เมตร เพื่อใช้ควบคุมการขุดให้ได้ความลึกสม่ำเสมอโดยตลอด และใช้บันทึกระดับของโบราณวัตถุและร่องรอยกิจกรรมต่าง ๆ ที่พบในระหว่างการขุดค้นเพื่อให้สามารถกำหนดชั้นวัฒนธรรมได้ถูกต้องและยังใช้ควบคุมการทำผังชั้นดินด้วย

1.7 วิธีการเก็บและบันทึกข้อมูลของการขุดค้น

1.7.1 โบราณวัตถุที่ได้จากการขุดตรวจและขุดค้นทุกอย่าง จะต้องนำมาลงบัญชีตามระดับชั้นดิน แล้วบรรจุพร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดลงในแบบบันทึก

1.7.2 บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะดินทุกชั้นในหลุมขุดตรวจและขุดค้นนั้น เช่น สีของดิน องค์ประกอบของดินที่ผิวดิน ได้แก่ ถ่าน หรือร่องรอยของดินที่ถูกเผาไหม้ เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนผังชั้นดิน (PROFILE) และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชั้นดินกับโบราณวัตถุที่ขุดพบ

1.7.3 เศษภาชนะดินเผาที่ได้จากการขุดตรวจ และขุดค้นตามชั้นดินต่าง ๆ จะนำมาล้างทำความสะอาด ผึ่งแดดให้แห้ง แยกประเภทเป็นอย่างชนิดที่เคลือบและไม่เคลือบ นำไปชั่งน้ำหนัก แล้วแยกเป็นส่วนต่าง ๆ ของภาชนะ คือ ปาก , ไหล่ , ลำตัว , (มีลวดลายและไม่มีลวดลาย) , ก้นหรือฐาน , ผา และส่วนอื่น ๆ แล้วคัดเลือกตัวอย่างของส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่อถ่ายภาพหรือวาดรูป (DRAWING) จากนั้นศึกษาถึงความหนาแน่นของเศษภาชนะดินเผา (และโบราณวัตถุอื่น ๆ) ที่พบในหลุมขุดค้นตามชั้นดินต่าง ๆ ที่ได้บันทึกลงตารางไว้แล้ว นำมาศึกษาถึงความสัมพันธ์ของชั้นดินกับการอยู่อาศัยของคนในอดีต (จากหลุมขุดค้น) ตลอดจนวัฒนธรรมของคน ณ บริเวณนั้น ๆ (ทั้งหลุมตรวจและหลุมขุดค้น)

1.7.4 การกำหนดอายุของข้อมูลข้อมูลที่ได้จากการขุดตรวจและขุดค้น จะนำมาศึกษาเปรียบเทียบ (RELATIVE CHRONOLOGY) กับโบราณวัตถุที่กำหนดอายุหรือแหล่งเตาที่แน่นอนแล้ว กับแหล่งโบราณคดีอื่น ๆ หรือศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์จากโบราณวัตถุระหว่างหลุมขุดตรวจ หลุมขุดค้น ในกรณีที่ไม่ทราบแหล่งผลิต หรืออายุสมัยของโบราณวัตถุที่แน่นอนจากแหล่งอื่น ๆ ได้

1.7.5 เครื่องมือในการบันทึกข้อมูล

1. ทะเบียนโบราณวัตถุ (REGISTER OF BAG CONTENTS) เป็นแบบบันทึกรายละเอียดของโบราณวัตถุที่พบจากการขุดค้นประกอบด้วย ชื่อแหล่งโบราณคดี (SITE) ลำดับถุงที่เก็บ (BAG NO.) ตำแหน่งและวันเดือนปี (SQUARE, LEVEL, DATE) และรายละเอียดของโบราณวัตถุที่เก็บบรรจุในถุง (DESCRIPTION AND COMMENTS)

2. แบบบันทึกประจำวัน (FIELD RECORD) เป็นแบบบันทึกข้อมูลการขุดค้นตามระดับชั้นดินสมมติ แต่ละวันที่ดำเนินงาน ประกอบด้วย ชื่อแหล่งโบราณคดี (SITE) พื้นที่ขุดค้น (AREA) หลุมขุดค้น (PIT) ระดับชั้นดินสมมติ (LEVEL) หรือชั้นดินธรรมชาติ (LAYER) วันเดือนปี (DATE) แผนผัง (PLAN) เป็นตารางกลางของแบบบันทึกตามมาตราส่วนต่าง ๆ ที่กำหนดตามความเหมาะสมในแต่ละแหล่งโบราณคดี รายละเอียดของดิน (SOIL DESCRIPTION) และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด (FULL DESCRIPTION AND COMMENTS) การเขียนถุงโบราณวัตถุมีรายละเอียดดังนี้คือ

AY ' 99

วัดสี่กาสมุด

GRID W3 E2

0 - 20 CM.DT

FINDS

1 สิงหาคม 2542

นอกจากนี้ยังมีแบบบันทึกโบราณวัตถุพิเศษ (SPECIAL FIND LIST) สำหรับโบราณวัตถุบางชิ้นที่มีสภาพสมบูรณ์ เช่น ภาชนะดินเผาสภาพสมบูรณ์เต็มใบ พระพุทธรูป เป็นต้น ในแบบบันทึกจะกำหนดหมายเลขโบราณวัตถุชิ้นพิเศษแยกโบราณวัตถุทั่วไป กำหนดสัญลักษณ์ไว้ที่ถุงว่า S.F.#... ในแบบบันทึกจะเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ของโบราณวัตถุ เช่น ลักษณะของโบราณวัตถุ ชนิดวัสดุ ขนาด เป็นต้น

1.8. การเก็บหลักฐานและบันทึกข้อมูลของการขุดแต่ง

8.1 ทำการถากถางวัชพืช และต้นไม้ขนาดเล็ก เว้นแต่ต้นไม้ขนาดใหญ่

1.8.2 ถ่ายภาพบันทึกสภาพปัจจุบันของโบราณสถาน และสภาพบริเวณพื้นที่ดำเนินการทั้งหมดด้วยภาพสี-สไลด์สี

1.8.3 ทำการสำรวจวงผังครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด พร้อมกำหนดชื่อหลุมขุดแต่ง และชื่อโบราณสถาน

1.8.4 เขียนแบบบันทึกสภาพปัจจุบันรูปตั้ง และ PLAN ของโบราณสถานแต่ละแห่ง พร้อมผังบริเวณทั้งหมด ลงบน DRAFTING FILM กำหนดมาตราส่วนตามความเหมาะสม

1.8.5 ขณะขุดแต่งทำความสะอาด จะจัดเก็บโบราณวัตถุตาม GRID ใส่ถุงพลาสติก

1.8.6 เขียนแบบหลังการขุดแต่ง ลงบน DRAFTING FILM

1.8.7 ถ่ายภาพบันทึกสภาพหลังการขุดแต่ง

1.8.8 ถ่ายภาพโบราณวัตถุ พร้อมวิเคราะห์ และเขียนภาพถ่ายเส้นของโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ

1.8.9 จัดบันทึกประจำวัน และถ่ายภาพบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนของการขุดค้น ขุดแต่ง

1.8.10 จัดทำรายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับโบราณสถานวัดสีกาสมุค

บทที่ 2

สภาพโบราณสถานหลังการขุดแต่ง

จากการขุดแต่งลอกเอาดินที่ปกคลุมโบราณสถานวัดสีกาสมุดออกจนหมด ทำให้สามารถศึกษารูปแบบและแผนผังของโบราณสถานแห่งนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพโดยทั่วไปและลักษณะแผนผัง (ผังที่ 1)

วัดสีกาสมุด มีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีคูน้ำล้อมรอบสภาพคล้ายเกาะ เนื่องจากจะใช้คูน้ำเป็นเขตสีมา หรือเรียกว่า “อุทกสีมา” ตามคติลังกาวงศ์ สัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมที่มีอิทธิพลศิลปะสุโขทัยและพุทธศาสนาลังกาวงศ์จากสุโขทัย ซึ่งมายังอยุธยาในช่วงอยุธยาตอนต้น ช่วงปลาย คือ ช่วงต้นของอยุธยาตอนกลาง

การวางผังจะใช้เจดีย์ประธานเป็นจุดศูนย์กลางของวัด ลักษณะผังเจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงกลม ตั้งอยู่บนฐานเขียงกลมเช่นกัน (รูปที่ 33)

ด้านทิศตะวันออกซึ่งตรงตามแนวแกนทิศตะวันออก-ตะวันตก มีพระอุโบสถ แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีมุขหน้าและมุขหลังยื่นออกมา ลักษณะเช่นเดียวกันกับ อุโบสถวัดมเหยงคณ์ และ วัดกุฎีดาว จากนั้นจึงเป็นฐานเสมาล้อมรอบทั้งแปดทิศ ลักษณะเป็นฐานสี่เหลี่ยม

ด้านทิศตะวันตกตรงตามแนวแกนทิศมีฐานอาคาร โบราณสถานสภาพชำรุดมากไม่สามารถกำหนดรูปร่างได้ชัดเจน จากการขุดแต่งซึ่งพบโบราณวัตถุประเภทกระเบื้องมุงหลังคาในปริมาณพอสมควรทำให้สามารถสันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่าอาจจะเป็นอาคารศาลาโถงโถง(?)หรือวิหาร(?) ก็เป็นไปได้ (รูปที่ 34)

นอกจากนี้จากผลการขุดแต่ง ยังพบโบราณสถานเพิ่มเติมคือ เจดีย์ทรงกลม 2 องค์ (โบราณสถานหมายเลข 7,8) ซึ่งเหลือหลักฐานแต่เพียงส่วนฐานรากเป็นแกนอิฐรูปทรงกากบาทเท่านั้น (รูปที่ 35)

สิ่งก่อสร้างทั้งหมดอยู่บนเนินดินซึ่งมีการก่ออิฐขึ้นเป็นคั่นกันดินโดยรอบ แนวคั่นกันดินนี้ในบริเวณรอบพระอุโบสถยังมีการยกระดับเป็น 2 ชั้น ทำให้เกิดพื้นที่ระนาบ 3 ชั้น คือระดับพื้นดินธรรมชาติ ระดับพื้นคั่นกันดินระดับกลาง และระดับพื้นของคั่นกันดินระดับบน ด้านทิศตะวันออกของพระอุโบสถพบการก่ออิฐเป็นบันไดทางขึ้นจากระดับกลางสู่ระดับบน สองแห่ง ส่วนจากระดับพื้นดินธรรมชาติขึ้นสู่พื้นระดับกลางมีบันไดทางขึ้นอยู่บริเวณกึ่งกลางทางด้านทิศใต้ของพระอุโบสถ (รูปที่ 36)

ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของโบราณสถานยังพบแนวโบราณสถานก่ออิฐและมีการปูพื้นอิฐไปตามแนวลาดเฉียงของพื้นดินริมคูน้ำ บริเวณนี้ควรเป็นทำนบน้ำทางขึ้นสู่โบราณสถาน (รูปที่ 37)

2.2 ลักษณะโบราณสถานหลังการขุดแต่ง

2.2.1 เจดีย์ประธาน (หมายเลข 1) (ผังที่ 2-4)

มีลักษณะเป็นทรงระฆังกลมบนฐานทักษิณกลมเดี่ยวๆประมาณ 0.5 เมตร รองรับฐานกลมที่เป็นฐานสูงเจาะเป็นซุ้มจำนวน 20 ซุ้ม โดยรอบฐานสันนิษฐานว่าใช้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป(รูปที่ 38) ปัจจุบันไม่พบว่ามีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ สภาพซุ้มที่สมบูรณ์ก็เหลืออยู่แต่เพียงด้านทิศตะวันออก ส่วนด้านอื่นๆพังทลายไปหมด ได้พบชิ้นส่วนของเสาปูนป็นอยู่ ภายในหลุมขุดค้นทางด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธานซึ่งอาจเป็นส่วนประกอบซุ้มดังกล่าวก่อนที่จะพังทลายไปจนหมด ถัดขึ้นไปมีชั้นลวดบัว 3 ชั้นแบบมาลัยเถา รองรับด้วยชั้นบัวดล บัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก้านฉัตร ปล้องไฉน ตามลำดับ ฐานทักษิณมีความสูง(จากระดับภายหลังการขุดแต่ง) 0.5 เมตร. ฐานเกือบทุกด้าน(ยกเว้นทิศตะวันออก)ปรากฏร่องรอยการทูลตัวของเจดีย์ (รูปที่ 39) ภายในเจดีย์มีห้องกรุสี่เหลี่ยมบริเวณองค์ระฆัง จากร่องรอยการถูกลักลอบขุดทำให้มองเห็นซุ้มโค้งปูนป็นแบบอิทธิพลสุโขทัยอยู่ภายใน ลักษณะเช่นเดียวกันกับซุ้มข้างล้อมวัดมเหยงคณ์ และซุ้มภายในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

จากการขุดตรวจสอบเพื่อหาหลักฐานการสร้างซ้อนทับกันว่ามียุคสมัย มีการก่อสร้างเพิ่มเติมอย่างไร กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานบริเวณด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเจดีย์ประธานในกริด NIW2 ขนาดหลุม 1X2 เมตร โดยกำหนดให้พื้นที่หลุมครอบคลุมเจดีย์ประธานบริเวณส่วนฐานกลมเดี่ยวๆ และฐานของเจดีย์ทรงกลม (โบราณสถานหมายเลข 7) (รูปที่ 40) เพื่อเปรียบเทียบอายุสมัยของเจดีย์ทั้ง 2 องค์

ผลการขุดตรวจสอบมีดังนี้ ในระดับ 10 ซม. จากผิวดินปัจจุบันหลังการขุดแต่งซึ่งเป็นระดับในสมัยสุดท้าย พบการก่อพอกเพิ่มเติมบริเวณส่วนของฐานทักษิณกลมเดี่ยวๆ โดยก่อเพิ่มออกมาประมาณ 1 เมตร จากฐานกลมเดิม (รูปที่ 41) ซึ่งมีระดับของอิฐก้อนสุดท้ายอยู่ที่ประมาณ 30 ซม. จากผิวดินปัจจุบัน ถัดจากระดับนี้ซึ่งมีความหนาประมาณ 20 ซม. เป็นชั้นดินอัดสีดำประมาณ 20 ซม. (รูปที่ 42) พบชั้นอิฐซึ่งมีความลึกจากผิวดินปัจจุบันประมาณ 50 ซม. และมีขนาดของอิฐที่ใช้ก่อสร้างเล็กกว่าอิฐใน 2 ชั้นแรกคือ มีขนาดเพียง 14x28x4 เซนติเมตร (รูปที่ 43) เป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมตั้งอยู่บนฐานเขียงทรงกลม ฐานส่วนล่างได้ชั้นมาลัยเถาเป็นฐานสูงเจาะเป็นซุ้มโดยรอบฐานสันนิษฐานว่าใช้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ปัจจุบันไม่พบว่ามีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่

สภาพซุ้มที่สมบูรณ์ก็เหลืออยู่แค่เพียงด้านทิศตะวันออก ส่วนด้านอื่นๆพังทลายไปหมด ได้พบชิ้นส่วนของเสาปูนป็นอยู่ภายในหลุมขุดค้นทางด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธาน ซึ่งอาจเป็นส่วนประกอบซุ้มดังกล่าวก่อนที่จะพังทลายไปจนหมด

เนื่องจากเจดีย์ประธานถูกขุดเจาะทำลายมาก จึงได้ดำเนินการจัดทำค่ายันทางด้านทิศตะวันออกเพื่อรักษาสภาพขององค์เจดีย์ไว้ก่อนจะทำการบูรณะ (รูปที่ 44)

2.2.2 อุโบสถ (หมายเลข 2) (แผนผังที่ 5-7)

เป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูน มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 10 X 21 เมตร มีประตูทางเข้าออกด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ด้านละ 2 ช่อง (รูปที่ 46) ในขณะที่ด้านทิศตะวันออก ปรากฏหลักฐานของช่องซุ้มประตูตรงกลาง (รูปที่ 47) ตัวอุโบสถมีมุขยื่นด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก มีทางขึ้นด้านข้างของมุขทั้ง 2 ด้านนี้ (รูปที่ 48) ภายในอุโบสถแบ่งขนาดออกเป็นห้องเสา คือมีความกว้าง 3 ห้องและยาว 5 ห้อง มีขนาดห้องเสาละ 3x3 เมตร มีผนัง 4 ด้าน ผนังด้านทิศเหนือ และทิศใต้มีช่องหน้าต่างด้านละ 5 ช่อง ขนาด 0.87x1.25 เมตร สภาพในปัจจุบันมีการพังทลายลงมาบางส่วน เหลือด้านสมบูรณ์เพียงด้านทิศเหนือ และผนังด้านทิศตะวันตกซึ่งมีช่องประตู 2 ช่องเท่านั้น(รูปที่ 49)

การขุดตรวจสอบเพิ่มเติมหาหลักฐานชี้ชัดถึงการสร้างว่ามีกัศมัยและมีรูปแบบอย่างไร พื้นที่ปฏิบัติงานบริเวณด้านหน้าฐานชุกชี บริเวณกริด N1E7 ขนาดหลุม 1X2 เมตร โดยกำหนดให้พื้นที่หลุมครอบคลุมแนวเสาของอุโบสถด้วย ผลการขุดมีดังนี้

ในระดับ 10 เซนติเมตร จากระดับพื้นปัจจุบันซึ่งเป็นสมัยสุดท้ายและมีการปูด้วยกระเบื้องดินเผา พบพื้นปูอิฐอยู่บนแนวเอ็นรับน้ำหนักของอาคาร ซึ่งน่าจะใช้ร่วมสมัยกัน ในระดับชั้นนี้พบโบราณวัตถุจำพวกเศษอิฐหัก เศษปูนฉาบ เศษกระเบื้อง และถ่านในปริมาณหนึ่ง ในส่วนของพื้นที่เป็นตำแหน่งของเสา พบหลักฐานการรื้อเสาทิ้งไปเป็นเศษอิฐหักจำนวนมาก (รูปที่ 50) ทำให้สามารถสรุปได้ว่าอาคารอุโบสถในยุคที่ 2 นี้มีเสากลางในอยู่จริงโดยเป็นเสาแปดเหลี่ยม จำนวน 8 ต้น ซึ่งต่อมาในสมัยสุดท้ายได้ถูกรื้อทิ้งและปรับแต่งพื้นที่กับปูกระเบื้องทับใหม่ ซึ่งหลงเหลือหลักฐานของเสาเพียงบริเวณฐานชุกชีเท่านั้น ในการขุดทดสอบที่ระดับลึกลงไปอีก 30 เซนติเมตร จากระดับปัจจุบัน พบแนวเอ็นของยุคที่ 2 และ 3 ที่ใช้ร่วมกันนี้ทับอยู่บนแนวอิฐอีกแนวหนึ่งซึ่งจะมีขนาดของอิฐต่างกันอย่างชัดเจน และมีสภาพพังทลายพอสมควร (รูปที่ 51) ซึ่งจากหลักฐานที่ปรากฏเป็นการพังทลายในลักษณะเลื่อนตัวหลุดไปทางทิศตะวันออก ในระดับนี้พบโบราณวัตถุจำพวกกระเบื้องมุงหลังคาบางส่วน ขนาดของเอ็นมีความหนาประมาณ 20 เซนติเมตร เท่ากันทั้ง 2 แนว แต่มีขนาดอิฐต่างกัน โดยในแนวล่างจะเป็นอิฐเล็กกว่ามีขนาดเพียง 14x28x4 เซนติเมตร สอดคล้องกับขนาดของอิฐจากการตรวจสอบเจดีย์ประธานในระดับสุดท้าย ถัดลงไปจากแนวเอ็นชั้นล่างนี้เป็นชั้นดินอัดสีดำ จึงได้ทำการขุดต่อไปอีก 0.9 เมตร จึงหยุดการขุดภาย

ในอุโบสถ ย้ายมาชุดภายนอกด้านข้างอุโบสถ เพื่อหาระดับอิฐก่อนสุดท้ายพื้นที่ชุดบริเวณทิศใต้ของอุโบสถจากการชุดตรวจพบว่าอีกเพียง 10-15 เซนติเมตร ก็เป็นระดับอิฐก่อนสุดท้ายของอุโบสถ

ลักษณะโดยรวมของอุโบสถจัดเป็นสมัยอยุธยาตอนปลาย จากการชุดแต่งพบว่ามีการสร้างซ้อนทับกัน ดังนี้

1.สมัยอยุธยาตอนต้น อุโบสถมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีขนาดใกล้เคียงกับอุโบสถปัจจุบัน(10x21 เมตร) สันนิษฐานว่าอุโบสถมีลักษณะเช่นเดียวกับปัจจุบันแต่จะมีระดับพื้นที่ต่ำกว่า มีหน้าต่างด้านละ 5 บาน(?) มีประตูทางเข้าออกหน้า-หลังด้านละ 2 ประตู ในขณะที่บันไดทางขึ้นลงอุโบสถน่าจะขึ้นลงทางด้านหน้าลักษณะเช่นเดียวกับวัดช้าง ภายในอุโบสถมีฐานชุกชี แต่ไม่พบหลักฐานว่ามีเสาภายในอาคารแต่อย่างใดซึ่งพังทลายหมดแล้ว

2.สมัยอยุธยาตอนกลาง อุโบสถ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก สันนิษฐานว่าอุโบสถมีลักษณะเช่นเดียวกับปัจจุบันแต่จะมีระดับพื้นที่ต่ำกว่า พบหลักฐานว่ามีเสาภายในอาคารเป็นเสาแปดเหลี่ยมลักษณะเดียวกับที่เหลือหลักฐานบริเวณฐานชุกชี เสาไม้ทั้งหมด 8 ต้น ขณะที่ทางขึ้นลงอุโบสถน่าจะขึ้นลงทางด้านมุขหน้าและหลังด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ลักษณะเช่นเดียวกับสมัยปัจจุบัน

3.สมัยอยุธยาตอนปลาย อุโบสถ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีขนาด 10 x21 เมตร พระอุโบสถมีมุขหน้าและหลังด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ด้านทิศตะวันออกมีช่องประตู 3 ช่อง ช่องกลางเป็นทางออกไปสู่มุขหน้า(รูปที่ 52) ลักษณะเดียวกับอุโบสถวัดมเหยงคณ์ซึ่งได้รับการบูรณะในสมัยอยุธยาตอนปลาย ส่วนอีกสองช่องด้านซ้ายและขวาเป็นทางเข้าสู่พระอุโบสถ มีบันไดทางขึ้นสองด้านซ้ายขวามุขหน้า (รูปที่ 53)

ด้านทิศตะวันตกมีทางเข้าสู่พระอุโบสถ 2 ทางจากมุขหลัง มีบันไดทางขึ้นสองข้างเช่นเดียวกับมุขหน้า (รูปที่ 54)

พระอุโบสถมีหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บนผนังด้านทิศเหนือและทิศใต้ด้านละ 5 ช่อง (รูปที่ 55)

ฐานชุกชีในพระอุโบสถขนาดประมาณ 3 x 3 เมตรมีเสาอยู่ที่มุมฐานชุกชี 4 เสา พื้นพระอุโบสถปูกระเบื้องดินเผาลักษณะเดียวกันกับวัดมเหยงคณ์ (รูปที่ 56)

โดยรอบอุโบสถ มีฐานชุกชีในตำแหน่งทั้ง 8 ทิศ เป็นฐานสี่เหลี่ยมก่ออิฐสอปูนทรงสอบปลายเล็กน้อย (รูปที่ 57) ใบเสมาที่พบจากการชุดแต่งเป็นใบเสมาหินชนวน มีใบ รูปทรงคล้ายใบเสมาจากวัดมเหยงคณ์แต่มีสัดส่วนเล็กและขนาดบางกว่า (รูปที่ 58) ลักษณะเป็นใบเสมาสมัยอยุธยาตอนปลาย

2.2.3 อาคารศาลาโถง(?) โบราณหมายเลข 3 (แผนผังที่ 1)

ด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน (รูปที่ 59) จากการขุดทดสอบพบแนวอิฐลักษณะเป็นแนวเอ็นรับน้ำหนักของตัวอาคาร โบราณสถานนี้ (รูปที่ 60) จากสภาพที่เหลือและหลักฐานที่พบจากการขุดแต่งพบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหักและเศษกระเบื้องมุงหลังคาซึ่งมีสภาพแตกหักเสียหายในปริมาณมาก ทำให้สันนิษฐานได้ว่าบริเวณนี้น่าจะเป็นอาคารที่มีการมุงหลังคาด้วยกระเบื้องกาบกล้วย จากลักษณะของแผนผังอาคารสันนิษฐานและโบราณวัตถุที่พบที่น่าจะเป็นอาคารศาลาโถงโถ่ง(?) สภาพปัจจุบันเหลือแต่เพียงฐานรากเท่านั้น เนื่องจากในสมัยอยุธยาตอนปลายซึ่งเป็นคราวที่มีการบูรณะครั้งใหญ่ อาคาร โบราณสถานบางส่วนของวัดสีกาสมุคได้ถูกเปลี่ยนแปลงอย่างมากโดยเฉพาะ โบราณสถานหมายเลข 3,7,8 (ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป) ได้ถูกรื้อและนำชิ้นส่วนประกอบสถาปัตยกรรมต่างๆที่เลิกใช้มาเรียงเป็นแนวกันดินโดยรอบเจดีย์อีกด้วย (รูปที่ 61)

จากสภาพปัจจุบันโบราณสถานหมายเลข 3 นี้อยู่ในระดับต่ำกว่าพื้นสมัยสุดท้าย (อยุธยาตอนปลาย) จากแผนผังอาคารที่ยังเหลืออยู่ พบว่าน่าจะมีทางเข้า-ออกด้านทิศตะวันตก (รูปที่ 62) และเป็นอาคารที่มีขนาดไม่ใหญ่โตนักมีประโยชน์ใช้สอยน้อยในสมัยหลังได้หมดความสำคัญลงจึงถูกรื้อทั้งดังกล่าวไว้ข้างต้น

4. ทำน้ำ โบราณสถานหมายเลข 4 (แผนผังที่ 1)

ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของวัด สภาพปัจจุบันเป็นเนินดินเตี้ยอยู่บริเวณริมคูคลอง ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตัวเกาะ (รูปที่ 63) ปรากฏร่องรอยของอิฐบริเวณผิวดินบางส่วน (รูปที่ 64) มีบริเวณไม่กว้างขวางมากนัก จากการขุดแต่งพบว่าการปูพื้นอิฐไปในแนวลาดเอียงของตลิ่ง (รูปที่ 65) สันนิษฐานว่าเป็น ศาลาทำน้ำสำหรับขึ้น-ลงเรือเมื่อยัง โบราณสถานแห่งนี้เพราะพบทางขึ้นสู่พระอุโบสถอยู่ในด้านเดียวกันเป็นแนวลาดลงสู่คูน้ำด้านทิศใต้

5. แนวคันอิฐยกระดับรอบเจดีย์และอุโบสถ หมายเลข 5 (แผนผังที่ 1)

สิ่งก่อสร้างทั้งหมดอยู่บนเนินดินซึ่งมีการก่ออิฐขึ้นเป็นคันอิฐกันดินโดยรอบหนาประมาณ 0.5 เมตร (รูปที่ 66) แนวคันอิฐกันดินนี้ในบริเวณรอบพระอุโบสถยังมีการยกระดับเป็น 2 ชั้น (รูปที่ 67) ทำให้เกิดพื้นระนาบ 3 ชั้น คือระดับพื้นดินธรรมชาติ ระดับพื้นคันอิฐกันดินระดับกลาง และระดับพื้นของคันอิฐกันดินระดับบน

ด้านทิศตะวันออกของพระอุโบสถพบการก่ออิฐเป็นบันไดทางขึ้นจากระดับกลางสู่ระดับบน สองแห่ง (รูปที่ 68) ส่วนจากระดับพื้นดินธรรมชาติขึ้นสู่พื้นระดับกลางมีบันไดทางขึ้นอยู่บริเวณกึ่งกลางทางด้านทิศใต้ของพระอุโบสถ (รูปที่ 69) ในบริเวณของคันอิฐกันดินรอบเจดีย์ประธานและอาคารด้านทิศตะวันตกนั้น สภาพปัจจุบันพังทลายลงมากโดยเฉพาะด้านเหนือ (รูปที่ 70)

แนวคันอิฐกันดินนี้น่าจะปรากฏครั้งแรกในสมัยที่มีการบูรณะโบราณสถานในช่วง ยุทธยาตอนกลางซึ่งมีการก่อสร้างโบราณสถานเพิ่มเติมจำนวนหนึ่งรวมถึง โบราณสถานหมายเลข 3 ที่กล่าวมาข้างต้นและ โบราณสถานหมายเลข 7,8 ที่จะกล่าวถึงต่อไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการ ขุดตรวจบนอุโบสถซึ่งพบว่าอุโบสถสมัยแรกมีการพังทลายในลักษณะเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันออก จึงได้สร้างอุโบสถใหม่ที่อยู่บนแนวเดิม (คูผลการขุดทดสอบอุโบสถ) ให้มีระดับสูงขึ้น และ ทำการสร้างแนวคันอิฐกันดินโดยรอบเพื่อป้องกันการพังทลายของดินซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้ว อีกทั้ง ยังช่วยรับน้ำหนักของ โบราณสถานที่จะสร้างเพิ่มเติมด้วย

2.2.6 แนวคันอิฐป้องกันดินรอบเกาะ หมายเลข 6 (แผนผังที่ 1)

จากการขุดแต่งปรากฏแนวอิฐก่อหนาประมาณ 0.5 เมตรอยู่บริเวณริมน้ำด้านทิศ ตะวันตก(รูปที่ 71) จึงได้ทำการขุดตรวจสอบทั้งสี่ด้านโดยรอบเกาะจากการสันนิษฐานว่าจะมีโดย รอบโบราณสถาน ผลการขุดแต่งทำให้ทราบว่ามีการก่ออิฐนี้อยู่รอบเกาะเพื่อป้องกันการพังทลายของ ดิน

สภาพปัจจุบันมีด้านที่สมบูรณ์ที่สุดคือทิศตะวันตก(รูปที่ 72) เนื่องจากถูกรบกวน น้อยที่สุด ขณะที่ด้านทิศเหนือถูกรบกวนจากการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ (รูปที่ 73) ในช่วงหนึ่งที่โบราณ สถานแห่งนี้ถูกใช้เป็นสำนักปฏิบัติธรรม

ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ เหลือหลักฐานเพียงเศษอิฐในแนวเดียวกันเท่านั้นเนื่อง จากตั้งอยู่ริมน้ำมากจึงพังทลายตามระยะเวลา (รูปที่ 74-75)

แนวคันอิฐโดยรอบนี้น่าจะมีมาตั้งแต่เริ่มสร้างโบราณสถานในสมัยอยุธยาตอนต้น ด้วยประโยชน์ใช้สอยเพื่อป้องกันการพังทลายของดินมาตั้งแต่ต้น และด้วยที่วัดสีกาสมุคนี้ใช้คูน้ำ เป็นเครื่องแสดงขอบเขตโบราณสถานแนวอิฐนี้จึงควรเป็นแนวกันดินโดยรอบเกาะแต่อย่างเดียวไม่ ใช่แนวกำแพงวัดดังที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ตอนต้นรวมทั้งไม่พบหลักฐานที่สามารถกำหนดได้ชัดเจน ว่าเป็นกำแพงวัด

2.2.7 เจดีย์ทรงกลมด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ หมายเลข 7 (แผนผังที่ 1)

จากผลการขุดแต่งบริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเจดีย์ประธานในระดับที่ต่ำกว่า พื้นผิวในสมัยสุดท้ายของโบราณสถานโดยรวม พบฐานรากของเจดีย์ทรงกลม ในบริเวณชิดกับ ฐานของเจดีย์ประธาน (รูปที่ 76)

ฐานเจดีย์ก่ออิฐเป็นรูปทรงกลม มีแกนกากบาทหรือรูปสี่กั๊กล้อมรอบจตุรทิศกัน อยู่ภายใน (รูปที่ 77)

จากการสันนิษฐานเบื้องต้นเป็นเจดีย์บริวาร จากการตรวจสอบพบว่าระดับของอิฐก้อนสุดท้ายอยู่ในระดับเดียวกันกับ ชั้นก่อนที่จะมีการต่อเติมฐานทักษิณกลมของเจดีย์ประธาน ซึ่งเป็นสมัยที่ 2 ของอายุโบราณสถานแห่งนี้ (รูปที่ 78) แต่เมื่อถึงช่วงการบูรณะครั้งใหญ่เจดีย์องค์นี้อาจพังทลายมากจนไม่สามารถซ่อมแซมได้จึงได้รื้อและนำชิ้นส่วนทางสถาปัตยกรรม (ปล้องไฉน) ไปเรียงเป็นแนวป้องกันดิน(รูปที่ 79)ก่อนจะปรับระดับพื้นที่ให้เรียบเสมอกันจนไม่เห็นแนวเจดีย์นี้ในสมัยสุดท้าย

2.2.8 เจดีย์ทรงกลมด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ หมายเลข 8 (แผนผังที่ 1)

จากผลการขุดแต่งบริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธานในระดับที่ต่ำกว่าพื้นผิวในสมัยสุดท้ายของโบราณสถานโดยรวม พบฐานรากของเจดีย์ทรงกลม ในบริเวณชิดกับฐานของเจดีย์ประธาน (รูปที่ 80)

ฐานเจดีย์ก่ออิฐเป็นรูปทรงกลม มีแกนกลางทึบหรือรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสล้อมรอบด้วยอิฐก่อภายใน (รูปที่ 81)

จากการสันนิษฐานเบื้องต้นเป็นเจดีย์บริวาร ที่สร้างขึ้นในสมัยที่ 2 เช่นเดียวกับ โบราณสถานหมายเลข 7 เนื่องจากมีขนาดใกล้เคียงกันอีกทั้งยังอยู่ในระดับเดียวกัน และเมื่อถึงช่วงการบูรณะครั้งใหญ่เจดีย์องค์นี้อาจพังทลายมากจนไม่สามารถซ่อมแซมได้จึงได้รื้อและนำชิ้นส่วนทางสถาปัตยกรรม (ปล้องไฉน) ไปเรียงเป็นแนวป้องกันดินก่อนจะปรับระดับพื้นที่ให้เรียบเสมอกันจนไม่เห็นแนวเจดีย์นี้ในสมัยสุดท้าย

2.2.9 โบราณสถานหมายเลข 9 (แผนผังที่ 1)

จากการขุดแต่งด้านทิศเหนือของแนวอิฐยกระดืบ (หมายเลข 5) พบแนวโบราณสถานอยู่ในระดับของสมัยสุดท้าย (อยุธยาตอนปลาย) โดยมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าก่อเพิ่มออกมาจากแนวคันอิฐยกระดืบ (รูปที่ 82)

สภาพปัจจุบันพังทลายมากเนื่องจากถูกรากไม้รบกวน (รูปที่ 83) จากแผนผังที่ปรากฏสันนิษฐานว่าเป็นมุขที่ก่อขึ้นออกมาจากลานยกระดับชั้นบนสุดรอบเจดีย์ประธานและอาจจะใช้เป็นทางขึ้น-ลงสู่ลานรอบเจดีย์ประธาน โดยไม่ต้องผ่านบันไดทางด้านทิศใต้และตะวันออกของอุโบสถ

2.3.เทคนิคการก่อสร้าง

การสร้างวัดสีกาสมุค เนื่องจากตั้งอยู่ริมคลองมเหยงคณ์และการวางผังโบราณสถานให้มีคูน้ำล้อมรอบอีกทั้งเมื่อถึงฤดูน้ำหลาก พื้นที่บริเวณนี้จะถูกน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ดังนั้นจึงมีการก่ออิฐสอปูนทำเป็นเขื่อนกันดินโดยรอบตัวเกาะ และอาจจะถมดินให้พื้นที่สูงขึ้น จากนั้นจึงทำการสร้างโบราณสถานต่างๆของวัดสีกาสมุคขึ้น

2.3.1 เจดีย์ประธาน (หมายเลข 1)

จากการขุดแต่งและหลักฐานที่เหลืออยู่ในปัจจุบันพบว่าเจดีย์ประธานได้มีการก่อสร้างเพิ่มเติม บูรณะซ่อมแซมถึง 3 ช่วงดังนี้

1. สมัยอยุธยาตอนต้น อิฐที่ใช้มีขนาดเพียง 14 x 28 x 4 เซนติเมตร (รูปที่ 84) ใช้เทคนิคการก่ออิฐสอดินโดยน่าจะก่ออิฐเป็นแกนทรงกลมก่อนแล้วก่ออิฐเป็นเอ็นลักษณะคล้ายรัศมีเพื่อยึดองค์เจดีย์โดยรอบ เช่นเดียวกับพบจากโบราณสถานหมายเลข 7 และ 8 แล้วจึงก่อห้องสี่เหลี่ยมภายในเป็นห้องกรุ บรรจุของมีค่าไว้เป็นพุทธรูปบูชา

2. สมัยอยุธยาตอนกลาง(?) ลักษณะโดยรวมของเจดีย์ประธานเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 แต่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อยและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานสูงกว่ายุคที่ 1 ประมาณ 20 ซม. อีกทั้งขนาดของอิฐก็ใหญ่กว่าเดิม คือ 15 x 30 x 5 เซนติเมตร

3. สมัยอยุธยาตอนปลายในยุคนี้เจดีย์ประธานอาจถูกพอกทับขยายองค์เดิม เจดีย์ประธานยังคงลักษณะเดิมเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 แต่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อย โดยมีการก่อพอก บริเวณฐานทักษิณกลม ออกมาประมาณ 1 เมตร(รูปที่ 85) และพอกบริเวณก้านฉัตรกับปล้องไฉนด้วย และระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานสูงกว่าสมัยอื่นๆ จะเห็นได้ว่าการบูรณะเจดีย์ประธาน จะใช้วิธีการก่อพอกออกมาจากเจดีย์องค์เดิม แทนการรื้อออกแล้วสร้างใหม่ ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มโครงสร้างฐานรากเข้าไปอีกเพื่อรับน้ำหนักขององค์เจดีย์ที่สร้างใหม่

2.3.2 อุโบสถ (หมายเลข 2)

ใช้เทคนิคการก่อสร้างคือ ใช้ผนังรับน้ำหนักโครงสร้างหลังคา ซึ่งในสมัยที่ 2 อุโบสถมีการใช้เสาแปดเหลี่ยมช่วยรับน้ำหนักของเครื่องบนหลังคาเครื่องไม้อีกด้วย แต่มาในสมัยสุดท้ายมีการก่อพอกผนังให้หนาขึ้นจึงเลิกใช้เสาช่วยอีกต่อไป ส่วนตรงมุขหน้า-หลังอาจจะมีคันทวยรองรับชายคาปีกนก

เครื่องบนที่เป็นไม้ได้พังทลายไปหมด ส่วนกระเบื้องมุงหลังคาพบว่ามีกรมุงด้วยกระเบื้องแผ่นแบบกาบกล้วย(กระเบื้องลอน) ปิดทับด้วยกระเบื้องเชิงชายลายเทพนม

เทคนิคการเจาะช่องหน้าต่าง-ประตู มีการใช้ไม้วางพาดเป็นแนวกรอบหน้าต่างทั้งบนและล่างก่อนจะติดตั้งกรอบที่ทำด้วยไม้อีกครั้งหนึ่งซึ่งพังทลายไปหมดแล้ว

ลักษณะการก่ออิฐเป็นแบบเรียงอิฐแบบสลับยาว ภายในแถวเดียวกันเรียงซ้อนทับกันไป ขนาดของอิฐมี 2 ขนาดคืออิฐขนาด 14 x 28 x 4 เซนติเมตรซึ่งเป็นอิฐของสมัยที่ 1 และอิฐขนาด 15 x 30 x 5 เซนติเมตรซึ่งเป็นของสมัยที่ 2-3 สอปูนหนา 2 เซนติเมตร มีความหนาของปูนฉาบประมาณ 3 เซนติเมตร ส่วนของเสาแปดเหลี่ยมมีการใช้อิฐพิเศษลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมูก่อซ้อนกันแล้วฉาบปูนอีกที

การทำขั้นบันไดคว่ำบัวหงาย หรือบัวลูกแก้วอกไก่ของฐานอาคาร จะมีการจัดผิวอิฐ (FINISHING) ให้เรียบโดยใช้เครื่องมือพิเศษบางอย่าง (?) ในการจัดก่อนการฉาบปูน

ลักษณะตัวอาคารจะแอ่นโค้งเล็กน้อย คล้ายเรือสำเภา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายอันเป็นช่วงที่มีการบูรณะ โบราณสถานในครั้งสุดท้าย

2.3.3 อาคารศาลาโถง (หมายเลข 3)

จากสภาพปัจจุบันซึ่งปรากฏหลักฐานไม่มาก สันนิษฐานได้เพียงว่าอาคารโถงนี้มีฐานรากก่ออิฐสอปูนแล้วค้ำบนใช้เสาไม้รองรับหลังคาและเครื่องบนที่ทำด้วยไม้ ส่วนกระเบื้องมุงหลังคาพบว่ามีกรมุงด้วยกระเบื้องแผ่นปนกันทั้งแบบแผ่นเรียบและแบบกาบกล้วย(กระเบื้องลอน) แต่อาจไม่มีการปิดชายคาด้วยกระเบื้องเชิงชายแต่อย่างใด ลักษณะการก่ออิฐเป็นแบบเรียงอิฐแบบสลับยาว ภายในแถวเดียวกันเรียงซ้อนทับกันไป ขนาดของอิฐคือขนาด 15 x 30 x 5 เซนติเมตร

2.3.4 ศาลาท่าน้ำ (หมายเลข 4)

ใช้เทคนิคการก่อสร้างโดยการก่ออิฐสอปูนไปตามแนวลาดเอียงของผิวดินริมน้ำ และปูพื้นอิฐตลอดแนว ในส่วนที่ยื่นลงในน้ำมีการก่อเป็นแนวสี่เหลี่ยมหนาประมาณ 0.6 เมตรแล้วจึง

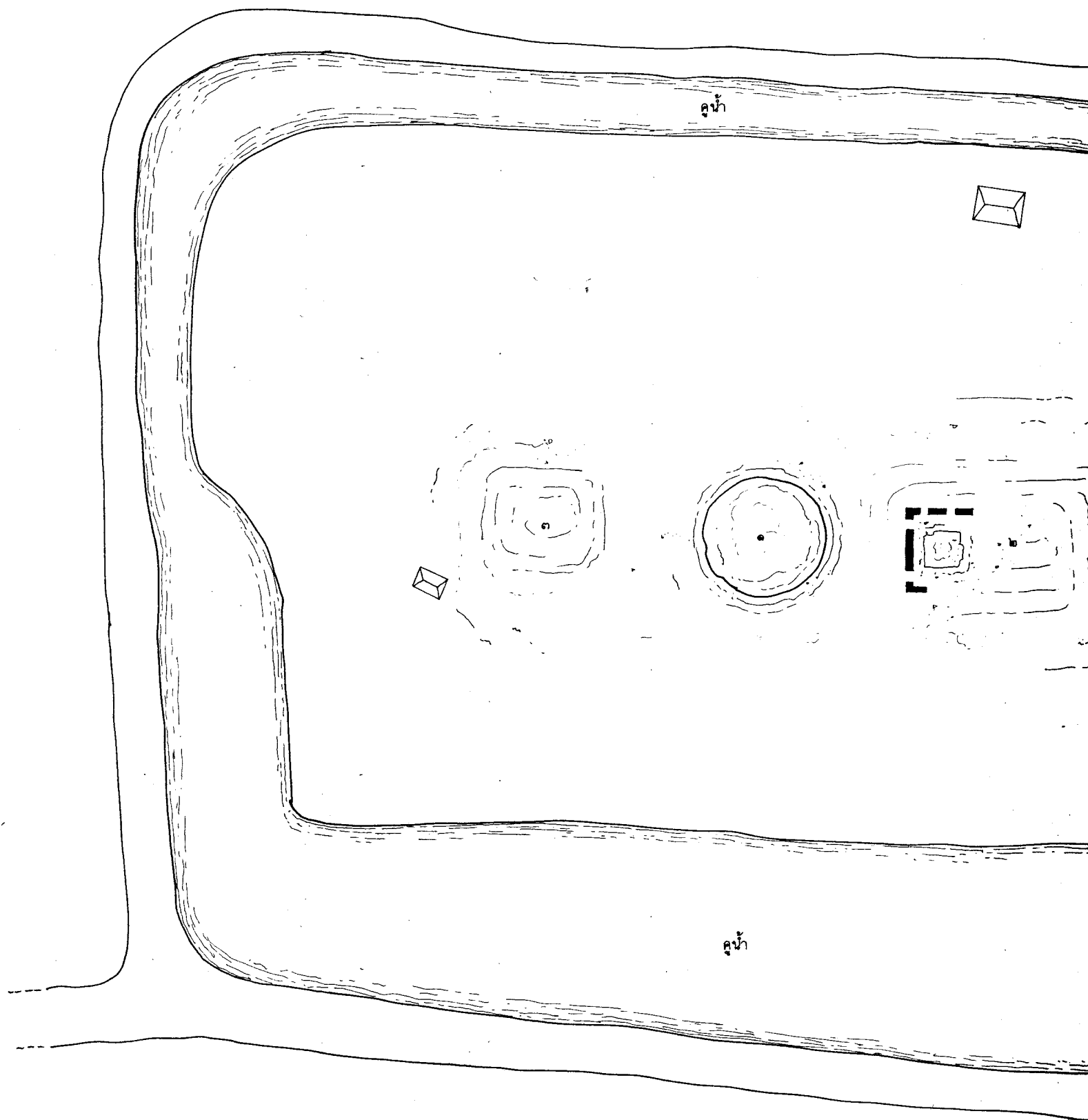
อัดถมดินแล้วปูพื้นอิฐตลอด ลักษณะการเรียงอิฐแบบสลับยาว ภายในแถวเดียวกันเรียงซ้อนทับกัน ขนาดของอิฐคือขนาด 15 x 30 x 5 เซนติเมตร

3.5 เจดีย์ทรงกลม (หมายเลข 7 –8)

เป็นเจดีย์ทรงกลมขนาดปานกลางเทคนิคการก่อสร้างคล้ายกับเจดีย์ประธาน คือ ก่ออิฐเป็นแกนทรงกลม และทำแกนอิฐยึดโดยรอบคล้ายรัศมีหรือซี่กงล้อ ช่องว่างระหว่างแกนจะมีการอัดดินผสมเศษอิฐหักจนแน่น ลักษณะการเรียงอิฐแบบสลับยาว ภายในแถวเดียวกันเรียงซ้อนทับกัน ขนาดของอิฐคือขนาด 15x 30 x 5 เซนติเมตร

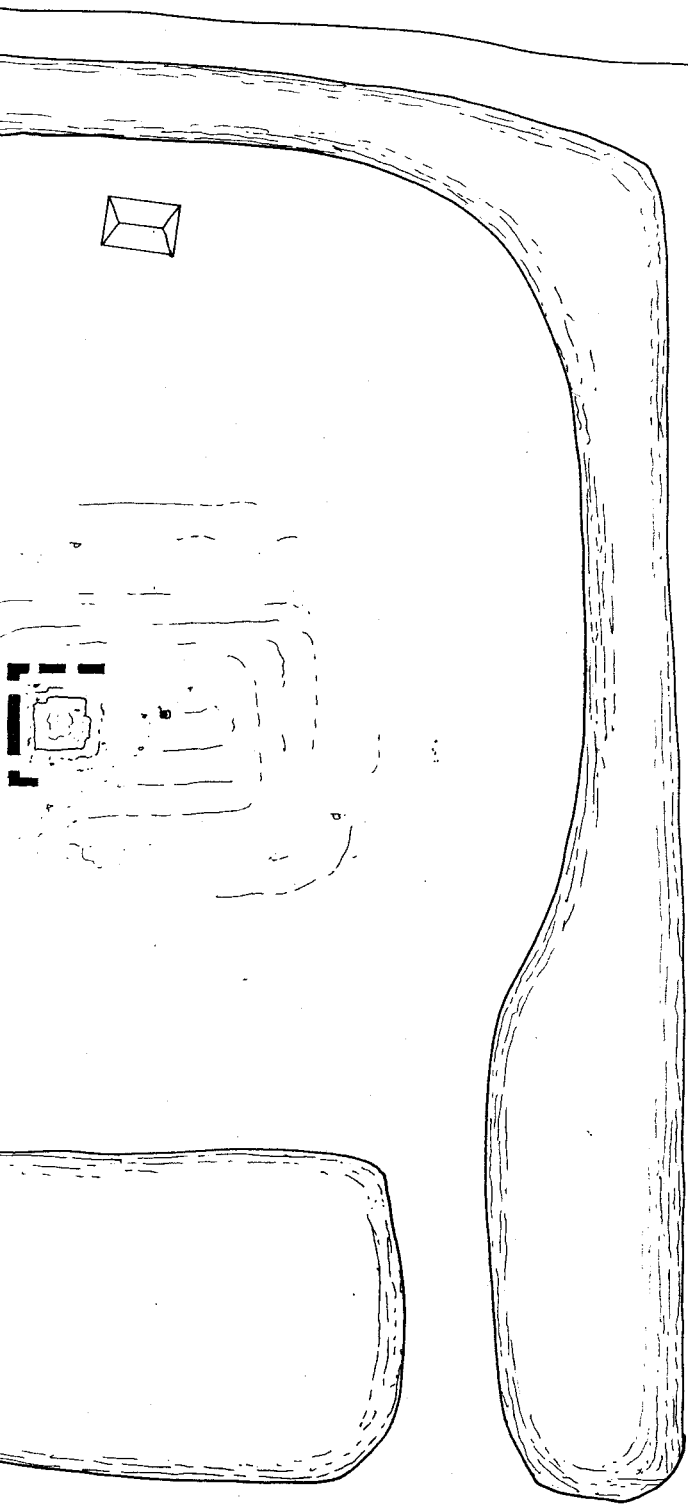
3.6 แนวอิฐยกระดับ และแนวคันอิฐกันดิน (หมายเลข 5 – 6)

เป็นแนวก่ออิฐสอปูน มีความหนาประมาณ 0.5 เมตร โดยจะก่ออิฐตัน สังกัดได้ว่ามีการทูลค้ำ และพังทลายเอนตัวทรุดลงริมน้ำเนื่องจากถูกกัดเซาะ

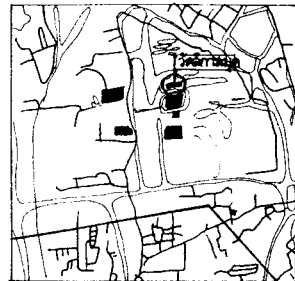
ผังบริเวณวัดลีกาลมุด | 1 : 250

บริเวณวัดมเหยงค์

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายฉัตร แสงน้อย		
2.	นายเอก สิทธิชัย		
3.	นายวิฑูรย์ บ่วงศรีเขียว		
4.	นางสาววิมล คุ้มคงดี		
5.	นายสมชาย วิจิตรณะ		
6.	นางสาวพิมพ์ฉัตร สุทธาพันธ์		
7.	นายเอกศักดิ์ เป็บจรรยา		
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	วันที่	หมายเหตุ
1.	นายเอก วิจิตรณะ		
2.	นายโยธก คำสิงห์		

ผังคัมภีร์

มาตราส่วน 1 : 50,000 (โดยประมาณ)

รายการ

- เจดีย์ประธาน
- พระอุโบสถ
- เจดีย์โบราณสถาน

ดำเนินงานโดย

ทางหุ้นส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง

9/8 หมู่ 8 ต.เชียงรากน้อย

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายเนตรล จิตชัย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล สิงหนะสนายาพงษ์	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย คงทอง	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุรินทร์ สิงห์โคอาจ	
สถาปนิก	นายมีนทนะ ทองสีดา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจ วิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม	
นายช่างโยธา	
นักวิชาการช่างศิลป์	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกร	
ผู้เชี่ยวชาญ	

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายฝ่ายวิชาการ	
นายฝ่ายโยธา	
ผู้อำนวยการสำนักงาน	
ผู้อำนวยการสำนัก	
อธิบดี	

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	1

ผังรูปแบบ : วัดสีภาลมูล (สีภาพก่อนการขุดแต่ง)

ที่ตั้ง : ต.บ้านทราย อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

แสดง : อ.รังษิ

มาตราส่วน 1 : ๒๕๐

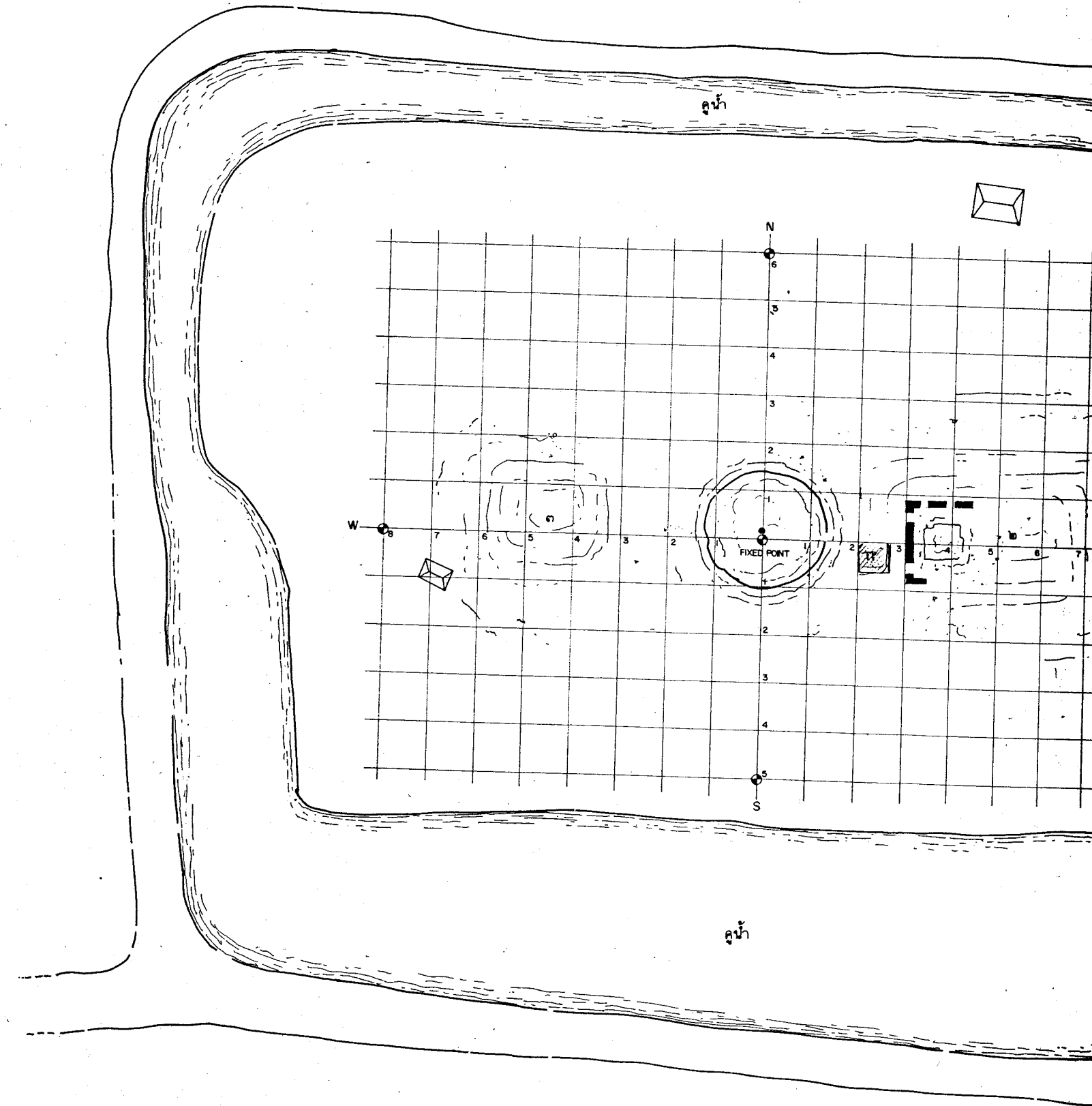
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน

แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓

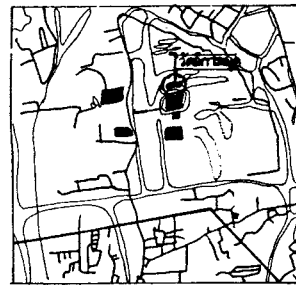
กรมศิลปากร

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ตั้งชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วัชรภณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

A hand-drawn map of a rectangular area, possibly a field or a piece of land. The map is oriented vertically. A grid is drawn across the central portion of the map, with horizontal lines and vertical lines. The vertical lines are labeled with numbers 1 through 10 from left to right. The horizontal lines are labeled with letters A through E from bottom to top. A small rectangle is drawn in the upper left corner of the grid. A small circle is drawn at the intersection of vertical line 10 and horizontal line E. A compass rose is located in the lower right corner of the map, showing the cardinal directions. The map is enclosed in a hand-drawn border.

ผั่งค้ำขบ

ภาคทวิคูณ 1: 50,000 (โดสปริค. น)

စာအုပ်အမျိုးအမည်

๑. เจตน์ประจักษ์
๒. พระอุบาล์
๓. เจริญพร

คำเป็นงานโดย

ทางหลวงชนบท จำกัด กรุงเทพมหานคร ๘

๑/๘ หมู่ ๕ . เขียวรากน้อย

๑.บางปะอิน ๑. ระบด. ~~อยุธยา~~

กล่าวหาว่า	นายหนวด จิตร์	9/10
ทางเขียนแบบ	นายธีรวิฑูร สิงหนามหาพร	
ทางศิลปกรรม	นายเสกสรรค์ ศ. ๒๖	
มี ปรกาศคดี	นายจรัญ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลป์	นายบุญรัตน์ สิงห์โสภา	1/10/2561
สถาปนิก	นายผ่องทนะ มณีธา	
ภูมิสถาปัตย์		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจ เสร็จ, จบ

นางสาวจิตติพรรณ		
นางชา ยธา		
นักวิชากร ราชจิตน์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

ผ่านวิชาทหาร		
ผ่าน อบรมภาคกลาง		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
			2

นางรูปแบบ : วัฒนวิภาดา (น.ส.กนกวรรณ)

ที่ ๕ : พันตรา ๑. พระนครศรีอยุธยา . ๑. พระนครศรีอยุธยา

มาตรา ๑	ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑	มาตรา ๑๑	๒๕๖๑
---------	-------------------------------	----------	------

โครงการอนุรักษ์ฯ พัฒนาโบราณสถาน

สำนักงานโบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ 3 พว. จารึกโบราณ

กรมศิลปากร

บทที่ 3

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด พบโบราณวัตถุหลายประเภทกระจายอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ต่างๆ ในเขตโบราณสถาน ซึ่งสามารถศึกษาวิเคราะห์โบราณวัตถุ และจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

3.1. โบราณวัตถุประเภทองค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรม

3.1.1 ส่วนประกอบสถาปัตยกรรมประเภทดินเผา

3.1.1.1 กระเบื้องมุงหลังคา

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด สามารถจำแนกกระเบื้องมุงหลังคาได้เป็น 4 แบบ คือ

- แบบที่ 1 กระเบื้องแผ่นเรียบ (เนื้อ Earthen ware) รูปทรงแบนยาวทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชั้นที่สมบูรณ์มีขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 12.3 เซนติเมตรหนา 0.8 เซนติเมตร น้ำหนักโดยเฉลี่ยหนักประมาณ 800 กรัม (ภาพที่ 86 ภาพลายเส้นที่ 1)
 - แบบที่ 2 กระเบื้องแผ่นเรียบ (เนื้อ Earthen ware) รูปทรงแบนยาวปลายถูกตัดเป็นรูปสามเหลี่ยม ชั้นที่สมบูรณ์มีขนาดกว้าง 10.5 เซนติเมตร ยาว 14.6 เซนติเมตรหนา 1.1 เซนติเมตร น้ำหนักโดยเฉลี่ยหนักประมาณ 260 กรัม (ภาพที่ 87 ภาพลายเส้นที่ 2)
 - แบบที่ 3 กระเบื้องกาบกล้วยแผ่นเรียบ (เนื้อ Earthen ware) แบบยาว ตัวผู้มีลักษณะคล้ายครึ่งวงกลม ตรงปลายเรียว มีเดือยกลมแหลม สำหรับการยึดเกาะเครื่องไม้บนหลังคา ชั้นที่สมบูรณ์มีขนาดกว้าง 17.4 เซนติเมตร ยาว 22.5 เซนติเมตรหนา 0.7 เซนติเมตร น้ำหนักโดยเฉลี่ยหนักประมาณ 1000 กรัม (ภาพที่ 88 ภาพลายเส้นที่ 3)
 - แบบที่ 4 กระเบื้องกาบกล้วย แผ่นเป็นลอน (เนื้อ Earthen ware) ตัวผู้มีลักษณะคล้ายครึ่งวงกลมตรงปลายเรียว มีเดือยกลมแหลม สำหรับการยึดเกาะเครื่องไม้บนหลังคา ตัวเมียมีลักษณะเป็นแผ่น มีเดือยเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ สำหรับการยึดเกาะเครื่องไม้เช่นเดียวกับตัวผู้
- ตัวผู้ชั้นที่สมบูรณ์มีขนาดกว้าง 10.5 เซนติเมตร ยาว 27.3 เซนติเมตรหนา 0.8 เซนติเมตรหนัก 660 กรัม (ภาพที่ 89 ภาพลายเส้นที่ 4)
- ตัวเมียชั้นที่สมบูรณ์มีขนาดกว้าง 14.2 เซนติเมตร ยาว 24.5 เซนติเมตรหนา 1 เซนติเมตรหนัก 720 กรัม (ภาพที่ 90 ภาพลายเส้นที่ 5)

ที่เรียกว่า “กระเบื้องกาบกล้วย” คงเป็นเพราะรูปทรงคล้ายกับกาบกล้วยที่ลอกออกมาจากต้นกล้วยนั่นเอง (ดูรายละเอียดจาก ตารางการศึกษากระเบื้องเชิงชาย)

3.1.1.2 กระเบื้องเชิงชาย

ใช้ประดับหรือตกแต่งชายคาในแต่ละระดับของตัวอาคาร มีเพียงรูปแบบเดียวคือลายเทพนม แต่ในรายละเอียด สามารถจำแนกได้ออกเป็น 4 แบบ ตามลักษณะที่แตกต่างกันออกไปดังนี้ คือ

- กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม แบบที่ 1

เป็นกระเบื้องทรงสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ ขนาดโดยเฉลี่ยฐานกว้าง 13.5 เซนติเมตร สูง 17.5 เซนติเมตร สูง 17.5 เซนติเมตร เนื้อกระเบื้องหนา 0.7 เซนติเมตร หนัก 1860 กรัม (ภาพที่ 91 ภาพลายเส้นที่ 6) เป็นเชิงชายของกระเบื้องลอนทำลวดลายนูนต่ำ ลายเทพนมอยู่ในกรอบ 2 ชั้น มีรอยหยัก 2 รอย ในบริเวณส่วนใต้บัวของเทพนม และบริเวณเหนือเศียรด้านบนของเทพนม มีเส้นนูนขนาดเล็ก 2 เส้น เป็นกรอบของลาย เทพนมสวมมงกุฏ ไม่สวมกรองศอและทองกร มีลวดลายกนก ประดิษฐ์ต่อจากบริเวณส่วนพระอังสะ ของเทพนมทั้งสองข้าง บัวใต้ฐานเทพนม เป็นลวดลายกนก มีลายหยดน้ำต่อจากฐานลายกนก พบกระจายอยู่ทั่วไปในส่วนของพื้นที่ทางด้านตะวันออกของโบราณสถานวัดสีกาสมุด โดยเฉพาะในส่วนพื้นที่รอบอุโบสถ กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1 ที่พบจากการขุดแต่งวัดสีกาสมุด มีลักษณะเช่นเดียวกับกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมที่พบจากวัดมเหยงคณ์ มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 (ดูรายละเอียดจาก ตารางการศึกษา กระเบื้องเชิงชาย)

- กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม แบบที่ 2

เป็นกระเบื้องทรงสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ มีขนาดโดยเฉลี่ยฐานกว้าง 13.5 เซนติเมตร สูง 17 เซนติเมตร เนื้อกระเบื้องหนาประมาณ 0.8 เซนติเมตร หนัก 470 กรัม (ภาพที่ 92 ภาพลายเส้นที่ 7) เป็นเชิงชายของกระเบื้องลอน ทำลวดลายนูนต่ำ ลายเทพนมอยู่ในกรอบ 2 ชั้น มีเส้นนูนขนาดเล็ก 2 เส้น เป็นกรอบของลาย องค์เทพนมทำเพียงครึ่งองค์ เทพนมสวมมงกุฏ ? ลวดลายภายในเป็นลายกนกที่ต่อออกจากเกสรบัวใต้ท้องของเทพนม ลักษณะเรียวยาว และงอนขึ้นเพื่อรองรับองค์เทพนม มีรอยหยดน้ำประดับอยู่ระหว่างกลางของกระเบื้องในส่วนล่างใต้ลายกนก พบจำนวน 4 ชิ้น ในบริเวณกริด N_4E_4 และ N_2E_4 หรือในส่วนของบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศเหนือ มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 22 - 23

- กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม แบบที่ 3

เป็นกระเบื้องทรงสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ มีขนาดโดยเฉลี่ยฐานกว้าง 13.7 เซนติเมตร สูง 13.5 เซนติเมตร เนื้อกระเบื้องหนาประมาณ 0.3 เซนติเมตร หนัก 790 กรัม (ภาพที่ 93 ภาพลายเส้นที่ 8) เป็นเชิงชายของกระเบื้องลอน ทำลวดลายนูนต่ำ ลายเทพนมอยู่ในกรอบ 2 ชั้น มีเส้นนูนขนาดเล็ก 2 - 3 เส้น เป็นกรอบของลาย องค์เทพนมทำเพียงครึ่งองค์ เทพนมสวมมงกุฏ มีการประดับตกแต่งลายกนกต่อจากพระอังสะของเทพนมทั้งสองด้าน ลวดลายภายในเป็นลายกนกที่เข้ามาแทนที่ลายพันธุ์พฤกษา กลีบบัวใต้เทพนมเป็นกลีบเรียวยาว และมีหยักกลีบดอกเป็นลายกนกต่อ

ออกไปจากก้านค่อนข้างยาว พบกระจายอยู่ทั่วไปทางพื้นที่ด้านตะวันออกของโบราณสถานวัดสีกาสุมุด หรือในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถด้านทิศตะวันออก มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 22 - 23

- กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม แบบที่ 4

เป็นกระเบื้องทรงสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ ขนาดโดยเฉลี่ยฐานกว้าง 7.7 เซนติเมตร สูง 12.3 เซนติเมตร เนื้อกระเบื้องหนา 0.3 เซนติเมตร หนักประมาณ 230 กรัม (ภาพที่ 94 ภาพลายเส้นที่ 9) เป็นเชิงชายของกระเบื้องลอน ทำลวดลายนูนต่ำ ลายเทพนมอยู่ในกรอบ 3 ชั้น มีเส้นนูนขนาดเล็ก 2 - 3 เส้นเป็นกรอบของลาย องค์เทพนมทำเพียงครึ่งองค์ เทพนมสวมมงกุฎแบบเรียบง่าย ในบริเวณ กริด S_2E_1 หรือในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศใต้ของตัวอุโบสถ มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 21 - 22

จากข้อมูลและการศึกษาวิเคราะห์ในส่วนของกระเบื้องมุงหลังคาและกระเบื้องเชิงชาย พอสรุปข้อสันนิษฐานได้ดังนี้

พระอุโบสถ หรือตัวอาคารศาสนสถานในเขตโบราณสถานวัดสีกาสุมุด พบว่ามีการมุงหลังคาด้วยกระเบื้องแบบแผ่น กระเบื้องกาบกล้วยทั้งแบบแผ่นเรียบและเป็นลอน ทั้งตัวผู้และตัวเมีย ผสมผสานกัน ส่วนกระเบื้องเชิงชาย จะเป็นกระเบื้องเชิงชายประเภทลายเทพนมเพียงประเภทเดียว ซึ่งอาจจะสร้างขึ้นและนำมาประดับตกแต่งตามคติความเชื่อทางพุทธศาสนากับกระเบื้องเชิงชายลายเทพนม ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระเบื้องเชิงชายสมัยอยุธยา” หน้า 32 ซึ่งสามารถสรุปโดยย่อได้ดังนี้

หนึ่ง กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม ที่มีลายเทพนมเพียงครึ่งองค์ ส่วนล่างเป็นดอกบัว เป็นการใช้สัญลักษณ์ของดอกบัว แทนการกำเนิดอันบริสุทธิ์ขององค์เทพนมองค์ต่าง ๆ

สอง เป็นการแสดงถึงเทพที่ประทับอยู่ในวิมาน โดยกระเบื้องเชิงชายถูกเปรียบให้เหมือนกับชั้นวิมานขององค์เทพ ซึ่งวิมานต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ตั้งอยู่ในมณฑลของจักรวาล ที่ถูกจำลองจักรวาลเปรียบให้เป็นอาคาร วิหาร อุโบสถ และตำแหน่งพระที่นั่งต่าง ๆ

สาม เป็นการเปรียบเทียบความหมายทางบุคลาธิษฐาน ในการเปรียบเทียบพระพุทธรองค์ในเรื่องของมนุษย์กับบัว 4 เหล่า โดยลายเทพนมบนดอกบัวของกระเบื้องเชิงชายนั้น อาจแทนภาพของผู้ที่บรรลุปริญาณขั้นต้น ที่หลุดพ้นจากโคลนตมได้พ้นน้ำแล้ว โดยสำหรับ กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสุมุดนั้น เมื่อดูรายละเอียดสามารถแยกได้เป็น 4 แบบกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1 และแบบที่ 3 พบค่อนข้างมากกระจายอยู่ทั่วไป ในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถ กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 2 พบในบริเวณลานยกระดับโดยรอบอุโบสถทางด้านทิศเหนือของตัวอุโบสถ ส่วนกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4 พบเพียงชิ้นเดียวในบริเวณลานยกระดับโดยรอบอุโบสถทางด้านทิศใต้ของตัวอุโบสถ

3.1.2 ส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมประเภทปูนปั้น

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด ได้พบลวดลายปูนปั้นประดับงานสถาปัตยกรรมเพียงชิ้นเดียว น่าจะเป็นงานปูนปั้นที่ใช้ประดับตกแต่งบริเวณส่วนของอาคาร พบในกริด S_4E_4 หรือในบริเวณแนวกำแพงด้านทิศใต้ของอุโบสถ เป็นชิ้นส่วนปูนปั้นขนาดค่อนข้างเล็กกรุบสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 3.2 เซนติเมตร ยาว 10.3 เซนติเมตร เนื้อปูนหนาประมาณ 4.8 เซนติเมตร หนัก 540 กรัม ปั้นเป็นลวดลายคดโค้ง ตรงกลางมีลายนูนใหญ่ออกมา ด้านข้างตกแต่งด้วยการกดเป็นลวดลายคล้ายรูปหัวสามเหลี่ยมไล่ขึ้นไป (รูปที่ 95 ภาพลายเส้นที่ 10) (ดูรายละเอียดจากตารางการศึกษาลวดลายปูนปั้น)

3.1.3 ส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมประเภทโลหะ

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุดพบส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมประเภทโลหะ ซึ่งส่วนมากจะเป็นประเภทตะปูโลหะที่ใช้สำหรับงานยึดเครื่องไม้บนตัวอาคาร ตะปูโลหะที่พบเหล่านี้ มีลักษณะและรูปทรงที่แตกต่างกันออกไป และใช้สำหรับงานยึดเกาะเครื่องไม้บนหลังคาของพระอุโบสถ และวิหาร ของโบราณสถานวัดสีกาสมุด โดยพบตะปูหรือแท่งโลหะเหล่านี้จากการขุดแต่งพื้นที่ภายในพระอุโบสถ และบริเวณขอบของกำแพงพระอุโบสถ รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง (ดูรายละเอียด จากตารางการศึกษาส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมประเภทโลหะ) ตะปูโลหะเหล่านี้สามารถพบได้โดยทั่วไปจากการขุดแต่งโบราณสถานที่ยังสร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ดังนั้นตะปูโลหะที่พบจากการขุดแต่งวัดสีกาสมุดน่าจะเป็นของที่สร้างขึ้น ในสมัยที่สร้างหรือบูรณะวัดสีกาสมุด ซึ่งน่าจะมีอายุอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 - 23

ตะปูโลหะที่พบนี้มีชื่อเรียกกันว่า “ตะปูลิปะหล่า” หรือ “ตะปูตะปลิง” ซึ่งมีขายกันในแถบป่าใหม่ป่าหลักในเกาะเมือง กล่าวกันตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า ตะปูตะปลิงนั้นทำขึ้นแถบบ้านท่าโหลง ในแขวงทุ่งแก้วทางฝั่งตะวันออกของคลองสระบัว (ด้านเหนือของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา)

ตะปูโลหะที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด มีรูปทรง และลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้ คือ

แบบที่ 1 ตะปูปลายแหลมข้างเดียว ตรงหัวมีลักษณะคล้ายงูม สำหรับใช้ค้ำยันคอกพบกระจายอยู่ทั่วไป ในส่วนของตัวอุโบสถ ขนาดเฉลี่ยยาวประมาณ 12 - 15 เซนติเมตร หนาประมาณ 1.2 - 1.5 เซนติเมตร (รูปที่ 96)

แบบที่ 2 ลักษณะคล้ายตัว U ปลายทั้งสองงอพับเป็นมุมจากปลายแหลม ส่วนมากมักมีขนาดใหญ่กว่าแบบที่ 1 ขนาดโดยเฉลี่ยยาวประมาณ 14 - 15 เซนติเมตร หนาประมาณ 1.5 - 1.8 เซนติเมตร (รูปที่ 97)

แบบที่ 3 ลักษณะคล้ายตัว † หรือไม้กางเขน เป็นการนำแท่งตะปู 2 แท่ง มาเชื่อมติดกันปลาย ก่อนข้างแหลม ขนาดโดยเฉลี่ยกว้างประมาณ 1.2 - 1.3 เซนติเมตร (รูปที่ 98)

แบบที่ 4 ลักษณะคล้ายตัว J หรือ ตัว 7 ปลายทั้งสองข้างโค้งงอเข้ามาเล็กน้อย ปลายแหลม ขนาดโดยเฉลี่ย กว้างประมาณ 5 - 6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 12 เซนติเมตร หนาประมาณ 0.6 - 1 เซนติเมตร (รูปที่ 99)

3.2 โบราณวัตถุประเภทรูปเคารพทางศาสนา

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด พบโบราณวัตถุประเภทรูปเคารพประเภทพระพุทธรูปในศาสนาพุทธ พระพุทธรูปเหล่านี้ส่วนมากจะมีสภาพชำรุด เนื่องจากถูกทับถมจากดินและการพังลงมาของตัวอาคารโบราณสถาน พระพุทธรูปที่พบนี้จะมีลักษณะและรูปทรงที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากทำมาจากวัสดุหลายประเภทด้วยกัน เช่น ดินเผา สำริด หิน และปูนปั้น (ดูรายละเอียดจากตารางการศึกษาพระพุทธรูป) เป็นต้น ดังนั้นคณะผู้ศึกษาจึงจัดประเภทของพระพุทธรูปที่พบจากการขุดแต่ง โดยจัดแยก วัสดุที่ใช้ทำออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 พระพุทธรูป และชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อหิน

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด พบชิ้นส่วนของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อหินจำนวนเพียงชิ้นเดียวเป็นชิ้นส่วนบริเวณเศียรของพระพุทธรูปเคารพทางศาสนา พระพักตร์เรียว เม็ดพระศก มีขนาดเล็ก ทำจากเนื้อหินทราย เป็นรูปแบบศิลปะที่คลี่คลายมาจากศิลปะสุโขทัย ซึ่งสันนิษฐานการเปรียบเทียบอายุ ได้ในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 20-23 หรือยุคศิลปะหลังแผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 เศียรที่พบมีขนาดกว้าง 27 เซนติเมตร ยาว 28 เซนติเมตร หนา 15 เซนติเมตร หนักประมาณ 6.2 กิโลกรัม พบในบริเวณกริด N₆E₄ หรือในบริเวณทางด้านตะวันออกของตัวอุโบสถ สันนิษฐานเบื้องต้นว่าน่าจะเป็นเศียรของพระอัครคันธกุมาร ประจำโบราณสถานวัดสีกาสมุด ซึ่งถูกสร้างหรือนำเข้ามาในช่วงของการสร้างหรือการบูรณะโบราณสถานแห่งนี้ (ภาพที่ 100 ภาพลายเส้นที่ 11)

3.2.2 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อดิน

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุดพบพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อดิน พระพุทธรูปเหล่านี้จะพบตามที่ขุดแต่งโดยทั่วไป เช่น ตามฐานเจดีย์ประธาน พื้นที่ภายในตัวอาคารพระอุโบสถ และวิหาร เป็นต้น (ดูรายละเอียด จากตารางการศึกษาพระพุทธรูป) พระพุทธรูปที่พบเหล่านี้สันนิษฐานเบื้องต้นว่า น่าจะมีการสร้างขึ้น หรือนำเข้ามาในสมัยที่สร้างหรือบูรณะวัด ซึ่งน่าจะมีอายุร่วมสมัยกัน คือมีอายุในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 พระพุทธรูปที่พบเหล่านี้มีการสร้างหลายรูปแบบ เช่น การสร้างเป็นพระพิมพ์ดินเผา พระพุทธรูปบูชา เป็นต้น รวมทั้งมีพุทธลักษณะที่

แตกต่างกันออกไป เช่น ทรงประทับยืน ประทับนั่ง เป็นต้น ดังตัวอย่างพระพุทธรูปที่พบ มีรูปแบบและพุทธลักษณะดังนี้ คือ

3.2.2.1 ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา ทรงประทับยืน แสดงปางประทานพร พบเพียงชิ้นส่วนจากด้านบนจนถึงบริเวณส่วนขา ด้านบนมีซุ้มกรอบอยู่เหนือเศียรของพระพุทธรูป ซุ้มโค้งออกด้วยการประดับลายกนก สวมมงกุฎยอดแหลม ส่วนล่างประดับผ้าทิพย์ ขนาดฐานของพระกว้าง 1.3 เซนติเมตร สูงขึ้นมาประมาณ 3 - 4 เซนติเมตร หนัก 5 กรัม เนื้อดินเผาสีออกนวล โดยทั้งหมดอยู่ภายในกรอบ 1 ชิ้น พบในบริเวณกริด N_1E_4 หรือบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศเหนือ (ภาพที่ 101 ภาพลายเส้นที่ 13)

3.2.2.2 พระพิมพ์ดินเผา ทรงสามเหลี่ยม พระโคณสมอปประทับนั่งขัดสมาธิราบ ปางมารวิชัย อยู่ในกรอบ 1 ชิ้น สวมมงกุฎ ? ด้านล่างขององค์พระ ประทับด้วยลวดลายแบบบัวคว่ำ - บัวหงาย ผ้าจีวรพาดผ่านทางพระอังสะด้านซ้าย ยาวลงมาถึงบริเวณหน้าตักขององค์พระ บริเวณด้านนอกซุ้มหรือกรอบตกแต่งด้วยการขีดลายคล้ายบัว หน้าตักกว้าง 2.8 เซนติเมตร สูง 3.3 เซนติเมตร หนักประมาณ 12 กรัม เนื้อดินออกสีเหลืองนวล พบในกริด S_1E_4 หรือบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศใต้ (ภาพที่ 102 ภาพลายเส้นที่ 14)

3.2.2.3 ชิ้นส่วนของพระพุทธรูปบูชาดินเผา บริเวณส่วนพระวรกายและพระอังสะ ยาวลงมาถึงบริเวณส่วนพระกร (แขน) ทางด้านซ้าย เนื้อดินค่อนข้างเบา ตกแต่งด้วยการปิดทองทับ และพอกปูนทับอีกที ชิ้นที่พบมีขนาดกว้าง 3.1 เซนติเมตร ยาว 3.4 เซนติเมตร หนา 1.2 เซนติเมตร หนัก 70 กรัม พบในบริเวณกริด N_2E_4 หรือในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศเหนือ (ภาพลายเส้นที่ 15)

3.2.2.4 ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา พบแต่เพียงบริเวณฐานถึงกลางองค์พระพุทธรูป สภาพค่อนข้างชำรุด เป็นพระพิมพ์ดินเผาแบบตรีภพ หรือมีพระพุทธรูปสามองค์นั่งประทับอยู่ในพระพิมพ์องค์เดียว พระทั้งสามองค์ประทับนั่งปางขัดสมาธิเหนือบัลลังก์ มีซุ้มล้อมกรอบทั้งสามองค์ ลวดลายทางศิลปะคล้ายกับรูปแบบศิลปะพระพิมพ์ที่พบในสมัยศิลปะของลพบุรี มีขนาดฐานกว้าง 5.5 เซนติเมตร สูง 6 เซนติเมตร เนื้อดินเผาหนาประมาณ 2 เซนติเมตร หนักประมาณ 150 กรัม พบในบริเวณกริด $N1E7$ สันนิษฐานอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 (ภาพที่ 103 ภาพลายเส้นที่ 16)

3.2.2.5 ชิ้นส่วนฐานพระอันดับดินเผาเนื้อแกร่ง (Stone ware) ประดับบริเวณส่วนล่างของฐานพระอันดับ เนื้อดินออกสีส้มนวล มีร่องรอยการประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง ขนาดฐานกว้าง 10.4 เซนติเมตร ยาว 6 เซนติเมตร หนา 2.1 เซนติเมตร หนัก 170 กรัม พบในกริด S_1E_4 หรือในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศใต้ (ภาพที่ 104)

3.2.3 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อสำริด

จากการขุดแต่งวัดศึกษาสมุคพบชิ้นส่วนของพระพุทธรูปที่ทำจากเนื้อสำริด มากกว่าเนื้อวัสดุประเภทอื่น ๆ โดยจะพบกระจายอยู่ทั่วไปตามบริเวณต่าง ๆ เช่น พื้นที่ภายในตัวอาคารพระอุโบสถ หรือตามฐานเจดีย์ประธาน เป็นต้น ชิ้นส่วนที่พบมักมีสภาพชำรุด พบแต่เพียงบริเวณส่วนพระวรกาย และฐานของพระพุทธรูปเป็นส่วนมาก (ดูรายละเอียดจากตารางการศึกษาพระพุทธรูป) ชิ้นส่วนของพระพุทธรูปที่พบมักเป็นชิ้นส่วนของพระพุทธรูปบูชาที่มีพุทธลักษณะที่แตกต่างกันออกไป น่าจะมีการสร้างขึ้นหรือนำเข้ามาร่วมสมัย ในการสร้างหรือบูรณะวัด หรือในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบและพุทธลักษณะได้ดังนี้ คือ

3.2.3.1 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด พระพุทธรูปประทับยืน พบเพียงชิ้นส่วนบริเวณพระบาทขวา ตั้งแต่บริเวณใต้หัวเข่า จนถึงฝ่าพระบาท ฝ่าพระบาทยาว 5.7 เซนติเมตร สูงขึ้นมาจนถึงหัวเข่า ประมาณ 5.2 เซนติเมตร หนัก 100 กรัม พบในกริด N_1E_3 หรือบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวอุโบสถ (ภาพที่ 105 ภาพลายเส้นที่ 17)

3.2.3.2 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณพระวรกายของพระพุทธรูป มีการประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง ขนาดกว้าง 2.7 เซนติเมตร ยาว 2.8 เซนติเมตร เนื้อสำริดหล่อหนาประมาณ 0.2 เซนติเมตร หนักประมาณ 20 กรัม พบในกริด N_1E_3 หรือในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศเหนือของตัวอุโบสถ (ภาพลายเส้นที่ 18)

3.2.3.3 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณส่วนฐานหรือหน้าตักขององค์พระพุทธรูป มีการประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง ขนาดฐานหน้าตักกว้าง 4.3 เซนติเมตร สูง 2.3 เซนติเมตร เนื้อสำริดหนาประมาณ 0.4 เซนติเมตร หนัก 100 กรัม พบในบริเวณกริด N_2E_3 หรือบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวอุโบสถ (ภาพลายเส้นที่ 19)

3.2.3.4 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณส่วนพระวรกาย (ลำตัว) ของพระพุทธรูป รั้วจิ๋ว พาดผ่านทางพระอังสะด้านซ้าย มีการประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง ขนาดกว้าง 4.5 เซนติเมตร สูง 4.8 เซนติเมตร หนัก 70 กรัม พบในบริเวณกริด N_2W_1 หรือบริเวณด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือขององค์เจดีย์ประธาน (ภาพลายเส้นที่ 20)

3.2.3.5 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณส่วนเม็ดพระศก (ผม) ขององค์พระพุทธรูป เม็ดพระศกขนาดค่อนข้างใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลางของแต่ละเม็ดยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ชิ้นส่วนที่พบมีขนาดกว้าง 5.7 เซนติเมตร ยาว 8.5 เซนติเมตร เนื้อสำริดหนาประมาณ 1.2 เซนติเมตร หนัก 60 กรัม พบในบริเวณกริด N_3E_2 หรือบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวอุโบสถ (ภาพที่ 106 ภาพลายเส้นที่ 21)

3.2.3.6 ชิ้นส่วนของพระพุทธรูปสำริด พบชิ้นส่วนบริเวณที่เชื่อมต่อกันระหว่างพระพักตร์กับพระศก ชิ้นส่วนที่พบมีขนาดกว้าง 8 เซนติเมตร ยาว 8.1 เซนติเมตร เนื้อสำริดหนาประมาณ 0.2 เซนติเมตร หนัก 100 กรัม พบในบริเวณกริด N_3E_3 หรือบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ

3.2.3.7 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณส่วนฐานของพระพุทธรูป ตกแต่งด้วยการยกชั้น และประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง พบจำนวน 5 ชิ้น ในบริเวณกริด N₅E₅ หรือบริเวณลานยกกระดานโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอุโบสถ ขนาดโดยเฉลี่ยกว้าง 5 เซนติเมตร ยาว 7.2 เซนติเมตร เนื้อสำริดหนาประมาณ 0.3 เซนติเมตร น้ำหนักโดยประมาณ 260 กรัม

3.2.3.8 ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปสำริด บริเวณส่วนฐานของพระพุทธรูปสำริด ประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง พบในบริเวณกริด N₅E₅ หรือบริเวณลานยกกระดานโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศเหนือของอุโบสถ ชิ้นส่วนที่พบมีขนาดกว้าง 2.7 เซนติเมตร ยาว 2.8 เซนติเมตร เนื้อสำริดหนาประมาณ 0.2 เซนติเมตร น้ำหนัก 20 กรัม

3.2.3.9 ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณส่วนพระวรกาย มีชายจีวรพาดผ่านทางด้านพระอังสะด้านซ้าย ประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง ชิ้นที่พบมีขนาดกว้าง 3.7 เซนติเมตร ยาว 5.6 เซนติเมตร เนื้อสำริดหนาประมาณ 0.4 เซนติเมตร น้ำหนัก 60 กรัม พบในบริเวณกริด S₅E₇ พบในบริเวณลานยกกระดานโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศใต้ของอุโบสถ

3.2.3.10 ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูปสำริด เป็นชิ้นส่วนของพระพุทธรูปบูชา พระพักตร์กลม เม็ดพระศกขนาดค่อนข้างเล็ก สภาพค่อนข้างชำรุด เหลือแต่เพียงบริเวณเศียรของพระพุทธรูป รูปแบบศิลปะจัดอยู่ในช่วงก่อนถึงสมัยอยุธยาตอนต้น สันนิษฐานอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 21-23 เศียรที่พบ มีขนาดกว้าง เซนติเมตร ยาว เซนติเมตร น้ำหนักประมาณ กรัม พบในบริเวณกริด N3E9 หรือในบริเวณมุมลานยกกระดานด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ สันนิษฐานว่าเป็นเศียรของพระพุทธรูปบูชาซึ่งอาจมีการนำเข้ามาหรือสร้างขึ้นในสมัยที่มีการสร้างหรือบูรณะ โบราณสถานแห่งนี้ (ภาพที่ 107 ภาพลายเส้นที่ 12)

3.2.4 พระพุทธรูปและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของพระพุทธรูปที่ทำจากปูน

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุค พบชิ้นส่วนของพระพุทธรูปปูนปั้น เพียงชิ้นเดียวในบริเวณกริด N₅E₅ หรือในบริเวณลานยกกระดานโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศเหนือของอุโบสถ เป็นชิ้นส่วนบริเวณเหนือเศียรของพระพุทธรูปบูชา ขนาดกว้าง 4.8 เซนติเมตร ยาว 5.7 เซนติเมตร หนาประมาณ 4 เซนติเมตร น้ำหนัก 150 กรัม สันนิษฐานว่าน่าจะถูกสร้างขึ้น หรือนำมาประดับ ในช่วงสมัยการสร้างหรือบูรณะโบราณสถานวัดสีกาสมุค หรือในราวพุทธศตวรรษที่ 22 - 23

3.3 โบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุค โบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ มีทั้งแบบเนื้อดินธรรมดา (Earthen ware) และแบบเนื้อแกร่งทั้งแบบเคลือบและไม่

เคลือบ ภาชนะดินเผาเหล่านี้ถูกผลิตขึ้นจากแหล่งเตาในบริเวณภาคกลางของประเทศ เช่น เตาบ้านบางปูนในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี เตาแม่น้ำน้อย ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี และกลุ่มเตาสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย ในเขตจังหวัดสุโขทัย รูปทรงที่พบส่วนมาก เป็นภาชนะที่แตกต่างกัน (ดูรายละเอียดจากตารางการศึกษาภาชนะดินเผา) ซึ่งสามารถจำแนกตามรายละเอียดได้ดังนี้

3.3.1 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาพื้นเมือง

กลุ่มเตาพื้นเมือง พบทั้งแบบภาชนะเนื้อดินธรรมดา และแบบเนื้อแกร่ง รูปทรงที่พบเป็นประเภท ตะคันดินเผา ฝาภาชนะ หม้อและไห ซึ่งรูปแบบของภาชนะเหล่านี้พบว่ามีการใช้ทั่วไปตามแหล่งเมืองโบราณ ชุมชนโบราณในภาคกลางของไทย และยังมีการใช้จนถึงปัจจุบัน น่าจะกำหนดอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 24

3.3.1.1 ประเภทเนื้อดิน เป็นภาชนะเนื้อดินเผาในอุณหภูมิประมาณ 800 - 100 องศาเซลเซียส ลักษณะเนื้อดินหยาบ มีส่วนผสมของกรวดหรือเกล็ดขาว เวลาเคาะจะมีเสียงดังเปาะเปะ (Normatolic Sound) สามารถดูดซึมน้ำได้ ภาชนะดินเผาแบบนี้เมื่อหลังการเผาแล้วจะมีสีเทาดำ (7.5 yr 3 very dark gray) เทาแกมขาว (7.5 yr 6 gray) น้ำตาลปนแดง (5 yr 5/6 yellowish brown) นวล (10 yr 8/6 yellow) ส้มเหลือง (7.5 yr 7/6 reddish yellow) แดง (2.5 yr 5/8 red) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อดิน ส่วนผสมและอุณหภูมิในการเผาคด้วย

ที่โบราณสถานวัดสีกาสมุด ได้พบเศษภาชนะดินเผาประเภทนี้ กระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณของอุโบสถ และในบริเวณใกล้เคียง สามารถจำแนกเป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ภาพที่ 108 ภาพลายเส้นที่ 22,23)

- ตะคันดินเผา พบ 1 ใบ สภาพค่อนข้างสมบูรณ์ ขึ้นรูปด้วยเป็นหมุน มีประโยชน์ใช้สอยคือ ใช้ตามไฟแทนตะเกียง โดยใช้น้ำมันปลา (?) หรือน้ำมันมะพร้าว มีเชือกด้ายทำเป็นไส้วางตรงปากตะคัน สำหรับการใช้จุดไฟให้แสงสว่าง

- ฝาภาชนะ เป็นฝาของภาชนะประเภทหม้อ พบเพียง 2 ชิ้น ในบริเวณกริด N₆W₉ น้ำหนักโดยรวมประมาณ 90 กรัม

- หม้อและไห พบชิ้นส่วนเพียงบริเวณส่วนปาก (โค้งออก) ขึ้นรูปด้วยเป็นหมุนมีการประดับลวดลายด้วยการขีดขีดและการกดประทับ สันนิษฐานว่าใช้ประโยชน์ในการหุงหาอาหาร บรรจุอาหารแห้ง หรือของหมักดอง

3.3.1.2 ประเภทเนื้อแกร่ง ลักษณะเนื้อดินค่อนข้างละเอียด มีส่วนผสมของหินดินขาว หรือวัตถุดิบอื่น ๆ ลงไปในเนื้อดิน เพื่อก่อให้เกิดความแกร่ง เเผาในอุณหภูมิสูงประมาณ 100 - 1300 องศาเซลเซียส เวลาเคาะมีเสียงใส (Metalic Sound) น้ำซึมผ่านไม่ได้ เศษภาชนะดินเผาประเภทนี้ที่พบในเขตโบราณสถานวัดสีกาสมุด มักเป็นสีส้ม หรือสีนวล ตกแต่งลวดลายด้วยการขีดขีด สันนิษฐานว่าเป็นชิ้นส่วนของภาชนะประเภทไหและอ่าง เพราะมีเส้นผ่าศูนย์กลางของปากที่ค่อนข้าง

ข้างใหญ่ประมาณ 26 - 32 เซนติเมตร พบในบริเวณกริด N_3E_7 และ S_2E_8 เพียงจำนวนเล็กน้อย (ภาพที่ 109 ภาพลายเส้นที่ 24)

3.3.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย

กลุ่มเตาแม่น้ำน้อย พบภาชนะแบบเนื้อแกร่ง เผาด้วยอุณหภูมิสูงประมาณ 1200 - 1300 องศาเซลเซียส ลักษณะของเตาเป็น เตาชนิดระบายความร้อนผ่านในแนวนอน และเตามีขนาดค่อนข้างใหญ่ ซึ่งจากร่องรอยของเตาที่หลงเหลืออยู่ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่มีความสำคัญและมีขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในสมัยอยุธยา (ปรีวรรต ธรรมาปริชากร, ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย, 73) รูปทรงที่พบเป็นชิ้นส่วนของภาชนะประเภทฝาภาชนะและพวยกา ซึ่งรูปแบบของภาชนะเหล่านี้พบว่ามีการใช้ทั่วไป ตามแหล่งเมืองโบราณชุมชนในภาคกลางของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตโดยตรงและในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดอายุได้ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20 - 23

3.2.1 ประเภทเนื้อแกร่ง ลักษณะเนื้อดินค่อนข้างละเอียด มีส่วนผสมของดินขาว หรือวัตถุดิบอื่น ๆ ลงไปในเนื้อดินเพื่อก่อให้เกิดความแกร่ง เผาในอุณหภูมิสูงประมาณ 100 - 1300 องศาเซลเซียส เวลาเคาะมีเสียงใส (Metalic Sound) น้ำซึมผ่านไม่ได้ ส่วนมากมีสีน้ำตาล น้ำตาลแดง มีการประดับตกแต่งลวดลายด้วยการปั้นแปะ เซาะร่องตามขวาง และการประทับลาย เนื้อดินออกสีส้ม และสีน้ำตาล พบเพียง 2 ชิ้น สามารถจำแนกรูปทรงได้ดังนี้ (ภาพที่ 110 ภาพลายเส้นที่ 26,27)

- ฝา เป็นฝาของภาชนะดินเผา เนื้อสีส้ม ตกแต่งด้วยการขูดขีด พบในบริเวณกริด N_4W_4 หนักประมาณ 100 กรัม
- พวยกา ของภาชนะทรงกา พบเฉพาะส่วนที่เป็นพวยกา เนื้อแกร่งสีน้ำตาล พบในบริเวณกริด N_3E_2 หนักประมาณ 40 กรัม

3.3.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน

กลุ่มเตาบ้านบางปูน ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำสุพรรณบุรี หรือท่าจีน ลักษณะเตาก่อด้วยดินเหนียวระบายความร้อนในแนวนอน ภาชนะผลิตเพื่อใช้ในท้องถิ่น มิได้ส่งเป็นสินค้าออก และผลิตเพียงประเภทไม่เคลือบเท่านั้น ตกแต่งด้วยการขูดขีดหรือกดประทับเป็นจุด ๆ รูปทรงที่พบน่าจะเป็นรูปทรงแบบอ่าง ไห และครก ซึ่งพบโดยทั่วไปในบริเวณแหล่งเมืองโบราณ ชุมชนโบราณในเขตภาคกลางของประเทศไทย เช่นที่แม่น้ำแม่กลอง และตามลำน้ำเก่าในจังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ยังพบในซากเรืออับปางทางชายฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกและภาคใต้ของไทย เครื่องปั้นดินเผาในแหล่งเตาบ้านบางปูนคงมีพัฒนาการมาก่อนสมัยอยุธยา ราวพุทธศตวรรษที่ 18 - 19 อันเป็นผลมาจากความเจริญรุ่งเรืองของรัฐสุพรรณบุรี และมีอายุร่วมสมัยกับการผลิตเครื่องถ้วย

สุโขทัยรุ่นแรกอยู่ระยะหนึ่งก่อนที่จะเลิกผลิตไป (ปรีวรรต ธรรมาปริชากร , ศิลปะเครื่องถ้วยใน ประเทศไทย หน้า 46)

3.3.3.1 ประเภทเนื้อแกร่ง ลักษณะเนื้อค่อนข้างละเอียดอ่อน เฝายในอุณหภูมิสูงประมาณ 1200- 1300 องศาเซลเซียส เวลาเคาะมีเสียง (Metalic Sound) ลักษณะเตาก่อด้วยดินเหนียว ระบายความร้อนผ่านทางแนวนอน มักตกแต่งลายด้วยการขีดขีด หรือกดประทับเป็นชุด ๆ โดยไม่เว้นที่ว่างเปล่า คล้ายรูปแบบเครื่องปั้นดินเผาในสมัยทวารวดี ในการขุดแต่งโบราณสถานวัดสิริสมุทแห่งนี้ พบเศษภาชนะดินเผาประเภทนี้ไม่มากนัก มักมีสีส้มหรือสีออกนวล ตกแต่งด้วยการขีดขีดและการประทับเป็นชิ้นส่วนของ อ่าง ครก และไห สันนิษฐานอายุได้ประมาณราวพุทธศตวรรษที่ 18 - 19 จากการศึกษาเปรียบเทียบกับอายุของกลุ่มแหล่งเตาหินบางปูน

3.3.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตากลุ่มสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย

กลุ่มเตาสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย เป็นภาชนะประเภทเครื่องเคลือบแบบสังคโลก แหล่งเตาแบ่งเป็น 2 ที่ คือ แหล่งเตาที่อำเภอเมืองสุโขทัย เป็นเตาชนิดระบายความร้อนผ่านในแนวดิ่ง ตั้งอยู่เป็นกลุ่ม ๆ บริเวณลำน้ำโจน ส่วนอีกที่ คือ แหล่งเตาที่อำเภอสรีสัชนาลัย เป็นเตาประทุน หรือเตาชนิดระบายความร้อนผ่านในแนวนอน ตั้งอยู่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำยม เป็นเตาประเภทที่เผาเครื่องถ้วยได้คุณภาพสูงกว่า อุตสาหกรรมการผลิต เครื่องถ้วยในกลุ่มเตานี้ เริ่มขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 19 แต่รูปทรงยังขาดความประณีตสวยงามอยู่มาก จนถึงในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่กับตลาดการค้าของจีน ยังผลให้เครื่องถ้วยสุโขทัยเกิดจากการพัฒนาขึ้น และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งจากภายในและภายนอกราชอาณาจักรจนกระทั่งกลางพุทธศตวรรษที่ 21 จึงค่อย ๆ เสื่อมความนิยมลง เพราะเครื่องถ้วยจีนสามารถกลับมาครอบครองตลาดได้อีกครั้ง ส่วนอีกสาเหตุหนึ่งที่เครื่องถ้วยสุโขทัยยุติบทบาทลงไปในนั้นเป็นเพราะภาวะสงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับพม่าเมื่อราวต้นพุทธศตวรรษที่ 22 หรือสิ้นสุดลงเมื่อคราวที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงปราบปรามหัวเมืองทางเหนือ และตีเมืองสวรรคโลกก่อนที่จะปล่อยให้เมืองสวรรคโลก (ศรีสัชนาลัย) ทิ้งร้างลงในปี พ.ศ. 2127

3.3.4.1 ภาชนะดินเผาประเภทเครื่องเคลือบ

เป็นกลุ่มภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ซึ่งมีทั้งแบบเคลือบและไม่เคลือบ เน้นมากในเรื่องของเครื่องถ้วยสังคโลก ที่กลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญ ของกรุงศรีอยุธยา ในราวช่วงพุทธศตวรรษที่ 20- 21 สำหรับคำว่าสังคโลกนั้นเป็นคำที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน โดยสำหรับที่มาของคำว่าสังคโลก มีผู้ตั้งสมมติฐานหลายประเภท สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานคำว่า “สัง” เพี้ยนมาจากคำว่า “ซ้อง” ซึ่งเป็นนามของราชวงศ์ที่ปกครองประเทศจีนระหว่าง พ.ศ. 1503 ถึง พ.ศ. 1819 ส่วนคำว่า “กโลก” ยังไม่ทราบที่มาที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม รศ. เสนอ นิลเดช ผู้มี

ความเห็นในเรื่องนี้สอดคล้องกับสมเด็จพระปรมหาราชทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยปริยายแห่งราชอำนาจ พ.ศ. 2475 ในภาษาจีนแปลว่า เคา ซึ่ง “สังคโลก” คงเพี้ยนมาจาก “ซ้องโลก” ซึ่งแปลรวมกันได้ว่า “คาแผ่นดินซ้อง” สมมติฐานเป็นที่ยอมรับกันโดยส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า “สวรรค์โลก” ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้เรียกเมืองศรีสัตนาทึบ ในเอกสารสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยปรากฏในกฎมณเฑียรบาล สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ แต่เอกสารที่น่าเชื่อถือคือ พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ ปรากฏชื่อ สวรรคโลก ครั้งแรกในเหตุการณ์ปี พ.ศ. 2099 และจากนั้นเป็นต้นมา “สวรรค์โลก” จึงปรากฏแทน ศรีสัตนาทึบ (กรมศิลปากร : เรื่องถ้วยบุรีรัมย์ และเรื่องถ้วยสุโขทัย, หน้า 42) รูปแบบของเครื่องถ้วยสวรรค์โลกที่พบส่วนมาก มักได้รับอิทธิพลทางด้านเทคโนโลยี การผลิตมาจากกลุ่มเครื่องถ้วยจากประเทศจีน โดยสำหรับการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุณนั้น สามารถจำแนกประเภทและรูปทรงได้ดังนี้

แบบที่ 1 เครื่องเคลือบแบบเซลาดอน (Celadon ware) ผลิตขึ้นมาจากแหล่งเตาเมืองศรีสัตนาทึบ (บ้านเกาะน้อย, บ้านป่ายาง) ตกแต่งด้วยการเซาะหรือขูดขีดลึกลงเป็นร่อง บริเวณขอบปากทำเป็นรูปปีกกา คล้ายเทคนิคการตกแต่งที่พบในเครื่องถ้วยเคลือบเขียว ที่ผลิตจากแหล่งเตาหลงเฉวียน มณฑลเจ้อเจียง ของจีนในสมัยราชวงศ์หยวน หรือหมิง กำหนดอายุได้ในราวช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 - 22 พบชิ้นส่วนบริเวณก้นของภาชนะประเภทชามหรือถ้วย ความหนาของเนื้อดินเฉลี่ยประมาณ 0.4 เซนติเมตร

แบบที่ 2 เครื่องเคลือบแบบเขียนลายสีดำหรือสีน้ำตาลใต้เคลือบใส (Black / Brown painting underglaze) เป็นกลุ่มภาชนะเครื่องถ้วยที่ตกแต่งพื้นผิวภาชนะด้วยการเขียนลายสีดำ หรือสีน้ำตาลใต้เคลือบใส การตกแต่งลวดลาย คล้ายกันกับเครื่องถ้วยของเวียตนาม กำหนดอายุได้ราวพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 พบชิ้นส่วนของเศษเครื่องถ้วยประเภทนี้เพียง 2 ชิ้น ในบริเวณกริด N_2E_5 และ N_3E_6 ความหนาของเนื้อเครื่องถ้วยตกเฉลี่ยประมาณ 0.4 เซนติเมตร สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นรูปทรงประเภทชามหรือถ้วย

3.4 โบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นจากแหล่งเตาในประเทศ

เป็นโบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผาที่พบค่อนข้างมาก เนื้อเคลือบ (Porcelain) เนื้อขาวเผาด้วยอุณหภูมิสูง เนื้อดินมีสีขาวและนวล ส่วนใหญ่ที่พบเป็นภาชนะประเภท ถ้วย ชาม โถ จาน ซึ่งส่วนมากจะเป็นประเภทภาชนะเครื่องถ้วยของจีน ซึ่งสามารถศึกษาแหล่งที่มาของภาชนะเหล่านี้ได้จากลวดลายและตัวอักษรที่ปรากฏอยู่บนภาชนะ จากการศึกษาการกำหนดอายุของโบราณวัตถุประเภทนี้ พบว่าตรงกับในสมัยปลายของราชวงศ์หยวน ถึงในสมัยของราชวงศ์หมิง หรือในราวพุทธศตวรรษที่ 20 - 22

โดยเฉพาะเครื่องถ้วยจีน ที่พบในโบราณสถานวัดสีกาสมุณ พบในปริมาณที่มากกว่าโบราณวัตถุชนิดอื่น ๆ เพราะเครื่องถ้วยจีนนี้นับเป็นสินค้าที่คนไทยชื่นชอบ และมีอิทธิพลในตลาดการ

ค้าของไทยเป็นอันมาก ดังเห็นได้จากการที่พบเครื่องถ้วยจีนอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ตามชุมชนโบราณต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เนื่องจากการติดต่อค้าขายระหว่างไทยกับจีน และมีสัมพันธไมตรีระหว่างกันมาเป็นระยะเวลานาน ตั้งแต่ราว ๆ พุทธศตวรรษที่ 1 ในสมัยทวารวดี เรืองมาจนถึงในสมัยอยุธยา กรุงธนบุรี และรัตนโกสินทร์

ซึ่งสมัยกรุงศรีอยุธยาได้กลายมาเป็นเมืองสำคัญและมีอำนาจ ซึ่งได้มีการติดต่อค้าขายกับจีนอย่างกว้างขวาง และสินค้าประเภทเครื่องถ้วยของจีน ได้กลายมาเป็นสินค้าที่นิยมกันแพร่หลาย โดยเฉพาะเครื่องถ้วยประเภทเครื่องลายคราม หรือเขียนครามได้เคลือบของจีนในสมัยราชวงศ์หมิง ซึ่งสามารถเทียบยุคสมัยระหว่างไทยกับจีนได้ดังนี้คือ

อาณาจักรสุโขทัย ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19-20 ตรงกับสมัยราชวงศ์หยวนของจีน (พ.ศ. 183 - 1911) ส่วนอาณาจักรอยุธยา ตั้งแต่สมัยของพระรามาธิบดีที่ 1 (พ.ศ. 1893 - 2310) จนถึงสมัยของพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2173 - 2198) จะตรงกับสมัยราชวงศ์หมิงของจีน ตั้งแต่สมัยพระเจ้าอยู่ (พ.ศ. 1911 - 1942) จนถึงสมัยพระเจ้าทรงเจ้า (พ.ศ. 2171 - 2187)

ตั้งแต่สมัยอยุธยาสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2173 - 2198) จนถึงสมัยในรัตนโกสินทร์ ในสมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2453 - 2468) จะตรงกับสมัยราชวงศ์ชิงของจีน ในสมัยของพระเจ้าจวนซี (พ.ศ. 2187 - 2205) จนถึงสมัยพระเจ้าหลงเจี้ยน (ยวนซีไช) พ.ศ. 2459

โบราณวัตถุที่พบ

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสี่กั๊กสุเมศ สามารถจำแนกเครื่องถ้วยที่พบ ตามสมัยของราชวงศ์ (ดูรายละเอียดจากตารางการศึกษาภาชนะดินเผา) ได้ดังนี้

3.4.1 เครื่องถ้วยสมัยราชวงศ์หยวน พ.ศ. 1822 - 1911 เทคนิคการผลิตอยู่ในกลุ่มการเคลือบสีขาวลักษณะทรงคล้ายถ้วยหรือชาม ของเชิงหนาและฐานไม่เคลือบ พบชิ้นส่วนบริเวณก้นภาชนะเพียงชิ้นเดียว ในบริเวณกริด N_3E_2 (ภาพที่ 111 ภาพลายเส้นที่ 28)

3.4.2 เครื่องถ้วยสมัยราชวงศ์หมิง พ.ศ. 1911 - 2187

เครื่องถ้วยจีนในสมัยราชวงศ์หมิง มีความรุ่งเรืองมากในราวพุทธศตวรรษที่ 21 ส่งเครื่องถ้วยเป็นสินค้าออก และกลับเข้ามาครอบครองตลาดการค้าได้อีกครั้ง ภายหลังช่วงเสื่อมในพุทธศตวรรษที่ 20 ที่ตลาดและอุตสาหกรรมการค้าเครื่องถ้วยจีนถูกหยุดชะงัก พร้อมกันกับการขยายตัวเครื่องถ้วยไทยและเวียดนามที่เกิิดการพัฒนาขึ้นและเข้ามาแทนที่ตลาดการค้าของจีน

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 เครื่องถ้วยจีนประเภทเครื่องลายครามได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับการค้าในสมัยอยุธยาของไทย เครื่องลายครามส่วนใหญ่ในสมัยนี้ นอกจากจะผลิตจากแหล่งเตา จิ่งเต๋อเจิ้น มณฑลเจียงซีแล้ว ยังถูกผลิตจากแหล่งเตาในมณฑลกวางตุ้ง และฝูเจี้ยนเป็นจำนวนมาก จนถึงราวกลางพุทธศตวรรษที่ 22 การค้าของจีนก็จำเป็นต้องหยุดชะงักโดยชั่วคราว เนื่องจากราชวงศ์หมิงได้เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อการค้าในช่วงนี้ด้วย

โดยจำแนกตามกลุ่มประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเภทเขียนลายครามได้เคลือบ หรือเรียกว่า “เครื่องลายคราม” มักจะใช้สีน้ำเงินที่ได้จากแร่โคบอลต์ (Cobalt Blue) เขียนลงบนภาชนะที่ทำการเผาเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจึงนำไปเคลือบทั้งด้านนอก และด้านในด้วยน้ำเคลือบสีขาวและขาวอมฟ้า รูปทรงภาชนะส่วนมากเป็นประเภทถ้วยและชามขนาดปานกลาง เนื้อดินออกสีขาว ค่อนข้างละเอียดมีทั้งแบบขอบเชิงสูงและเตี้ย การประดับลวดลาย มีทั้งเขียนลายด้านนอกและด้านใน บางครั้งก็เขียนลายด้านนอก หรือ ด้านในด้านเดียว ลายที่พบ เป็นลายดอกไม้ ลายก้านขด ลายพันธุ์ไม้ ลายกนก ลายสิงห์ และลายดอกบัวเป็นต้น เส้นผ่าศูนย์กลางยาวประมาณ 12 - 22 เซนติเมตร ตกอายุในราวช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 - 22

กลุ่มที่ 2 ประเภทเขียนลายสีบนเคลือบ ตกแต่งด้วยการเขียนสีแดง และสีเขียวแบบง่าย ๆ เนื้อดินละเอียดสีขาว พบเพียงชิ้นเดียวในบริเวณกริด N_4E_5 กำหนดอายุได้ในราวช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 22 (ภาพที่ 112 ภาพลายเส้นที่ 29)

3.5 โบราณวัตถุประเภทโลหะ

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด พบโบราณวัตถุประเภทที่ทำจากโลหะกระจายอยู่ทั่วไปตามพื้นที่การขุดแต่งโบราณสถาน พบในหลายรูปแบบและรูปทรง เช่น แท่งเครื่องมือ หรือ แผ่นโลหะ โดยมีเนื้อโลหะที่แตกต่างกัน เช่น ตะกั่ว สำริด เป็นต้น (ดูรายละเอียด จากตารางการศึกษาโลหะ) สันนิษฐานเบื้องต้นว่าน่าจะถูกสร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในช่วงสมัยของการสร้าง หรือบูรณะวัด ซึ่งน่าจะมีอายุร่วมสมัยกัน คือ ในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 ซึ่งสามารถตามรูปทรงและเนื้อวัสดุที่พบได้ดังนี้ คือ

3.5.1 แท่งเครื่องมือโลหะ (เหล็ก) ขนาดยาว ปลายแหลม พบประมาณ 2 ชิ้น ขนาดโดยเฉลี่ยกว้าง 1.6 เซนติเมตร ยาว 27.9 เซนติเมตร เนื้อโลหะหนา 1 เซนติเมตร น้ำหนัก 155 กรัม พบอยู่ในบริเวณ กริด N_4E_2 และ N_6W_9

3.5.2 แผ่นโลหะ (ตะกั่ว) แผ่นเรียบ ตรงกลางแผ่นมีรอยคูนูน พบ 3 ชิ้น ในบริเวณกริด S_1E_7 ขนาดโดยเฉลี่ยยาว 6.3 เซนติเมตร กว้าง 4.5 เซนติเมตร หนา 0.1 เซนติเมตร น้ำหนักโดยรวม 50 กรัม

3.5.3 แผ่นโลหะ (สำริด) แผ่นเรียบ ขนาดยาว 5.8 เซนติเมตร กว้าง 4 เซนติเมตร หนา 0.3 เซนติเมตร น้ำหนัก 60 กรัม พบเพียงชิ้นเดียว ในบริเวณกริด S_4E_3 หรือในบริเวณลานยกระดับโดยรอบของอุโบสถทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอุโบสถ

3.5.4 โลหะ (เหล็ก) สันนิษฐานว่าเป็นเครื่องมือ? ลักษณะโค้งงอเป็นรูปตัว U คล้ายเกือกม้า ขนาดยาว 7.4 เซนติเมตร กว้าง 6.1 เซนติเมตรหนา 0.35 เซนติเมตร น้ำหนัก 140 กรัม พบเพียงชิ้นเดียว ในบริเวณกริด S₆W₈

3.6 สรุปการศึกษาวิเคราะห์ และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด

3.6.1 สรุปการศึกษาวิเคราะห์ และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุประเภทองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

ในการวิเคราะห์ลวดลาย และการเปรียบเทียบอายุสมัย ของกระเบื้องเชิงชายลายเทพนม พบว่ากระเบื้องเชิงชายประเภทต่าง ๆ ที่พบ น่าจะถูกสร้างขึ้นในราวช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 21 - 23 ซึ่งจากการศึกษาลวดลายบนกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมที่พบในเขตโบราณสถานวัดสีกาสมุด กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4 น่าจะเป็นรูปแบบที่เก่าที่สุด สร้างขึ้นในราวช่วงต่อระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ 21 กับต้นพุทธศตวรรษที่ 22 ลวดลาย เป็นลายประเภทพันธุ์พฤกษา ก้านคด ก่อนที่จะเปลี่ยนลวดลายกลุ่มบัวโค้งคันทะพนมมาเป็นลวดลายกนก (กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม แบบที่ 1 และแบบที่ 3) ในราวช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 22 และทำสืบมาในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 23 ด้วย

ในการวิเคราะห์ลวดลายของกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมที่พบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประทีป เพ็งตะโก ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่องกระเบื้องเชิงชายสมัยอยุธยา หน้า 75 ดังนี้ “ ดอกบัวรับเทพนมแบบไม่มีก้าน เริ่มจากดอกตูมลักษณะธรรมชาติ คลี่คลายมาเป็น ดอกบัวลักษณะใกล้เคียงธรรมชาติ และมณฑุเรียบง่ายแบบมีปุ่มแหลมเล็ก เนื้อกรอบกระบังหน้า นิยมร่วมกันในสมัยอยุธยาตอนต้น กลีบบัวคลี่คลายมาเป็นลวดลายประเภทพันธุ์พฤกษาในสมัยอยุธยาตอนกลาง และปรับเปลี่ยนเป็นกนกตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 22 กนกได้เทพนม ทำเป็นกนก 3 ตัวลักษณะสะบัดพลิ้ว หรือทำเป็นลวดลายอย่างอื่นเข้ามาแทนจนแทบมองไม่เห็น เล้าของดอกบัวในที่สุด ส่วนมณฑุนั้นเป็นแบบทรงเครื่องใหญ่ มีวิวัฒนาการอยู่ในสมัยปลายอยุธยา คือ ราวพุทธศตวรรษที่ 23 “

โดยสรุป อุโบสถในเขตโบราณสถานวัดสีกาสมุด กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1 น่าจะเป็นกระเบื้องเชิงชายหลักในการประดับตกแต่งร่วมกับ กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 2 และแบบที่ 3 ที่มีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1 ส่วนกระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4 น่าจะมีอายุอยู่ในช่วงต่อระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ 21 ถึงต้นช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 แต่พบเพียงชิ้นเดียว จึงอาจสันนิษฐานได้ว่า กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4 นั้น อาจจะเป็นกระเบื้องเชิงชายที่ใช้ในการประดับตกแต่งอุโบสถในระยะแรก หรือ อาจจะนำกระเบื้องเชิงชายประเภทนี้มาจากที่อื่น เพื่อมาใช้ในการประดับตกแต่งเพิ่มเติมก็เป็นได้

3.6.2 สรุปผลการวิเคราะห์ และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุประเภทรูปเคารพทางศาสนา

ในการศึกษาวิเคราะห์ลวดลาย ของพระพุทธรูปหินทราย ที่พบเพียงบริเวณชิ้นส่วนบริเวณเศียรของพระพุทธรูป เป็นรูปแบบศิลปะที่คัดลอกมาจากศิลปะสุโขทัย เศียรพระศกขมวดก้นหอย พระนาสิกงุ้ม พระพักตร์ค่อนข้างเรียว ซึ่งอาจจะสันนิษฐานถึงการเปรียบเทียบอายุได้ในช่วงยุคหลังตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 หรือราวพุทธศตวรรษที่ 20-23 รูปแบบพระพักตร์เลียนแบบในสมัยสุโขทัย แต่ไรพระศกใหญ่กว่า ซึ่งเป็นรูปแบบศิลปะที่นิยมสร้างในช่วงสมัยนั้น พระพิมพ์ดินเผา พบชิ้นส่วนทั้งสิ้น 3 ชิ้น สมบูรณ์เพียงชิ้นเดียว สามารถเปรียบเทียบกำหนดอายุตามรูปแบบศิลปะได้ดังนี้

- ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา ประทับยืน พบเพียงส่วนครึ่งองค์บน พระหัตถ์ซ้ายยกขึ้น แสดงปางประทานพร น่าจะอยู่ในช่วงยุคต่อระหว่างศิลปะแบบสุโขทัย กับแบบอยุธยา หรือในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 21 พระพิมพ์ยังไม่ทรงเครื่องอย่างเด่นชัด เหมือนในสมัยอยุธยา
- ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา แบบตริภังค์ หรือสามองค์ สร้างขึ้นจากคติความเชื่อในเรื่องของรูปมหาปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้า อันเป็นคติที่เริ่มแรกสร้างขึ้นในสมัยทวารวดี และนิยมทำต่อกันเรื่อยมา จากการศึกษาเปรียบเทียบทางรูปแบบศิลปกรรมสันนิษฐานได้ว่าน่าจะอยู่ในช่วงปลายของสมัยลพบุรี ต่อเนื่องถึงในสมัยสุโขทัย หรือในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 20
- พระพิมพ์โค้นสมอ ประทับนั่งขัดสมาธิราบ ปางมารวิชัย สันนิษฐานถึงช่วงอายุได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 พบเป็นจำนวนมากในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชิ้นส่วนของพระพุทธรูปสำริด พบค่อนข้างมากกว่าชิ้นส่วนของพระพุทธรูปประเภทอื่น พบมากโดยเฉพาะชิ้นส่วนบริเวณพระวรกาย และฐานของพระพุทธรูป มีร่องรอยที่แสดงถึงการประดับตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นในช่วงสมัยเดียวกับการก่อสร้างโบราณสถานวัดสี่กั๊กสุเมต หรือหลังจากนั้น ตกอยู่ในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 20 - 22

6.3 สรุปผลการวิเคราะห์และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผา

6.3.1 ภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นมาเองภายในประเทศ

จากการวิเคราะห์เศษภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นมาเองภายในประเทศที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสี่กั๊กสุเมต จะเป็นเศษภาชนะทั้งแบบเนื้อดินธรรมดา (Earthen ware) เนื้อแกร่ง (Stone ware) และเครื่องเคลือบ จากแหล่งเตาพื้นเมือง เตาบ้านบางปูนเตาแม่น้ำน้อย และแหล่งเตาในกลุ่มสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย รูปแบบของภาชนะเหล่านี้ จะพบทั่วไปตามเมืองโบราณ ชุมชนโบราณในเขตภาคกลางทั้งตอนล่างและตอนบน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณจังหวัด สุโขทัย กำแพงเพชร สิงห์บุรี และพระนครศรีอยุธยา ที่มีการพบภาชนะเหล่านี้ค่อนข้างหนาแน่น กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถกำหนดอายุของภาชนะดินเผาในกลุ่มแหล่งเตาภาคกลางได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 22 - 24

3.6.3.2 ภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วยจีน

เศษภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วยจีนที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด สันนิษฐานกำหนดอายุได้ในราวช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 ที่เครื่องถ้วยจีนค่อนข้างได้รับความนิยมทางด้านตลาดการค้า เครื่องถ้วยจีน ในสมัยราชวงศ์หมิง เป็นสินค้าเข้าที่สำคัญ และได้รับความนิยมนำมาอย่างสูงจากกรุงศรีอยุธยา และอาณาจักรใกล้เคียงในราวพุทธศตวรรษที่ 21 - 22 ดังจะพบได้จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในชุมชนโบราณ และเมืองโบราณ ในบริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ของประเทศไทย เครื่องถ้วยจีนที่พบสามารถจำแนกตามเทคนิคการตกแต่ง ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ตกแต่งแบบเขียนครามได้เคลือบ และการตกแต่งแบบการเขียนลายบนเคลือบ ซึ่งทั้ง 2 วิธีนี้ เป็นเทคนิคการผลิตที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาและเป็นสินค้าที่สำคัญของจีน ในราวพุทธศตวรรษที่ 21

3.6.4 บทสรุป

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด ได้พบโบราณวัตถุจำนวนหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ สามารถกำหนดอายุโบราณวัตถุที่พบเหล่านี้ ว่าน่าจะมีอายุอยู่ในราวช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 ที่เป็นช่วงอายุที่กำหนดโดยการเปรียบเทียบโบราณวัตถุในแต่ละประเภท และโบราณวัตถุที่พบเหล่านี้ น่าจะเป็นของที่ผลิตขึ้นมาร่วมสมัยกับการก่อสร้างโบราณสถานวัดสีกาสมุด และเป็นของที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในโบราณสถานแห่งนี้

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งวัดสีกาสมุด

หมายเลขถุง # bag list	วันที่ Date	หลุมขุดแต่ง Grid	โบราณวัตถุ Finds	หมายเหตุ Footnote
# 001	27/7/42	N1E1	เศษภาชนะเนื้อดินเผา	-
# 002	27/7/42	N1E2	แท่งโลหะ	-
# 003	27/7/42	N1E3	แท่งโลหะ, ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 004	27/7/42	N1E4	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 2 กระเบื้องเกล็ด กระเบื้องกาบกล้วย ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูป ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา	-
# 005	28/7/42	N1W2	เศษภาชนะเนื้อดินเผา - เนื้อดินธรรมดา - พระพิมพ์ดินเผา เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 006	29/7/42	N1W4	เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 007	29/7/42	N1W6	เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 008	30/7/42	N1E7	ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา แท่งโลหะ	-
# 009	30/7/42	N1E5	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 010	30/7/42	N2E3	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 011	31/7/42	N1E4	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 1 - ลายเทพพนมแบบที่ 2 กระเบื้องกาบกล้วย ชิ้นส่วนพระพุทธรูปดินเผา	-

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งวัดสีกาเสมุด

หมายเลขขุด # bag list	วันที่ Date	หลุมขุดแต่ง Grid	โบราณวัตถุ Finds	หมายเหตุ Footnote
# 012	5/8/42	N2E5	กระเบื้องเจียงฮาย - ลายเทพพนมแบบที่ 1 - ลายเทพพนมแบบที่ 3 กระเบื้องกาบกล้วย เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 013	2/8/42	N2E6	หม้อทะนดินเผา	-
# 014	5/8/42	N2E7	กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 015	5/8/42	N2E8	กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 016	1/8/42	N2W1	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 017	1/8/42	N2W5	เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 018	6/8/42	N3E1	เศษภาชนะประเภทเนื้อแกร่ง เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 019	6/8/42	N3E2	ตะกรันดินเผา ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 020	7/8/42	N3E9	เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 021	7/8/42	N3W3	เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง	-
# 022	7/8/42	N3W4	เศษภาชนะเนื้อดินเผา เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 023	7/8/42	N3W5	เศษภาชนะเนื้อดินเผา เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 024	8/8/42	N6W9	เศษภาชนะเนื้อดินเผา เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย แท่งโลหะ	-

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งวัดลีกาสมุด

หมายเลขถุง # bag list	วันที่ Date	หลุมขุดแต่ง Grid	โบราณวัตถุ Finds	หมายเหตุ Footnote
# 025	8/8/42	S1E2	แผ่นโลหะ	-
# 026	8/8/42	S1E3	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 1 กระเบื้องเกล็ด กระเบื้องกาบกล้วย แท่งโลหะ	-
# 027	8/8/42	S1E4	กระเบื้องเกล็ด กระเบื้องปูพื้น ชิ้นส่วนพระพุทธรูปปูนปั้น ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา	-
# 028	8/8/42	S1E5	แผ่นหิน ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 029	9/8/42	S1E7	ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	-
# 030	9/8/42	S1E8	กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 031	9/8/42	S1E9	เศษภาชนะดินเผา	-
# 032	9/8/42	S1W3	เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 033	9/8/42	S1W5	กระเบื้องเกล็ด กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 034	9/8/42	S1W8	เศษภาชนะดินเผา	-
# 035	10/8/42	S2E3	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 1 ชิ้นส่วนปูนปั้น	-
# 036	10/8/42	S2E4	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 1 - ลายเทพพนมแบบที่ 2 - ลายเทพพนมแบบที่ 3	-

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งวัดสีกาสมุด

หมายเลขถุง # bag list	วันที่ Date	หลุมขุดแต่ง Grid	โบราณวัตถุ Finds	หมายเหตุ Footmote
# 037	10/8/42	S2E5	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 1 กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 038	11/8/42	S2E6	กระเบื้องเชิงชาย - ลายเทพพนมแบบที่ 3 กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 039	11/8/42	S2E7	กระเบื้องกาบกล้วย	-
# 040	12/8/42	S2E8	เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง	-
# 041	12/8/42	S2W3	เศษภาชนะประเภทเครื่องถ้วย	-
# 042	12/8/42	S3E2	เศษภาชนะเนื้อดินเผา	-
# 043	13/8/42	S6W8	เครื่องมือโลหะ	-

ประเภท	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขของ	จำนวน (ชิ้น)	หมายเหตุ
กระเบื้องพื้น แบบที่ 1	N2E4	# 011	11	ฐานกว้าง 13.5 cm.
	N2E5	# 012	4	ความยาว 11 cm.
	S1E3	# 026	6	ความหนา 0.7 cm.
	S2E3	#035	5 sq. m.	น้ำหนักโดยเฉลี่ยของแต่ละ
	S2E4	# 036	8	ละชิ้นหนักประมาณ 1,860 g.
	S2E5	# 037	4	
กระเบื้องพื้น แบบที่ 2	N1E4	# 004	1 sq. m.	ฐานกว้าง 13.5 cm.
	N2E4	# 011	3	ความยาว 17 cm.
				ความหนา 0.8 cm.
				น้ำหนักโดยเฉลี่ยของแต่ละ
				ละชิ้นหนักประมาณ 470 g.
กระเบื้องพื้น แบบที่ 3	N2E5	# 012	2 sq. m.	ฐานกว้าง 13.7 cm.
	S1E3	# 026	2	ความยาว 10.8 cm.
	S1E4	# 027	1	ความหนา 0.9 cm.
	S2E4	# 036	2	น้ำหนักโดยเฉลี่ยของแต่ละ
	S2E6	# 038	3	ละชิ้นหนักประมาณ 790 g.
กระเบื้องพื้น แบบที่ 4	S2E4	# 036	1 sq. m.	ฐานกว้าง 7.7 cm.
				ความยาว 12.3 cm.
				ความหนา 0.9 cm.
				น้ำหนักโดยเฉลี่ยของแต่ละ
				ละชิ้นหนักประมาณ 290 g.
กระเบื้องกลัด แบบที่ 1 (ท้ายเรียบ)	N1E4	# 004 (S)	1	ฐานกว้าง 12.3 cm.
	S1E3	# 026	3	ความยาว 10 cm.
	S1E4	# 027	2	ความหนา 0.8 cm.
	S1U5	# 033	6	น้ำหนักโดยเฉลี่ยของแต่ละ
				ละชิ้นหนักประมาณ 800 g.
กระเบื้องกลัด แบบที่ 2 (ท้ายตัดเป็นรูปสามเหลี่ยม)	N1E4	# 004 (S)	1	ฐานกว้าง 1406 cm.
				ความยาว 10.5 cm.
				ความหนา 1.1 cm.
				น้ำหนักโดยเฉลี่ยของแต่ละ
				ละชิ้นหนักประมาณ 1,000 g.

ตารางการศึกษาภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา (EARTHEN WARE)

Bag #	Grid	ส่วนของภาชนะ								การขึ้นรูป		เทคนิคการตกแต่ง	ผิวของเนื้อดิน	ขนาด (cm.)		จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ปาก		ไหล่		ลำตัว		ก้น	ฝา									
		โค้งเข้า	โค้งออก	เรียบ	ลาย	เรียบ	ลาย			มือ	แป้น			หนา	O			
#001	N1E1		/							/	-	ส้ม	0.7	14	1	40	เตาพื้นเมือง	
					/					/	ขูดขีด	ส้ม	0.6	-	2	32	เตาพื้นเมือง	
						/				/	-	น้ำตาลส้ม	0.5	-	3	112	เตาพื้นเมือง	
#005	N1W2						/			/	กดประทับ	ส้ม	0.5	-	1	32	เตาพื้นเมือง	
#022	N3W4		/							/	-	ส้มนวล	1.2	26	2	120	เตาพื้นเมือง	
			/							/	กดประทับ	นวล	0.3	16	2	30	เตาพื้นเมือง	
#023	N3W5					/				/	ขูดขีด	ส้มนวล	0.4	-	3	120	เตาพื้นเมือง	
						/				/	กดประทับ	น้ำตาลส้ม	0.7	-	1	35	เตาพื้นเมือง	
#024	N6W9	/								/	-	ส้ม	0.7	-	1	24	เตาพื้นเมือง	
			/							/	-	ส้ม	0.6	-	1	28	เตาพื้นเมือง	
										/	-	ส้ม	1.8	-	2	90	ฝาภาชนะเตาพื้นเมือง	
#031	S2E9					/				/	กดประทับ	นวล	0.6	-	1	50	เตาพื้นเมือง	
#034	S1W8					/				/	กดประทับ	ส้ม	0.5	-	9	520	เตาพื้นเมือง	
#042	S3E2					/				/	กดประทับ	ส้ม	0.9	-	1	70	เตาพื้นเมือง	
											ขูดขีด							
										/	กดประทับ	ส้ม	0.6	-	1	40	ตระกรับดินเผา	
											ขูดขีด						เตาพื้นเมือง	

ตารางการศึกษาภาษาชนะดินเผาเนื้อดินแกร่ง (STONEWARE)

Bag #	Grid	ส่วนของลักษณะ								ชั้นรูป	เทคนิคการตกแต่ง	ลักษณะเนื้อดิน	ขนาด		จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ปาก		ไหล่		ลำตัว		ก้น	ฝา				(cm.)				
		โค้งเข้า	โค้งออก	เรียบ	ลาย	เรียบ	ลาย						หนา	O			
#006	N1W4								/	/	บุตขีด	ส้ม	-	-	1	100	เคลือบน้ำตาลน้อย
#018	N3E2		/							/	บุตขีด	ส้มขาว	0.8	32	1	130	เคลือบสีเมือง
			/							/	บุตขีด	ส้ม	0.7	26	1	90	เคลือบสีเมือง
										-	-	น้ำตาล	0.6	-	1	40	พวงดา
																	เคลือบน้ำตาลน้อย
#021	N3W3		/							/	บุตขีด	ส้ม	0.9	25	2	340	เคลือบน้ำตาลปน
#022	N3W4		/							/	กดประทับ	ส้มขาว	0.9	21	3	430	เคลือบน้ำตาลปน
							/			/	กดประทับ	ส้มขาว	0.9	-	4	340	เคลือบน้ำตาลปน
#040	S2E8									/	-	ส้ม	1.3	-	3	1200	เคลือบสีเมือง

ตารางการศึกษาภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วย (CERAMIC)

Bag #	Grid	ส่วนของภาชนะ					เทคนิคการตกแต่ง ลวดลาย	ขนาด (cm.)		จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ปาก	ไหล่	ลำตัว	ก้น	ฝา		หนา	O			
#005	N1W2				/		เขียนครามไล่เกลือบ	0.5	-	2	42	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
					/		เขียนครามไล่เกลือบ	0.31	-	1	108	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#006	N1W4				/		บุคจีคแล้วเกลือบ	1.2	-	2	325	เตาศรีสังขมลัย ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#007	N1W6				/		เขียนครามไล่เกลือบ	0.4	-	2	20	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#012	N2E5				/		เขียนครามไล่เกลือบ	0.4	-	1	162	เตาศรีสังขมลัย ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#017	N2W5				/		เขียนสีบนเกลือบ	0.4	-	2	68	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง ราวพุทธศตวรรษที่ 22
#018	N3E2				/		เขียนครามไล่เกลือบ	0.7	-	1	150	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
					/		เกลือบหมดยกเว้น ฐานด้านนอก	0.5	-	1	100	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#020	N3E9	/					เขียนลายใต้เกลือบ	0.4	22	1	30	เตาศรีสังขมลัย ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22

ตารางการศึกษาภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วย (CERAMIC)

Bag #	Grid	ส่วนของภาชนะ					เทคนิคการตกแต่ง ลวดลาย	ขนาด (cm.)		จำนวน (ชิ้น)	น้ำหนัก (กรัม)	หมายเหตุ
		ปาก	ไหล่	ลำตัว	ก้น	ฝา		หนา	Ø			
#021	N3W3	/					เคลือบเขียวชาเลนดอ	0.5	-	2	80	ลายศรีสังฆาณัติ
#022	N3W4	/					เขียนครามไล่เคลือบ	0.3	12	1	30	ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
				/			เขียนครามไล่เคลือบ	0.5	-	1	12	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง
#023	N3W5	/					เคลือบเขียวชาเลนดอ	0.6	26	2	80	ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#024	N6W9				/		เขียนครามไล่เคลือบ	0.4	-	2	68	ลายศรีสังฆาณัติ
#032	S1W3				/		เขียนครามไล่เคลือบ	0.5	-	1	30	ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22
#041	S2W3				/		เขียนครามไล่เคลือบ	0.4	-	1	58	เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง
												ราวพุทธศตวรรษที่ 21-22

ตารางศึกษาพระพุทธรูป

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนดูง	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูป บริเวณขาสิงห์ เนื้อแกร่ง	N1E4			ขนาดกว้าง 10.4 cm. ความยาว 9 cm. น้ำหนัก 480 g.
ชิ้นส่วนยอดเหนือเศียรพระพุทธรูป โลกุตตระ ปูนปั้น	N1E4			ขนาดกว้าง 4.8 cm. ความยาว 5.7 cm. น้ำหนัก 150 g.
ชิ้นส่วนฐานพระพุทธรูปเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง	S1E4			ขนาดกว้าง 10.4 cm. ความยาว 6 cm. น้ำหนัก 170 g.
ลวดลายปูนปั้นประดับฐานทาง สถาปัตยกรรม	S2E4			ขนาดกว้าง 9.2 cm. ความยาว 10.3 cm. น้ำหนัก 540 g.

ตารางศึกษาพระพุทธรูปสำริด

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนถุ	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
ชิ้นส่วนบริเวณพระบาทของ พระพุทธรูปประทับยืน	N1E3	#003	1	ขนาดกว้าง 5.7 cm. ความยาว 5.2 cm. น้ำหนัก 100 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด ตกแต่งด้วยการปิดทอง	N1E5	#009	1	ขนาดกว้าง 2.7 cm. ความยาว 2.8 cm. น้ำหนัก 20 g.
ชิ้นส่วนบริเวณหน้าตักพระพุทธรูป ตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง	N2E3	#010	1	ขนาดกว้าง 4.3 cm. ความยาว 2.3 cm. น้ำหนัก 100 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณ พระวรกาย	N2W1	#016	1	ขนาดกว้าง 4.5 cm. ความยาว 4.8 cm. น้ำหนัก 70 g.

ตารางศึกษาพระพุทธรูปสำริด

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนทอง	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณเมืงพระศก	N3E2	#015	1	ขนาดกว้าง 5.7 cm. ความยาว 8.5 cm. น้ำหนัก 289 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูป บริเวณพระพักตร์ติดกับพระศก	N3E9	#020	1	ขนาดกว้าง 8 cm. ความยาว 8.1 cm. น้ำหนัก 100 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริดบริเวณฐาน ตกแต่งด้วยการลงรักปิดทอง	N3E9	#020	4	ขนาดกว้าง 5 cm. ความยาว 6.2 cm. น้ำหนัก 220 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริดบริเวณฐาน ตกแต่งด้วยการปิดทอง	N3E9	#020	1	ขนาดกว้าง 1.6 cm. ความยาว 6.2 cm. น้ำหนัก 40 g.

ตารางศึกษาพระพุทธรูปสำริด
วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนถุ	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด	S1E5	#028	2	ขนาดกว้าง 6.2 cm. ความยาว 8.8 cm. น้ำหนัก 455 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด บริเวณ พระวรกาย	S1E7	#029	1	ขนาดกว้าง 3.7 cm. ความยาว 5.6 cm. น้ำหนัก 60 g.

ตารางศึกษาพระพุทธรูปดินเผา

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนถุ	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา ประทับยืน ปางประทานพร	N1E4	#004		ขนาดกว้าง 1.3 cm. ความยาว 3 cm. น้ำหนัก 5 g.
พระพิมพ์ดินเผา	N1E7	#008		ขนาดกว้าง 6.3 cm. ความยาว 5 cm. น้ำหนัก 90 g.
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปดินเผา ตกแต่งด้วยการปิดทอง	N2E4	#011		ขนาดกว้าง 3.1 cm. ความยาว 3.4 cm. น้ำหนัก 1.2 cm.
พระพิมพ์ดินเผา ประทับนั่งขัดสมาธิ ปางมารวิชัย	S1E4	#027		ขนาดกว้าง 2.8 cm. ความยาว 3.3 cm. น้ำหนัก 12 g.

ตารางศึกษาโลหะและสำริด

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนจุ	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
แท่งเครื่องมือโลหะ	N2E2	#002	1	ความกว้าง 1.6 cm. ความยาว 27.9 cm. น้ำหนัก 195 g.
โลหะยึดเครื่องมือ	N1E2	#002	2	ความกว้าง 0.2 cm. ความยาว 15 cm. น้ำหนัก 1.5 cm.
แท่งโลหะยึดเครื่องมือ	N1E3	#003	1	ความกว้าง 4 cm. ความยาว 8.2 cm. น้ำหนัก 35 g.
แท่งโลหะ	N6W9	#024	1	ความกว้าง 1.6 cm. ความยาว 27.9 cm. น้ำหนัก 195 g.

ตารางศึกษาโลหะและสำริด

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนทอง	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
แผ่นโลหะ (ตะกั่ว)	S1E2	#025	3	ขนาดกว้าง 4.5 cm. ความยาว 6.3 cm. น้ำหนัก 50 g.
แผ่นสำริด	S1E3	#026	1	ขนาดกว้าง 4 cm. ความยาว 5.8 cm. น้ำหนัก 60 g.
เครื่องมือโลหะ	S6W8	#043	1	ขนาดกว้าง 6.1 cm. ความยาว 7.4 cm. น้ำหนัก 140 g.
แท่งโลหะยึดเครื่องมือ	N1E7	#008	10	ขนาดกว้าง 4.3 cm. ความยาว 11 cm. น้ำหนัก 450 g.

ตารางศึกษาโลหะและสำริด

วัดสีกาสมุด

รูปแบบส่วนต่างๆ	ตำแหน่งที่พบ	หมายเลขทะเบียนถุง	จำนวน(ชิ้น)	หมายเหตุ
แท่งโลหะรูปสามง่าม	N1E7	#044	2	ความกว้าง 4.8 cm . ความยาว 17.2 cm. น้ำหนัก 50 g.

บทที่ 4

การขุดตรวจและขุดค้นทางโบราณคดี

การขุดตรวจและการขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานวัดสีกาสมุค ทำการขุด 1 หลุม ขนาด 3x3 เมตร ทางด้านทิศตะวันตกของอุโบสถ อยู่ระหว่างอุโบสถกับเจดีย์ประธาน บริเวณ พิกัด กริด ที่ SIE3 และกำหนดชื่อหลุมขุดค้นว่า หลุมขุดค้น TPI เป็นการขุดตรวจสอบการวาง พื้นฐานโครงสร้างของการรับน้ำหนักโบราณสถานภายในวัดสีกาสมุค โดยจะขุดตรวจสอบชั้นดิน ของการอัดดินบริเวณภายในโบราณสถานระหว่างอุโบสถกับเจดีย์ประธาน และตรวจสอบชั้นดิน เพื่อหาอายุสมัยของโบราณสถาน (LIVING FLOOR) ไปในคราวเดียวกัน

ผลการขุดค้นทางโบราณคดี หลุมขุดค้น TPI

หลุมขุดค้น TPI อยู่บริเวณพิกัดกริดที่ SIE3 หรือระหว่างเจดีย์ประธานกับพระอุโบสถ (คูผังประกอบ) ขนาดหลุมขุดค้น 3x3 เมตร

สภาพพื้นที่ก่อนการขุดค้น บริเวณนี้ เป็นจุดที่มีการทับถมของอิฐซึ่งพังทลายลงมาจากเจดีย์ ประธาน และอุโบสถรวมกัน เป็นเนินสูงประมาณ 1 เมตร ส่วนหน้าดินนี้วัชพืชปกคลุมเล็กน้อย (รูปที่ 113)

ผลการขุดตรวจและขุดค้นโบราณสถานวัดสีกาสมุค มีดังนี้

ชั้นดินธรรมชาติ (คูผังชั้นดิน SOIL PROFILE หลุม TPI, รูปที่ 114)

ชั้นดินธรรมชาติที่ I (0-80 CMDT)

เป็นชั้นดินปัจจุบันที่ถูกบกรบกรวนค่อนข้างมาก เต็มไปด้วยเศษอิฐหักกระจัดกระจาย เป็นชั้น ดินที่เกิดจากการทับถมของเศษอิฐที่พังทลายลงมาจากโบราณสถาน (เจดีย์ประธานกับอุโบสถ) มี สภาพเป็นดินร่วนซุยปนทราย มีเศษอิฐหัก เศษปูนขาว รากวัชพืช (รูปที่ 115) โบราณวัตถุที่พบ เพียงแต่เศษกระเบื้องมุงหลังคาแบบเรียบ และกระเบื้องกาบกล้วยตัวผู้เล็กน้อย ในชั้นดินหลักชั้นนี้ ด้านทิศตะวันออกเป็นด้านที่ติดกับตัวโบราณสถาน คือ อุโบสถ ทำให้สามารถทราบถึงระดับพื้น ใช้งาน (LIVING FLOOR) ของโบราณสถานแห่งนี้ ชั้นดินนี้มีความหนาประมาณ 80 เซนติเมตร จากระดับผิวดิน (SURFACE) วัดค่าสีดินได้ดังนี้

เมื่อแห้งวัดได้ 10 YR 4/2 DARK GRAYISH BROWN

เมื่อเปียกวัดได้ 10 YR 3/2 VERY DARK GRAYISH BROWN

ชั้นดินธรรมชาติที่ II (80-180 CMDT)

เป็นชั้นดินทับถมจากเศษอิฐ และเศษปูนเช่นเดียวกับชั้นดินหลักที่ I (รูปที่ 116) ปรากฏร่องรอยของการปูแนวอิฐ เป็นคั่นกันดินรอบตัวอุโบสถ (รูปที่ 117) (FEATURE 1) หนาประมาณ 50 เซนติเมตร ซ้อนกันอยู่ 3-4 ชั้น ในชั้นนี้ในระดับล่างเป็นดินที่มีการอัดแน่นเพื่อรับรองรับน้ำหนักโบราณสถาน เนื้อดินมีความเหนียวกว่าบริเวณอื่น ผนังหลุมด้านทิศตะวันออกปรากฏร่องรอยถูกรบกวน มีเศษอิฐหักอยู่ระดับลึกกว่าด้านอื่น และด้านทิศตะวันออกของชั้นดินระดับนี้ พบชิ้นส่วนเสาปูนปั้นมีลวดลายบัวคว่ำประดับ (รูปที่ 118) (FEATURE 3) ที่ระดับ 185 CMSF พบโบราณวัตถุประเภทเศษภาชนะลายเชือกทาบ และอิฐซึ่งมีการถากผิวเป็นเหลี่ยมสำหรับทำลวดลายบัว ประกอบสถาปัตยกรรม พระพิมพ์ดินเผา (ภาพลายเส้นที่ 30) ชั้นดินธรรมชาติที่ II มีความหนาประมาณ 1 เมตร วัดค่าสีดินได้ดังนี้

เมื่อแห้งวัดได้ 10 YR 4/2 DARK GRAYISH BROWN

เมื่อเปียกวัดได้ 10 YR 3/3 DARK BROWN

ชั้นดินธรรมชาติที่ III (180-300 CMDT)

เป็นชั้นดินทับถมเพื่อเตรียมการก่อสร้างโบราณสถาน ดินค่อนข้างแข็ง มีความเหนียวเกาะตัวกันเป็นก้อน ๆ ดินส่วนใหญ่เป็นสีน้ำตาลปนดำ (รูปที่ 119) โบราณวัตถุที่พบจำพวก เศษอิฐ เศษปูน ต่างจะสิ้นสุดในชั้นนี้เท่านั้น และพบในปริมาณน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณความหนาของชั้นดิน ชั้นดินระดับนี้มีความหนาประมาณ 120 เซนติเมตร วัดค่าสีดินได้ดังนี้

เมื่อแห้งวัดได้ 10 YR 5/3 BROWN

เมื่อเปียกวัดได้ 10 YR 4/4 DARK YELLOWISH BROWN

ชั้นดินธรรมชาติที่ IV (300-400 CMDT)

ในชั้นนี้สามารถแบ่งเป็นชั้นดินแทรกได้ดังนี้ (รูปที่ 120)

ชั้นดินแทรก IV A (300-360 CMDT)

เป็นชั้นดินก่อนการปรับที่ ดินมีสีน้ำตาล เนื้อดินอัดแน่น ไม่มีโบราณวัตถุใด ๆ วัดค่าดินได้ดังนี้

เมื่อแห้งวัดได้ 10 YR 2/2 VERY DARK BROWN

เมื่อเปียกวัดได้ 10 YR 2/2 VERY DARK BROWN

ชั้นดินแทรก IV B (360-400 CMDT)

เป็นดินสีน้ำตาลมีเม็ดดินสีแดง (สนิมเหล็ก) แทรกอยู่เต็มไปหมด เนื้อดินอัดแน่นและมีความชื้นสูง ไม่พบโบราณวัตถุใด ๆ วัดค่าสีดินได้ดังนี้

เมื่อแห้งวัดได้ 10 YR 5/2 GRAYISH BROWN

เมื่อเปียกวัดได้ 10 YR 5/3 GRAYISH BROWN

ชั้นดินธรรมชาติที่ V (400-500 CMDT) (รูปที่ 121)

เป็นชั้นดินค่อนข้างเหนียวชื้น สีดำ มีเม็ดดินสีน้ำตาลและเหลือง (กำมะถัน) แทรกอยู่เล็กน้อย ชั้นดินระดับนี้เป็นชั้นดินเดียวกับที่พบในหลุมขุดค้น วัดมเหยงคณ์ ด่านกมเหยงคณ์ และวัดช้าง ซึ่งเป็นโบราณสถานที่อยู่ใกล้เคียงกัน จากการสันนิษฐาน ชั้นดินระดับนี้ น่าจะเป็นชั้นดินตะกอน เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้ ก่อนที่จะมีการสร้างโบราณสถานน่าจะเป็นที่ลุ่มมีน้ำท่วมถึงทุกปี ประกอบกับเต็มไปด้วยคูคลอง ทำให้เกิดการพัดพาตะกอนต่าง ๆ มาทับถมเป็นชั้นดินขึ้นมา ในชั้นนี้ไม่พบโบราณวัตถุใด ๆ เมื่อทำการขุดหลุม TPI ถึงระดับนี้ ต้องทำการหยุดขุดค้น เนื่องจากมีน้ำใต้ดินซึมอยู่ตลอดเวลา วัดค่าสีดินได้ดังนี้

เมื่อแห้งวัดได้ 10 YR 2/1 BLACK

เมื่อเปียกวัดได้ 10 YR 2/1 BLACK

โบราณวัตถุที่พบ

หลุมขุดค้น TPI วัดสีการสมุด พบโบราณวัตถุเพียงเล็กน้อย การศึกษาจะแยกตามชั้นดินธรรมชาติดังนี้

- ชั้นดินธรรมชาติที่ I (ระดับ 0-80 CMDT) (รูปที่ 122)

เป็นชั้นดินทับถมปัจจุบัน โบราณวัตถุที่พบเป็นประเภทกระเบื้องมุงหลังคาพระอุโบสถชนิดแผ่นเรียบ ทั้งหมดพบในสภาพสมบูรณ์ และสภาพแตกหักเป็นชิ้นเล็ก ๆ พบในปริมาณมาก ร่วมกับเศษอิฐหักและอิฐสภาพสมบูรณ์ นอกนั้นไม่พบโบราณวัตถุใด ๆ

- ชั้นดินธรรมชาติที่ II (ระดับ 80-180 CMDT) (รูปที่ 123)

โบราณวัตถุที่พบในชั้นนี้เป็นเศษอิฐหัก เศษกระเบื้อง เศษปูนขาว ปะปนทั่วไป พบอิฐเผาไฟที่มีการถากรอบปากโดยเฉพาะ 1 ชิ้น เสาก่ออิฐฉาบปูน มีลวดลายบัวคว่ำประกอบ (รูปที่ 124) สันนิษฐานว่าเป็นส่วนประกอบสถาปัตยกรรมขององค์เจดีย์ประธาน (เสาประดับข้างซุ้มพระพุทธรูป) นอกจากนี้ในระดับนี้ยังพบพระพิมพ์ดินเผาศิลปะ 1 ชิ้น กรัမ် (ภาพลายเส้นที่ 30)

- ชั้นดินธรรมชาติที่ III (ระดับ 180-300 CMDT)

ในช่วงนี้เป็นชั้นดินอัดทับถมเพื่อเตรียมการสร้างโบราณสถาน ไม่ค่อยพบโบราณวัตถุในระดับนี้ พบเพียงเศษอิฐหัก เศษกระเบื้อง ในปริมาณน้อย

- ชั้นดินธรรมชาติที่ IV A, IV B, V (ระดับ 300-500 CMDT)

ไม่พบโบราณวัตถุใด ๆ

ชั้นดินทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาชั้นดินธรรมชาติดังกล่าวมาแล้ว ทำให้สามารถจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโบราณสถานวัดสีกาสุมุด อันเป็นชั้นวัฒนธรรม แต่ละช่วงสมัย ได้ดังนี้ (รูปที่ 125)

ชั้นวัฒนธรรมแรกเริ่ม

อยู่ในช่วงชั้นดินธรรมชาติที่ III เป็นชั้นดินอัดเพื่อเตรียมการสร้างวัดสีกาสุมุด เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมขัง (ชั้นดิน IV A, IV B, V) ทำให้ก่อนจะสร้างโบราณสถานต้องทำการปรับพื้นที่โดยการอัดดินที่แน่นเหนียวแข็งแรง ผสมกับเศษอิฐหัก และเศษกระเบื้อง เพื่อให้โครงสร้างเกี่ยวกับการรับน้ำหนักอาคาร โบราณสถานที่จะก่อสร้างมีรากฐานที่มั่นคง มีความกว้างของชั้นดินค่อนข้างมาก

ชั้นดินวัฒนธรรมที่ 2

อยู่ในช่วงชั้นดินธรรมชาติที่ II คาบเกี่ยวกับชั้นดินธรรมชาติที่ I เป็นชั้นดินที่เป็นกิจกรรมของการก่อสร้างพระอุโบสถ มีการก่ออิฐทำคันทันดินไหรอบตัวอุโบสถของโบราณสถานวัดสีกาสุมุด จากการศึกษาโบราณวัตถุที่ค้นพบในชั้นดินนี้ จัดอยู่ในสมัยการสร้างโบราณสถานครั้งแรก

ชั้นดินวัฒนธรรมที่ 3

อยู่ในช่วงชั้นดินธรรมชาติที่ I และ SURFACE เป็นชั้นดินทับถมจากการหักพังทลายของโบราณสถาน พบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหัก กระเบื้องมุงหลังคาหัก จำนวนมาก

สรุปการขุดค้นหลุม TP.1

จากการขุดค้นหลุม TP.1 บริเวณด้านทิศตะวันออกระหว่างเจดีย์ประธานกับอุโบสถ พบว่าพื้นที่ก่อนการก่อสร้าง เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำท่วม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวสีดำ ค่อนข้างชื้น จากการเปรียบเทียบกับชั้นดินในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น วัดมเหยงคณ์ วัดช้าง คำนันทมเหยงคณ์ ชั้นดินนี้จะอยู่ในระดับเดียวกัน จึงต้องมีการปรับถมพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของรากฐานโบราณสถาน เพื่อป้องกันการทรุดตัวและพังทลายของโบราณสถาน และเป็นการป้องกันน้ำท่วม

ตัวอาคารเป็นอาคารที่มีขนาดไม่ใหญ่มากจึงทำการอัดดินเพียงอย่างเดียว การอัดดินก่อนการก่อสร้างมีความหนาประมาณ 1.20 เมตร จากชั้นดินเดิม โดยไม่ใช้เทคนิคการสร้างฐานรองรับฐานหน้ากระดานแบบโบราณสถานขนาดใหญ่ เช่น อุโบสถ วัดมเหยงคณ์ ที่มีการสร้างฐานรองรับหน้ากระดาน โดยฐานรองรับหน้ากระดานจะฝังอยู่ใต้พื้นที่ จากพื้นก็มีการทำฐานบัวบนฐานหน้ากระดาน

การขุดค้นเพื่อหาชุมชนการอยู่อาศัยบริเวณหลุม TP1 ไม่พบร่องรอยการอยู่อาศัยอย่างชัดเจน

สรุปผลการขุดตรวจหลุม TP.1 จากการศึกษาชั้นดินในหลุมขุดค้นดังกล่าว ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ในการก่อสร้างวัดสี่กัศมุด ได้มีการเตรียมพื้นที่รองรับน้ำหนัก จากโครงสร้างอาคารโบราณสถาน เนื่องจากความจำเป็นที่ว่าบริเวณนี้เดิมเป็นที่ราบลุ่ม ฉะนั้นเมื่อถึงฤดูน้ำหลากอาจทำให้เกิดน้ำท่วมสร้างความเสียหายแก่โบราณสถานได้ จึงทำการถมดินอัดภายในโบราณสถานในระดับความหนาประมาณ 1.20 เมตร ในชั้นดินอัดนี้เป็นชั้นดินที่พบเศษภาชนะดินเผาต่างๆ กระจายอยู่จำนวนไม่มาก

เนื่องจาก หลุม TP.1 นี้ ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นพื้นที่ที่จำเป็นต้องทำการก่อสร้างค้ำยันเพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานขุดแต่งต่อไป เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาข้อมูลแล้วจึงทำการกลับหลุมและก่อสร้างค้ำยัน

บทที่ 5

การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

5.1 ด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์

สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีระยะเวลานานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 5 ราชวงศ์ ทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ และบางพระองค์เคร่งครัดในการพระศาสนายิ่งนัก สมัยอยุธยาพระพุทธศาสนารุ่งเรืองมาก ชาวไทยนับถือพระพุทธศาสนาถึงกวางศ เช่นเดียวกับที่นิยมในสมัยสุโขทัย

พุทธศาสนาได้หยั่งรากฐานมั่นคงในดินแดนที่ราบลุ่มภาคกลางมาตั้งแต่ก่อน พุทธศตวรรษที่ 11-12 โบราณวัตถุและสิ่งก่อสร้างที่ยังหลงเหลืออยู่ แสดงถึงการผสมผสานของพุทธศาสนาจากหลายแหล่งอารยธรรม ความเปลี่ยนแปลงของพุทธศาสนาภายใต้อิทธิพลทางการเมือง , เศรษฐกิจ , สังคมและวัฒนธรรมย่อมส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพุทธศาสนสถาน

การศึกษาโบราณสถานในสมัยอยุธยาโดยเฉพาะการกำหนดอายุสมัยที่แน่นอนนั้นเป็นเรื่องยาก ด้วยโบราณสถานส่วนใหญ่นั้นได้รับการปฏิสังขรณ์สร้างเพิ่มเติมหลายครั้ง การศึกษาถึงโบราณสถานวัดศึกษาสมควรในครั้งนี้จึงเน้นไปที่การศึกษารูปแบบและการสร้างซ้อนทับสมัยในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหลัก โดยศึกษาจากกลุ่มโบราณสถานที่มีหลักฐานการสร้างในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะการศึกษาเปรียบเทียบและกำหนดอายุโดยเทียบเคียงกับโบราณสถานที่มีการขุดแต่งในกลุ่มเดียวกัน

5.1.1 สถาปัตยกรรมก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา

จากหลักฐานทางโบราณคดีและการศึกษาจากเอกสารจำนวนหนึ่งแสดงว่ามีพัฒนาการของชุมชนก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี อย่างไรก็ตามประวัติศาสตร์ก่อนการตั้งกรุงศรีอยุธยายังถือได้ว่ามีข้อมูลที่จำกัดมาก ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบโบราณสถานและโบราณวัตถุก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีค่อนข้างลำบาก ด้วยเหตุนี้จึงต้องพิจารณาจากรูปแบบโบราณสถาน-วัตถุร่วมสมัยที่พอทราบแบบศิลปกรรมที่สอดคล้องกับเงื่อนไขของอายุสมัย

ในพงศาวดารเหนือ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างศาสนสถานก่อนกรุงศรีอยุธยา ระบุพระนามของกษัตริย์ที่เคยครองเมืองโบราณในบริเวณภาคกลาง อย่างไรก็ตามก็ดีข้อความในพงศาวดารเหนือยังได้รับการยอมรับจากนักวิชาการไม่มากนักเนื่องจากเนื้อหาที่ค่อนข้างคล้ายตำนาน แต่ก็ยังเป็นหลักฐานส่วนหนึ่งที่มีอยู่ไม่มากนักเกี่ยวกับพัฒนาการของสถาปัตยกรรมก่อนกรุงศรีอยุธยา

อ.เสนอ นิลเดช ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับศาสนสถานรุ่นเก่าในเกาะเมืองอยุธยา โดยกล่าวว่าสถูปวัดขุนเมืองใจ มีองค์ประกอบของฐานเหมือนกับสถูปวัดโจลง ต.คูบัว จ.ราชบุรี และสถูปวัดวัดพระบรมธาตุ อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท

ส่วนเจดีย์ทรงกลมบนฐานชั้นบน 8 เหลี่ยมนั้นเป็นรูปแบบเจดีย์ที่สร้างอยู่ทั่วไปในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีการสร้างกระจายตัวตั้งแต่เขตจังหวัดชัยนาทลงมาถึงเพชรบุรี โดยเฉพาะที่สุพรรณบุรีจะพบอยู่จำนวนมาก เจดีย์แบบเดียวกันนี้ยังสร้างกระจายอยู่ในจังหวัดอยุธยา เจดีย์เหล่านี้มีหลักฐานที่อาจแสดงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมก่อนกรุงศรีอยุธยา ก็อาจเป็นไปได้ว่ามีหลักฐานเอกสารและการเปรียบเทียบข้อมูลทางสถาปัตยกรรมที่ถูกต้อง

ดังนั้นในการศึกษาสถาปัตยกรรมของวัดสีกาสมุคจึงกำหนดอายุให้เก่าที่สุดเพียงแค่สมัยอยุธยาตอนต้น

5.1.2 สถาปัตยกรรมอยุธยาตอนต้น

การสถาปนากรุงศรีอยุธยามีความสำคัญต่อการประกาศศูนย์อำนาจใหม่ขึ้นในตอนล่างของแม่น้ำเจ้าพระยา ศาสนสถานที่สร้างเป็นอันดับแรกตามความในพระราชพงสาวดารคือ วัดพุทไธสวรรย์

แผนผังของโบราณสถานในสมัยนี้อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่มีปรางค์เป็นประธานของวัด กับกลุ่มที่มีเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัด ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ว่ากลุ่มโบราณสถานทั้งสองมีโครงสร้างทางคติความเชื่อแตกต่างกันอย่างไร แต่อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่าวัดป่าแก้วอันเป็นวัดของพระสังฆราชฝ่ายอรัญวาสีมีเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัด ขณะที่วัดมหาธาตุอันเป็นวัดของพระสงฆ์ฝ่ายคามวาสีมีเจดีย์ทรงปรางค์เป็นประธานของวัด

ศาสนสถานอันมีเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัดในกลุ่มนี้ที่มีหลักฐานการสร้างค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ วัดมเหยงคณ์ ซึ่งสร้างในรัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) (ดูรายละเอียดในรายงานการขุดแต่งวัดมเหยงคณ์ พ.ศ.2542) การสร้างวัดมเหยงคณ์ ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการประดิษฐานพุทธศาสนาเถรวาทลังกาวงศ์ พระราชพงสาวดารกล่าวว่าทรงสร้างเพื่อเป็นที่สถิตของพระสงฆ์ฝ่ายอรัญวาสีโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามนักวิชาการบางท่านสันนิษฐานว่าเจดีย์ประธานของวัดนี้น่าจะมาสร้างในสมัยรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ด้วยมีรูปแบบที่แสดงอิทธิพลเจดีย์ทรงกลมช้างล้อมของสุโขทัย วัดมเหยงคณ์มีแผนผังคล้ายกับวัดสุโขทัยและถ้ำนาคี คือ ประกอบด้วยเจดีย์และวิหารหรืออุโบสถเป็นหลัก โดยอาคารจะสร้างในแนวแกนตะวันออก-ตะวันตก บริเวณวัดมักเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและขุดคูน้ำล้อมรอบ บริเวณวัดมเหยงคณ์ด้านทิศตะวันออกก็มีสระน้ำซึ่งขุดเพื่อยกดินโดยรอบวัดให้สูงขึ้น คล้ายกับแผนผังของวัดสีกาสมุค และคล้ายกับแผนผังของวัดช้าง หรืออาจมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบอุปสมบทกรรม ตามธรรมเนียมการบวชในอุทกสีมาหรือบวชในสีมาน้ำของพระสงฆ์ภายหลังลภิกขุที่ได้รับอิทธิพลจากสุโขทัยและลังกา

สถาปัตยกรรมของวัดสีกาสมุคในสมัยที่ 1 เป็นวัดที่มีเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัด เช่นเดียวกับวัดป่าแก้ว วัดมเหยงคณ์ วัดช้าง วัดสมณโกฏฐาราม วัดอโยธยา วัดกุฎีดาว ฯ ซึ่งเป็นโบราณสถานในกลุ่มเดียวกันสมัยอยุธยาตอนต้น แผนผังของศาสนสถานเหล่านี้แสดงถึงความ

สำคัญของพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ การสถาปนาวัดทั้ง 2 แห่งของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 เมื่อเริ่มสร้างกรุงคือ วัดพุทธไสยวรรย์โดยมีเจดีย์ทรงปรางค์เป็นประธาน และ วัดป่าแก้วโดยมีเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานดังกล่าวนี้ คงอาจจะแสดงถึงความสำคัญของศูนย์กลางพุทธศาสนาทั้ง 2 นิยายใหญ่ คือ อรัญวาสี และ คามวาสี ในช่วงต้นกรุงศรีอยุธยาที่เป็นได้

5.1.3 สถาปัตยกรรมอยุธยาตอนกลาง

พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ได้รุ่งเรืองขึ้นตั้งแต่ปลายสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 แล้ว โดยมีสถาปัตยกรรมหลักซึ่งเป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมที่เรียกว่า “แบบลังกา” เป็นประธานของวัด รูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้อาจเป็นผลสะท้อนจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หลังจากราชวงศ์ฝ่ายเหนือเข้ามาแทนที่ราชสำนักอยุธยาเดิม ซึ่งถูกกวาดต้อนไปยังหงสาวดีในคราวเสียกรุงครั้งแรก อิทธิพลของเขมรซึ่งแสดงออกที่สถาปัตยกรรมแบบพุทธปรางค์และระเบียบแผนผังที่เคร่งครัดได้ลดบทบาทลง ขณะที่ศิลปสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัยซึ่งอาจเข้ามายังอยุธยาตามกระแสเฟื่องฟูของพุทธศาสนาลังกาวงศ์ พร้อมกับความสัมพันธ์ทางเครือญาติของราชวงศ์อยุธยากับราชวงศ์สุโขทัย (ฝ่ายเหนือ) เข้ามาแทนที่ สอดคล้องกับความนิยมในการสร้างเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัด

วัดศึกษาสมุทรปราการหลักฐานเกี่ยวกับการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานในช่วงสมัยนี้ จากหลักฐานการเปลี่ยนแปลงในการสร้างเพิ่มเติมอาคารที่แน่นอนจากการขุดแต่ง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานทางเอกสารชัดเจน

5.1.4 สถาปัตยกรรมอยุธยาตอนปลาย

ช่วงตอนต้นของสมัยในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง ทรงกลับมาสร้างศาสนสถานตามอย่างสถาปัตยกรรมของเมืองพระนครอีกครั้ง ได้แก่ วัดไชยวัฒนาราม (พ.ศ.2173) รวมทั้งปราสาทอีกสององค์คือพระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์และตำหนักพระนครหลวง ซึ่งล้วนแสดงอิทธิพลสถาปัตยกรรมจากเมืองพระนคร เมื่อเข้าสู่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช รูปแบบสิ่งก่อสร้างได้เปลี่ยนแปลงจากประเพณีเดิมไปมากที่เห็นได้ชัดคือ อาคารทรงตึกขนาดใหญ่และความสำคัญของเขตสงฆ์วาสที่ปรากฏอาคารแบบตึกหลายแห่ง เช่น ตำหนักพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธไสยวรรย์และกัมมะเลียน หรือพระตำหนักที่วัดมเหยงคณ์เป็นต้น การสร้างวัดบรมพุทธารามในรัชสมัยสมเด็จพระเพทราชา (พ.ศ.2228) แสดงถึงบทบาทของพระอุโบสถขนาดใหญ่เข้ามาแทนที่พระวิหาร เช่นเดียวกับพระอุโบสถที่วัดมเหยงคณ์ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระทรงปฏิสังขรณ์ และ วัดกุฎีดาวในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงปฏิสังขรณ์ในสมัยเดียวกันขณะทรงดำรงยศวังหน้า

ช่วงปลายยุคนี้การติดต่อกับต่างชาติขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับชาติตะวันตก เกิดสงครามกับพม่าในสมัยพระชัยราชาธิราชและดำเนินต่อมาจนเสียกรุงครั้งแรก และครั้งที่สอง

ในสมัยสุดท้าย สมัยนี้มีการสร้างเจดีย์ทรงระฆังเป็นประธานของวัดอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในเขตเกาะเมือง

5.1.5 สรุป

จากการประดิษฐานพระพุทธรูปศานานิกายสิงห์ลิกขุหรือลังกาวงศ์ ในกรุงศรีอยุธยา ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในวงการศาสนาครั้งสำคัญ รวมถึงด้านรูปแบบของศิลปะและสถาปัตยกรรม ซึ่งรับใช้พระพุทธรูปศาสนาทำให้อิทธิพลศิลปะสุโขทัยเข้ามาสู่อยุธยา นับตั้งแต่สมัยพระบรมไตรโลกนาถ พ.ศ.1991 ถึงสมัยพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ.2171 ศิลปอยุธยาระยะนี้กลับไปนิยมศิลปแบบสุโขทัย เพราะสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเป็นกษัตริย์ที่มีเชื้อสายราชวงศ์สุโขทัย พระองค์ได้ย้ายราชธานีไปอยู่ ณ เมืองพิษณุโลกด้วยเหตุผลทางการเมืองระหว่างอยุธยากับเชียงใหม่ เพราะในขณะนั้นพระเจ้าติโลกราชกำลังแผ่พระบรมราชานุภาพลงมาทางใต้

ศิลปะสถาปัตยกรรมในสมัยนี้นิยมสร้างสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย โดยเฉพาะเจดีย์ทรงกลม ที่เรียกกันโดยสามัญว่า ทรงลังกา การสร้างอาคาร โดยเฉพาะ โบสถ์ วิหารมีลักษณะเน้น บึกบึน กว้างใหญ่ ลักษณะอาคาร โบสถ์หรือวิหารก็จะมีลักษณะยกฐานสูง นิยมมีพาไลทางด้านข้าง เช่น วัดหน้าพระเมรุ วัดมเหยงคณ์ เป็นต้น

ลักษณะปฏิมากรรมในยุคนี้นี้เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องกับยุคต้นซึ่งคลี่คลายมาจากศิลปแบบอยุธยา โดยเฉพาะงานปฏิมากรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธรูป ที่มีลักษณะอ่อนโยน ไม่กร้าวเหมือนยุคแรกๆ นิยมเรียกกันว่าแบบหน้านาง การสร้างเจดีย์นิยมสร้างเป็นเจดีย์ทรงกลมแบบสุโขทัย เช่น เจดีย์ที่ วัดพระศรีสรรเพชญ์ (เสนอ นิลเดช:2541;75-76)

5.2 รูปทรงฐานนิฐานทางสถาปัตยกรรม

จากการขุดค้น ขุดแต่ง โบราณสถานวัดเสีาสุมุดอาจจะสรุปข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับอายุสมัย และการก่อสร้างที่ซ้อนทับกันของโบราณสถานได้ว่าการก่อสร้างที่ซ้อนทับกัน 3 ยุคสมัย ดังนี้

5.2.1.สมัยแรก อยุธยาตอนต้น (แผนผังที่ 8) มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมพื้นผ้า โบราณสถานหันหน้าไปทางทิศตะวันออกมีสิ่งก่อสร้างดังนี้

เจดีย์ประธาน (แผนผังที่ 11) เป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมตั้งอยู่บนฐานบัวลดสามชั้นรองรับด้วยฐานกลมสูงซึ่งมีซุ้มโค้งประดิษฐานพระพุทธรูปโดยรอบจำนวน 20 ซุ้มด้านล่างเป็นฐานประทักษิณกลมเตี้ยๆ ประมาณ 0.5 เมตร องค์กรระฆังกลมผายออก ถัดไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก้านฉัตรและปล้องไฉนตามลำดับ ด้านในองค์เจดีย์บริเวณองค์กรระฆังมีห้องกรุสี่เหลี่ยมซึ่งปรากฏร่องรอยการประดับซุ้มปูนปั้น ลักษณะโดยรวมของเจดีย์ประธานเช่นเดียวกับสภาพในปัจจุบันแต่มีขนาดเล็กกว่าและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานต่ำกว่าปัจจุบัน

อุโบสถ(แผนผังที่ 11)มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ออก มีขนาดใกล้เคียงกับอุโบสถปัจจุบัน จากการขุดทดสอบในระดับต่ำกว่าพื้นปัจจุบันประมาณ 30 ซม.พบแนวเอ็นรับน้ำหนักก่ออยู่ใต้แนวเอ็นรับน้ำหนักปัจจุบันซึ่งแนวที่พบนี้ก่อด้วยอิฐขนาดเล็กกว่า อีกทั้งยังพบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหักและเศษกระเบื้องมุงหลังคาจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ไม่พบหลักฐานใดๆเพิ่มเติม สันนิษฐานว่าอุโบสถมีลักษณะเช่นเดียวกับปัจจุบันแต่จะมีระดับพื้นที่ต่ำกว่า มีหน้าต่างด้านละ 5 บาน มีประตูทางเข้าออกหน้า-หลังด้านละ 2 ประตูในขณะที่บันไดทางขึ้นลงอุโบสถน่าจะขึ้นลงทางด้านหน้าลักษณะเช่นเดียวกับวัดช้าง ภายในอุโบสถมีฐานชุกชี แต่ไม่พบหลักฐานว่ามีเสากลางในอาคารแต่อย่างใดซึ่งอาจจะพังทลายหมดแล้วก็เป็นได้

โบราณสถานหมายเลข 4 ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะจากการขุดแต่งพบว่ามีารปูพื้นอิฐไปในแนวลาดเอียงของตลิ่ง สันนิษฐานว่าเป็น ศาลาท่าน้ำสำหรับขึ้น-ลงเรือเมื่อยังโบราณสถานแห่งนี้

แนวคันอิฐโดยรอบเกาะ จากการขุดแต่งพบด้านที่สมบูรณ์ที่สุดด้านเดียวทางทิศตะวันตก แนวอิฐนี้มีไว้เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

โบราณสถานในสมัยนี้มีคูน้ำ คันดินล้อมรอบเช่นเดียวกับปัจจุบัน ซึ่งสัมพันธ์กับคติเรื่อง “อุทกเสมา” หรือ เสมาน้ำนั่นเอง คตินี้อาจมาสู่อยุธยาโดยผ่านทางพุทธศาสนาตั้งถาวรศักดิ์ที่มาจากอาณาจักรสุโขทัย ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักฐานทางศิลปกรรมที่พบในโบราณสถานแห่งนี้ ในสมัยแรกพบหลักฐานทางสถาปัตยกรรมเพียงเท่านี้

5.2.2 สมัยที่ 2 อยุธยาตอนกลาง (แผนผังที่ 9)

โบราณสถานมีแผนผังเช่นเดิมคือ เป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบและหันไปทางทิศตะวันตก แต่ในสมัยนี้เป็นช่วงที่มีระยะเวลายาวนาน (ประมาณ 250 ปี) โบราณสถานแห่งนี้อาจมีการก่อสร้างเพิ่มเติมหรือถูกรื้อทำลายลงบางส่วน จากผลการขุดค้นขุดแต่งสรุปสิ่งก่อสร้างในสมัยนี้ได้ดังนี้

เจดีย์ประธาน (แผนผังที่ 12)ลักษณะโดยรวมของเจดีย์ประธานเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 แต่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อยและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานสูงกว่ายุคที่ 1 ประมาณ 20 ซม. อีกทั้งขนาดของอิฐก็ใหญ่กว่าเดิม ในยุคนี้เจดีย์ประธานอาจถูกพอกทับขยายองค์เดิม

อุโบสถ (แผนผังที่ 15)มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันตก มีขนาดใกล้เคียงกับอุโบสถปัจจุบัน จากการขุดทดสอบในระดับต่ำกว่าพื้นปัจจุบันประมาณ 10 ซม.พบแนวเอ็นรับน้ำหนักก่ออยู่เหนือแนวเอ็นรับน้ำหนักของสมัยแรกซึ่งแนวที่พบนี้ก่อด้วยอิฐขนาดใหญ่กว่า อีกทั้งยังพบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหักและเศษกระเบื้องมุงหลังคาจำนวนหนึ่ง สันนิษฐานว่าอุโบสถมีลักษณะเช่นเดียวกับปัจจุบันแต่จะมีระดับพื้นที่ต่ำกว่า พบหลักฐานว่ามีเสากลางในอาคาร

เป็นเสาแปดเหลี่ยมลักษณะเดียวกับที่เหลือหลักฐานบริเวณฐานชุกชี เสามีทั้งหมด 8 ต้น ขณะที่ทางขึ้นลงอุโบสถน่าจะขึ้นลงทางด้านมุขหน้าหลังลักษณะเช่นเดียวกับสมัยปัจจุบัน

อาคารโบราณสถานหมายเลข 3 ทางทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน จากผลการขุดแต่งพบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหักและเศษกระเบื้องมุงหลังคาจำนวนหนึ่ง จากลักษณะของแผนผังอาคารสันนิษฐานและ โบราณวัตถุที่พบที่น่าจะเป็นอาคารศาลาโถงโถง? สภาพปัจจุบันเหลือแต่เพียงฐานรากเท่านั้น

เจดีย์ทรงกลม โบราณสถานหมายเลข 7 ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเจดีย์ประธาน สภาพปัจจุบันเหลือแต่เพียงฐานรากเป็นแกนอิฐเป็นรูปสี่เหลี่ยม จากผลการขุดแต่งพบว่าอยู่ในระดับพื้นเดียวกันกับพื้นสมัยที่ 2 ของเจดีย์ประธาน จากผลการขุดแต่ง ไม่พบ โบราณวัตถุใดๆ

เจดีย์ทรงกลม โบราณสถานหมายเลข 8 ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเจดีย์ประธาน สภาพปัจจุบันเหลือแต่เพียงฐานรากเป็นแกนอิฐเป็นรูปสี่เหลี่ยม จากผลการขุดแต่งพบว่าอยู่ในระดับพื้นเดียวกันกับพื้นสมัยที่ 2 ของเจดีย์ประธาน จากผลการขุดแต่ง ไม่พบ โบราณวัตถุใดๆ

สภาพทั่วไปของโบราณสถานในสมัยนี้มีการสร้างคันอิฐยกระดับพื้นโดยรอบอุโบสถ 2 ชั้น และมีทางขึ้นระดับแรกด้านทิศใต้บริเวณกึ่งกลางอุโบสถ ทางขึ้นสู่ระดับอุโบสถด้านทิศตะวันออก 2 ทาง สำหรับทำน้ำและคันดินยังคงอยู่เช่นเดิม

5.2.3 สมัยที่ 3 ยุทธยาตอนปลาย (พระเจ้าท้ายสระ – พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ) (แผนผังที่)

สมัยนี้มีการบูรณะซ่อมแซมโบราณสถานหลายแห่งในเขตนี้เช่น วัดมเหยงคณ์ วัดกุฎีดาว เป็นต้น วัดสิริกษมุดน่าจะได้รับการบูรณะซ่อมแซมด้วยเช่นกันดังปรากฏหลักฐานจากการขุดแต่งดังนี้

เจดีย์ประธาน(แผนผังที่ 12,13)ยังคงลักษณะเดิมเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 แต่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อย โดยมีการก่อพอก บริเวณฐานทักษิณกลม ออกมาประมาณ 1 เมตร และพอกบริเวณก้านฉัตรกับปล้องไฉนด้วย และระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานสูงกว่าสมัยอื่นๆ

อุโบสถ (แผนผังที่ 16)มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมพื้นผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีขนาดใหญ่กว่าเดิม จากการขุดทดสอบพื้นปัจจุบันพบว่าใช้แนวเอ็นรับน้ำหนักร่วมกับสมัยที่ 2 อีกทั้งยังพบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหักและเศษกระเบื้องมุงหลังคาจำนวนหนึ่ง อุโบสถมีการปูพื้นด้วยกระเบื้องดินเผาเนื้อแกร่งแบบเดียวกับวัดมเหยงคณ์ซึ่งได้รับการบูรณะในสมัยอยุธยาตอนปลาย ไม่พบหลักฐานว่ามีเสากลางในอาคารมีเพียงเสาแปดเหลี่ยมที่เหลือหลักฐานบริเวณฐานชุกชี 4 ต้น ขณะที่ทางขึ้นลงอุโบสถจะขึ้นลงทางด้านข้างของมุขที่ก่อเพิ่มทั้งด้านหน้า – หลังบริเวณทางด้านหน้าทิศตะวันออกเพิ่มช่องซุ้มกลางประตู 1 ช่องลักษณะเดียวกับอุโบสถวัดมเหยงคณ์

สภาพโดยทั่วไปยังคงเดิมเหมือนสมัยที่ 2 ยกเว้นบริเวณทิศตะวันตกซึ่งเดิมมี โบราณสถานหมายเลข 3,7,8 ได้ถูกรื้อและนำชิ้นส่วนประกอบสถาปัตยกรรมต่างๆที่เลิกใช้มาเรียงเป็นแนว

ก้นดินโดยรอบเจดีย์อีกด้วย ในขณะที่ทางทิศเหนือของแนวคันก้นดินนี้ปรากฏโบราณสถาน
หมายเลข 9 เพิ่มขึ้นโดยมีลักษณะเป็นการก่อพอกเข้าไปชนแนวเดิมอย่างชัดเจน โบราณ
สถานหมายเลข 9 นี้สันนิษฐานว่าจะเป็นแนวบันไดที่ใช้ขึ้นไปยังลานชั้นบน

บทที่ 6

บทสรุป

วัดสีกาสมุคปัจจุบันเป็นโบราณสถานร้างตั้งอยู่ ณ ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันอยู่ในเขตปกครองของเทศบาลโยธยา และตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์โบราณสถานโยธยาเหนือ บริเวณทุ่งหันตรา หรือ ทหารกล้า

วัดสีกาสมุคไม่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือเอกสารใดๆกล่าวถึงเช่นเดียวกับโบราณสถานอีกหลายแห่งในเขตนี้ ซึ่งจะมีการกล่าวถึงเพียงแต่โบราณสถานสำคัญๆทางประวัติศาสตร์ เพียง 2-3 แห่งคือ วัด มเหยงคณ์ ด่านักมเหยงคณ์ และวัดกุฎีดาว ดังปรากฏอยู่ในพระราชพงสาวดารฉบับต่างๆที่กล่าวถึงการสร้างและการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานเหล่านั้น

การสันนิษฐานเบื้องต้นวัดสีกาสมุคน่าจะสร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นระยะเดียวกับการสร้างวัดมเหยงคณ์ คือราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 ดังปรากฏหลักฐานสำคัญคือ เจดีย์ทรงระฆัง บนฐานทักษิณเดี่ยวๆภายในกรูของเจดีย์องค์นี้มีซุ้มปูนปั้นลักษณะเดียวกับซุ้มข้างล้อมวัดมเหยงคณ์และซุ้มในกรูพระปรางค์วัดราชบูรณะ

เขตพุทธาวาสวัดสีกาสมุค มีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีคูน้ำล้อมรอบสภาพคล้ายเกาะ เนื่องจากจะใช้คูน้ำเป็นเขตสีมา หรือเรียกว่า “อุทกสีมา” ตามคติลังกาวงศ์ สัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมที่มีอิทธิพลศิลปะสุโขทัยและพุทธศาสนาลังกาวงศ์จากสุโขทัย ซึ่งมายังอยุธยาในช่วงอยุธยาตอนต้น ช่วงปลาย คือ ช่วงต้นของอยุธยาตอนกลาง

การวางผังจะใช้เจดีย์ประธานเป็นจุดศูนย์กลางของวัด ลักษณะผังเจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงกลม มีลักษณะเป็นทรงระฆังกลมบนฐานกลมที่เป็นฐานสูงเจาะเป็นซุ้มบนฐานทักษิณกลมเดี่ยวๆ รองรับโดยรอบฐานสันนิษฐานว่าใช้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ปัจจุบันไม่พบว่ามีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ สภาพซุ้มที่สมบูรณ์ก็เหลืออยู่แต่เพียงด้านทิศตะวันออก ส่วนด้านอื่นๆพังทลายไปหมด ได้พบชิ้นส่วนของเสาปูนปั้นอยู่ ภายในหลุมขุดค้นทางด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธานซึ่งอาจเป็นส่วนประกอบซุ้มดังกล่าวก่อนที่จะพังทลายไปจนหมด ถัดขึ้นไปมีชั้นลวดบัว 3 ชั้นรองรับด้วยบัวกลา 1 ชั้นแบบศิลปะสุโขทัย บัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก้านฉัตร ปล้องไฉนตามลำดับ ภายในเจดีย์มีห้องกรุสี่เหลี่ยมบริเวณของกระฆัง มีซุ้มโค้งปูนปั้นแบบอิทธิพลสุโขทัยอยู่ภายใน ลักษณะเช่นเดียวกันกับซุ้มข้างล้อมวัดมเหยงคณ์ และซุ้มภายในกรูพระปรางค์วัดราชบูรณะ

ทำให้สรุปได้ว่า เจดีย์ประธานวัดสีกาสมุคนี้เป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมสมัยอยุธยาตอนต้น และได้มีการก่อสร้างเพิ่มเติม บูรณะซ่อมแซมถึง 3 ช่วงดังนี้

1. สมัยอยุธยาตอนต้น ลักษณะโดยรวมของเจดีย์ประธานเช่นเดียวกับสภาพในปัจจุบันแต่มีขนาดเล็กกว่าและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานต่ำกว่าปัจจุบัน

2. สมัยอยุธยาตอนกลาง(?) ลักษณะโดยรวมของเจดีย์ประธานเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 แต่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อยและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานสูงกว่ายุคที่ 1 ประมาณ 20 ซม. อีกทั้งขนาดของอิฐก็ใหญ่กว่าเดิม

3. สมัยอยุธยาตอนปลายในยุคนี้เจดีย์ประธานอาจถูกพอกทับขยายองค์เดิม เจดีย์ประธานยังคงลักษณะเดิมเช่นเดียวกับสมัยที่ 1 แต่มีขนาดใหญ่กว่าเดิมเล็กน้อย โดยมีการก่อพอก บริเวณฐานทักษิณกลม ออกมาประมาณ 1 เมตร และพอกบริเวณก้านฉัตรกับปล้องไฉนด้วยและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานสูงกว่าสมัยอื่นๆ

อุโบสถ เป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูน มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 10 X 21 เมตร มีประตูทางเข้าออกด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ด้านละ 2 ช่อง ในขณะที่ด้านทิศตะวันออกปรากฏหลักฐานของช่องซุ้มประตูตรงกลาง ตัวอุโบสถมีมุขยื่นด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก มีทางขึ้นด้านข้างของมุขทั้ง 2 ด้านนี้ ภายในอุโบสถแบ่งขนาดออกเป็นห้องเสา คือมีความกว้าง 3 ห้องและยาว 5 ห้อง มีขนาดห้องเสาละ 3x3 เมตร มีผนัง 4 ด้าน ผนังด้านทิศเหนือ และทิศใต้มีช่องหน้าต่างด้านละ 5 ช่อง ขนาด 0.87x1.25 เมตร สภาพในปัจจุบันมีการพังทลายลงมาบางส่วน เหลือด้านสมบูรณ์เพียงด้านทิศเหนือ และผนังด้านทิศตะวันตกซึ่งมีช่องประตู 2 ช่องเท่านั้น

ลักษณะโดยรวมของอุโบสถจัดเป็นสมัยอยุธยาตอนปลาย จากการจุดแต่งพบว่าการสร้างซ้อนทับกัน ดังนี้

1.สมัยอยุธยาตอนต้น อุโบสถมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก สันนิษฐานว่าอุโบสถมีลักษณะเช่นเดียวกับปัจจุบันแต่จะมีระดับพื้นที่ต่ำกว่า มีหน้าต่างด้านละ 5 บาน(?) มีประตูทางเข้าออกหน้า-หลังด้านละ 2 ประตูในขณะที่บันไดทางขึ้นลงอุโบสถน่าจะขึ้นลงทางด้านหน้าลักษณะเช่นเดียวกับวัดช้าง ภายในอุโบสถมีฐานชุกชี แต่ไม่พบหลักฐานว่ามีเสาภายในอาคารแต่อย่างใดซึ่งอาจจะพังทลายหมดแล้วก็เป็นได้

2.สมัยอยุธยาตอนกลาง อุโบสถ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก สันนิษฐานว่าอุโบสถมีลักษณะเช่นเดียวกับปัจจุบันแต่จะมีระดับพื้นที่ต่ำกว่า พบหลักฐานว่ามีเสาภายในอาคารเป็นเสาแปดเหลี่ยมลักษณะเดียวกับที่เหลือหลักฐานบริเวณฐานชุกชี เสามีทั้งหมด 8 ต้น ขณะที่ทางขึ้นลงอุโบสถน่าจะขึ้นลงทางมุขด้านหน้า-หลังลักษณะเช่นเดียวกับสมัยปัจจุบัน

3.สมัยอยุธยาตอนปลาย อุโบสถ มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก พระอุโบสถมีมุขหน้าและหลังด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ด้านทิศตะวันออกมีช่องประตู 3 ช่อง ช่องกลางเป็นทางออกไปสู่มุขหน้า ลักษณะเดียวกับอุโบสถวัด มเหยงคณ์ซึ่งได้รับการบูรณะในสมัยอยุธยาตอนปลาย ส่วนอีกสองช่องด้านซ้ายและขวาเป็นทางเข้าสู่พระอุโบสถ มีบันไดทางขึ้นสองด้านซ้ายขวาข้างมุขหน้า ด้านทิศตะวันตกมีทางเข้าสู่พระอุโบสถ 2 ทางจากมุขหลัง มีบันไดทางขึ้นสองข้างเช่นเดียวกับมุขหน้า

พระอุโบสถมีหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บนผนังด้านทิศเหนือและทิศใต้ด้านละ 5 ช่อง

ฐานชุกชีในพระอุโบสถขนาดประมาณ 3 x 3 เมตรมีเสาอยู่ที่มุมฐานชุกชี สี่เสา พื้นพระอุโบสถปูกระเบื้องดินเผาลักษณะเดียวกันกับวัดมเหยงคณ์ โดยรอบอุโบสถ มีฐานชุกชีในตำแหน่งทั้ง 8 ทิศ เป็นฐานสี่เหลี่ยมก่ออิฐสอปูนทรงสอบปลายเล็กน้อย ใบเสมาที่พบจากการขุดแต่งเป็นใบเสมาหินชนวน มีบา รูปทรงคล้ายใบเสมาจากวัดมเหยงคณ์แต่มีสัดส่วนเล็กและขนาดบางกว่า ลักษณะเป็นใบเสมาสมัยอยุธยาตอนปลาย

อาคารศาลาโถง(?) โบราณหมายเลข 3 ด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน จากสภาพที่เหลือและหลักฐานที่พบจากการขุดแต่งพบโบราณวัตถุประเภทเศษอิฐหักและเศษกระเบื้องมุงหลังคาซึ่งมีสภาพแตกหักเสียหายมากในปริมาณมาก ทำให้สันนิษฐานได้ว่าบริเวณนี้จะเป็นอาคารที่มีการมุงหลังคาด้วยกระเบื้องกาบกล้วย จากลักษณะของแผนผังอาคารสันนิษฐานและโบราณวัตถุที่พบว่าน่าจะเป็นอาคารศาลาโถงโถ่ง(?) สภาพปัจจุบันเหลือแต่เพียงฐานรากเท่านั้น เนื่องจากในสมัยอยุธยาตอนปลายซึ่งเป็นคราวที่มีการบูรณะครั้งใหญ่ อาคารโบราณสถานบางส่วนของวัดสีกาสมุคได้ถูกเปลี่ยนแปลงอย่างมากโดยเฉพาะ โบราณสถานหมายเลข 3,7,8 ได้ถูกรื้อและนำชิ้นส่วนประกอบสถาปัตยกรรมต่างๆที่เลิกใช้มาเรียงเป็นแนวกันดิน โดยรอบอีกด้วย

จากสภาพปัจจุบันโบราณสถานหมายเลข 3 นี้อยู่ในระดับต่ำกว่าพื้นสมัยสุโขทัย (อยุธยาตอนปลาย) จากแผนผังอาคารที่ยังเหลืออยู่ พบว่าน่าจะมีทางเข้า-ออกด้านทิศตะวันตก และเป็นอาคารที่มีขนาดไม่ใหญ่โตนักมีประโยชน์ใช้สอยน้อยในสมัยหลังได้หมดความสำคัญลงจึงถูกรื้อทิ้งดังกล่าวไว้ข้างต้น

ทำนน้ำ โบราณสถานหมายเลข 4 ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของวัดจากการขุดแต่งพบว่าการปูพื้นอิฐไปในแนวลาดเอียงของคดิ่ง สันนิษฐานว่าเป็น ศาลาทำนน้ำสำหรับขึ้น-ลงเรือเมื่อมายังโบราณสถานแห่งนี้เพราะพบทางขึ้นสู่พระอุโบสถอยู่ในด้านเดียวกันเป็นแนวลาดลงสู่คูน้ำด้านทิศใต้

แนวคันอิฐยกระดับรอบเจดีย์และอุโบสถ หมายเลข 5 สิ่งก่อสร้างทั้งหมดอยู่บนเนินดินซึ่งมีการก่ออิฐขึ้นเป็นคันอิฐกันดินโดยรอบหนาประมาณ 0.5 เมตร แนวคันอิฐกันดินนี้ในบริเวณรอบพระอุโบสถยังมีการยกระดับเป็น 2 ชั้น ทำให้เกิดพื้นระนาบ 3 ชั้น คือระดับพื้นดินธรรมชาติ ระดับพื้นคันอิฐกันดินระดับกลาง และระดับพื้นของคันอิฐกันดินระดับบน

ด้านทิศตะวันออกของพระอุโบสถพบการก่ออิฐเป็นบันไดทางขึ้นจากระดับกลางสู่ระดับบนสองแห่ง ส่วนจากระดับพื้นดินธรรมชาติขึ้นสู่พื้นระดับกลางมีบันไดทางขึ้นอยู่บริเวณกึ่งกลางทางด้านทิศใต้ของพระอุโบสถ ในบริเวณของคันอิฐกันดินรอบเจดีย์ประธานและอาคารด้านทิศตะวันตกนั้น สภาพปัจจุบันพังทลายลงมากโดยเฉพาะด้านเหนือ

แนวคันอิฐกันดินนี้น่าจะปรากฏครั้งแรกในสมัยที่มีการบูรณะ โบราณสถานในช่วงอยุธยาตอนกลางซึ่งมีการก่อสร้างโบราณสถานเพิ่มเติมจำนวนหนึ่งรวมถึง โบราณสถานหมายเลข 3 ที่กล่าวมาข้างต้นและ โบราณสถานหมายเลข 7,8 ที่จะกล่าวถึงต่อไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการ

ชุดตรวจบนอุโบสถซึ่งพบว่าอุโบสถสมัยแรกมีการพังทลายในลักษณะเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันออก จึงได้สร้างอุโบสถใหม่ทับอยู่บนแนวเดิม ให้มีระดับสูงขึ้น และทำการสร้างแนวคันอิฐกันดินโดยรอบเพื่อป้องกันการพังทลายของดินซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้ว อีกทั้งยังช่วยรับน้ำหนักของโบราณสถานที่จะสร้างเพิ่มเติมด้วย

แนวคันอิฐป้องกันดินรอบเกาะ หมายเลข 6 จากการจุดแต่งปรากฏแนวอิฐก่อหนาประมาณ 0.5 เมตรอยู่บริเวณริมด้านทิศตะวันตกจึงได้ทำการชุดตรวจสอบทั้งสี่ด้านโดยรอบเกาะจากการสันนิษฐานว่าจะมีโดยรอบโบราณสถาน ผลการจุดแต่งทำให้ทราบว่าไม่มีแนวอิฐนี้อยู่รอบเกาะเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

สภาพปัจจุบันมีด้านที่สมบูรณ์ที่สุดคือทิศตะวันตกเนื่องจากถูกรบกวนน้อยที่สุด ขณะที่ด้านทิศเหนือถูกรบกวนจากการก่อสร้างกุฏิสงฆ์ในช่วงหนึ่งที่โบราณสถานแห่งนี้ถูกใช้เป็นสำนักปฏิบัติธรรม

ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ เหลือหลักฐานเพียงเศษอิฐในแนวเดียวกันเท่านั้นเนื่องจากตั้งอยู่ริมน้ำมากจึงพังทลายตามระยะเวลา

แนวคันอิฐโดยรอบนี้น่าจะมีมาตั้งแต่เริ่มสร้างโบราณสถานในสมัยอยุธยาตอนต้น ด้วยประโยชน์ใช้สอยเพื่อป้องกันการพังทลายของดินมาตั้งแต่ต้น และด้วยที่วัดสีกาสมุคนี้ใช้คูน้ำเป็นเครื่องแสดงขอบเขตโบราณสถานแนวอิฐนี้จึงควรเป็นแนวกันดินโดยรอบเกาะแต่อย่างใดโดยไม่ใช่นำกำแพงวัดดังที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ตอนต้นรวมทั้งไม่พบหลักฐานที่สามารถกำหนดได้ชัดเจนว่าเป็นกำแพงวัด

เจดีย์ทรงกลมด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ หมายเลข 7 และทิศตะวันตกเฉียงใต้หมายเลข 8 จากผลการจุดแต่งบริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเจดีย์ประธานในระดับที่ต่ำกว่าพื้นผิวในสมัยสุดท้ายของโบราณสถานโดยรวม พบฐานรากของเจดีย์ทรงกลม ในบริเวณชิดกับฐานของเจดีย์ประธาน

ฐานเจดีย์ก่ออิฐเป็นรูปทรงกลม มีแกนกลางทึบหรือรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสจตุรัสก่อด้วยอิฐก่อตันอยู่ภายในจากการสันนิษฐานเบื้องต้นเป็นเจดีย์บริวาร จากการชุดตรวจสอบพบว่าระดับของอิฐก่อตันสุดท้ายอยู่ในระดับเดียวกันกับ ชั้นก่อนที่จะมีการต่อเติมฐานทักษิณกลมของเจดีย์ประธานซึ่งเป็นสมัยที่ 2 ของอายุโบราณสถานแห่งนี้ แต่เมื่อถึงช่วงการบูรณะครั้งใหญ่เจดีย์องค์นี้อาจพังทลายมากจนไม่สามารถซ่อมแซมได้จึงได้รื้อและนำชิ้นส่วนทางสถาปัตยกรรม (ปล้องไฉน) ไปเรียงเป็นแนวป้องกันดินก่อนจะปรับระดับพื้นที่เรียบเสมอกันจนไม่เห็นแนวเจดีย์นี้ในสมัยสุดท้าย

โบราณสถานหมายเลข 9 จากการจุดแต่งด้านทิศเหนือของแนวอิฐยกระดับ (หมายเลข 5) พบแนวโบราณสถานอยู่ในระดับของสมัยสุดท้าย (อยุธยาตอนปลาย) โดยมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมพื้นผ้าก่อเพิ่มออกมา

สภาพปัจจุบันพังทลายมากเนื่องจากถูกรากไม้รบกวน จากแผนผังที่ปรากฏสันนิษฐานว่าเป็นมุขที่ก่อขึ้นออกมาจากลานยกระดับชั้นบนสุดรอบเจดีย์ประธานและอาจจะใช้เป็นทางขึ้น-ลงสู่ลานรอบเจดีย์ประธาน โดยไม่ต้องผ่านบันไดทางด้านทิศใต้และตะวันออกของอุโบสถ

การศึกษาวิเคราะห์ และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด ในการวิเคราะห์ลวดลาย และการเปรียบเทียบอายุสมัย ของกระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม พบว่ากระเบื้องเชิงชายประเภทต่าง ๆ ที่พบ น่าจะถูกสร้างขึ้นในราวช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 21 - 23 ซึ่งจากการศึกษาลวดลายบนกระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมที่พบในเขตโบราณสถานวัดสีกาสมุด กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมแบบที่ 4 น่าจะเป็นรูปแบบที่เก่าที่สุด สร้างขึ้นในราวช่วงต่อระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ 21 กับต้นพุทธศตวรรษที่ 22 ลวดลาย เป็นลายประภาพันธุ์พุกกษา ก้านคด ก่อนที่จะเปลี่ยนลวดลายกลุ่มบัวโค้งคันทน์มาเป็นลวดลายกนก (กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม แบบที่ 1 และแบบที่ 3) ในราวช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 22 และทำสืบมาในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 23 ด้วย

โดยสรุป อุโบสถในเขตโบราณสถานวัดสีกาสมุด กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมแบบที่ 1 น่าจะเป็นกระเบื้องเชิงชายหลักในการประดับตกแต่งร่วมกับ กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมแบบที่ 2 และแบบที่ 3 ที่มีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมแบบที่ 1 ส่วนกระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมแบบที่ 4 น่าจะมีอายุอยู่ในช่วงต่อระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ 21 ถึงต้นช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 แต่พบเพียงชิ้นเดียว จึงอาจสันนิษฐานได้ว่า กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมแบบที่ 4 นั้น อาจจะเป็นกระเบื้องเชิงชายที่ใช้ในการประดับตกแต่งอุโบสถในระยะแรก หรือ อาจจะนำกระเบื้องเชิงชายประเภทนี้มาจากที่อื่น เพื่อมาใช้ในการประดับตกแต่งเพิ่มเติมก็เป็นได้

ผลการวิเคราะห์ และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุประเภทรูปเคารพทางศาสนาส่วนใหญ่เป็นโบราณวัตถุที่สร้างต่อเนื่องกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นจนถึงช่วงอยุธยาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์และการกำหนดอายุของโบราณวัตถุประเภทภาชนะดินเผา

จากการวิเคราะห์เศษภาชนะดินเผาที่ผลิตขึ้นมาเองภายในประเทศที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด จะเป็นเศษภาชนะทั้งแบบเนื้อดินธรรมดา (Earthen ware) เนื้อแกร่ง (Stone ware) และเครื่องเคลือบ (ceramic) จากแหล่งเตาพื้นเมือง เตาบ้านบางปูนเตาแม่น้ำน้อย และแหล่งเตาในกลุ่มสุโขทัย - ศรีสัชนาลัย กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งสามารถกำหนดอายุของภาชนะดินเผาในกลุ่มแหล่งเตาภาคกลางได้ในราวพุทธศตวรรษที่ 19 - 24

ภาชนะดินเผาประเภทเครื่องถ้วยจีนที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด สันนิษฐานกำหนดอายุได้ในราวช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 - 23

จากการขุดแต่งโบราณสถานวัดสีกาสมุด ได้พบโบราณวัตถุจำนวนหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ สามารถกำหนดอายุโบราณวัตถุที่พบเหล่านี้ ว่าน่าจะมีอายุอยู่ในราวช่วง

พุทธศตวรรษที่ 22 - 23 ที่เป็นช่วงอายุที่กำหนดโดยการเปรียบเทียบโบราณวัตถุในแต่ละประเภท และโบราณวัตถุที่พบเหล่านี้ น่าจะเป็นของที่ผลิตขึ้นมาร่วมสมัยกับการก่อสร้างโบราณสถานวัดสีกาสุมุด และเป็นของที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในโบราณสถานแห่งนี้

สรุปการขุดค้นหลุม TP.1 บริเวณด้านทิศตะวันออกระหว่างเจดีย์ประธานกับอุโบสถ พบว่าพื้นที่ก่อนการก่อสร้าง เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำท่วม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวสีดำ ค่อนข้างชื้น จากการเปรียบเทียบกับชั้นดินในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น วัดมเหยงคณ์ วัดช้าง คำนมเหยงคณ์ ชั้นดินนี้จะอยู่ในระดับเดียวกัน จึงต้องมีการปรับถมพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของรากฐานโบราณสถาน เพื่อป้องกันการทรุดตัวและพังทลายของโบราณสถาน และเป็นการป้องกันน้ำท่วม

การขุดค้นเพื่อหาชุมชนการอยู่อาศัยบริเวณหลุม TP.1 ไม่พบร่องรอยการอยู่อาศัยอย่างชัดเจน

สรุปผลการขุดตรวจหลุม TP.1 จากการศึกษาชั้นดินในหลุมขุดค้นดังกล่าว ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ในการก่อสร้างวัดสีกาสุมุด ได้มีการเตรียมพื้นที่รองรับน้ำหนัก จากโครงสร้างอาคารโบราณสถาน เนื่องจากความจำเป็นที่บริเวณนี้เดิมเป็นที่ราบลุ่ม มีระแนงเมื่อถึงฤดูน้ำหลาก อาจทำให้เกิดน้ำท่วมสร้างความเสียหายแก่โบราณสถานได้ จึงทำการถมดินอัดภายในโบราณสถานในระดับความหนาประมาณ 1.20 เมตร ในชั้นดินอัดนี้เป็นชั้นดินที่พบเศษภาชนะดินเผาต่างๆ กระจายอยู่จำนวนไม่มาก

จากการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศิลปกรรมภายในวัดสีกาสุมุด ได้แก่ ประวัติความเป็นมา แผนผังวัด การวิเคราะห์ทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี และทางด้านสถาปัตยกรรม ตลอดจนรูปแบบวิวัฒนาการทางด้านศิลปะทำให้พอสรุปได้ว่า

วัดสีกาสุมุดนี้คงเป็นวัดเก่าที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลการวางผังวัดจากสุโขทัย โดยศึกษาจากแบบแผนผังการจัดวางถึงก่อสร้างภายในวัด ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับการจัดวางผังวัดในสมัยอยุธยาตอนต้น คือ การทำเจดีย์ประธานของวัดไว้กึ่งกลางแผนผัง มีวิหารขนาดใหญ่ขนาดใหญ่อยู่ถัดมาด้านหน้า ส่วนอุโบสถจะมีความสำคัญน้อยและตั้งอยู่ด้านหลังด้านหลังของเจดีย์ประธาน

เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงระฆังกลมแบบอยุธยา มีอิทธิพลสุโขทัยตั้งอยู่บนฐานมาลัยเถาตามชั้นรองรับด้วยบัวกลีบและฐานกลมสูงซึ่งมีซุ้มโค้งประดิษฐานพระพุทธรูปโดยรอบด้านล่างเป็นฐานประทักษิณกลมเตี้ยๆ องค์กรระฆังกลมผายออก ถัดไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก้านฉัตรและปล้องไฉนตามลำดับ ด้านในองค์เจดีย์บริเวณองค์กรระฆังมีห้องกรุสี่เหลี่ยมซึ่งปรากฏร่องรอยการประดับซุ้มปูนปั้นอิทธิพลสุโขทัย ลักษณะโดยรวมของเจดีย์ประธานเช่นเดียวกับสภาพในปัจจุบันแต่มีขนาดเล็กกว่าและระดับพื้นดินโดยรอบเจดีย์ประธานต่ำกว่าปัจจุบัน

อุโบสถมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า อุโบสถมีการปูพื้นด้วยกระเบื้องดินเผาเนื้อแกร่งแบบเดียวกับวัดมเหยงคณ์ซึ่งได้รับการบูรณะในสมัยอยุธยาตอนปลาย ไม่พบหลักฐานว่ามีเสภาภายในอาคารมี

เพียงเสาแปดเหลี่ยมที่เหลือหลักฐานบริเวณฐานชุกชี 4 ต้น ขณะที่ทางขึ้นลงอุโบสถจะขึ้นลงทาง ด้านข้างของมุขที่ก่อเพิ่มทั้ง ด้านหน้า – หลังบริเวณทางด้านหน้าทิศตะวันออกเพิ่มช่องซุ้มกลาง ประตู 1 ช่องลักษณะเดียวกับอุโบสถวัดมเหยงคณ์ เมื่อแรกสร้างอาคารนี้ คงสร้างเป็นวิหารตามคติ เดิมที่นิยมสร้างในสมัยสุโขทัยและอยุธยาตอนต้น ต่อมาภายหลังเมื่อคติที่นิยมสร้างพระอุโบสถอยู่ หน้าเจดีย์ประธานในสมัยอยุธยาตอนปลาย ซึ่งอยู่ในช่วงการบูรณะปฏิสังขรณ์ จึงได้แปลงให้เป็น พระอุโบสถ

โบราณสถานหมายเลข 4 ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะจากการขุดแต่งพบว่าการปู พื้นอิฐไปในแนวลาดเอียงของตลิ่ง สันนิษฐานว่าเป็น ศาลาทำน้ำสำหรับขึ้น-ลงเรือเมื่อมายังโบราณสถานแห่งนี้

แนวคันอิฐโดยรอบเกาะ แนวอิฐนี้มีไว้เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน

โบราณสถานมีคูน้ำ คันดินล้อมรอบ ซึ่งสัมพันธ์กับคติเรื่อง “อุทกเสมา” หรือ เสมาน้ำนั่นเอง คตินี้อาจมาสู่อยุธยาโดยผ่านทางพุทธศาสนาเถรวาทซึ่งมาจากอาณาจักรสุโขทัย ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักฐานทางศิลปกรรมที่พบในโบราณสถานแห่งนี้

อาคารศาลาโถงโบราณสถานหมายเลข 3 ทางทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน สภาพปัจจุบัน เหลือแต่เพียงฐานรากเท่านั้น

สมัยอยุธยาตอนปลายช่วงรัชกาลพระเจ้าท้ายสระ – พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมัยนี้มีการบูรณะซ่อมแซมโบราณสถานหลายแห่งในเขตนี้เช่น วัดมเหยงคณ์ วัดกุฎีดาว เป็นต้น วัดสีกาสมุด น่าจะได้รับการบูรณะซ่อมแซมด้วยเช่นกัน หลักฐานทางสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นสมัยอยุธยาตอนปลาย

บรรณานุกรม

- คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ
อักษรนิติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2510
- จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์. การศึกษาวิวัฒนาการทางสถาปัตยกรรมของสถาปัตยกรรมแบบ 2 แบบ (ทรงระฆัง
กลมและทรงระฆังกลมบนฐานแปดเหลี่ยม) ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยา
นิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2535
- ชัชวาล ศรีจันทร์โชติ. พระพุทธศาสนาในไทย. กรุงเทพฯ : ชีรพงษ์การพิมพ์, 2526.
- ธิดา สารยา. “สร้างบ้านแปงเมือง ระบบเมืองคู่สถาบันเมืองลูกหลวง.” เมืองโบราณปีที่ 9, ฉบับ
ที่ 2 (เมษายน-กรกฎาคม 2526)
- ประทีป เพ็งตะโก. กระเบื้องเชิงชายสมัยอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขา
ประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2540 .
- ประยูร อุสุชาภู (น. ณ ปากน้ำ). ศิลปะแห่งอาณาจักรศรีอยุธยา กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน
สโตร์, 2516.
- ปรีวรรต ธรรมาปริชากร. ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
- พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงสารประเสริฐ และฉบับพระปรมาภิไธยจิโรส และ
พงศาวดารเหนือฉบับพระวิเชียรปรีชา(น้อย) เล่ม 2 พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.
- พิริยะ ไกรฤกษ์. ประวัติศาสตร์ศิลป์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2522.
- พนรัตน์, สมเด็จพระ. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2514.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. กรุงศรีอยุธยาของเรา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2542.
- ศิลปากร, กรม: เครื่องถ้วยบุรีรัมย์ และเครื่องถ้วยสุโขทัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
- ศิลปากร, กรม. โครงการปรับปรุงแผนแม่บท โครงการนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา.
กรุงเทพฯ : เอ็น เอส บี ปรี้นติ้งกรุ๊ป, 2537 .
- ศิลปากร, กรม. นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามพันส์, 2539.
- แสง มนวิฑูร, ผู้แปล. ชินกาลมาลีปกรณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2518.
- เสนอ นิลเดช. ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2541.

รูปภาพประกอบ

รูปที่ 1 ทางเข้าและคูน้ำรอบโบราณสถาน (1/1)

รูปที่ 2 คูน้ำรอบโบราณสถาน (1/2)

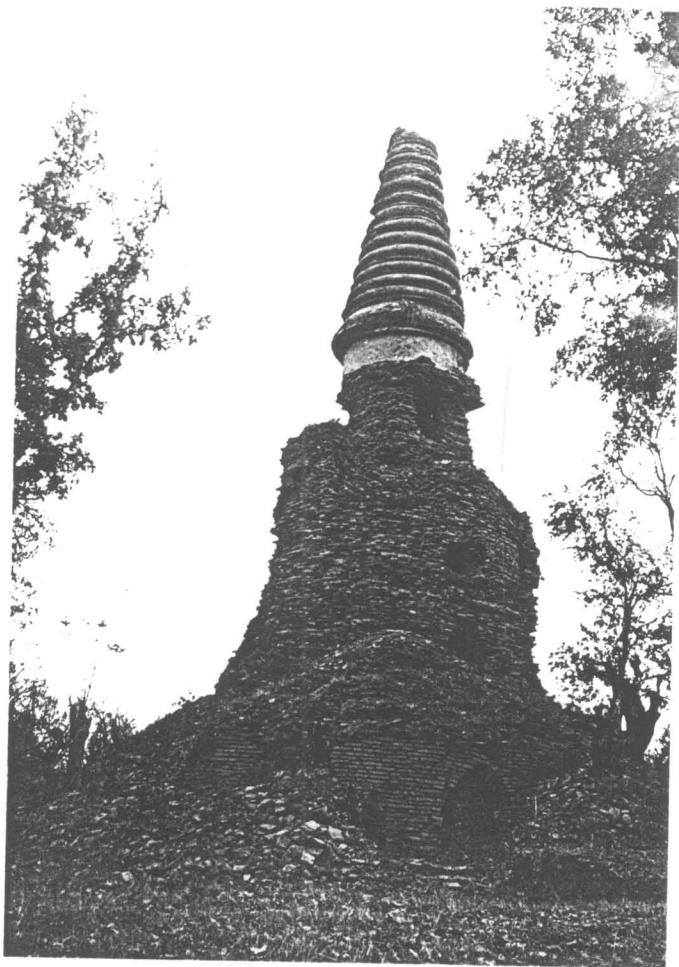

รูปที่ 3 คูน้ำรอบโบราณสถาน (1/3)

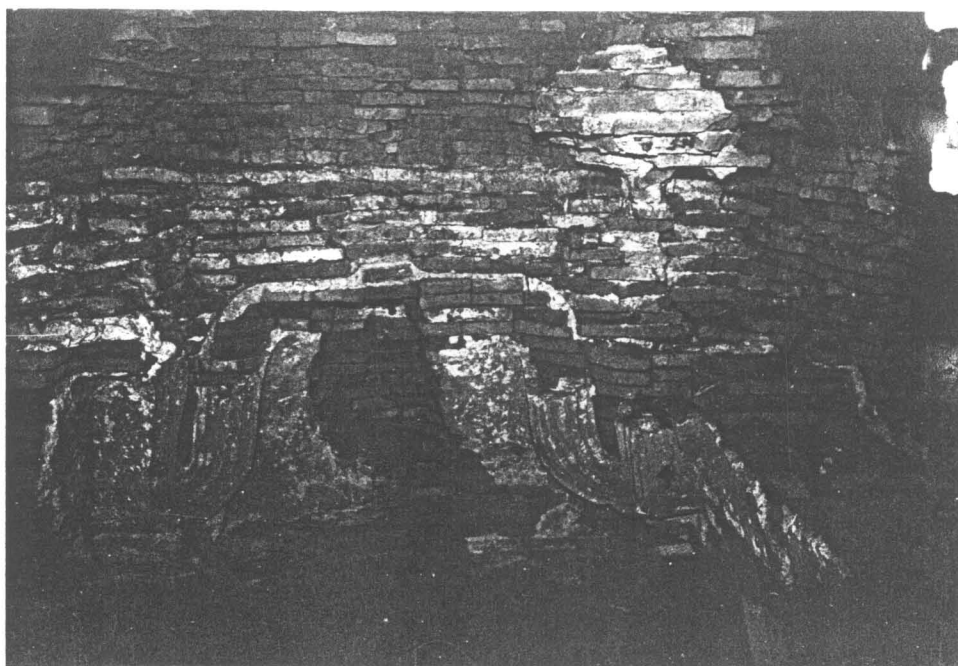

รูปที่ 4 เจดีย์ประธาน(1/9)

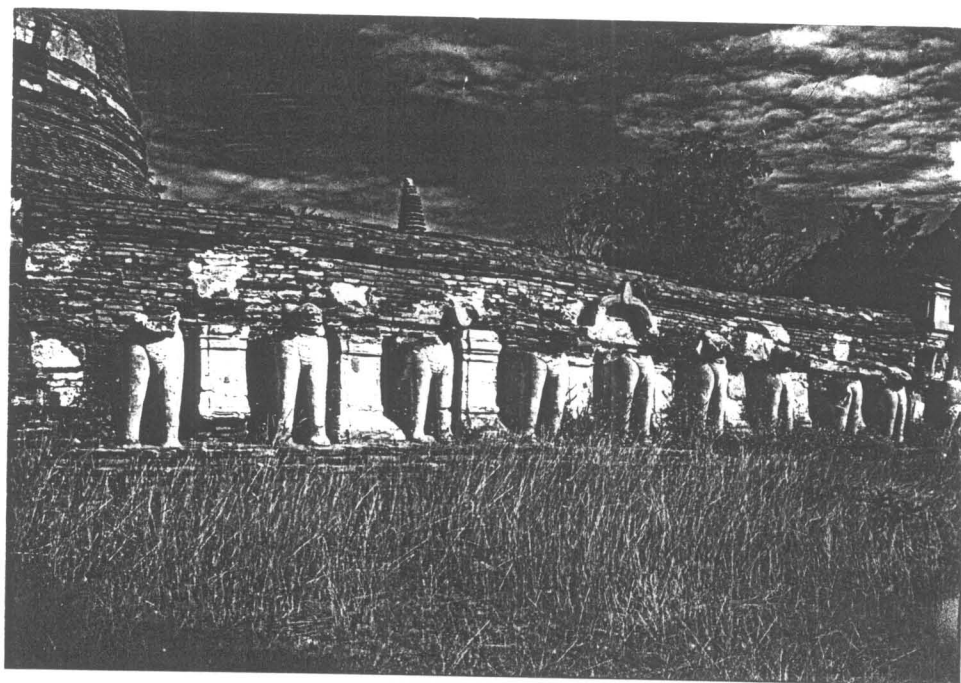
รูปที่ 5 เจดีย์ประธาน (1/11)

รูปที่ 6 ซุ้มโค้งประดิษฐานพระพุทธรูปรอบเจดีย์ (1/12)

รูปที่ 7 ซุ้มโค้งปูนปั้นภายในกรุเจดีย์ประธาน(5/34)

รูปที่ 8 ซุ้มช้างล้อมวัดมเหยงคณ์ (2/36)

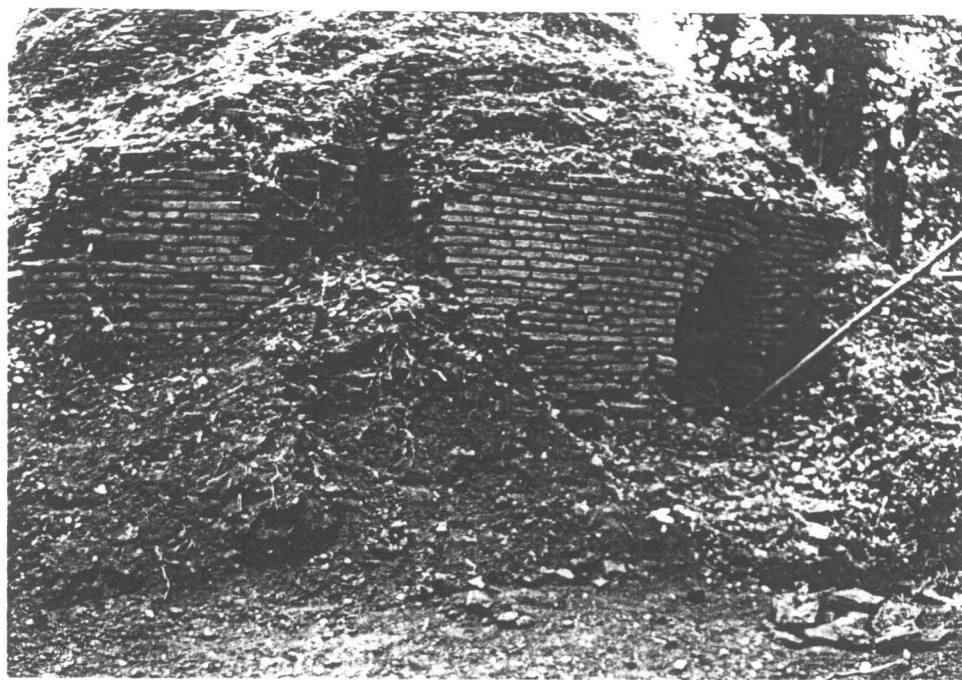
รูปที่ 9 ชุ่มภายในกรุพระปรางค์
วัดราชบูรณะ(2/37)

รูปที่ 10 สภาพปัจจุบันของเจดีย์
ประธาน (1/23)

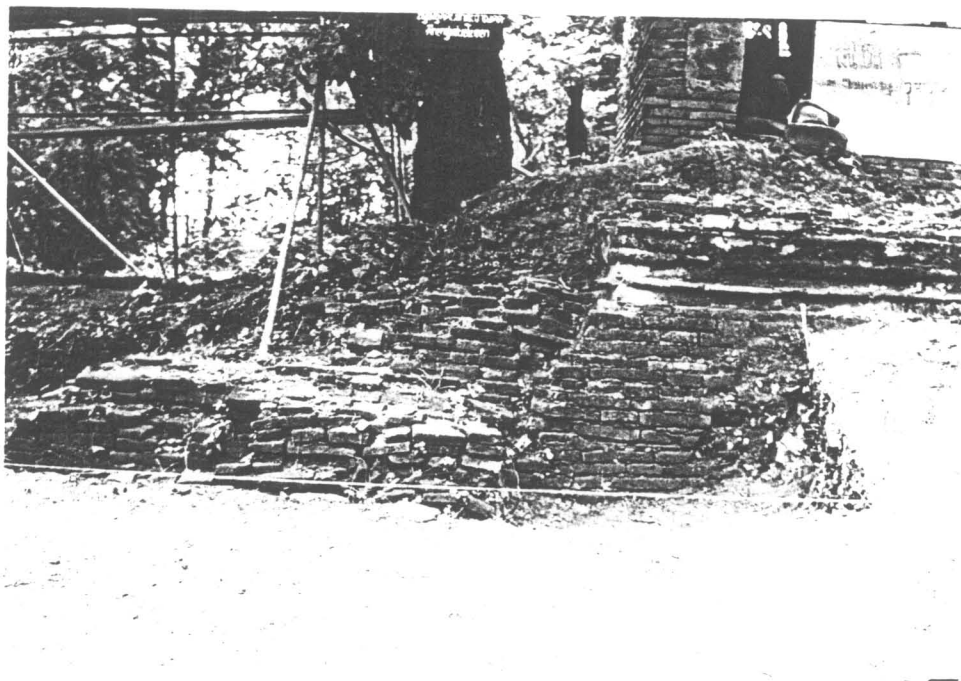

รูปที่ 11 สภาพปัจจุบันของเจดีย์ประธานทิศตะวันตก (1/13)

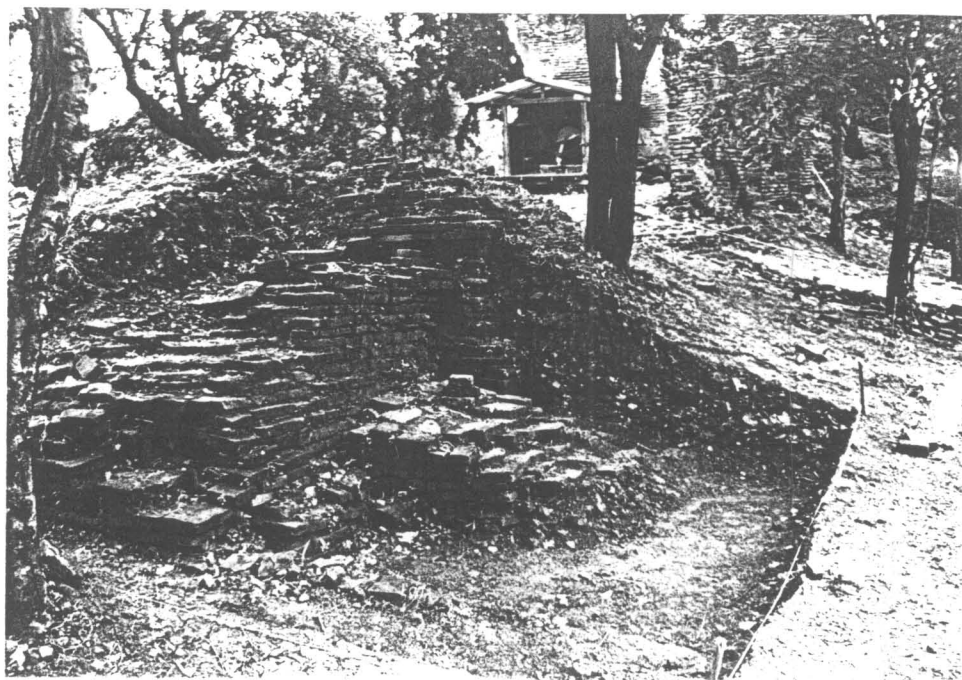

รูปที่ 12 สภาพปัจจุบันของฐานโค้งรอบเจดีย์ (1/35)

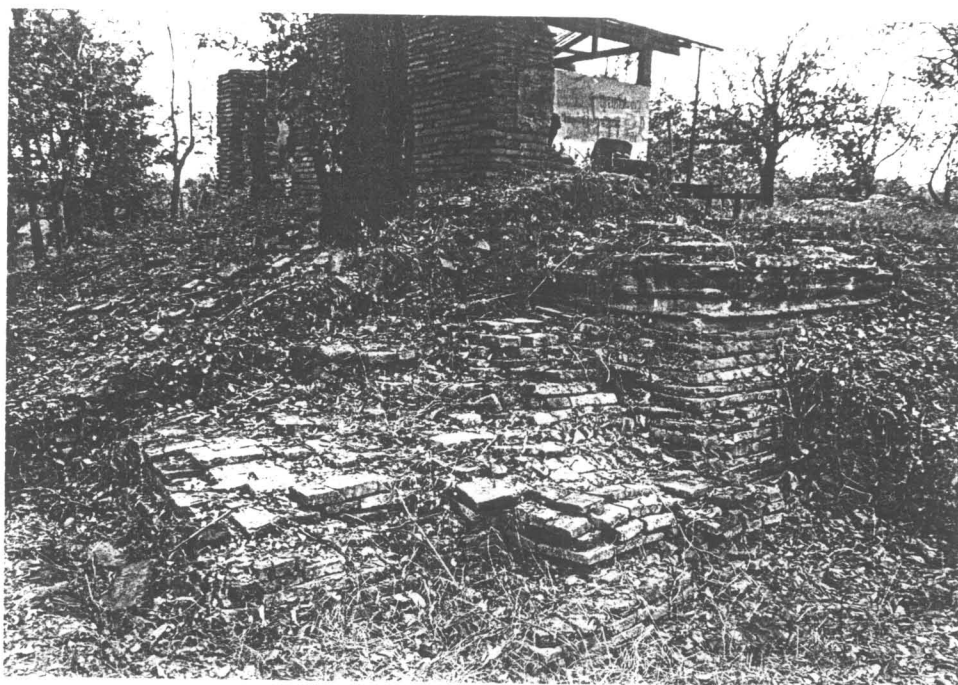
รูปที่ 13 อุโบสถ และเจดีย์ประธาน (1/6)

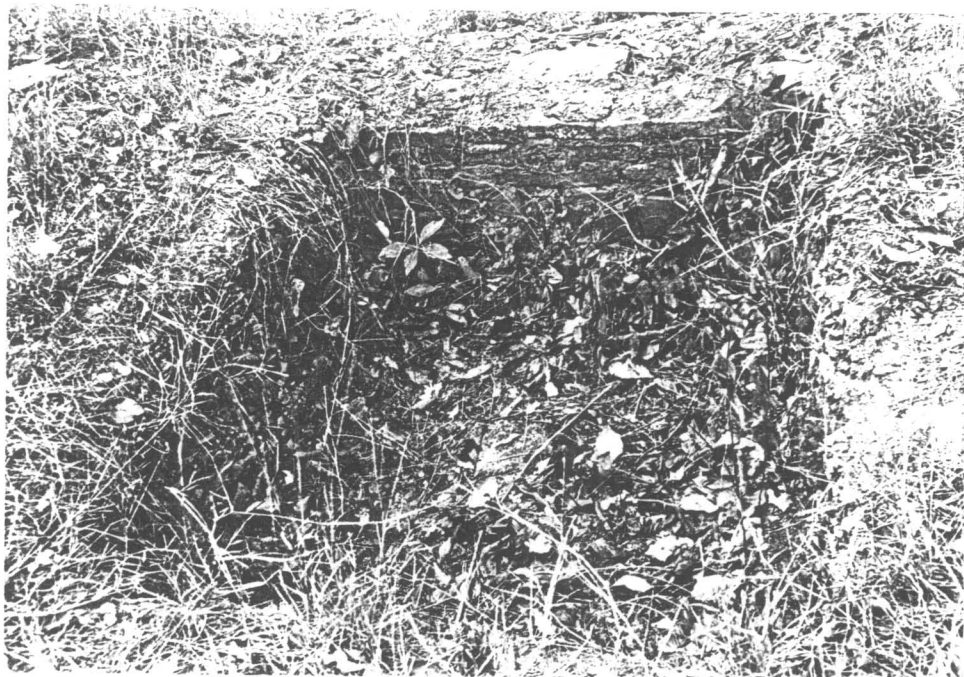
รูปที่ 14 อุโบสถ ทิศตะวันตกเฉียงใต้ (1/26)

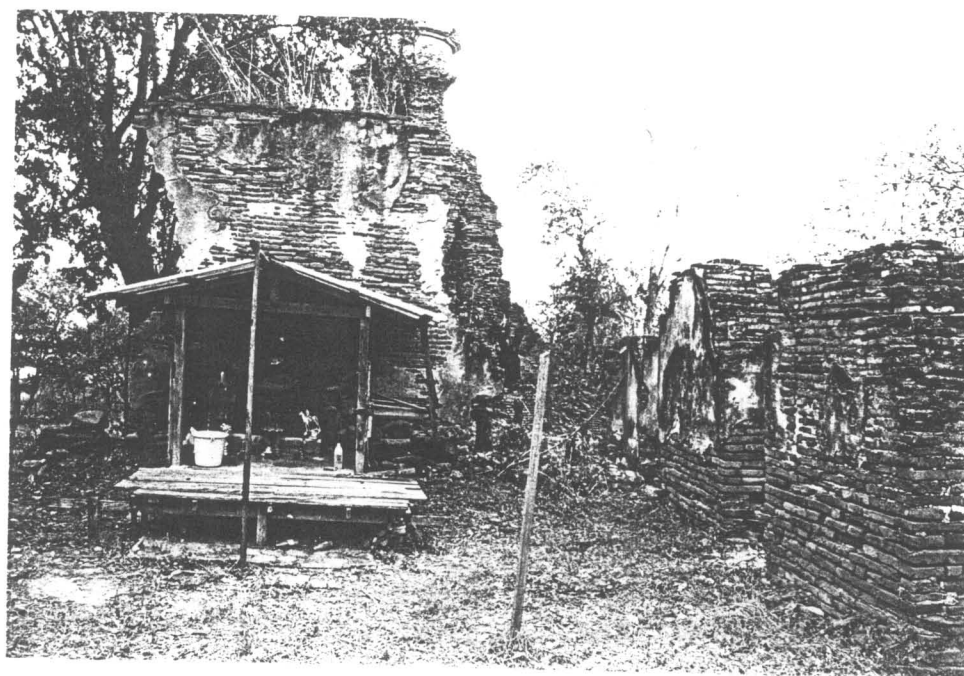
รูปที่ 15 อุโบสถด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (1/27)

รูปที่ 16 อุโบสถทิศตะวันตกเฉียงใต้ (1/10)

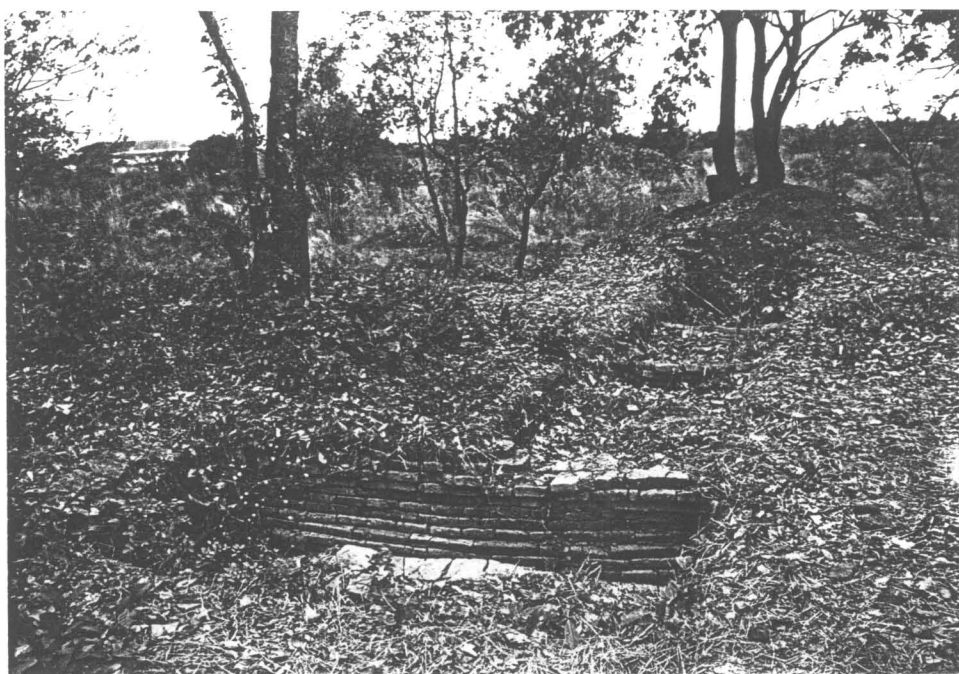
รูปที่ 17 สภาพปัจจุบันภายในอุโบสถ (1/21)

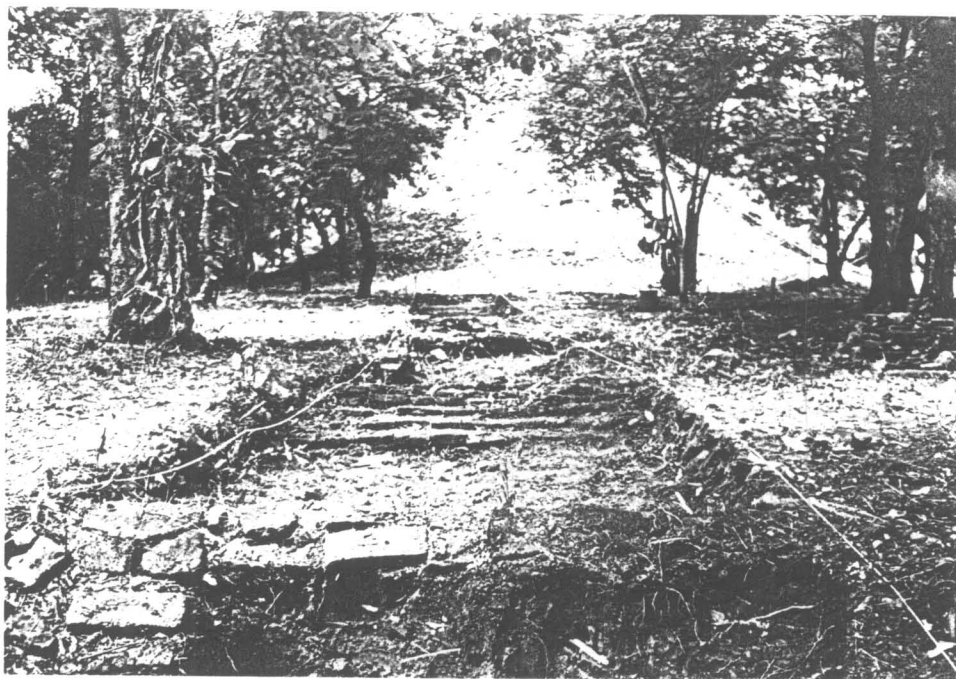
รูปที่ 18 ศาลาพระบนอุโบสถ (1/20)

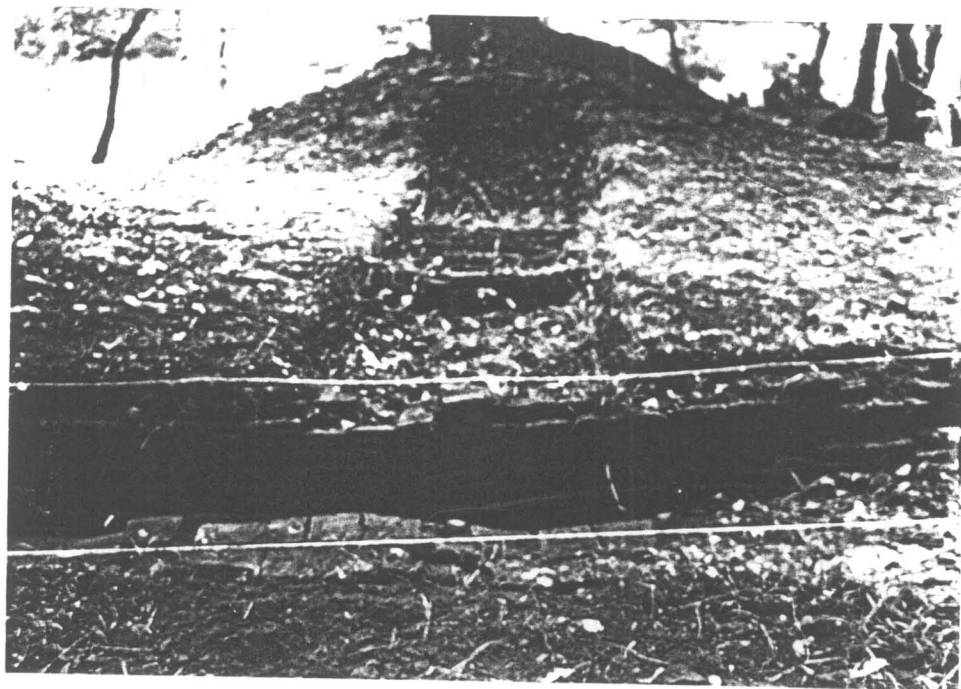
รูปที่ 19 เศษพระศิวะในอุโบสถ (1/24)

รูปที่ 20 แนวโบราณสถานด้านทิศตะวันตกของเจดีย์ประธาน (1/14)

รูปที่ 21 โบราณสถาน หมายเลข 3 (1/32)

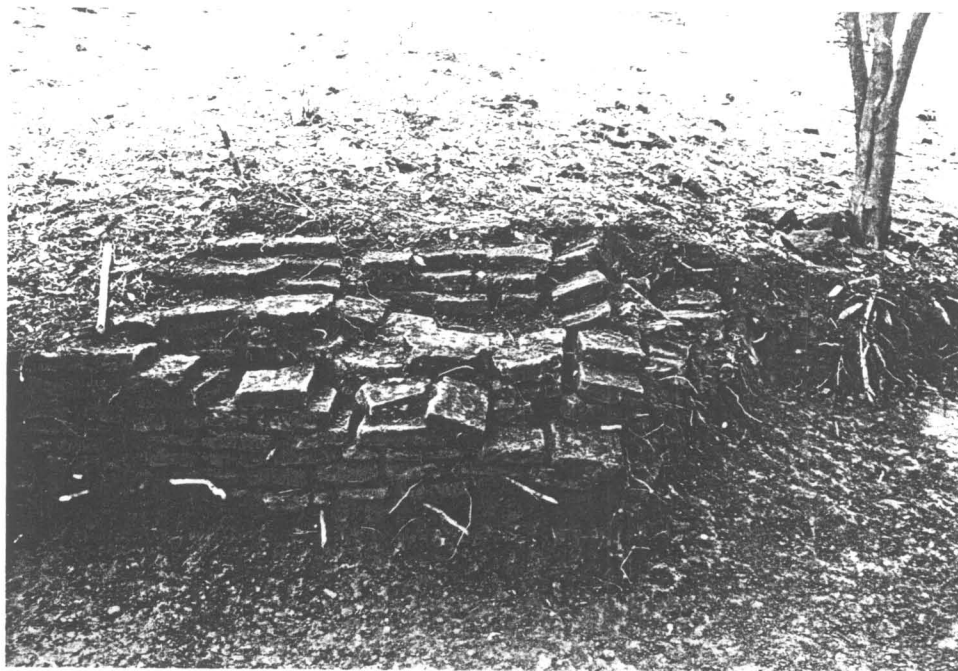
รูปที่ 22 หลุมทดสอบโบราณสถาน หมายเลข 3 (1/33)

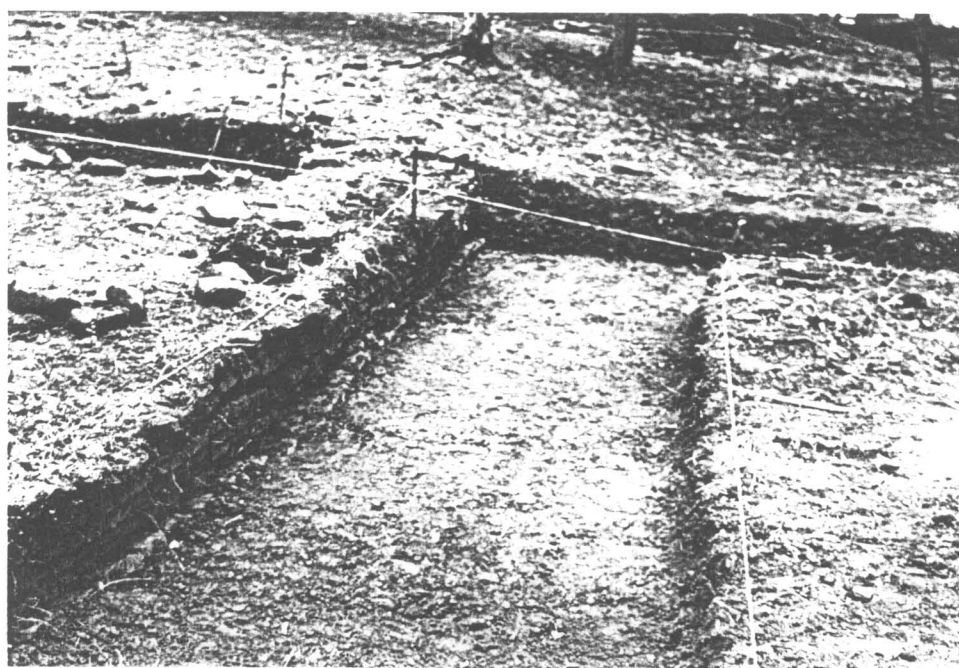
รูปที่ 23 โบราณสถานหมายเลข 4 (ทำน้ำ) (1/4)

รูปที่ 24 โบราณสถานหมายเลข 4 (ทำน้ำ) (1/5)

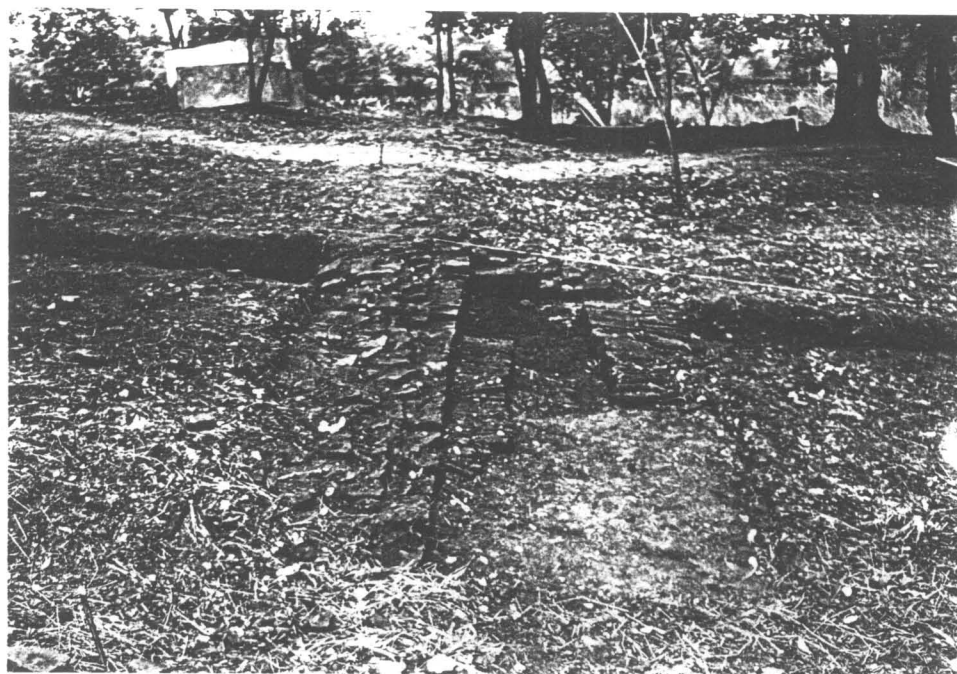
รูปที่ 25 แนวโบราณสถานหมายเลข 5 (1/28)

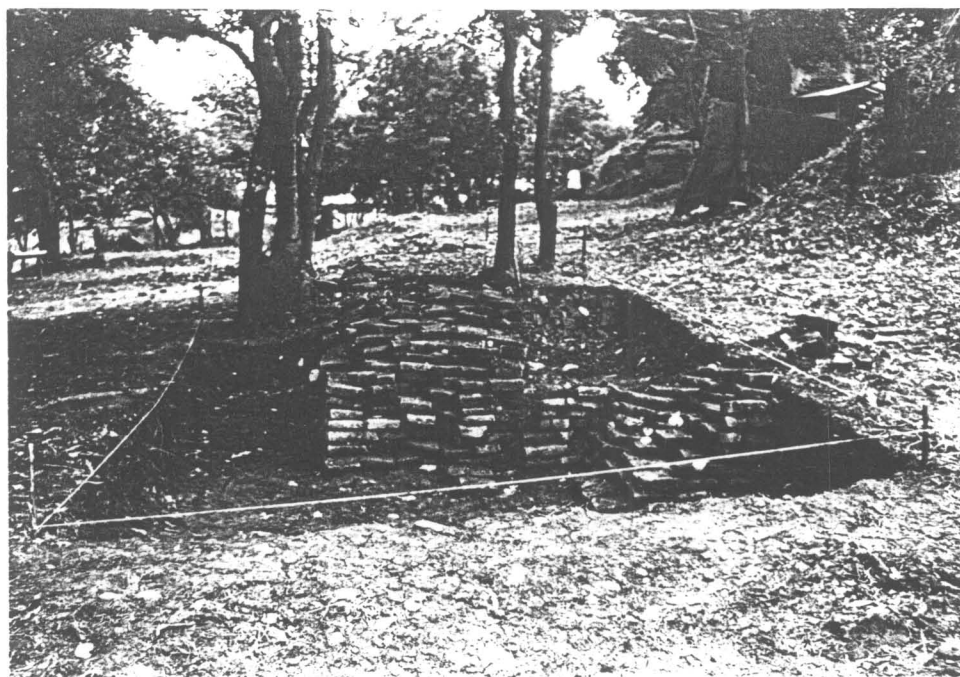
รูปที่ 26 แนวโบราณสถานหมายเลข 5 (1/29)

รูปที่ 27 แนวโบราณสถานหมายเลข 5 (1/30)

รูปที่ 28 แนวโบราณสถานหมายเลข 5 (1/36)

รูปที่ 29 แนวโบราณสถานหมายเลข 5 (1/38)

รูปที่ 30 แนวโบราณสถานหมายเลข 5 (1/39)

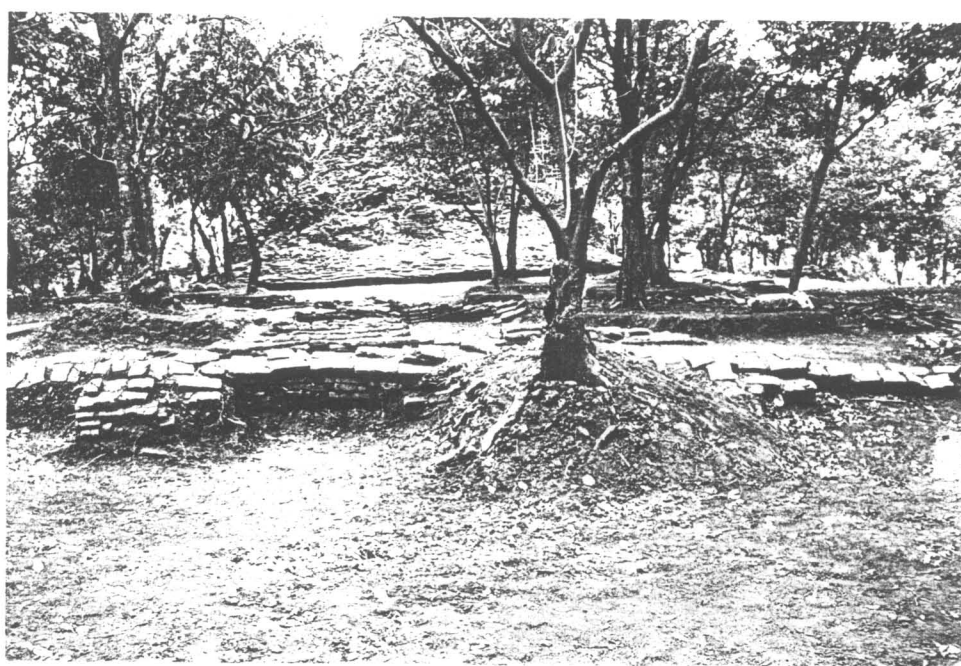
รูปที่ 31 แนวโบราณสถานหมายเลข 6 (6/24)

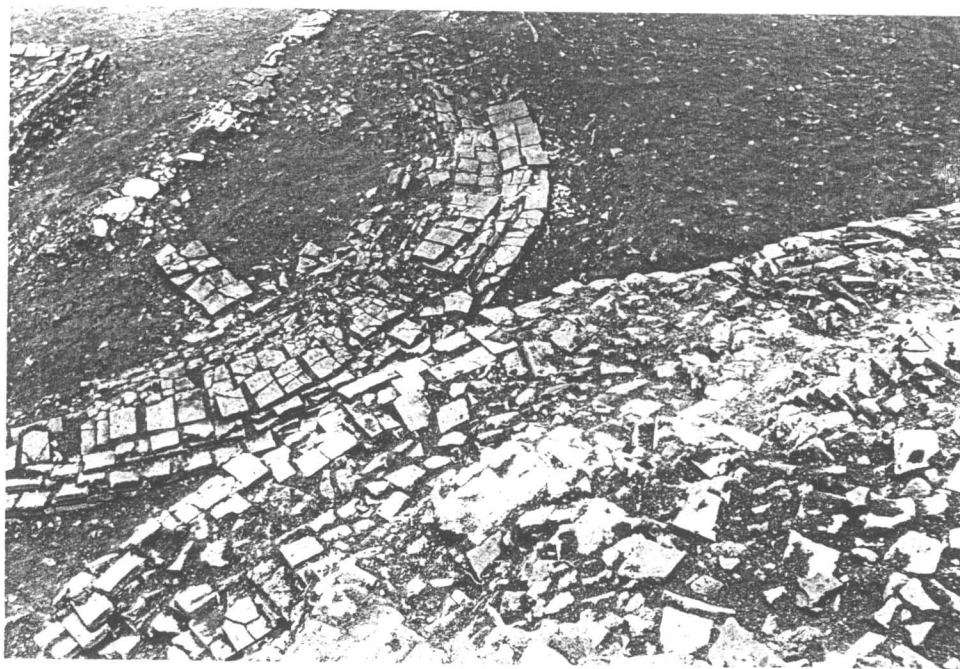
รูปที่ 32 สิ่งปลูกสร้างในเขตโบราณสถาน(1/19)

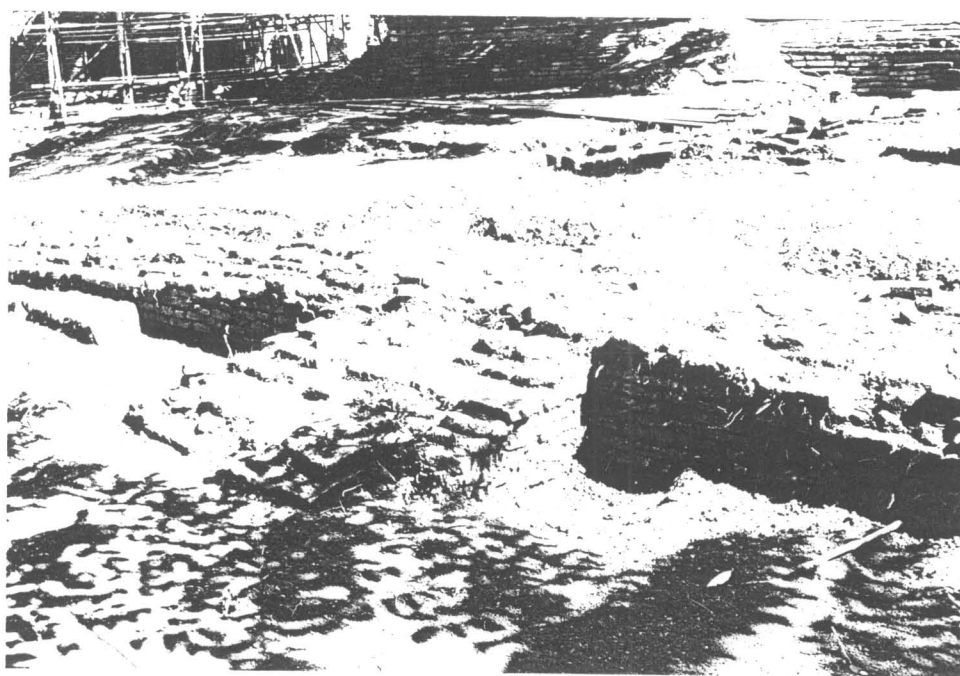
รูปที่ 33 ภาพทั่วไปของโบราณสถาน (7/20)

รูปที่ 34 โบราณสถานหมายเลข 3 ด้านทิศตะวันตก (7/8)

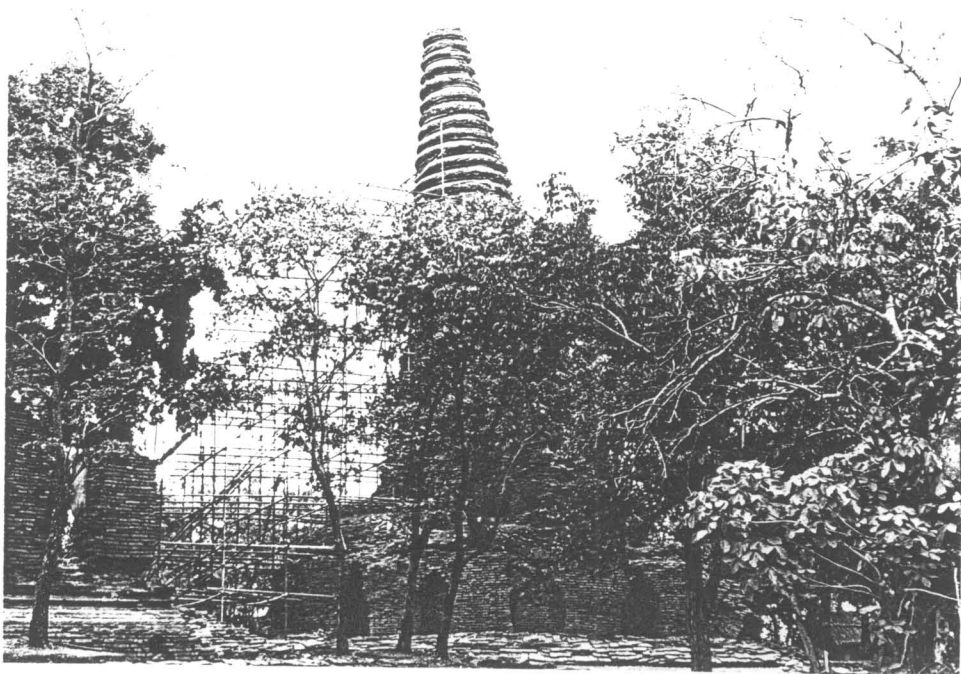
รูปที่ 35 เจดีย์กลม โบราณสถานหมายเลข 7,8 (2/22)

รูปที่ 36 บันไดทางขึ้นสู่พื้นที่ระดับด้านทิศใต้ (6/38)

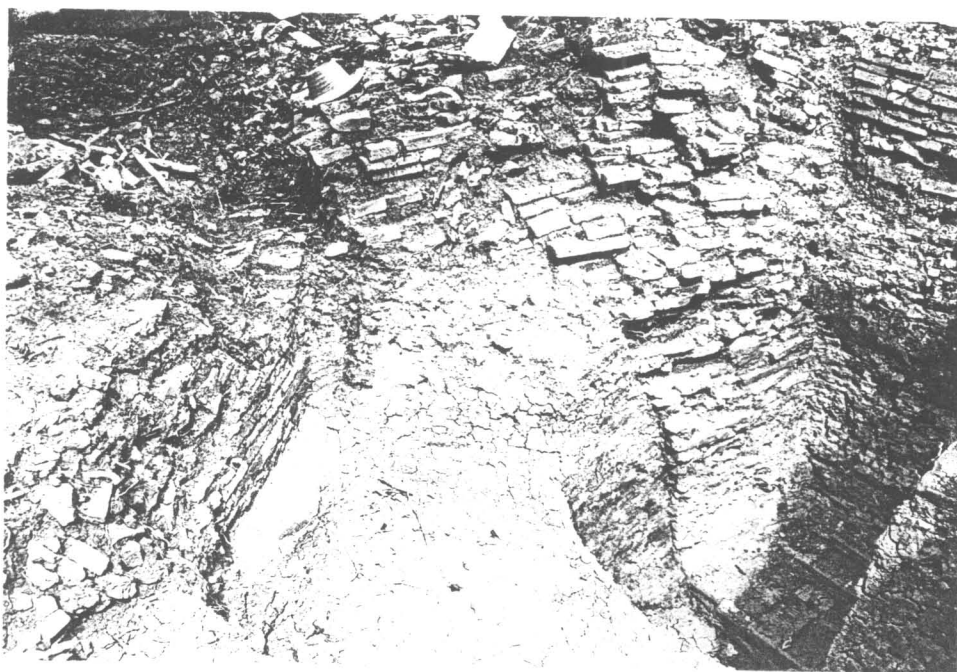
รูปที่ 37 บริเวณทำน้ำทางขึ้น โบราณสถาน (6/28)

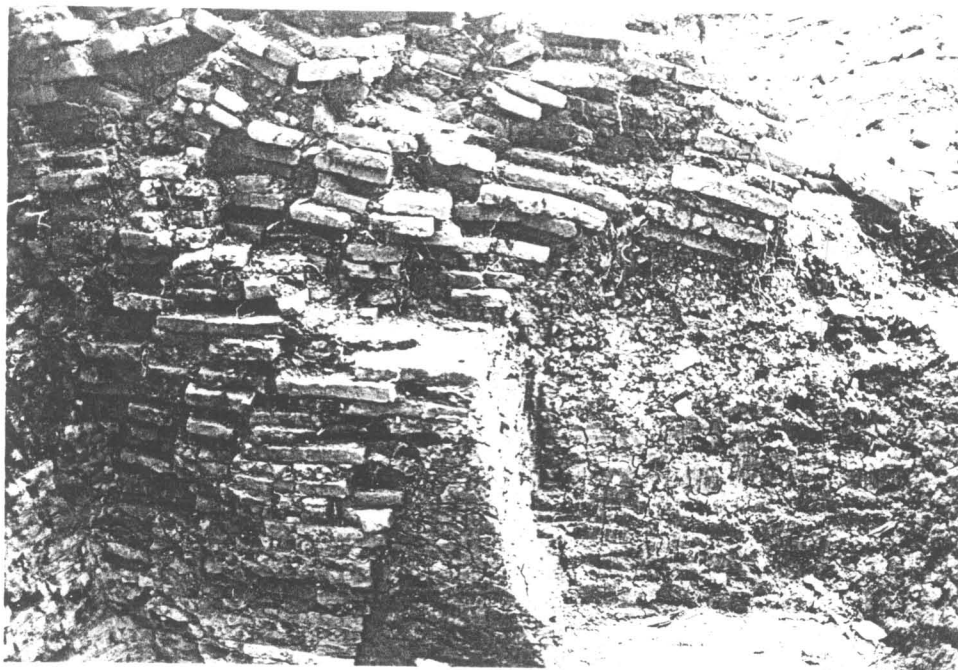
รูปที่ 38 ชุ่มโค้งประดิษฐานพระพุทธรูปรอบเจดีย์ (2/9)

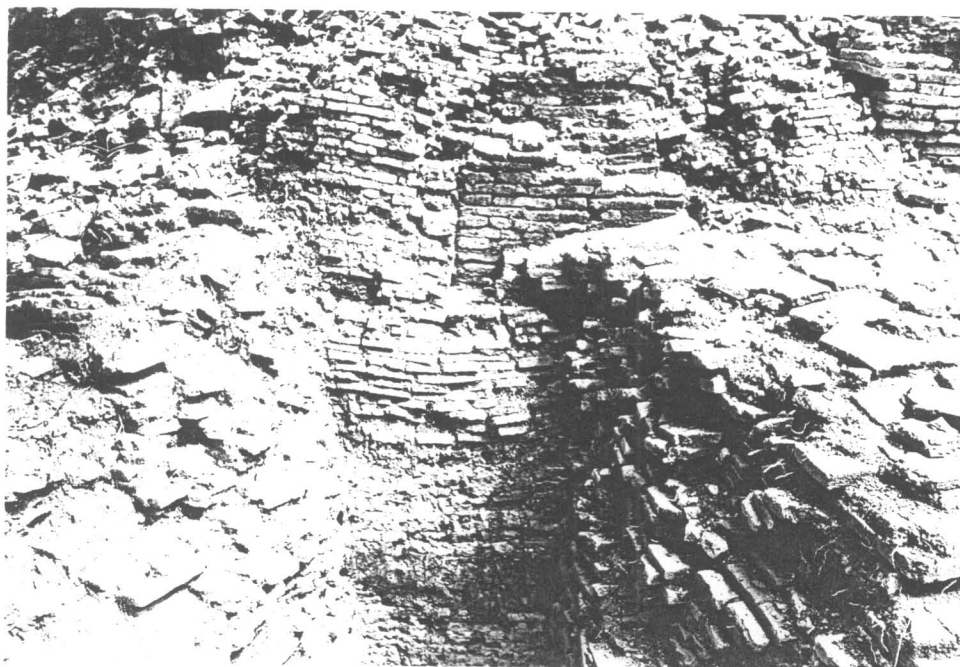
รูปที่ 39 สภาพการทาสีของเจดีย์ประธาน (2/2)

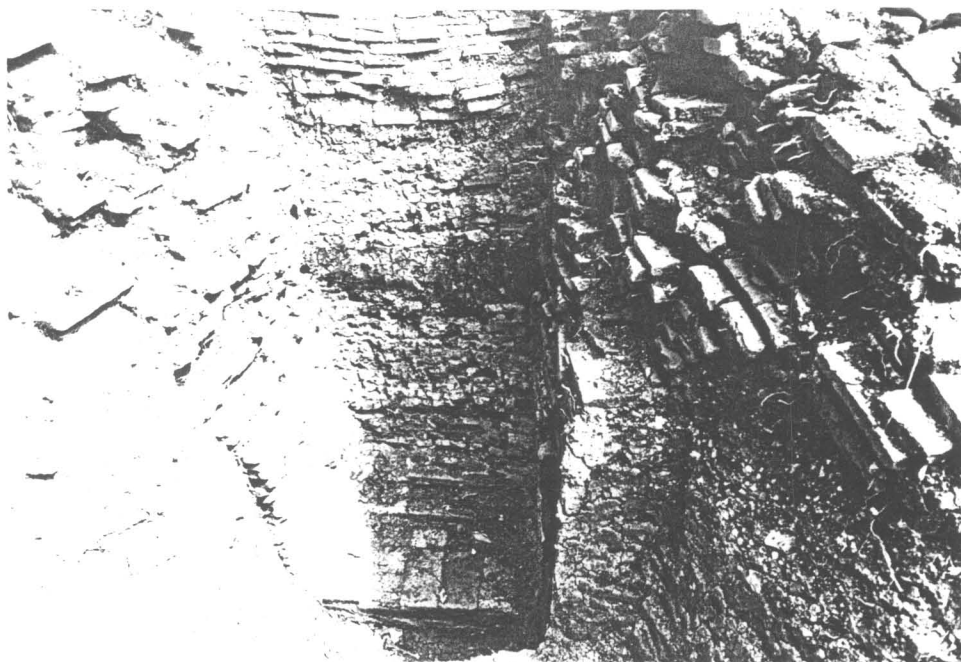
รูปที่ 40 ระดับพื้นเจดีย์ประธานและ โบราณสถานหมายเลข 7 (5/27)

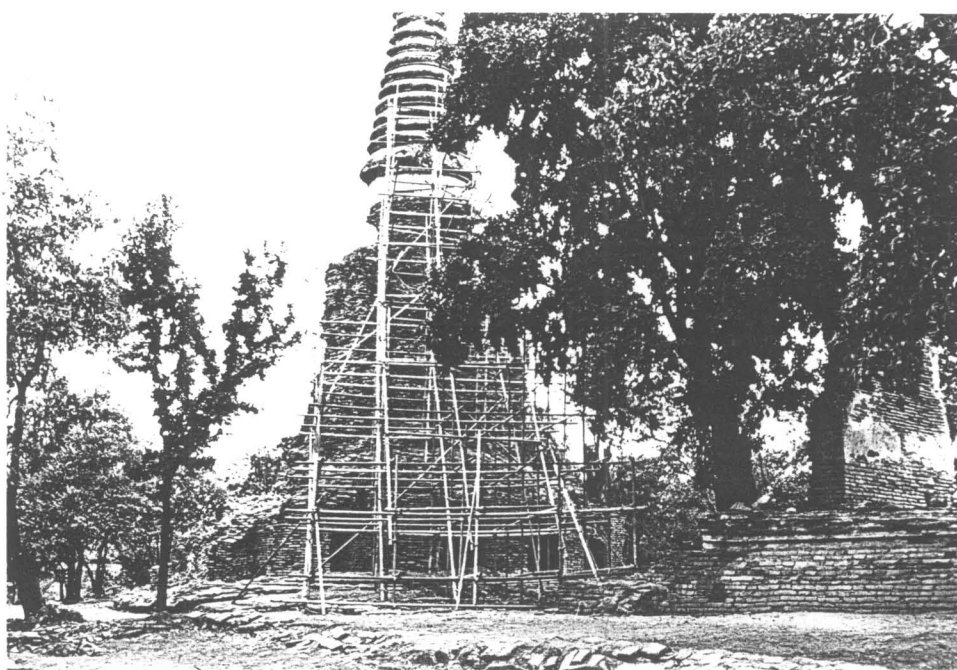
รูปที่ 41 การก่อพอกเพิ่มเติมบริเวณส่วนฐานของเจดีย์ประธาน (5/28)

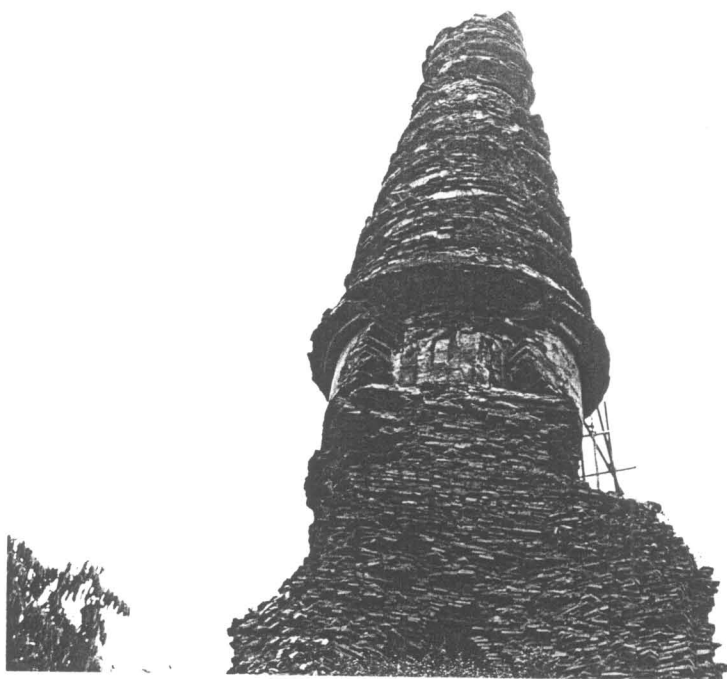
รูปที่ 42 ระดับการก่อสร้างซ้อนทับกันของเจดีย์ประธาน (5/29)

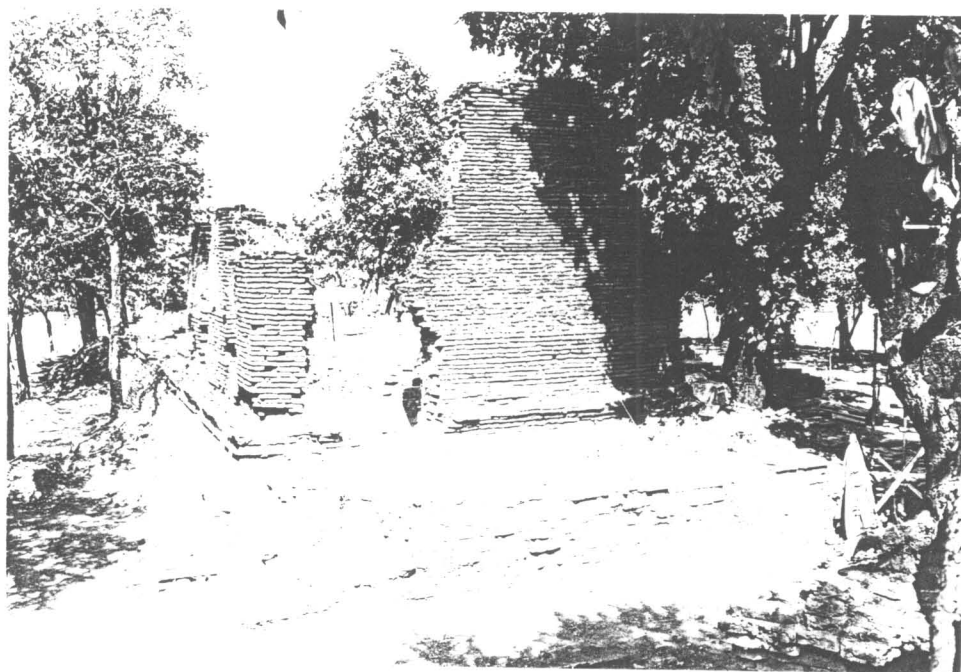
รูปที่ 43 ระดับการก่อสร้างซ้อนทับกันของเจดีย์ประธาน (5/15)

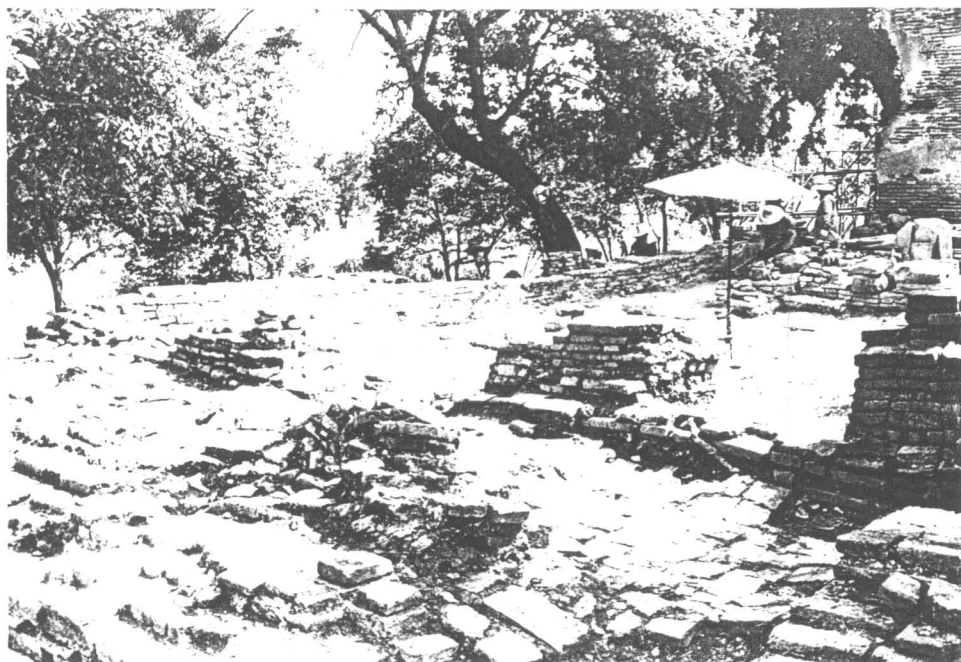
รูปที่ 44 การค้ำยันเพื่อความมั่นคงของเจดีย์ประธาน (2/14)

รูปที่ 45 การก่อพอกเพิ่มเติมบริเวณก้านฉัตรเจดีย์ประธาน (2/4)

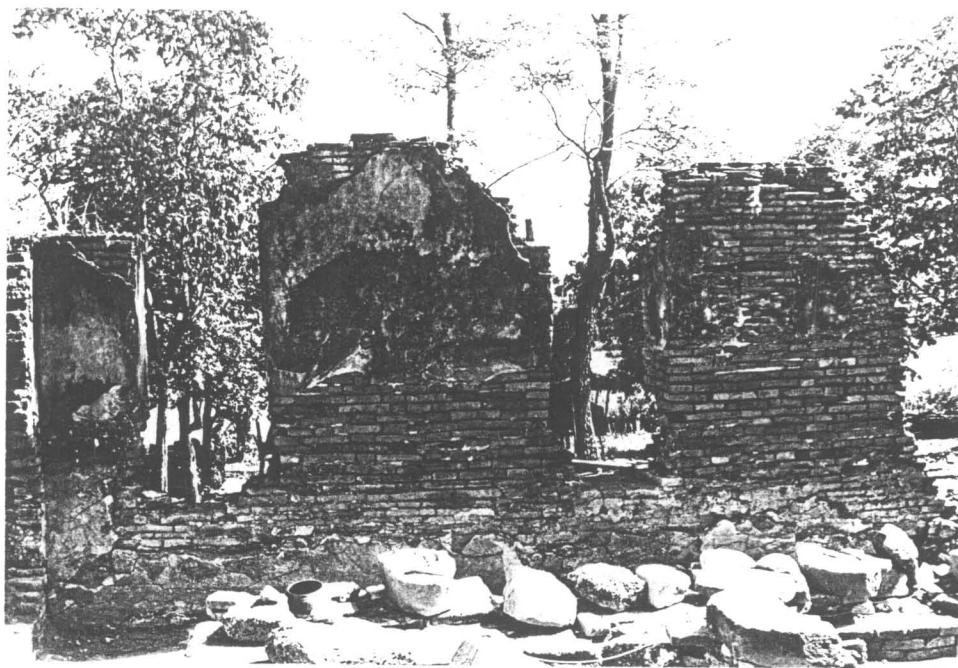
รูปที่ 46 อุโบสถด้านที่คงสภาพสมบูรณ์ที่สุด (4/1)

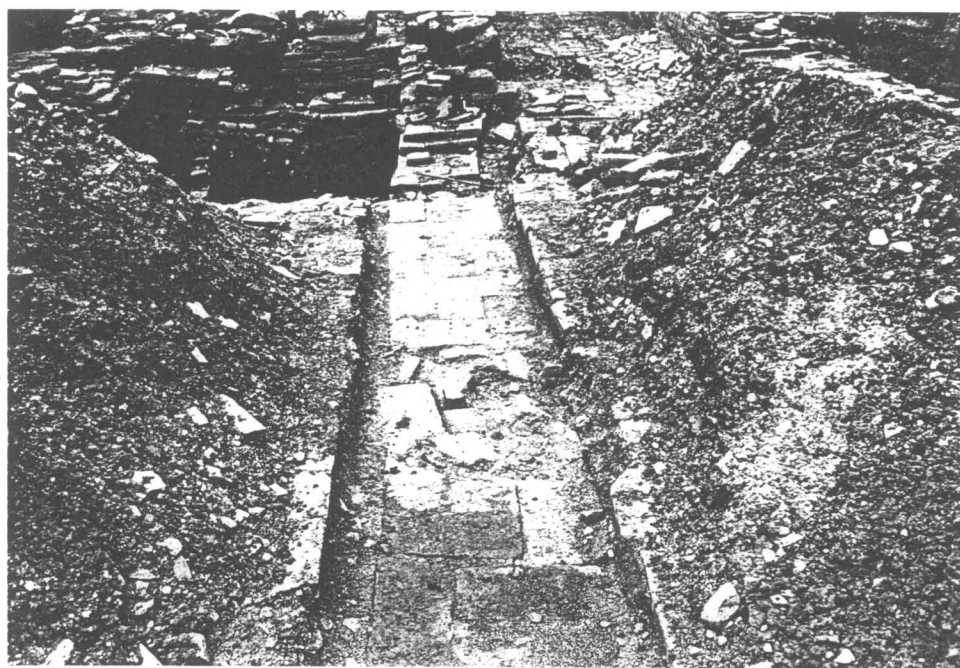
รูปที่ 47 มุขด้านหน้าและประตูทางเข้าอุโบสถ (4/6)

รูปที่ 48 มุขด้านหลังและประตูทางออกอุโบสถ (4/30)

รูปที่ 49 ผนังอุโบสถด้านที่คงสภาพสมบูรณ์ที่สุด (4/10)

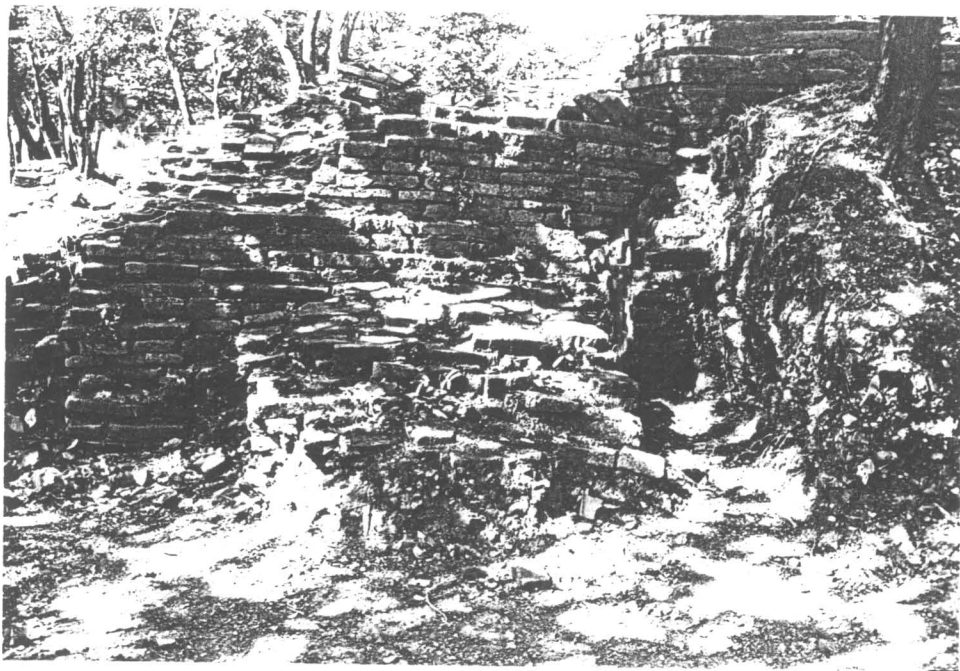
รูปที่ 50 ร่องรอยของเสากายในอุโบสถ (5/35)

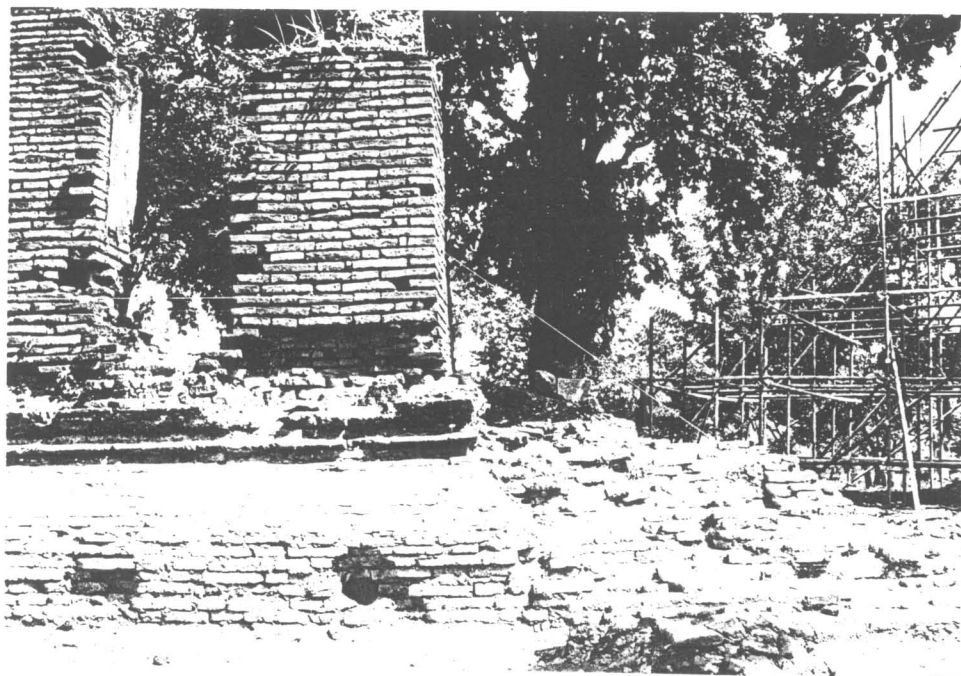
รูปที่ 51 แนวเอ็นรับน้ำหนักภายในอาคารที่ซ้อนทับกัน (5/9)

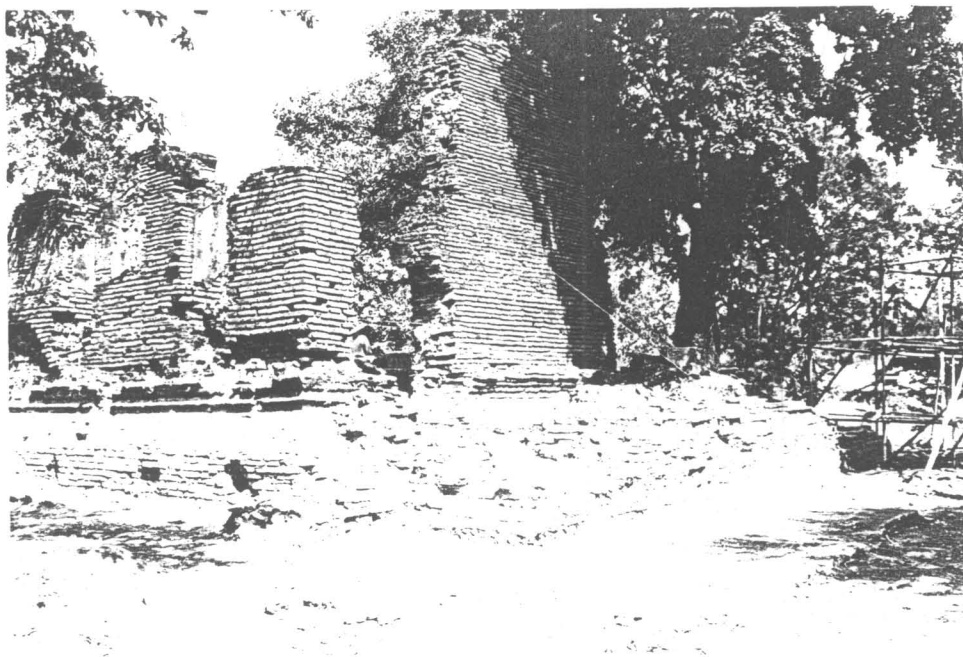
รูปที่ 52 ประตู 3 ช่องทางด้านมุขหน้า (4/8)

รูปที่ 53 บันไดทางขึ้นด้านหน้า (4/31)

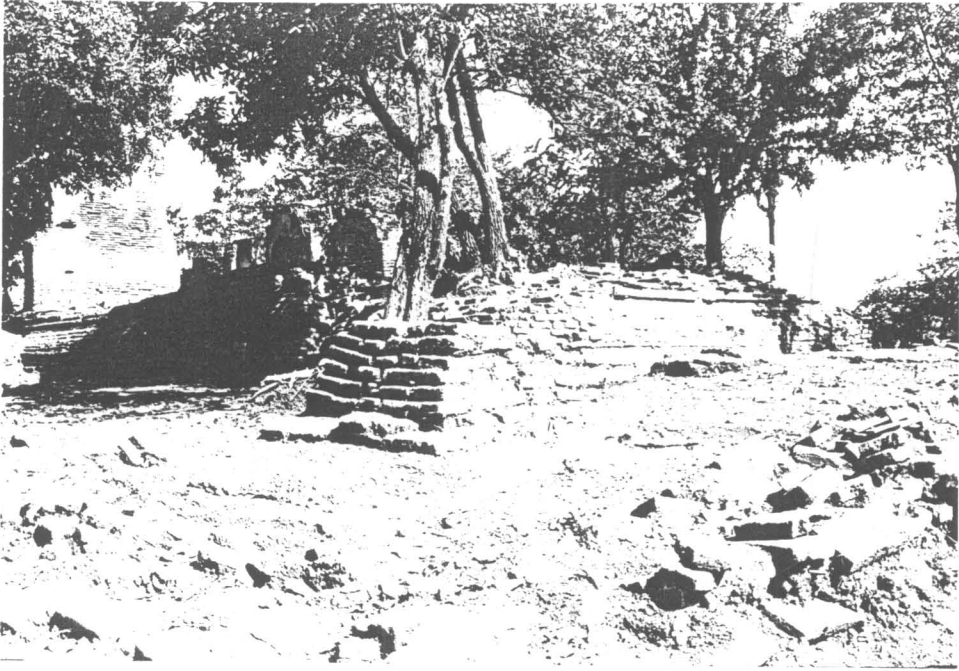
รูปที่ 54 บันไดทางขึ้นด้านหลัง (9/26)

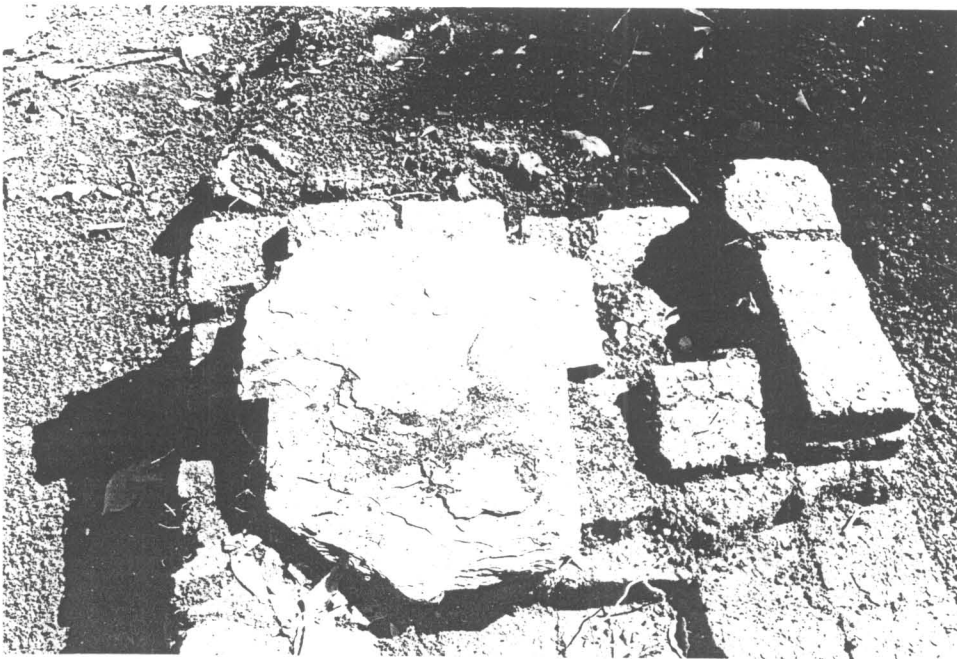
รูปที่ 55 ช่องหน้าต่างของพระอุโบสถ (9/27)

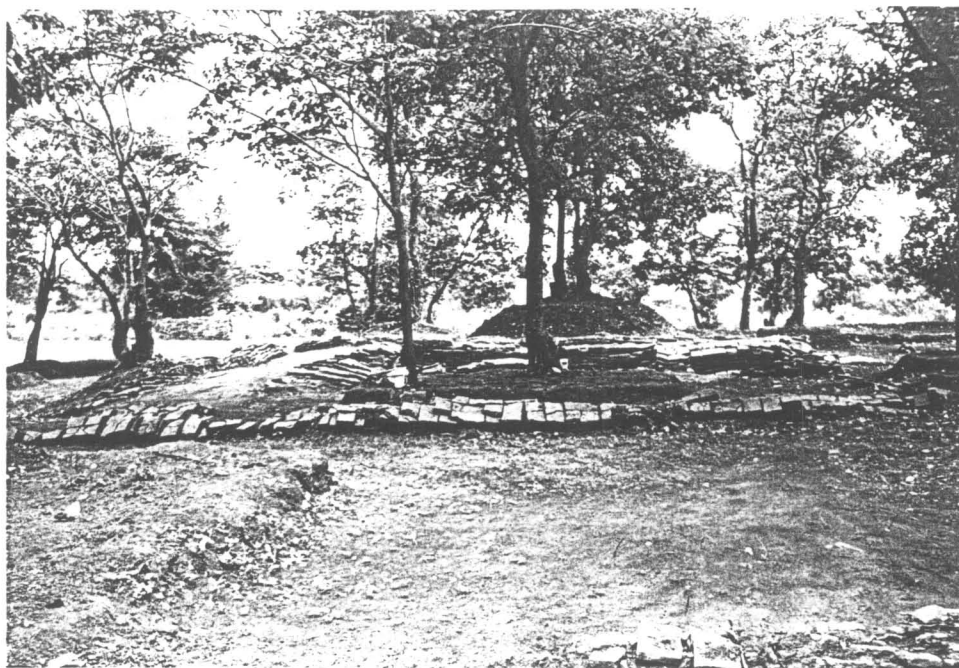
รูปที่ 56 ฐานชุกชีภายในอุโบสถ (4/15)

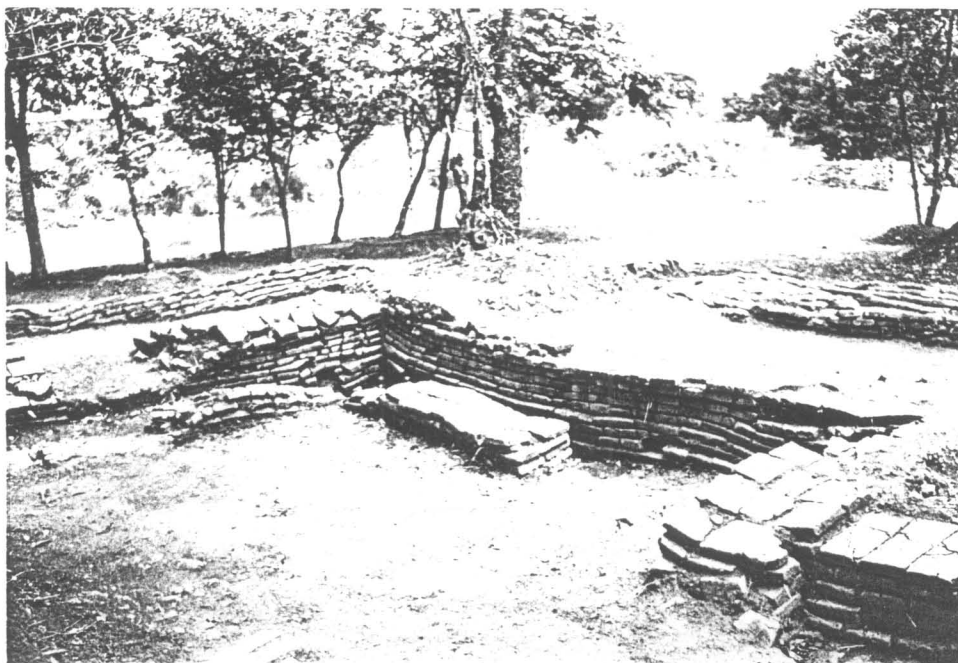
รูปที่ 57 ฐานเศมารอบอุโบสถ (4/23)

รูปที่ 58 ใบเสมาหินชนวนของวัดสีกาสมุด (4/25)

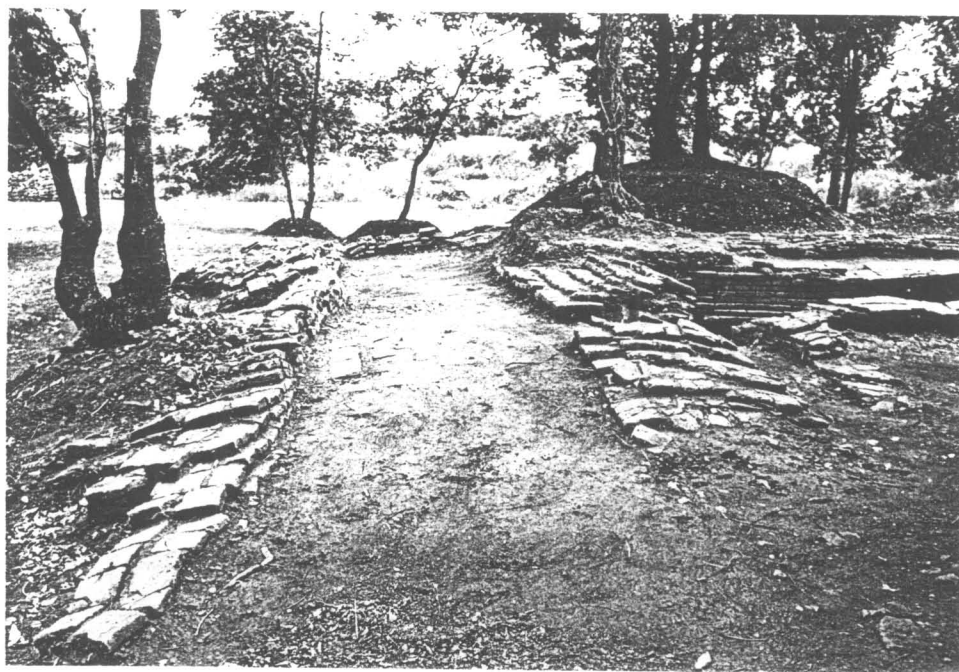
รูปที่ 59 โบราณสถานหมายเลข 3 ด้านทิศตะวันตก (7/4)

รูปที่ 60 แนวเขื่อนรับน้ำหน้าของโบราณสถานหมายเลข 3 (7/11)

รูปที่ 61 แนวเศษวัสดุที่นำมาเรียงเป็นเอ็นกันดิน (7/31)

รูปที่ 62 ทางเข้า-ออกโบราณสถานหมายเลข 3 (7/9)

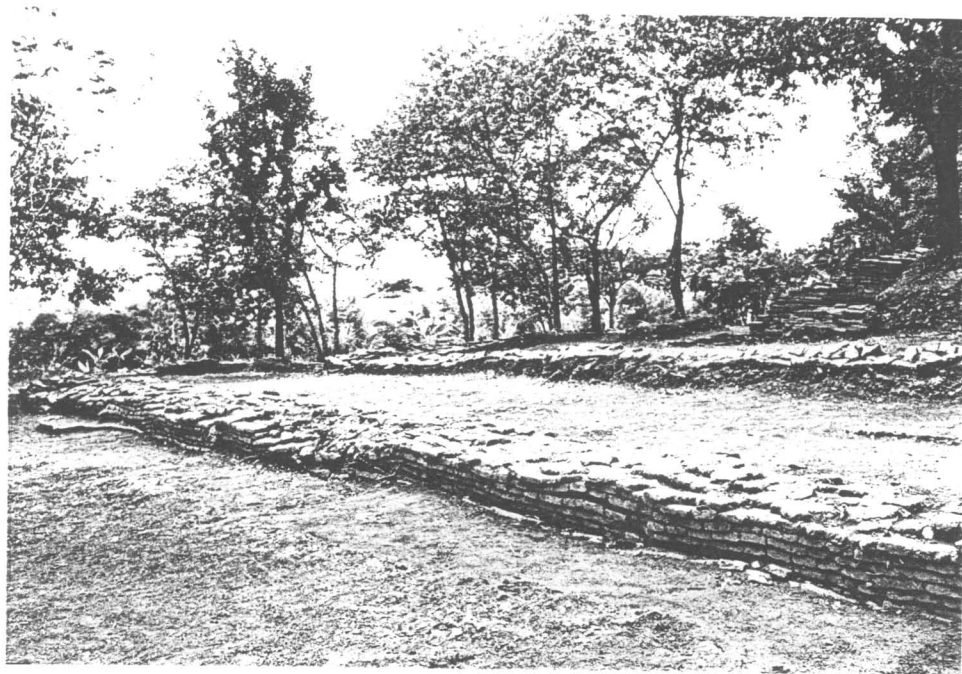
รูปที่ 63 ทำน้ำ โบราณสถานหมายเลข 4 (6/29)

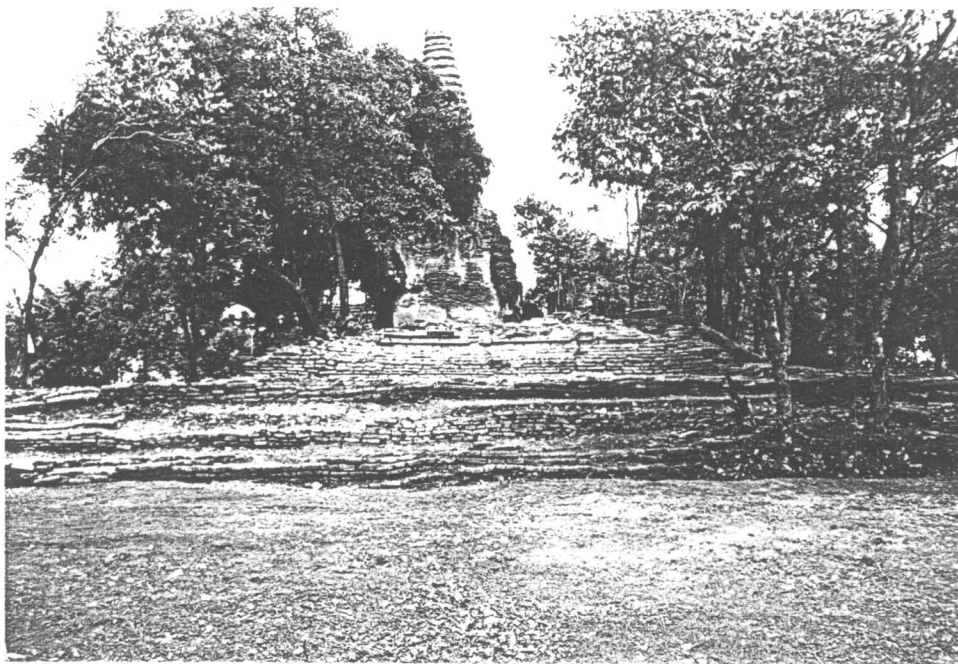
รูปที่ 64 ร่องรอยการปฏิฐที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน (6/31)

รูปที่ 65 ร่องรอยการปูอิฐในแนวลาดเอียงของคลัง (6/32)

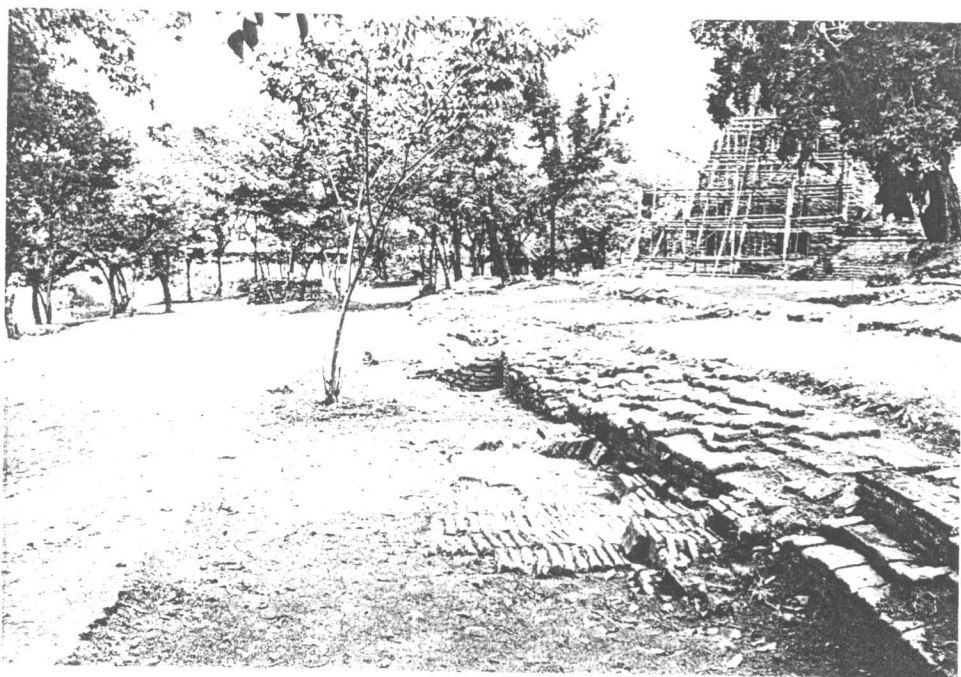
รูปที่ 66 แนวคันอิฐยกระดับรอบเจดีย์และอุโบสถ (7/21)

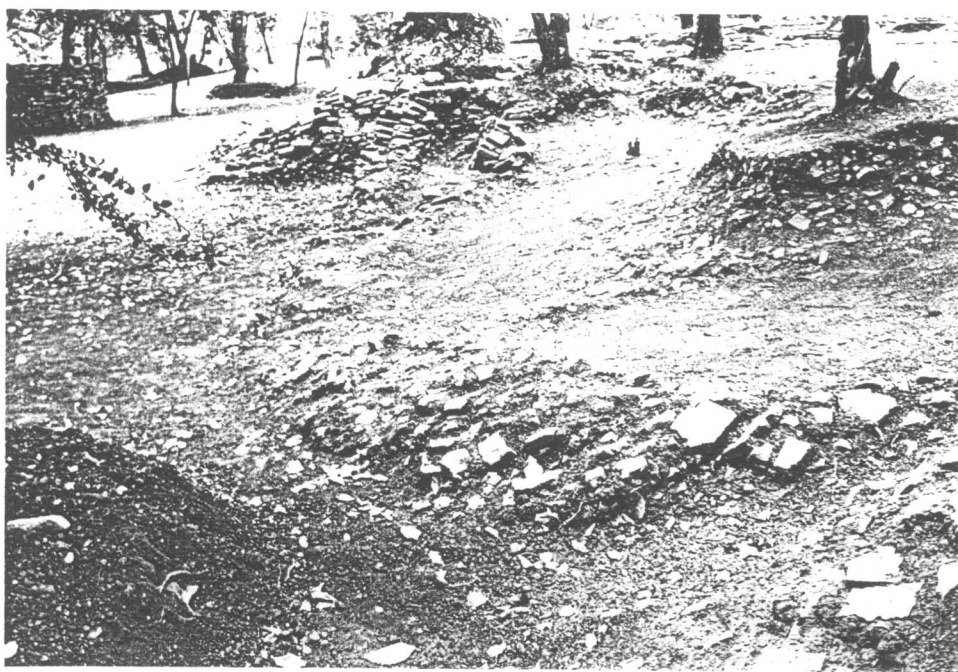
รูปที่ 67 แนวคันอิฐยกระดับเป็นสองชั้น (7/17)

รูปที่ 68 บันไดทางขึ้นชั้นยกระดับด้านทิศตะวันออก (4/34)

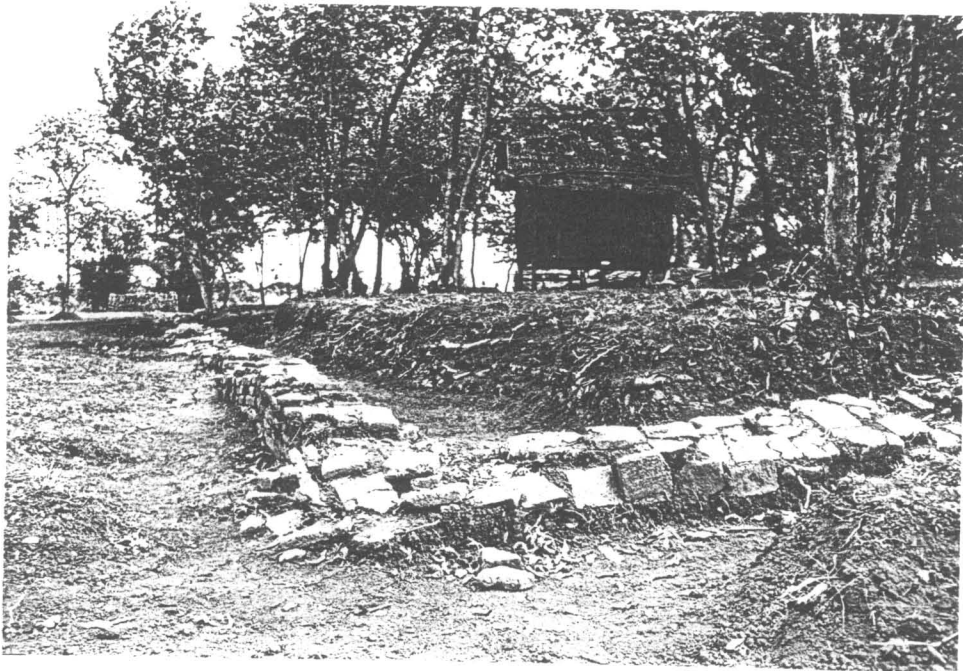
รูปที่ 69 บันไดทางขึ้นชั้นยกระดัดด้านทิศใต้ (7/14)

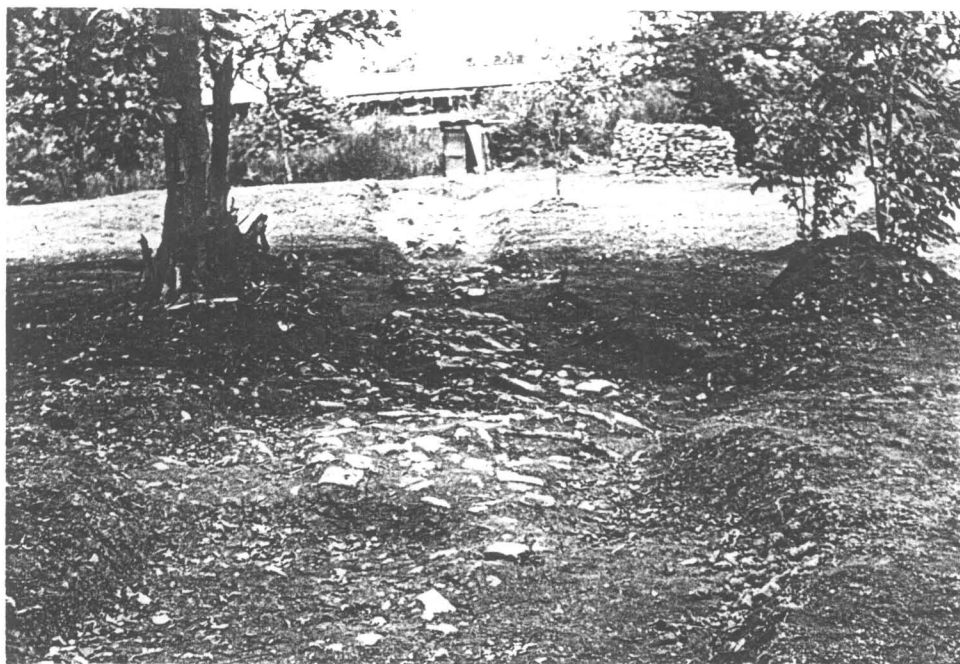
รูปที่ 70 สภาพพังทลายของแนวคันอิฐยกระดัด (7/29)

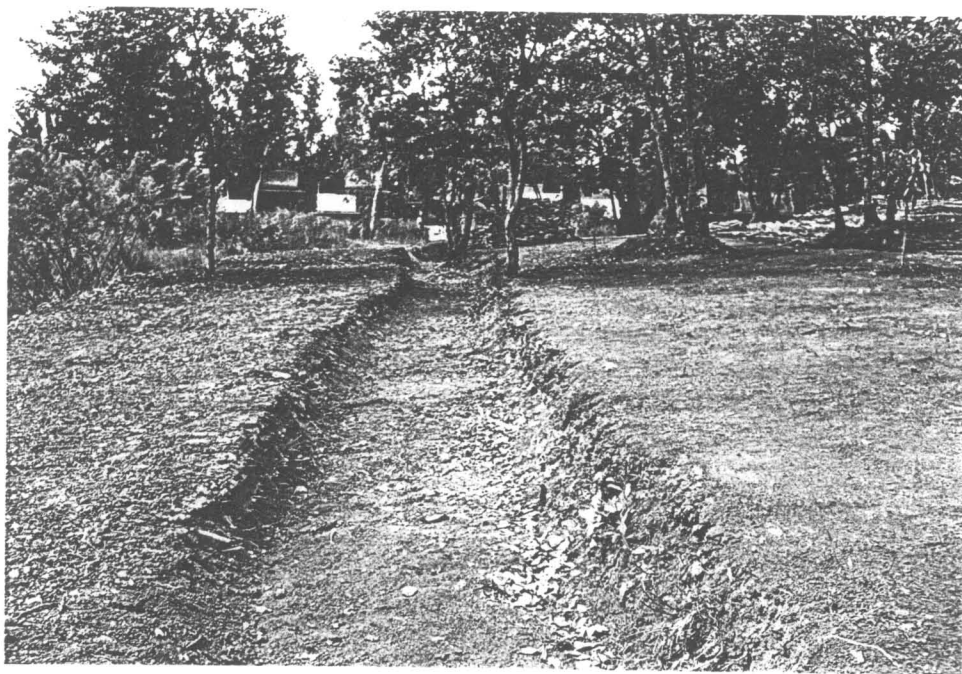
รูปที่ 71 แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศตะวันตก (6/19)

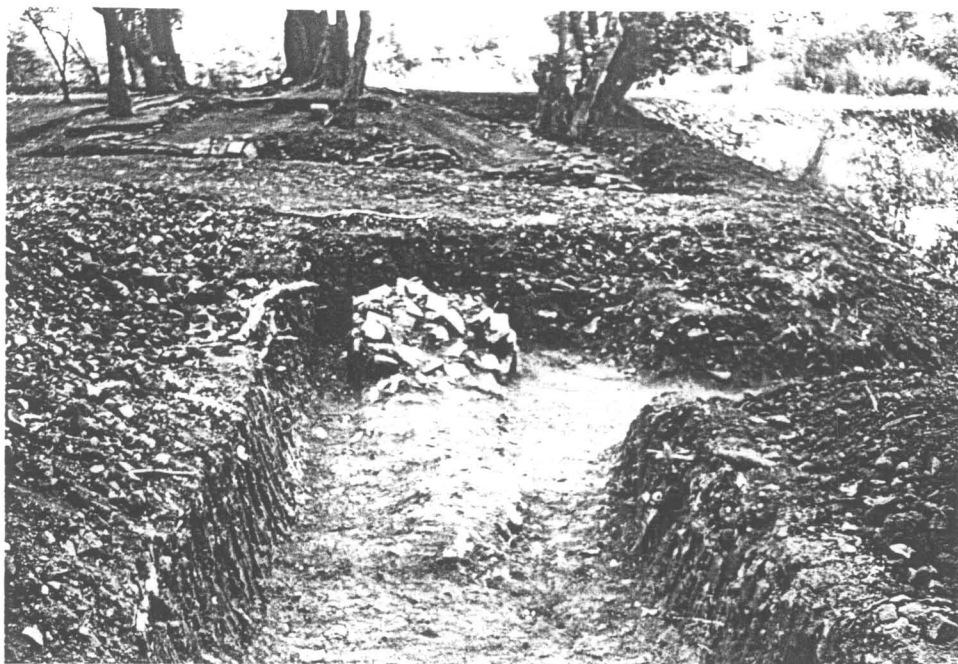
รูปที่ 72 แนวคันอิฐป้องกันดินด้านที่สมบูรณ์ที่สุด (6/23)

รูปที่ 73 แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศเหนือ (6/37)

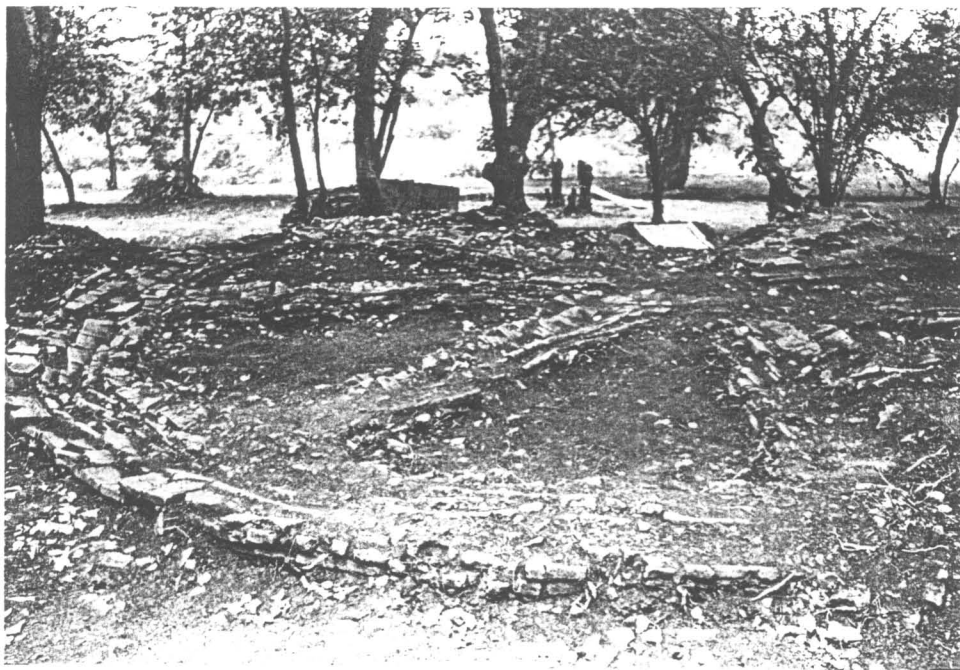
รูปที่ 74 แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศตะวันออก (6/34)

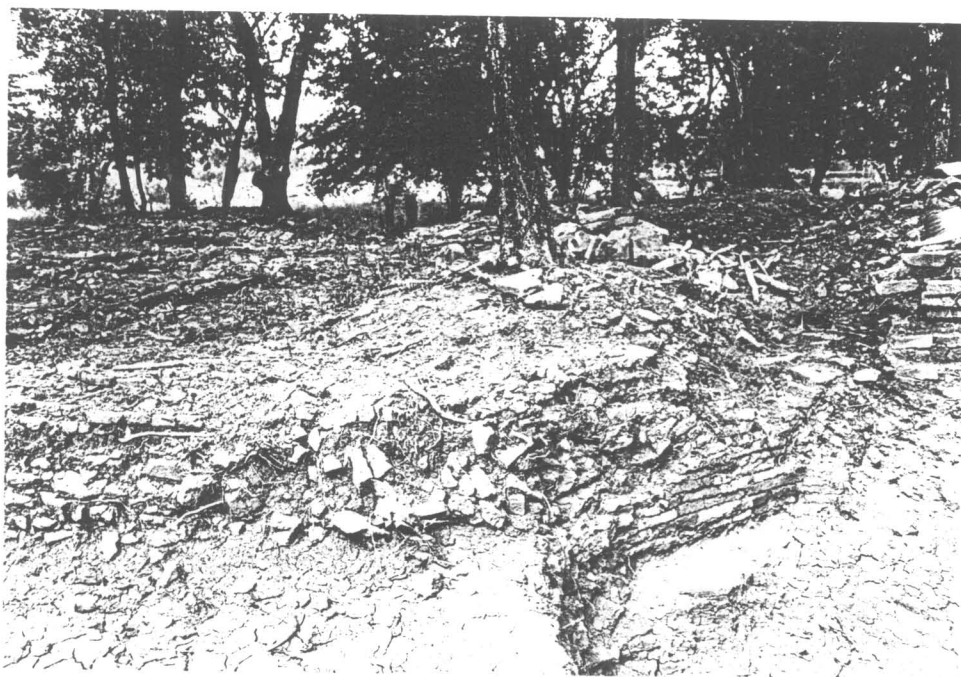
รูปที่ 75 แนวคันอิฐป้องกันดินด้านทิศใต้ (6/26)

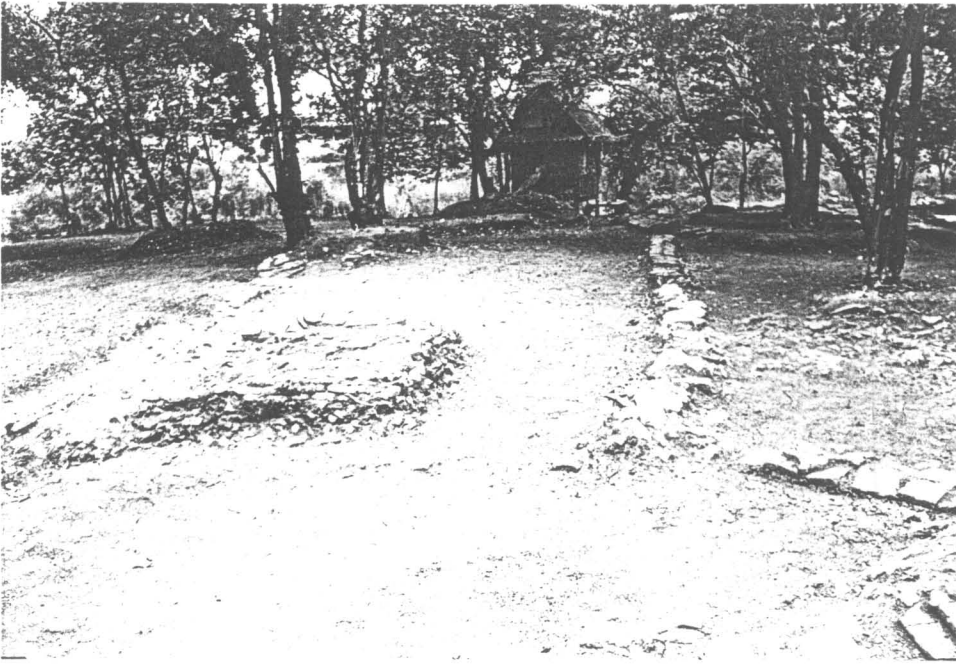
รูปที่ 76 ฐานรากเจดีย์ทรงกลมโบราณสถานหมายเลข 7 (2/21)

รูปที่ 77 แกนอิฐรูปกากบาทโบราณสถานหมายเลข 7 (3/29)

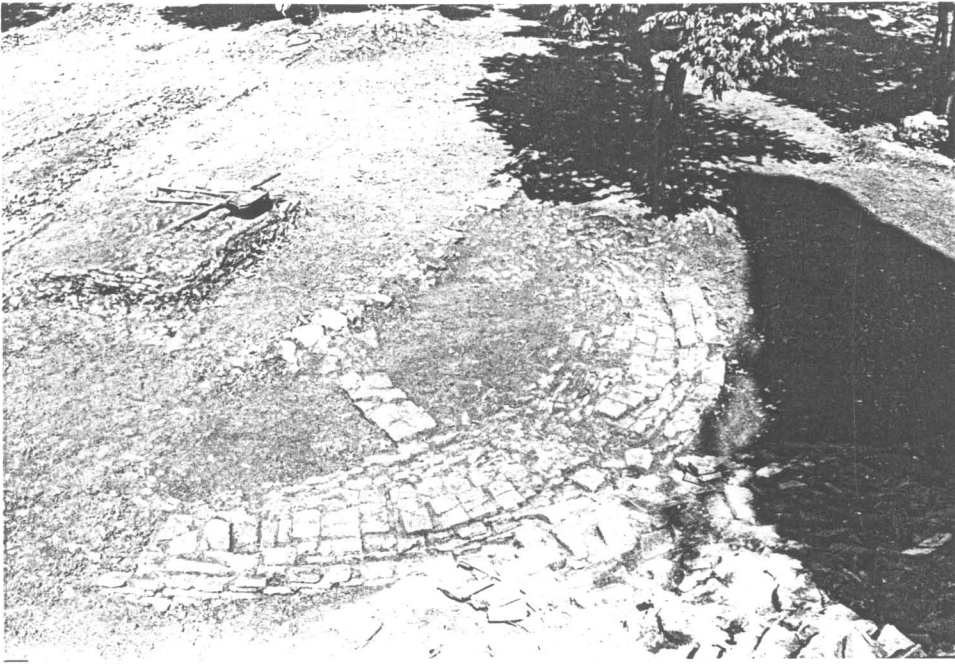
รูปที่ 78 ระดับพื้นของโบราณสถานหมายเลข 7 (5/30)

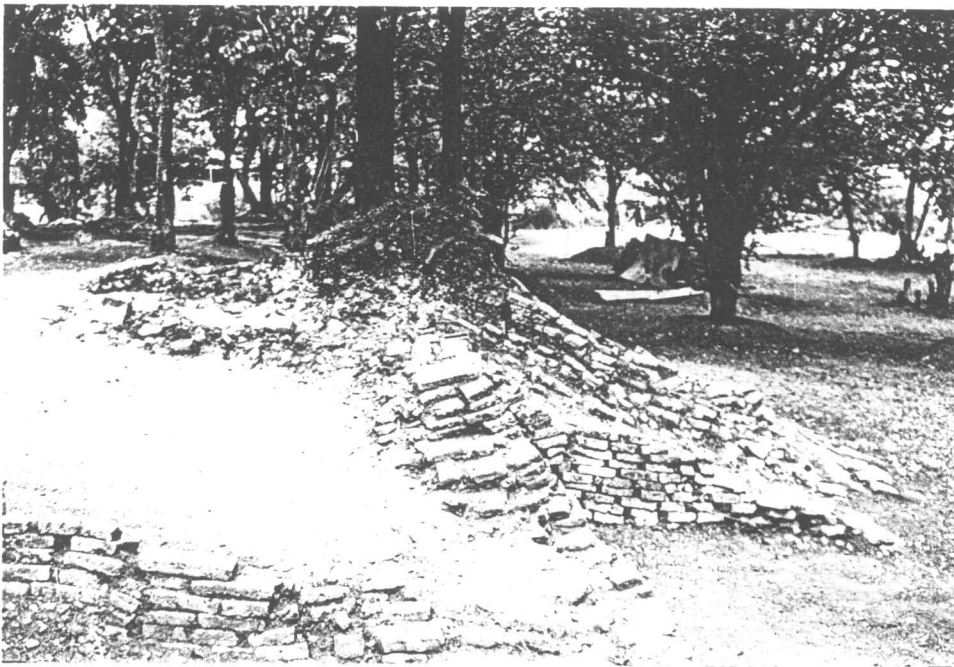
รูปที่ 79 แนวอิฐและหินส่วนเจดีย์ที่ใช้เป็นแนวกันดิน (7/34)

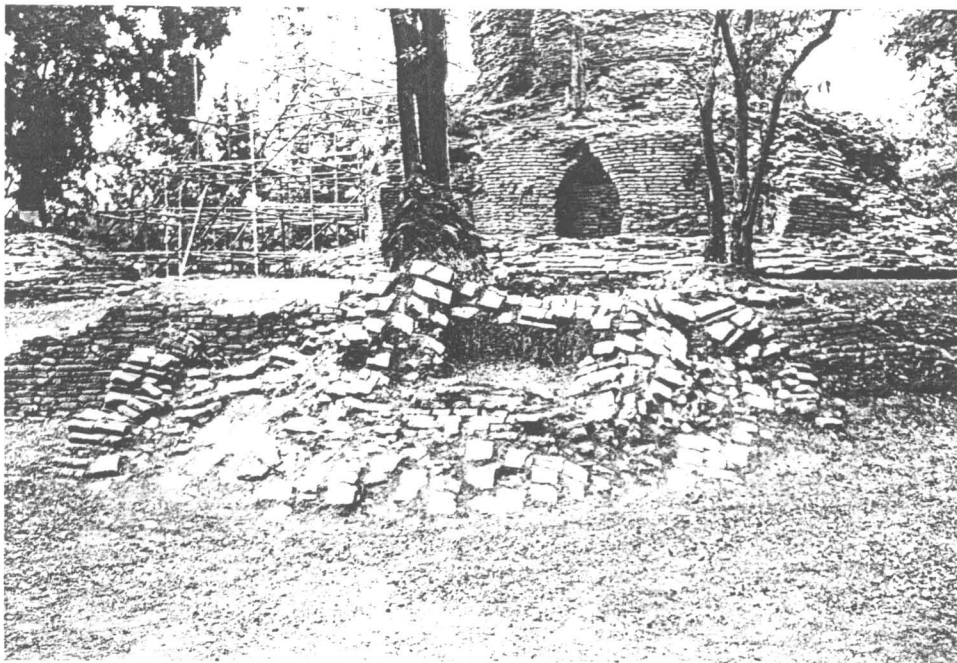
รูปที่ 80 ฐานรากเจดีย์ทรงกลมโบราณสถานหมายเลข 8 (2/20)

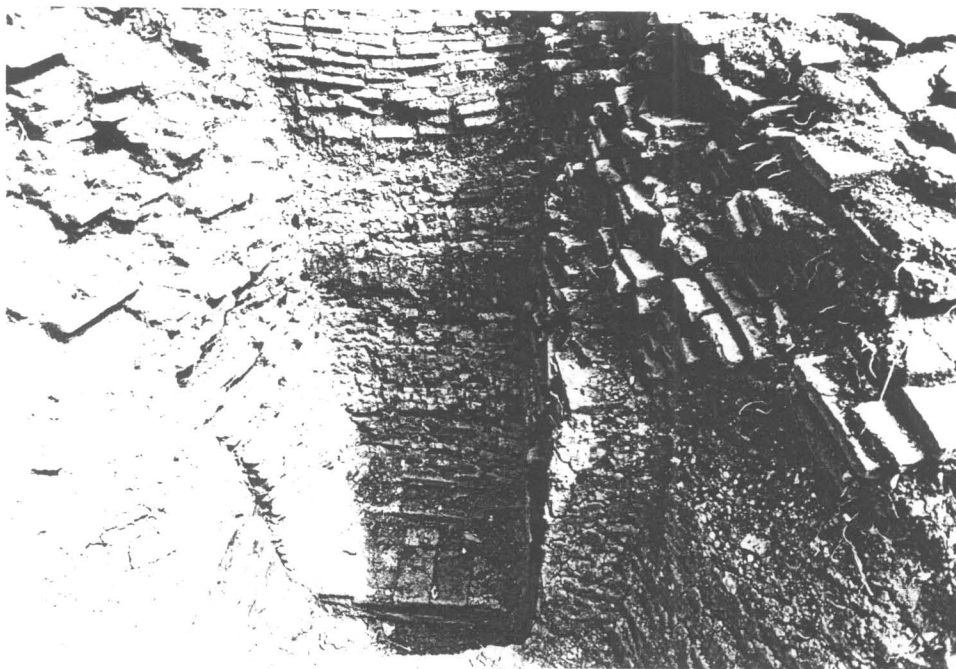
รูปที่ 81 แกนอิฐรูปกากบาทโบราณสถานหมายเลข 8 (3/33)

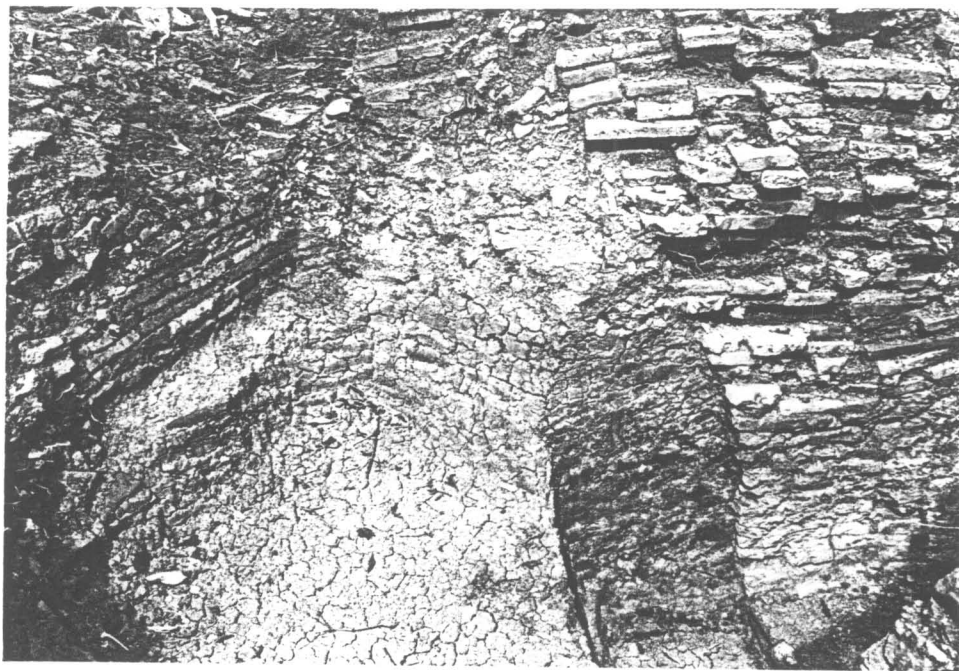
รูปที่ 82 โบราณสถานหมายเลข 9 (7/24)

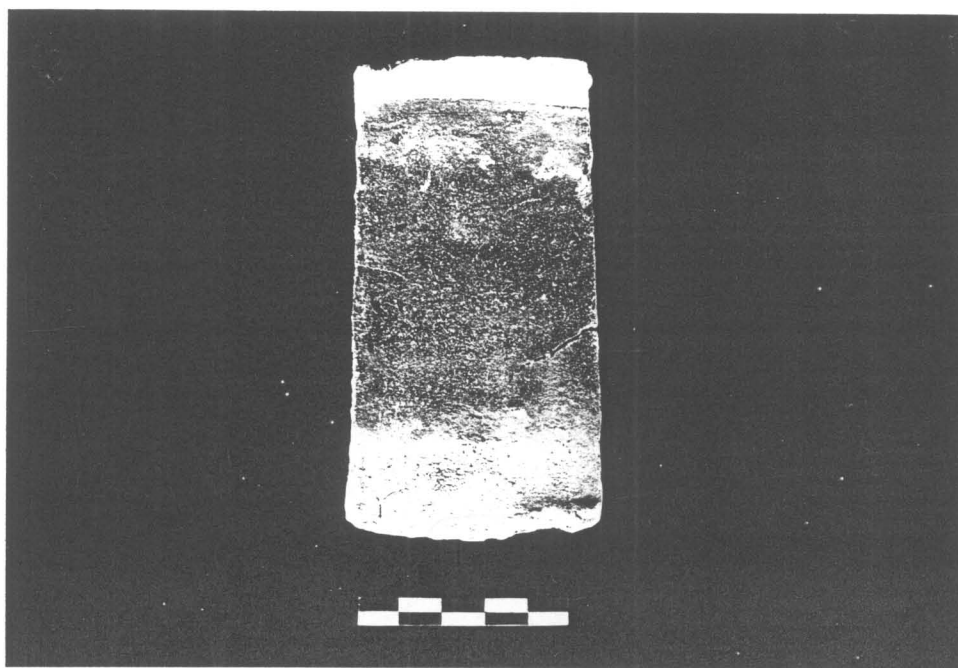
รูปที่ 83 สภาพปัจจุบันของ โบราณสถานหมายเลข 9 (7/25)

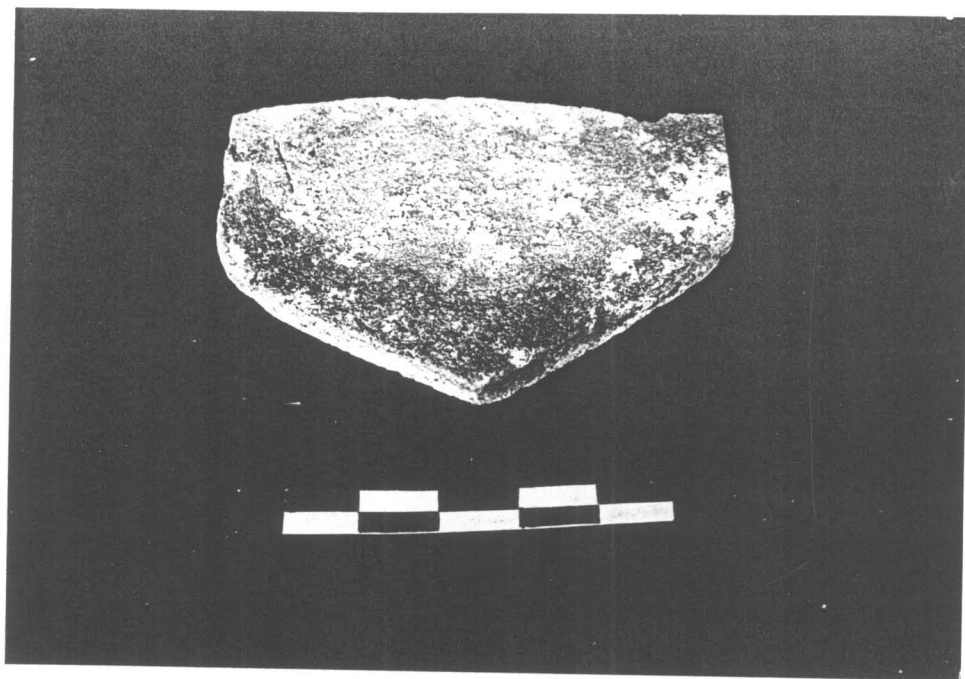
รูปที่ 84 แกนอิฐสมัยที่ 1 ของเจดีย์ประธาน (5/10)

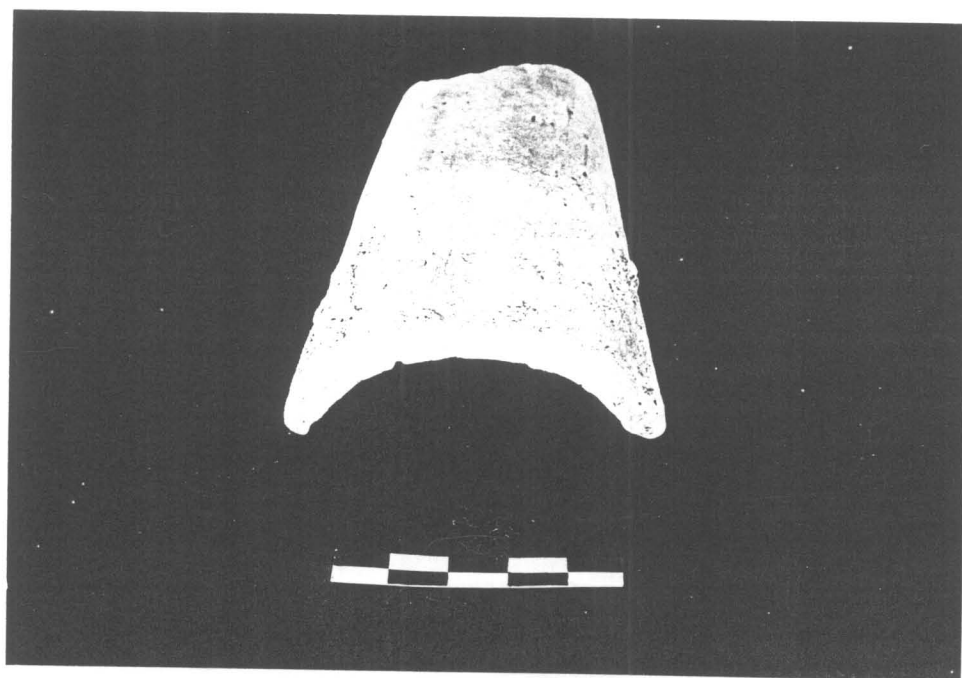
รูปที่ 85 การก่อพอกฐานเจดีย์ประธานในสมัยที่ 3 (5/17)

รูปที่ 86 กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 1 (10/1)

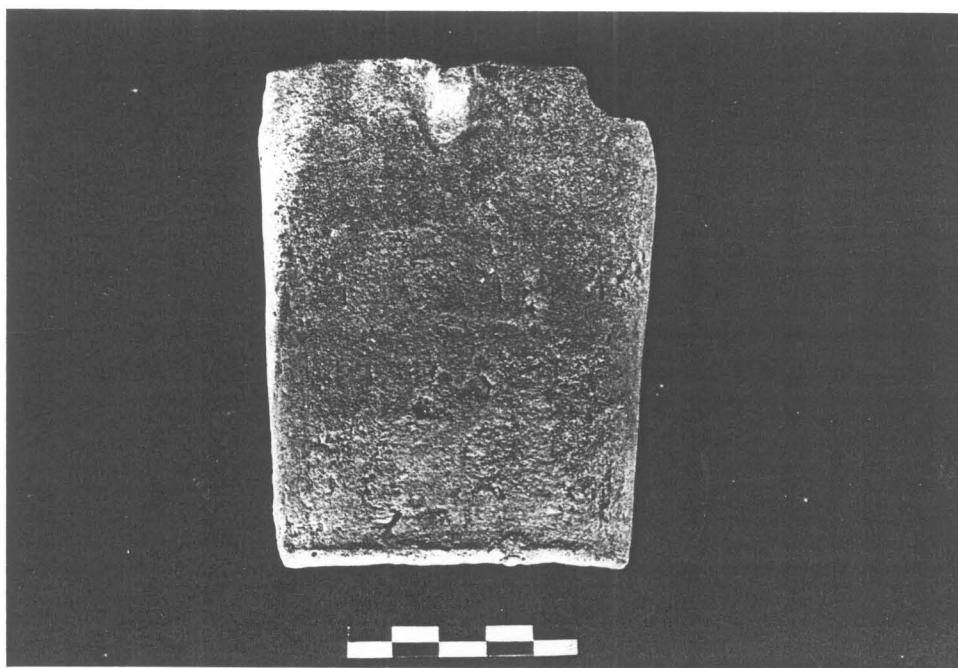
รูปที่ 87 กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 2 (10/5)

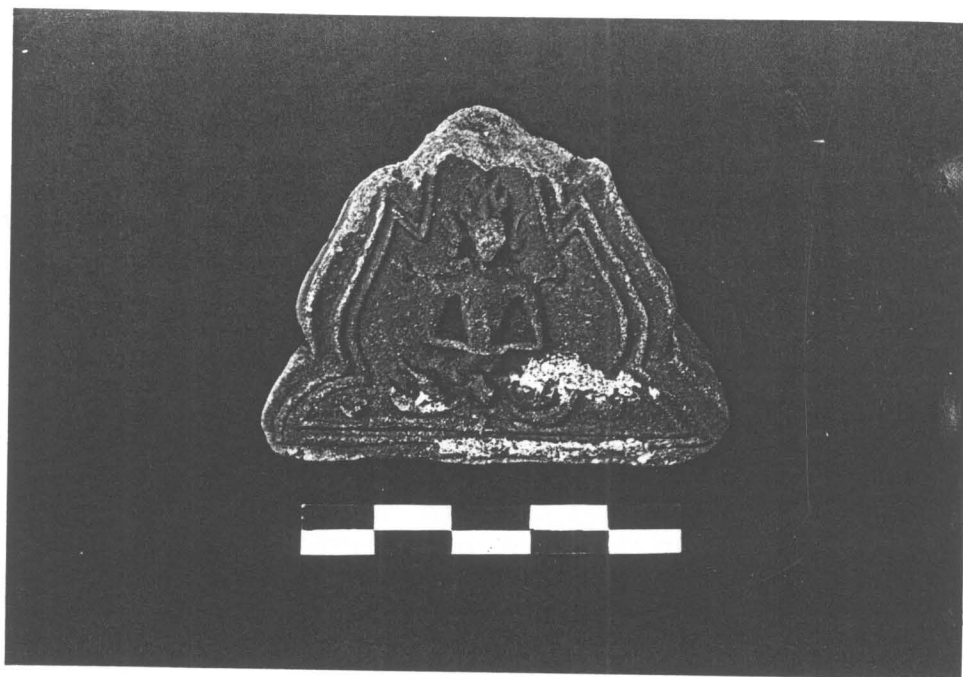
รูปที่ 88 กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 3 (10/4)

รูปที่ 89 กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 4 ตัวผู้ (10/2)

รูปที่ 90 กระเบื้องมุงหลังคาแบบที่ 4 ตัวเมีย (10/3)

รูปที่ 91 กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1 (10/9)

รูปที่ 92 กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 2 (10/8)

รูปที่ 93 กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 3 (10/6)

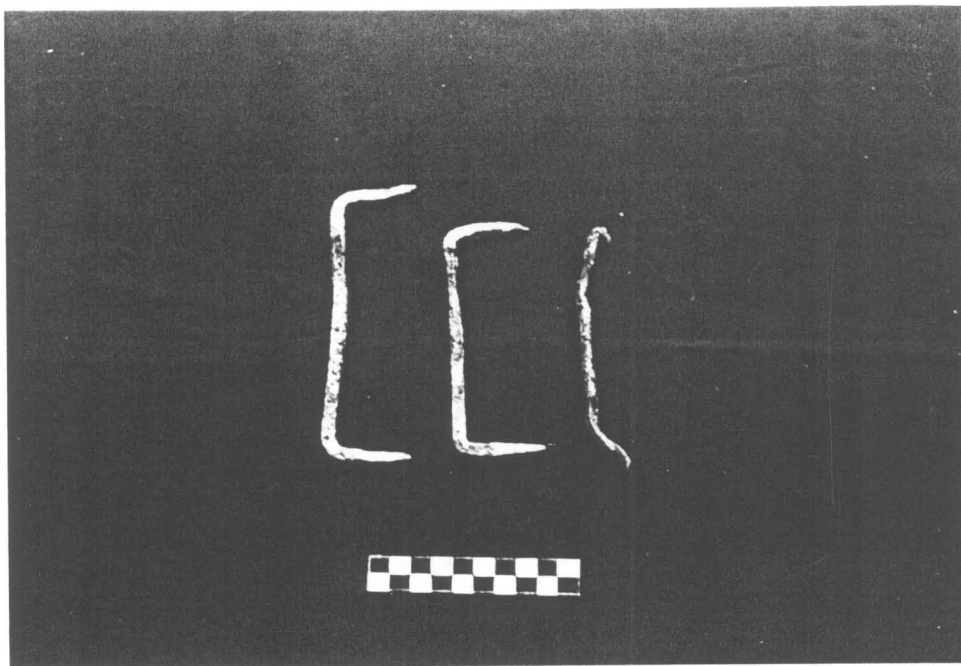
รูปที่ 94 กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4 (10/7)

รูปที่ 95 ส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมประเภทปูนปั้น (10/27)

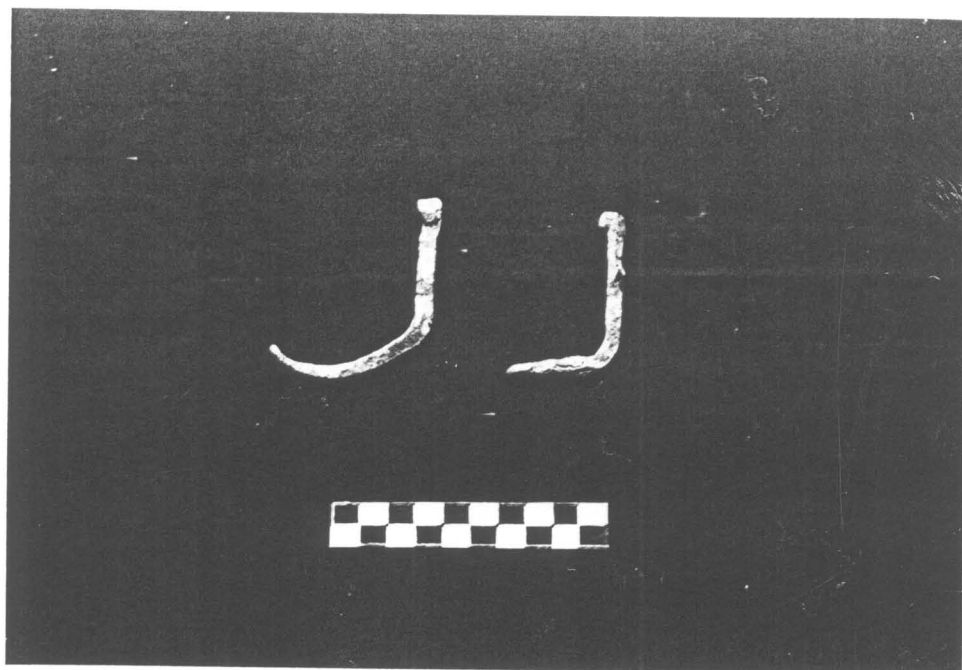
รูปที่ 96 ตะปูโลหะแบบที่ 1 (10/36)

รูปที่ 97 ตะปูลโลหะแบบที่ 2 (10/37)

รูปที่ 98 ตะปูลโลหะแบบที่ 3 (10/38)

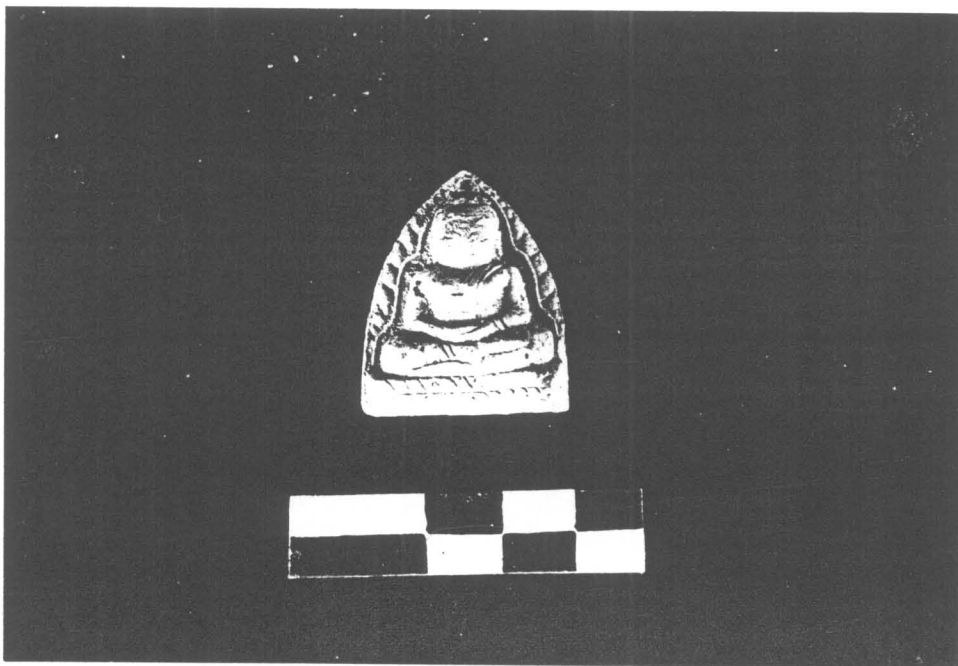
รูปที่ 99 ตะปูโลหะแบบที่ 4 (10/39)

รูปที่ 100 เศียรพระพุทธรูปเนื้อหินทราย (10/29)

รูปที่ 101 พระพิมพ์ดินเผาปางประทานพร (10/16)

รูปที่ 102 พระพิมพ์ดินเผา(พระ โคนสมอ) (10/14)

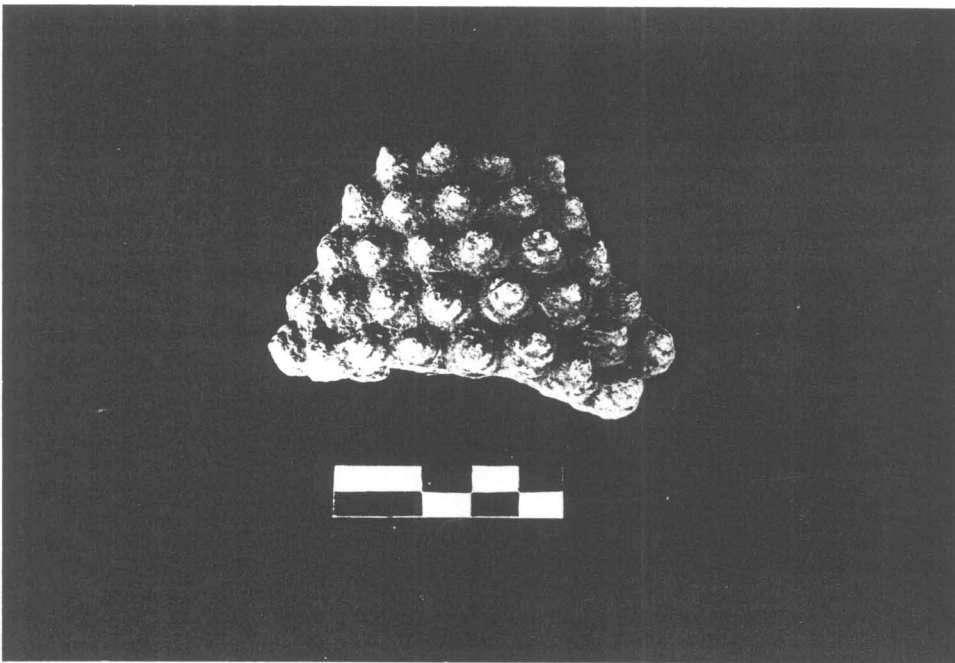
รูปที่ 103 พระพิมพ์ดินเผาแบบตรีภย

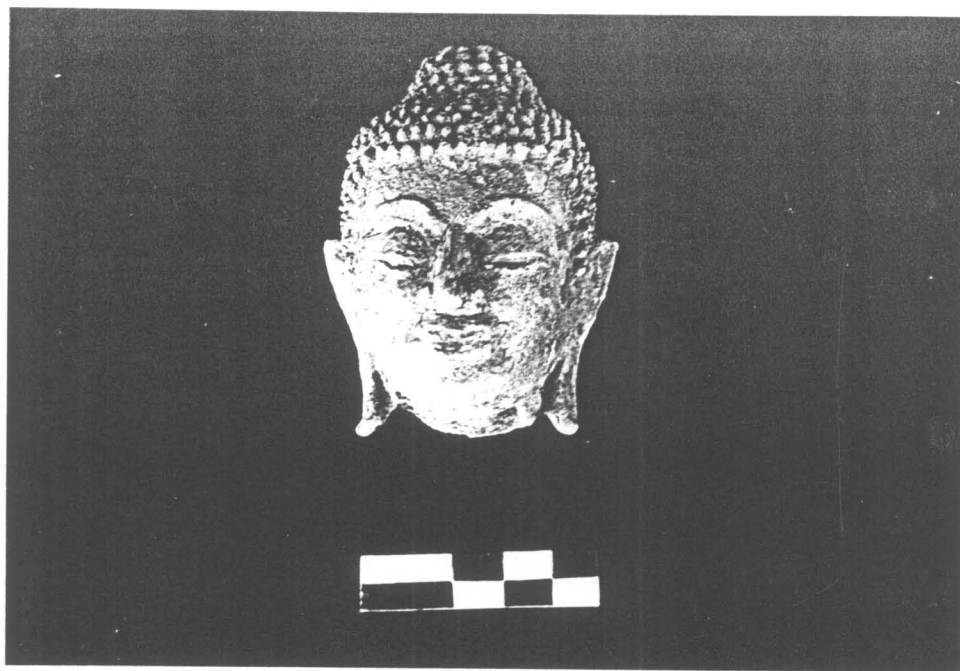
รูปที่ 104 ฐานพระดินเผาเนื้อแกร่ง

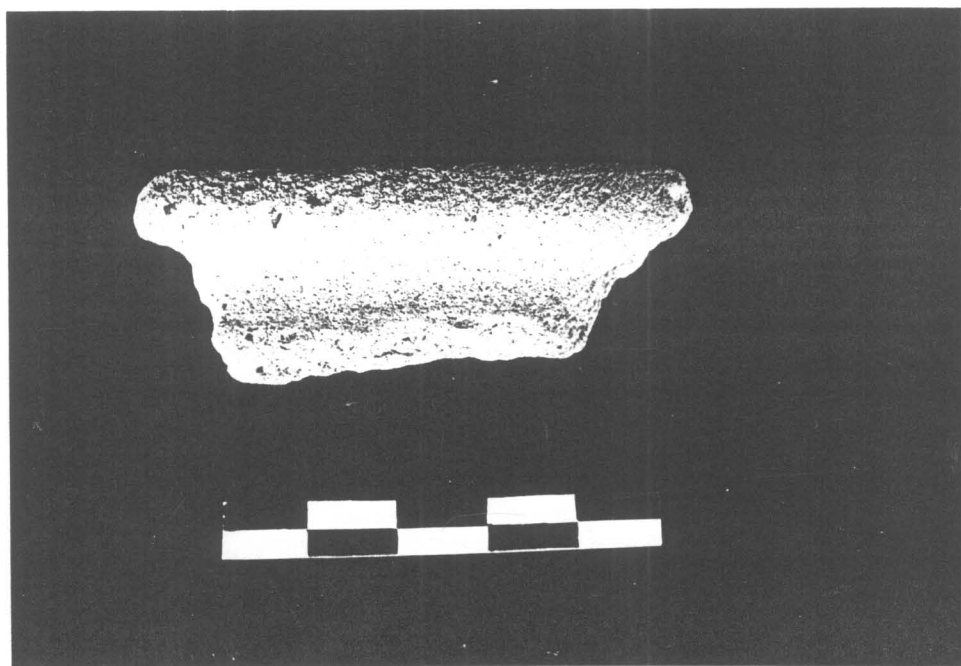
รูปที่ 105 ชิ้นส่วนพระบาทพระพุทธรูปสำริด (10/17)

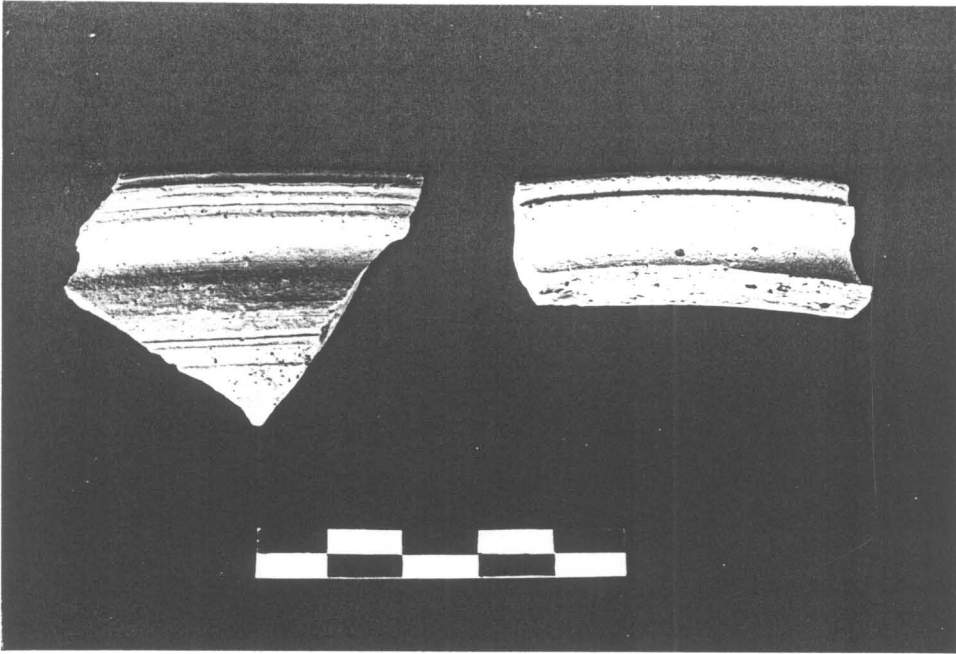
รูปที่ 106 ชิ้นส่วนเม็ดพระศกพระพุทธรูปสำริด (10/12)

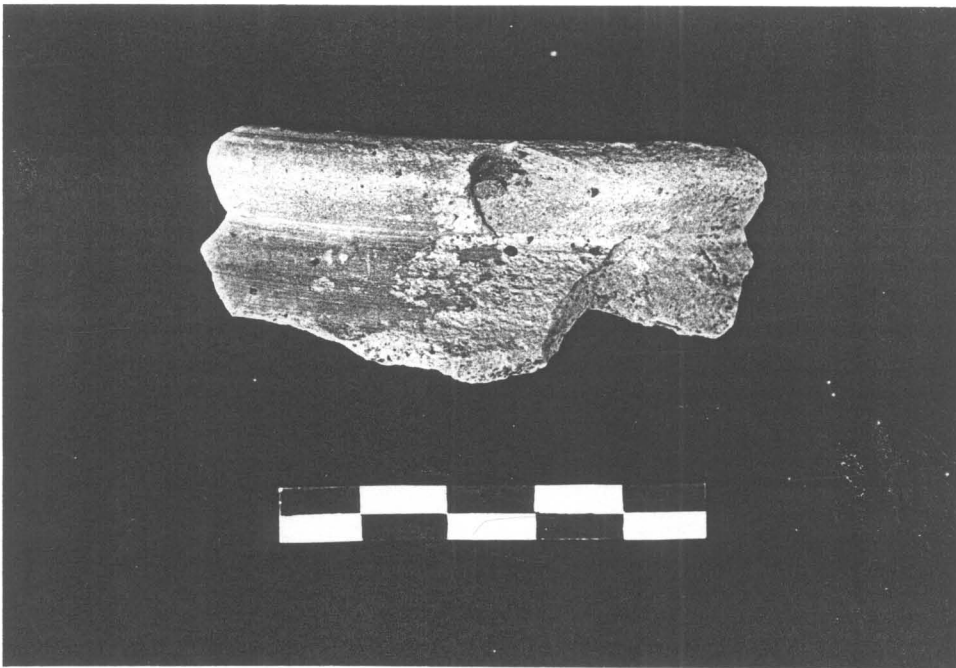
รูปที่ 107 เศียรพระพุทธรูปสำริด (10/13)

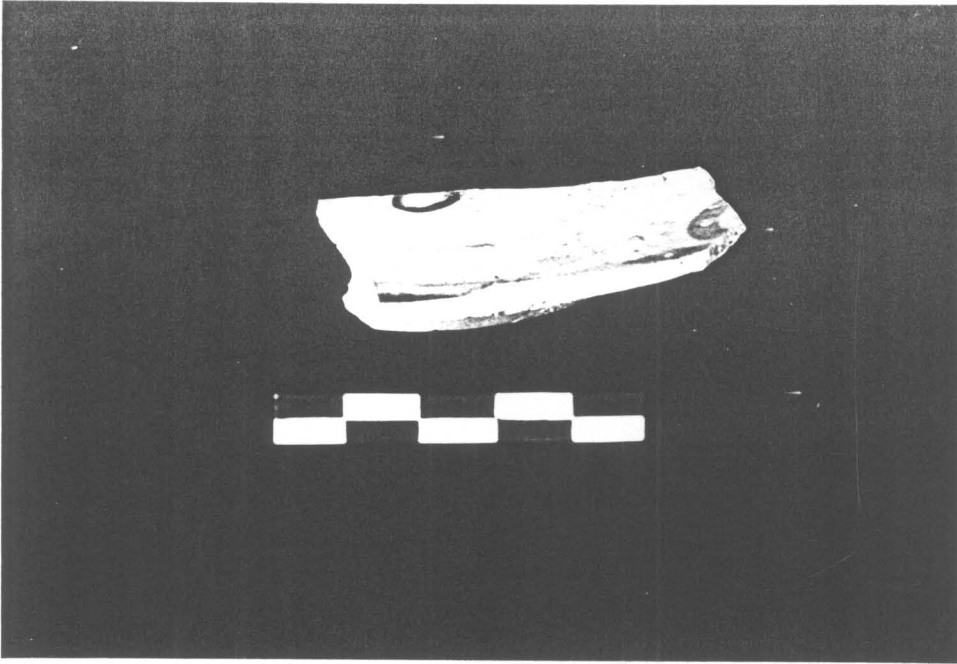
รูปที่ 108 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาพื้นเมือง (10/16)

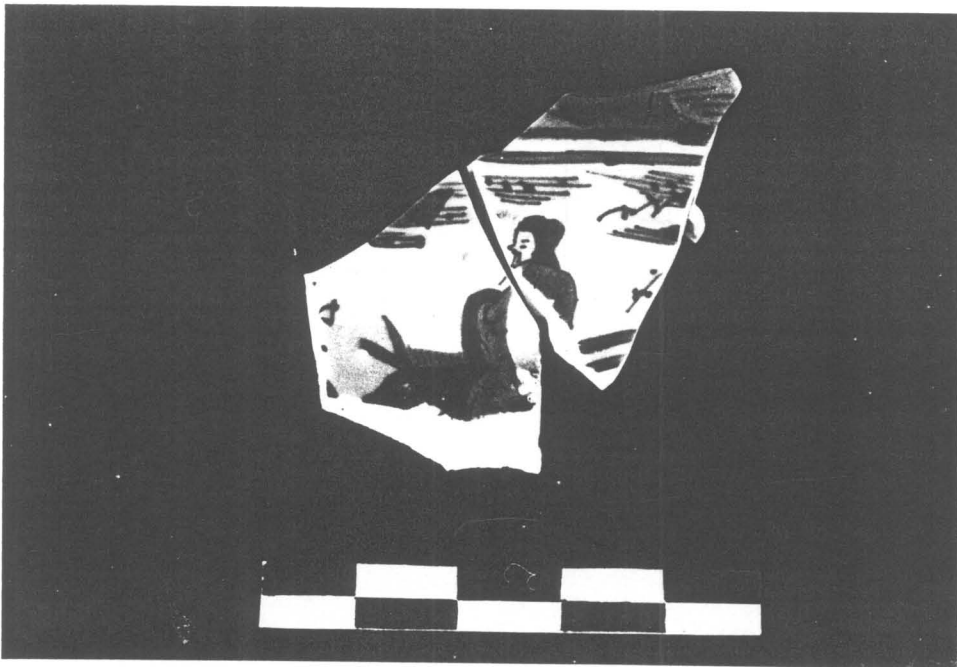
รูปที่ 109 ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง (10/18)

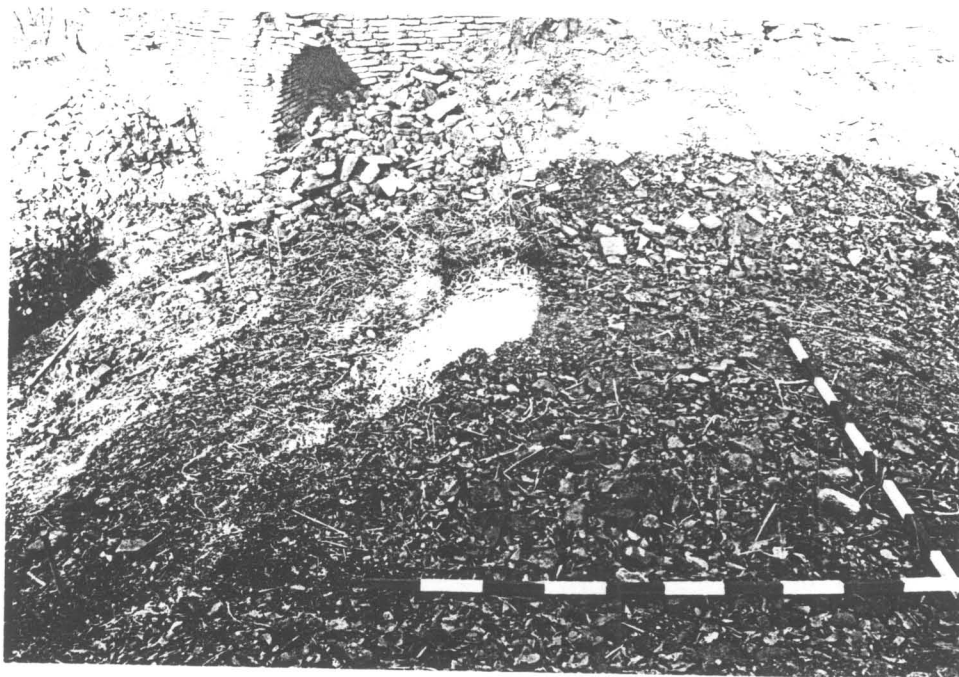
รูปที่ 110 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาแม่น้ำน้อย (10/17)

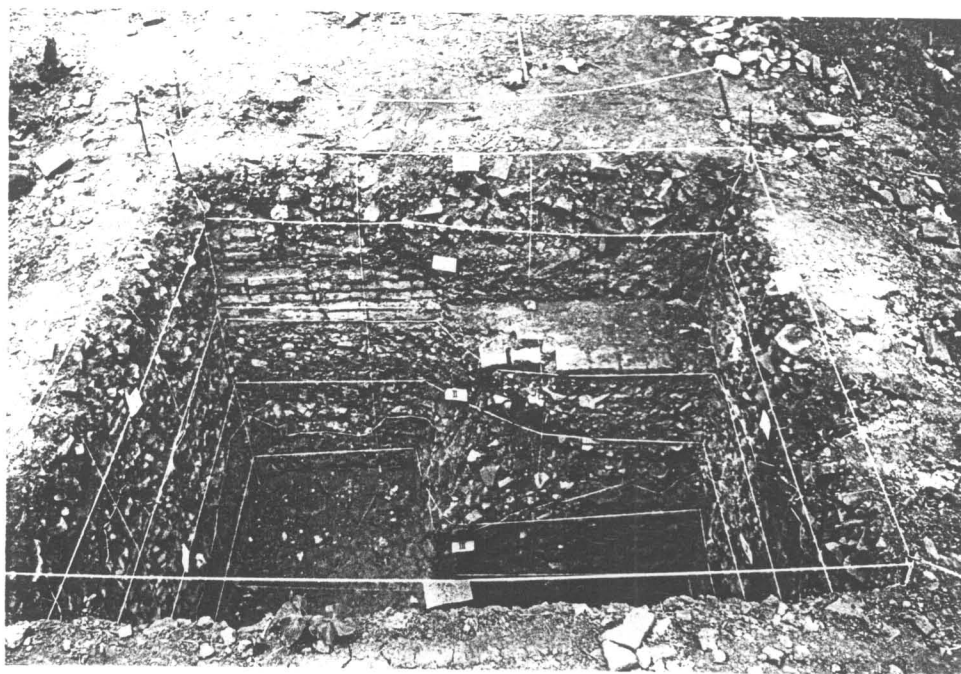
รูปที่ 111 เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หยวน (10/20)

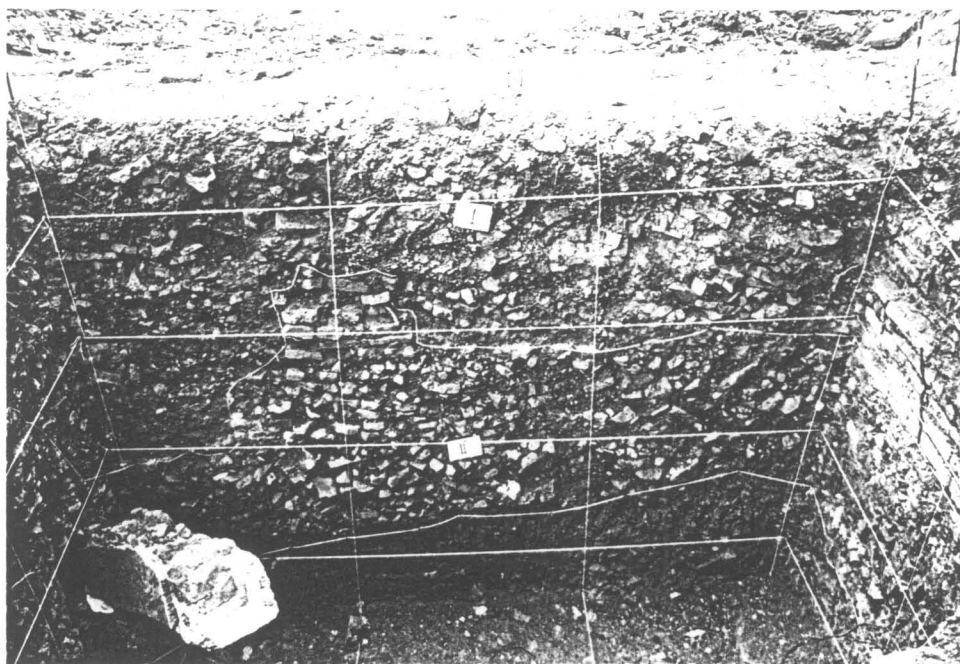
รูปที่ 112 เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์หยวน (10/24)

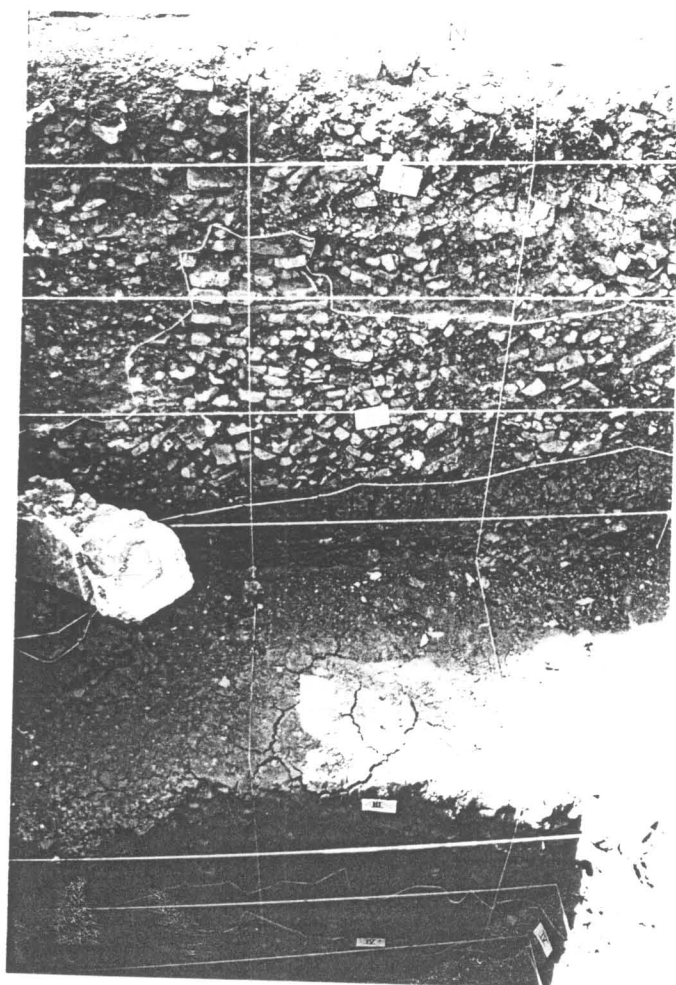
รูปที่ 113 สภาพพื้นที่ก่อนขุดค้น หลุม TP.1 (8/2)

รูปที่ 114 หลุมขุดค้น TP.1 (9/8)

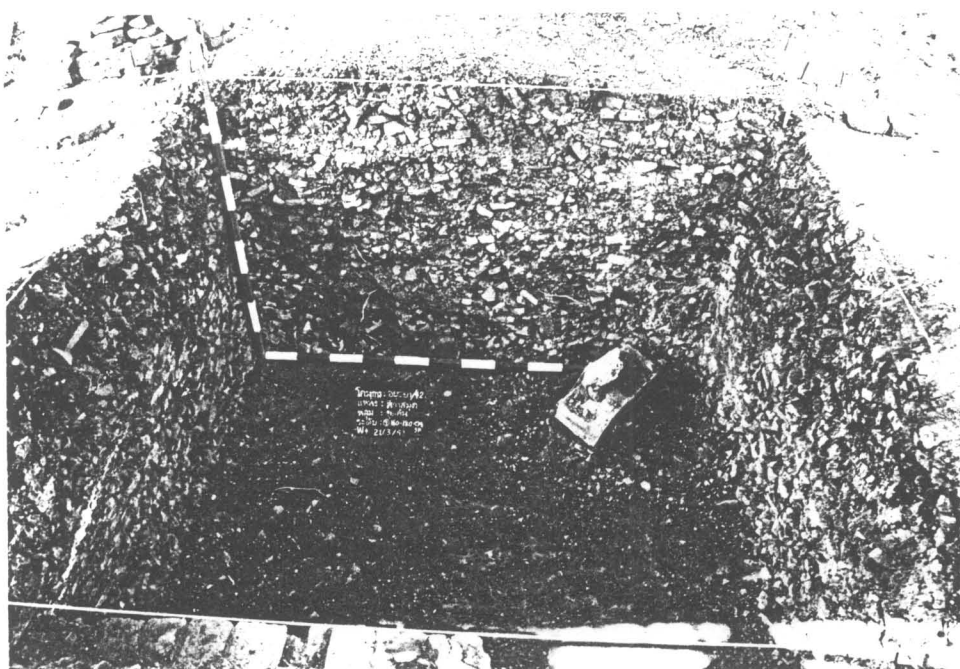
รูปที่ 115 ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 1(9/9)

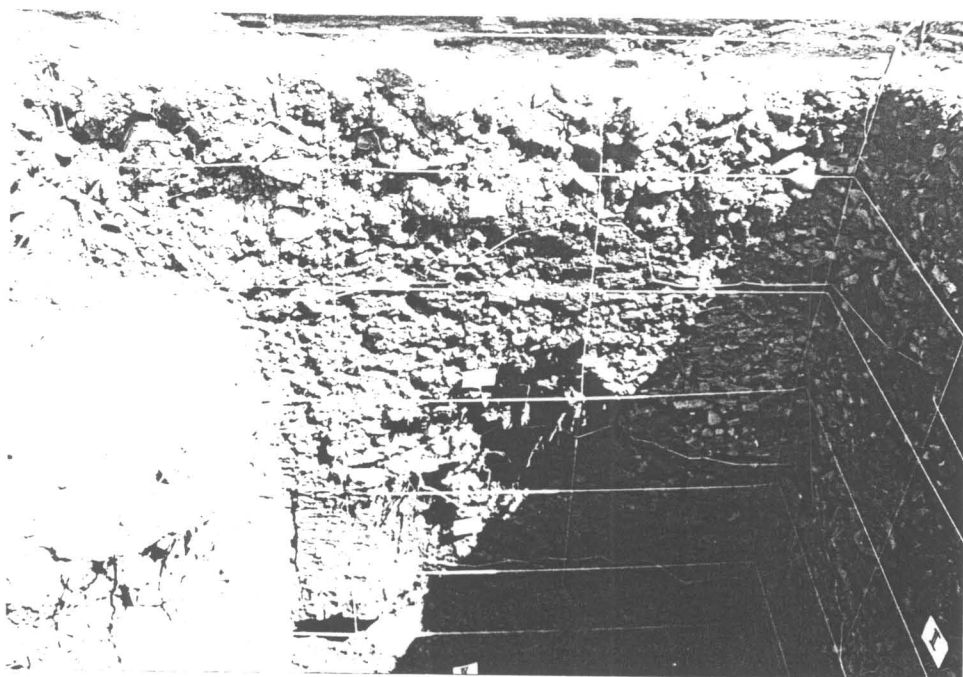
รูปที่ 116 ผังชั้นดินหลุม TP.1
ชั้นดินหลักที่ 2 (9/11)

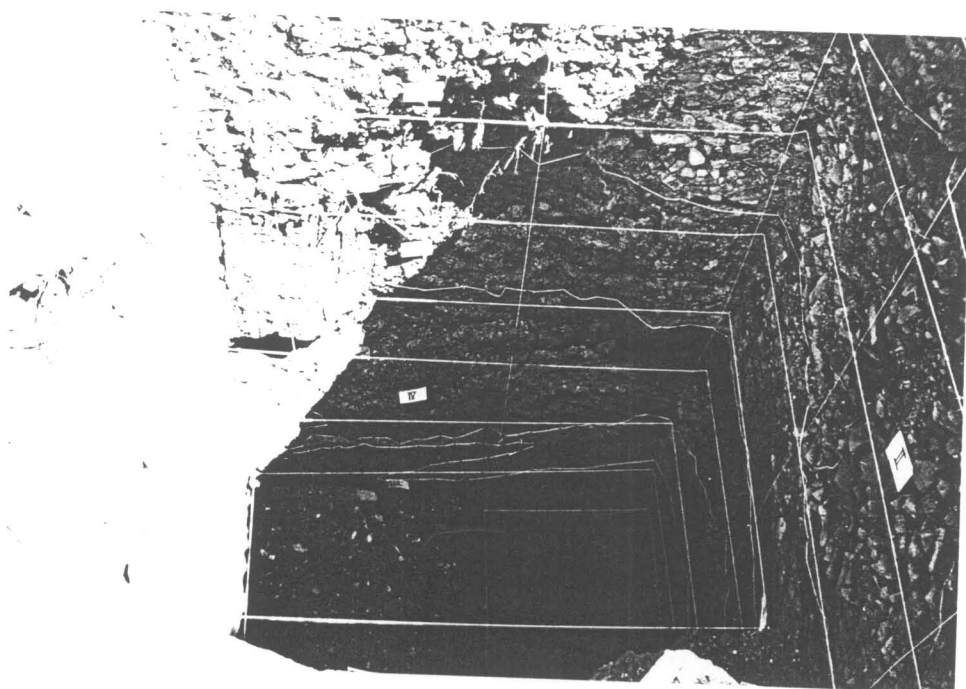
รูปที่ 117 ร่องรอยแนวคันอิฐรอบอุโบสถ (8/13)

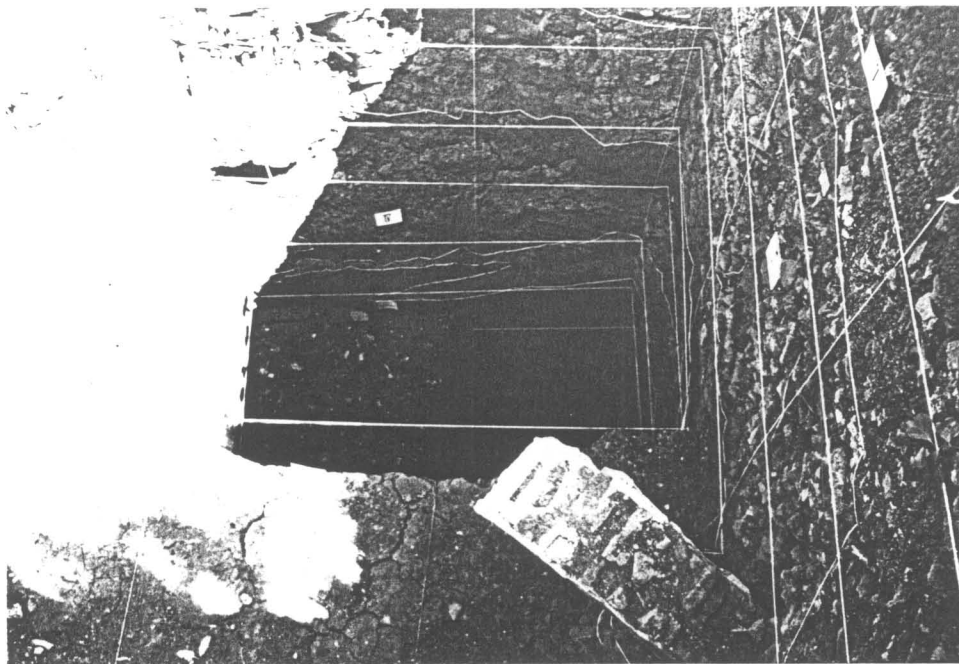
รูปที่ 118 ชิ้นส่วนเสาปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรม (8/28)

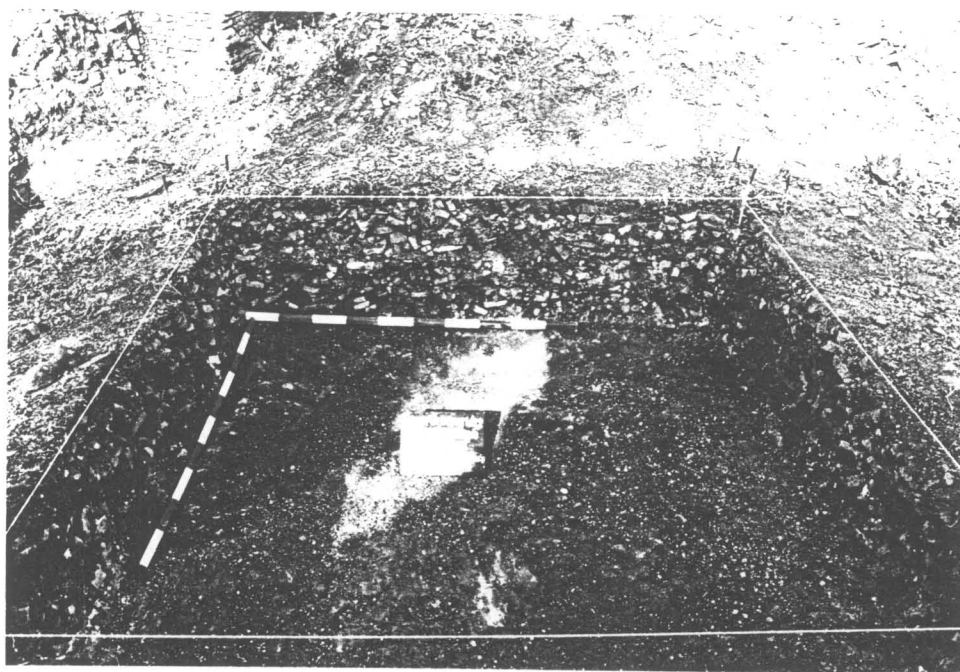
รูปที่ 119 ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 3 (9/12)

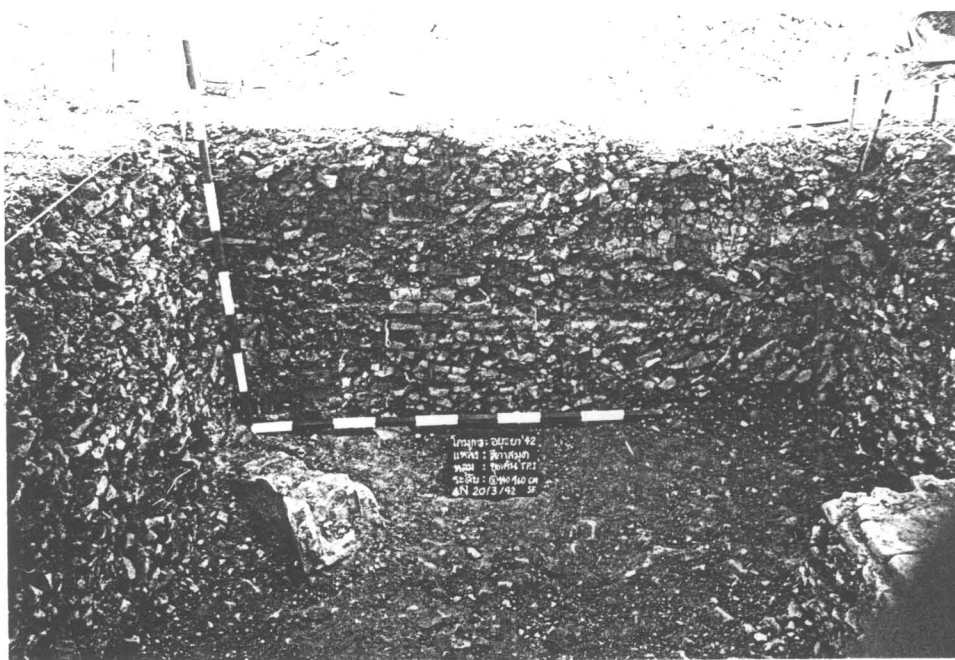
รูปที่ 120 ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 4 (9/15)

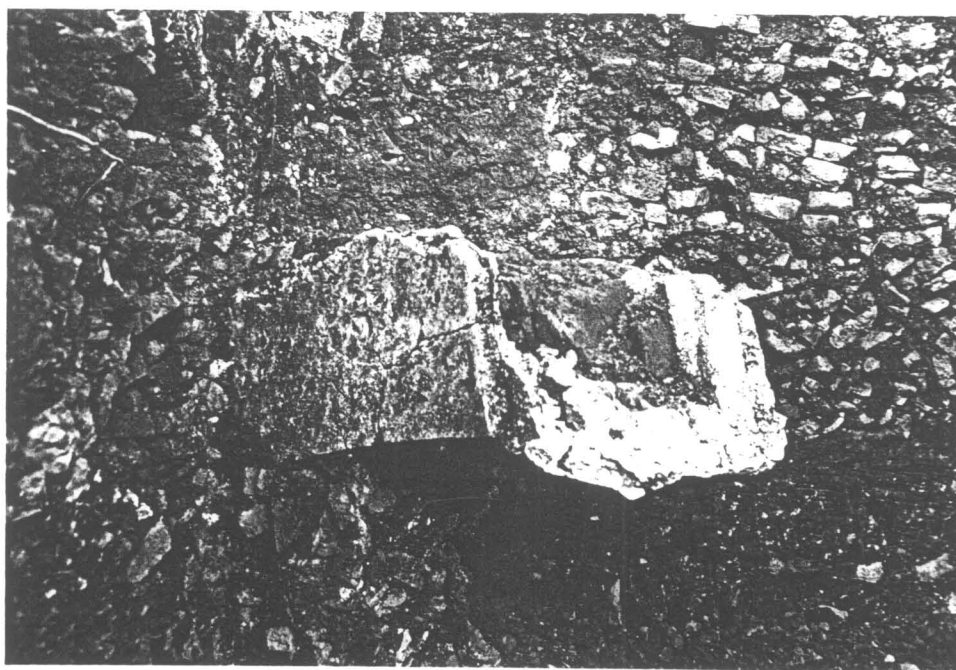
รูปที่ 121 ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินหลักที่ 5 (9/17)

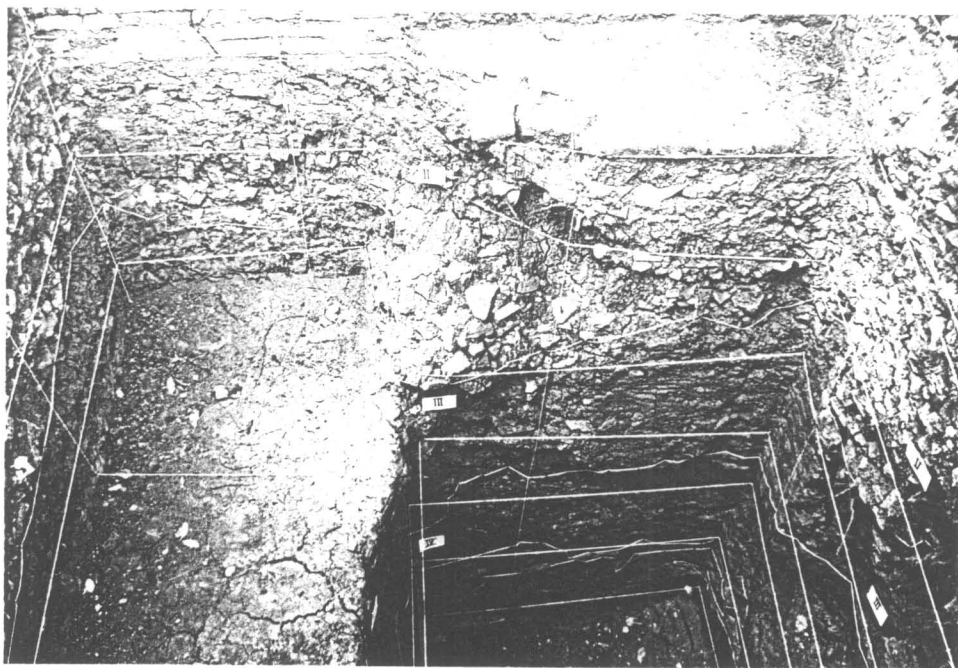
รูปที่ 122 โบราณวัตถุในชั้นดินที่ 1 (8/11)

รูปที่ 123 โบราณวัตถุในชั้นดินที่ 2 (8/37)

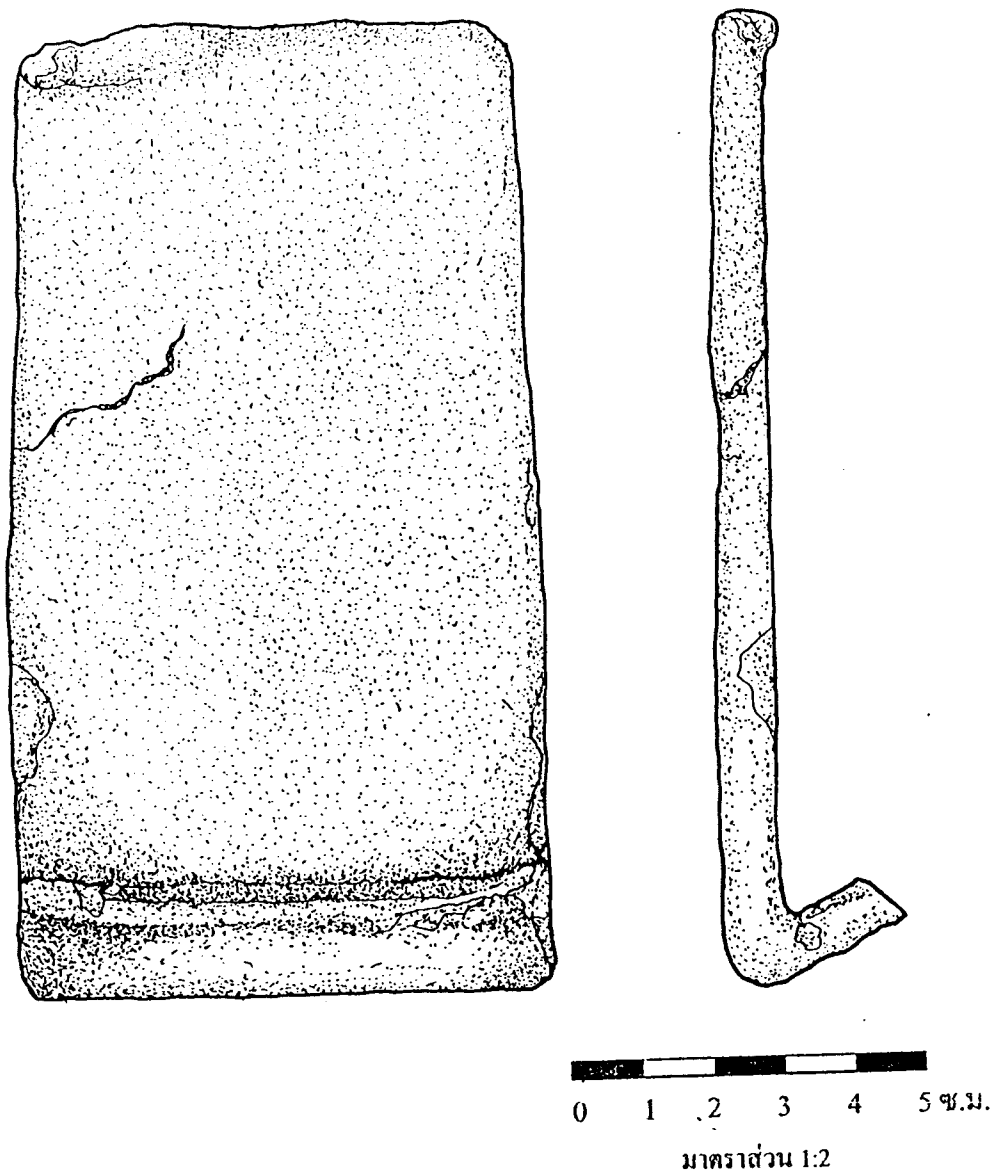

รูปที่ 124 ชิ้นส่วนเสาปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรม (8/34)

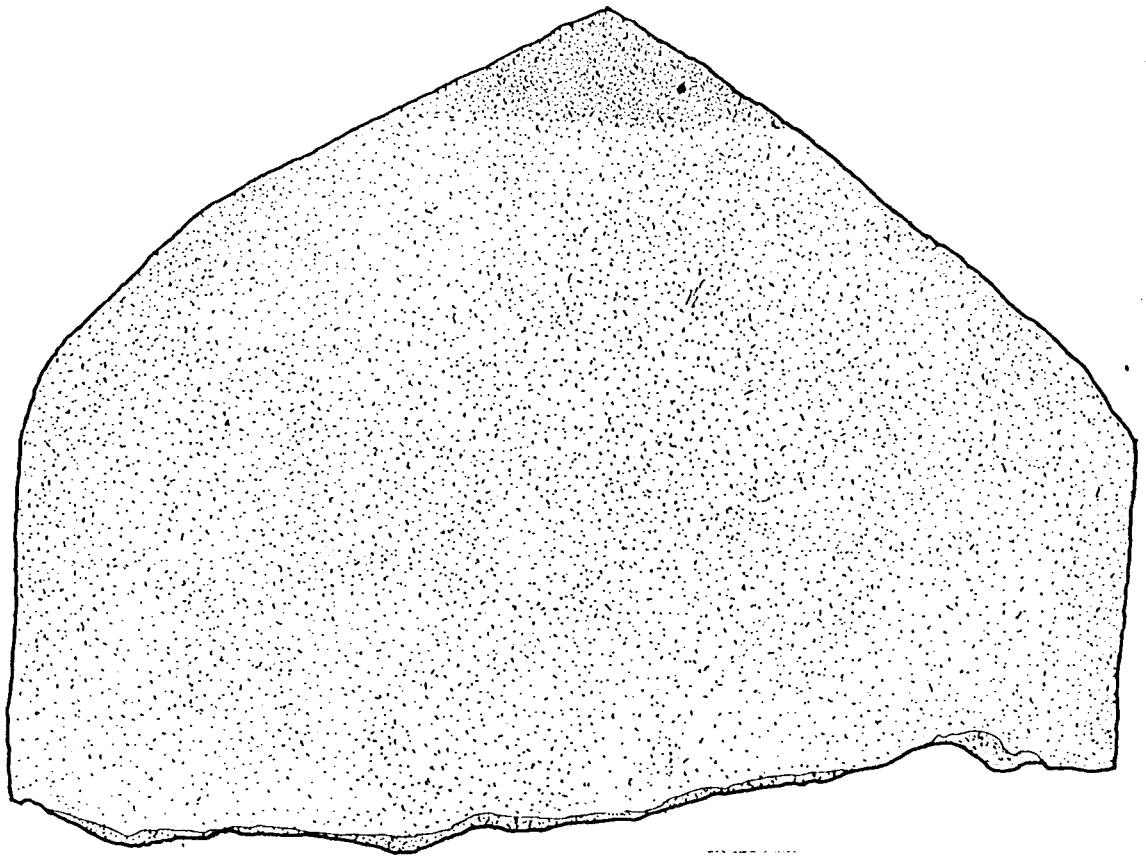
รูปที่ 125 ผังชั้นดินหลุม TP.1 ชั้นดินทางวัฒนธรรม (9/6)

ภาพลายเส้น

ภาพลายเส้นที่ 1

กระเบื้องมุงหลังคาดินเผา แผ่นเรียบแบบที่ 1

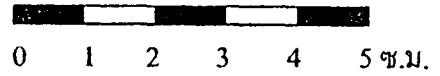
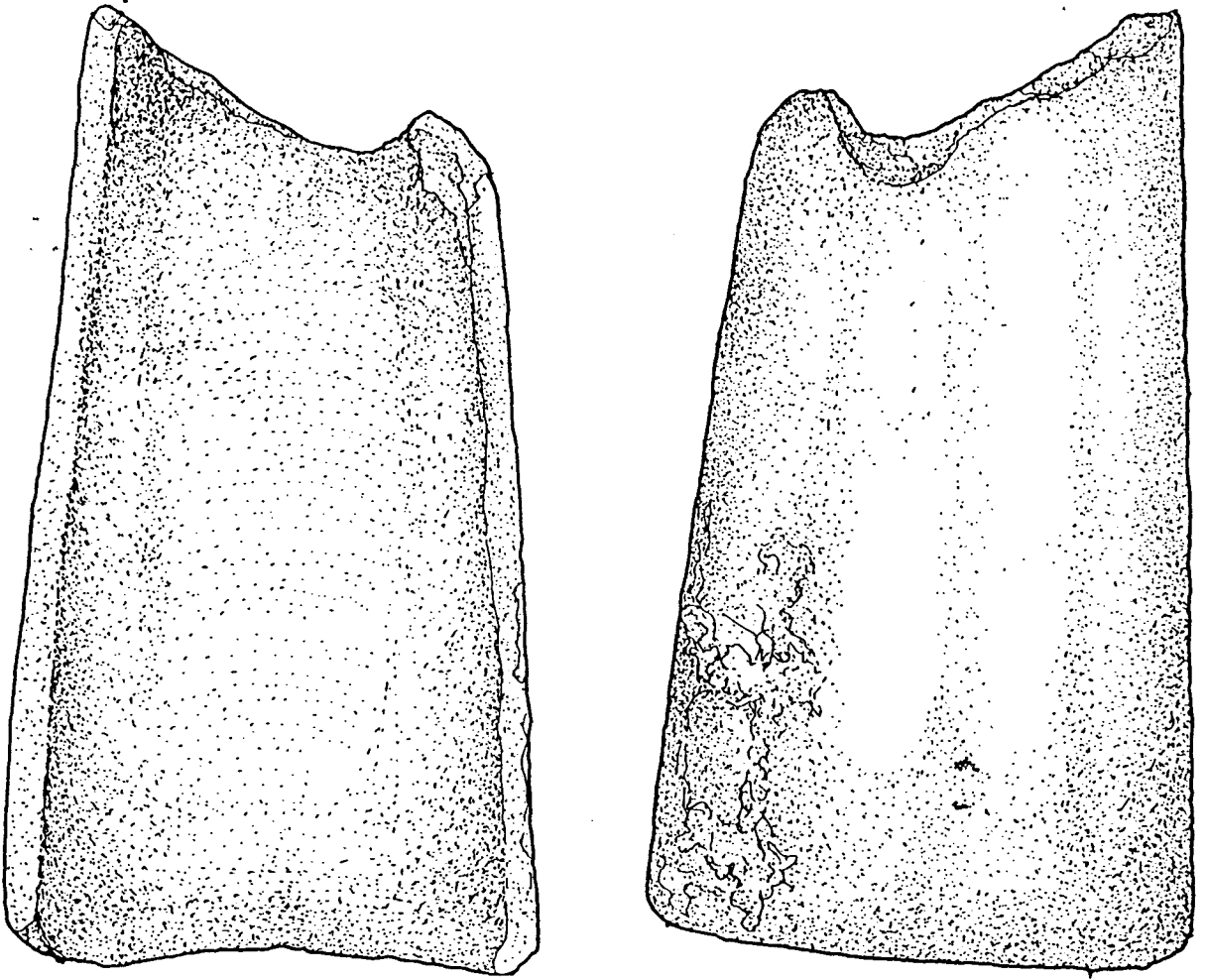

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 2

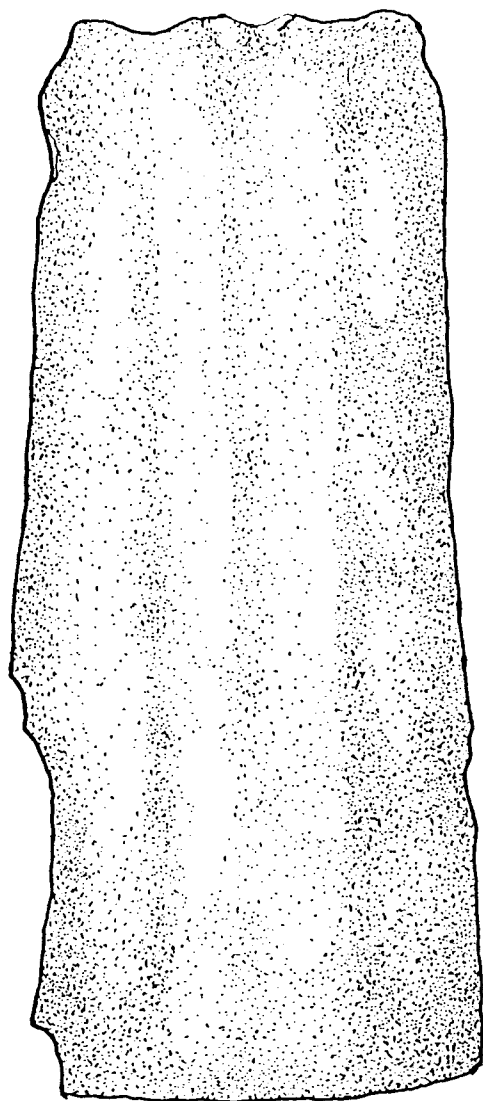
กระเบื้องหลังคาดินเผา แผ่นเรียบแบบที่ 2

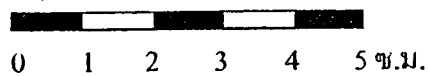
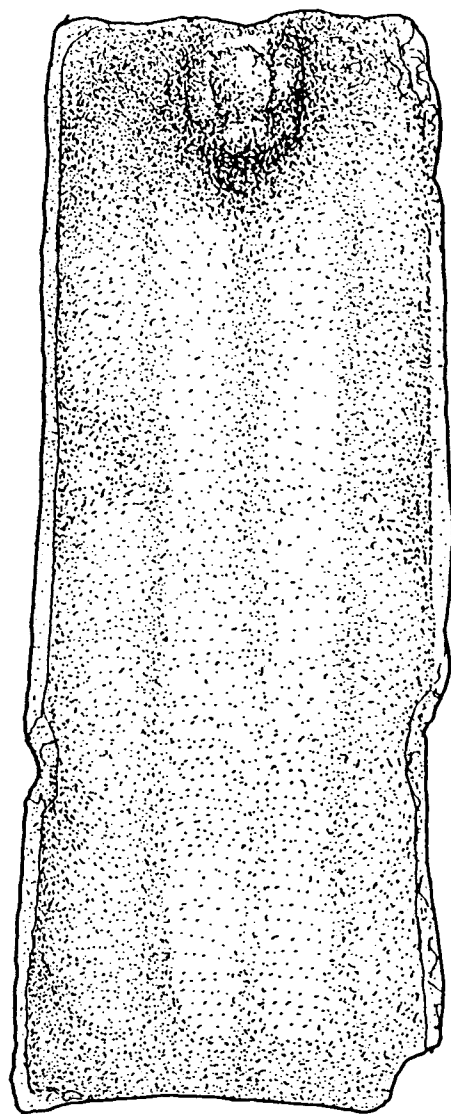
มาตราส่วน 1:2

ภาพลายเส้นที่ 3

กระเบื้องมุงหลังคาดินเผาจากถ้ำขี้เหล็ก

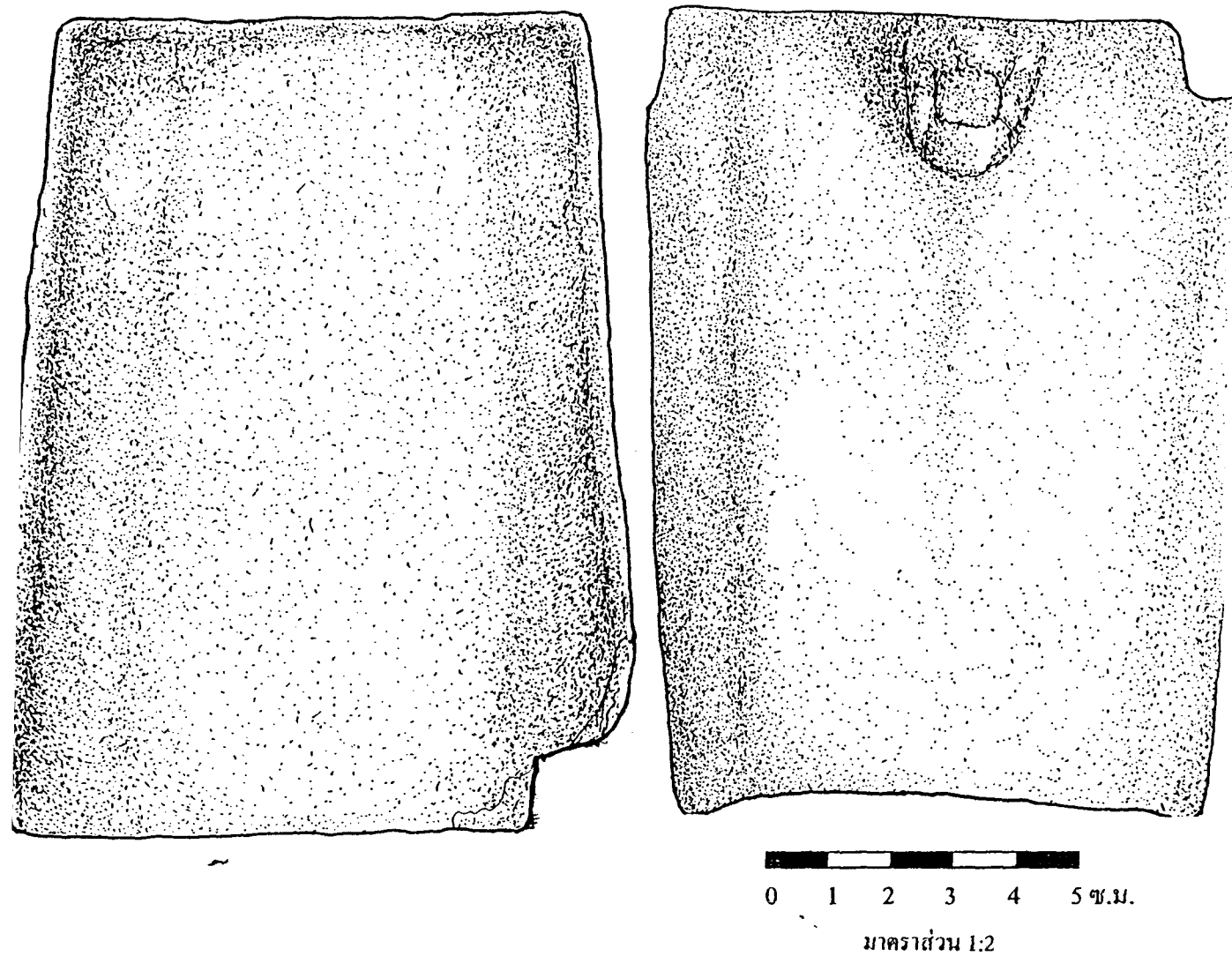

ภาพลายเส้นที่ 4

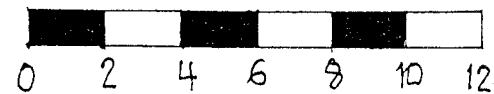
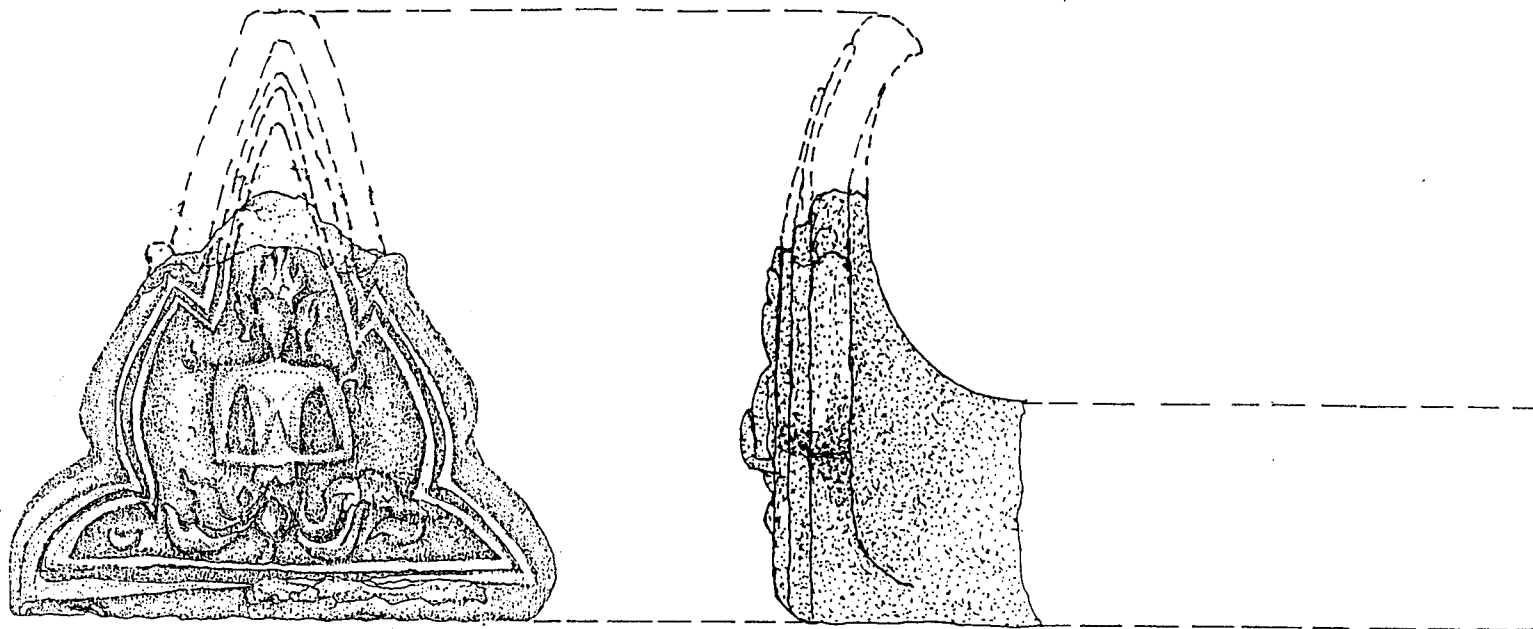
มาตราส่วน 1:2

กระเบื้องลอนมุงหลังคาดินเผาจากถ้ำผู้

ภาพถ่ายเส้นที่ 5

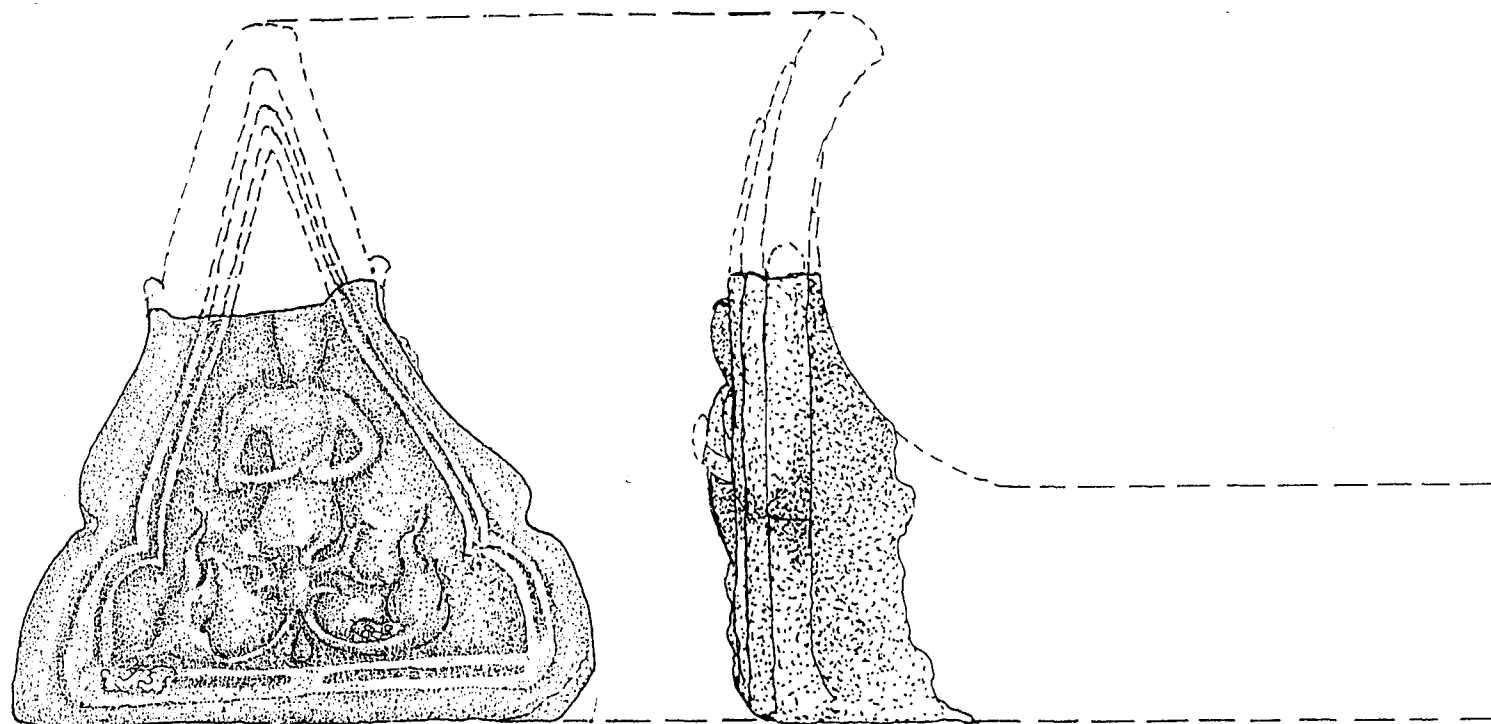
กระเบื้องลอนมุงหลังคาดินเผาจากถ้ำขี้ ตัวเม็ช

1:2

ภาพลายเส้นที่ 6

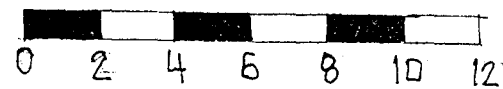
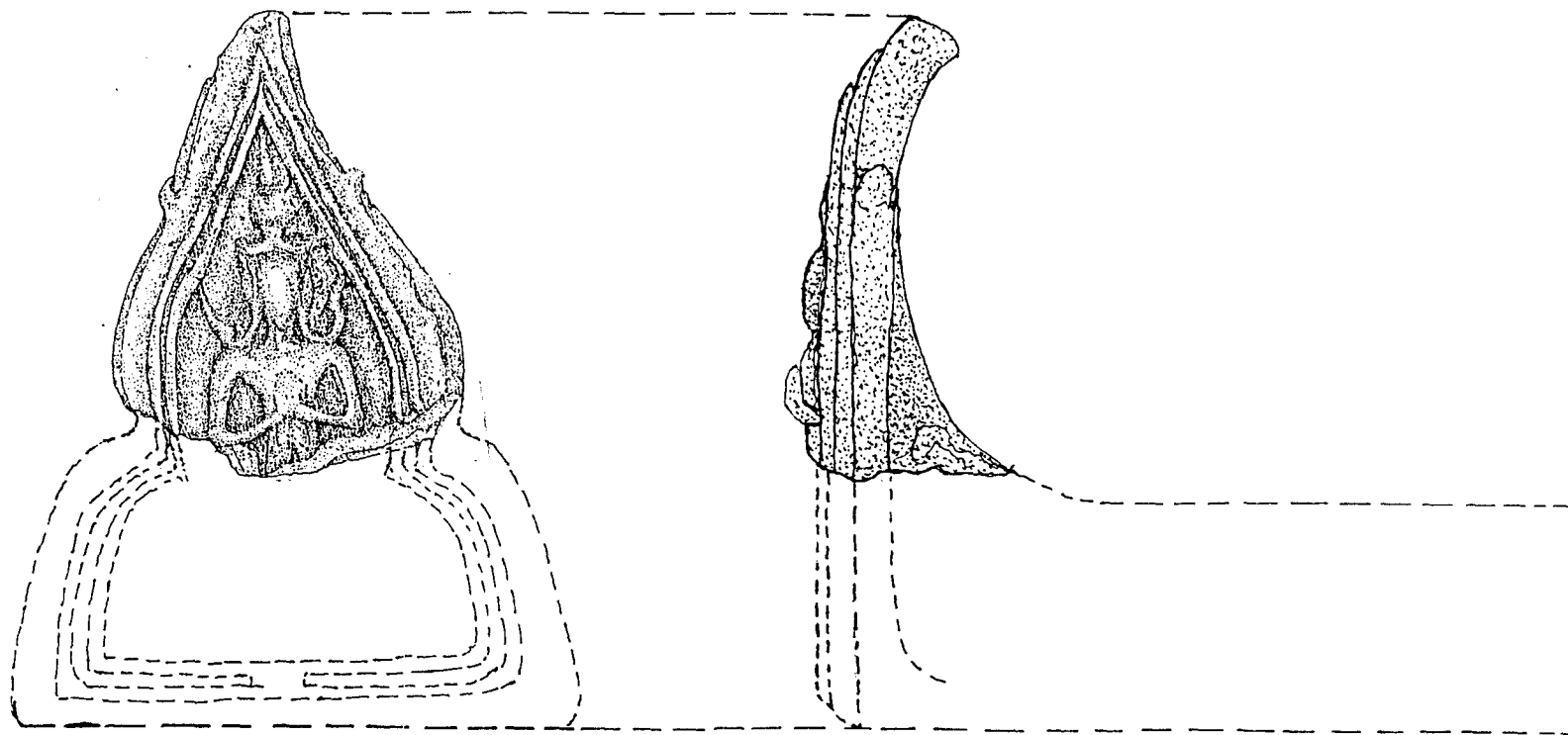
กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 1

ภาพลายเส้นที่ 7

กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 2

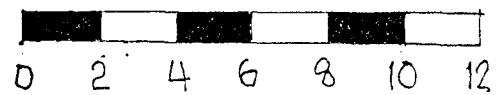
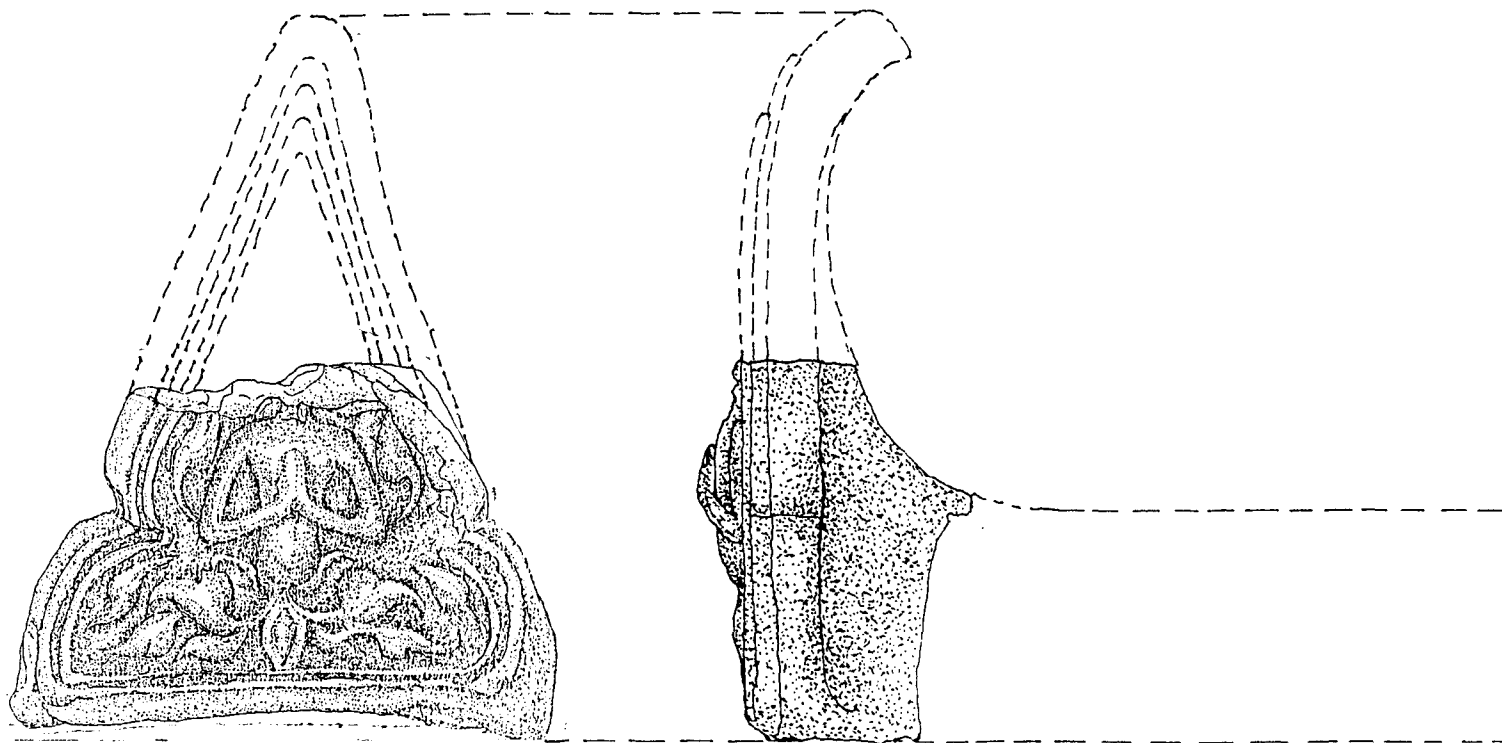
1:2

1:2

ภาพลายเส้นที่ 8

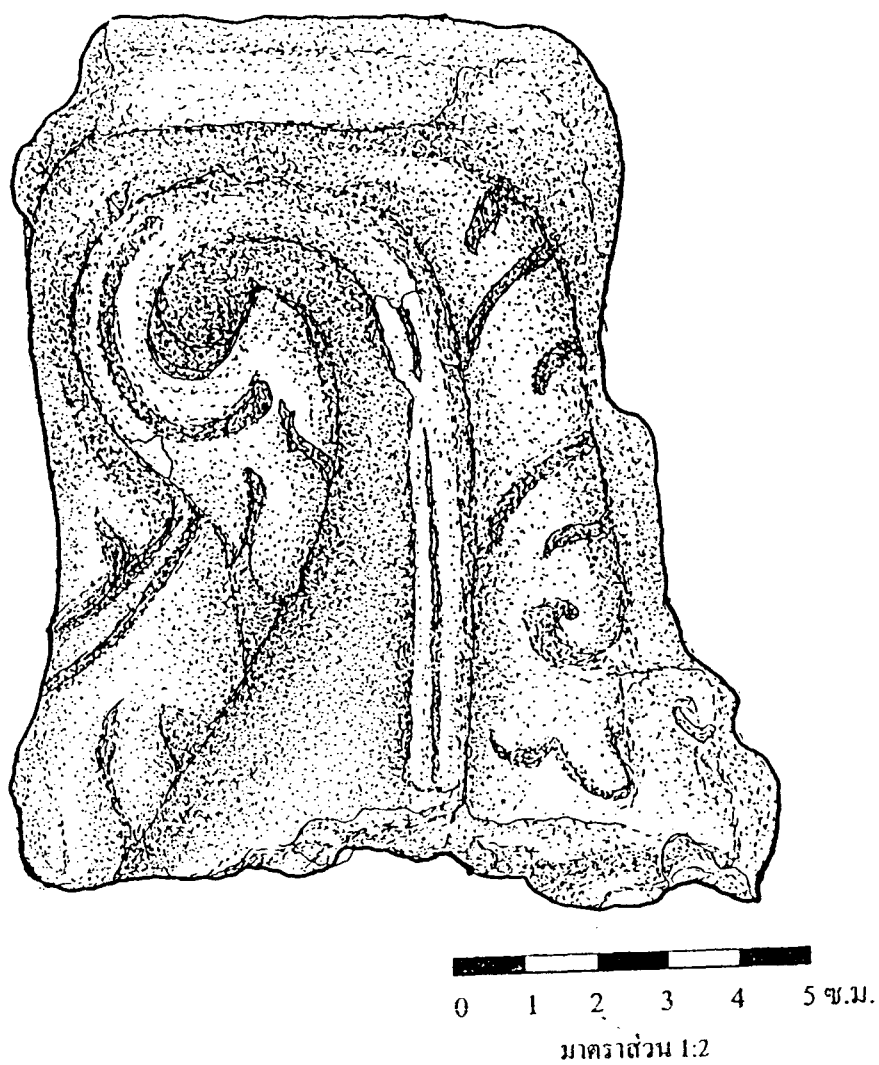
กระเบื้องเชิงชายลายเทพนม แบบที่ 3

1:2

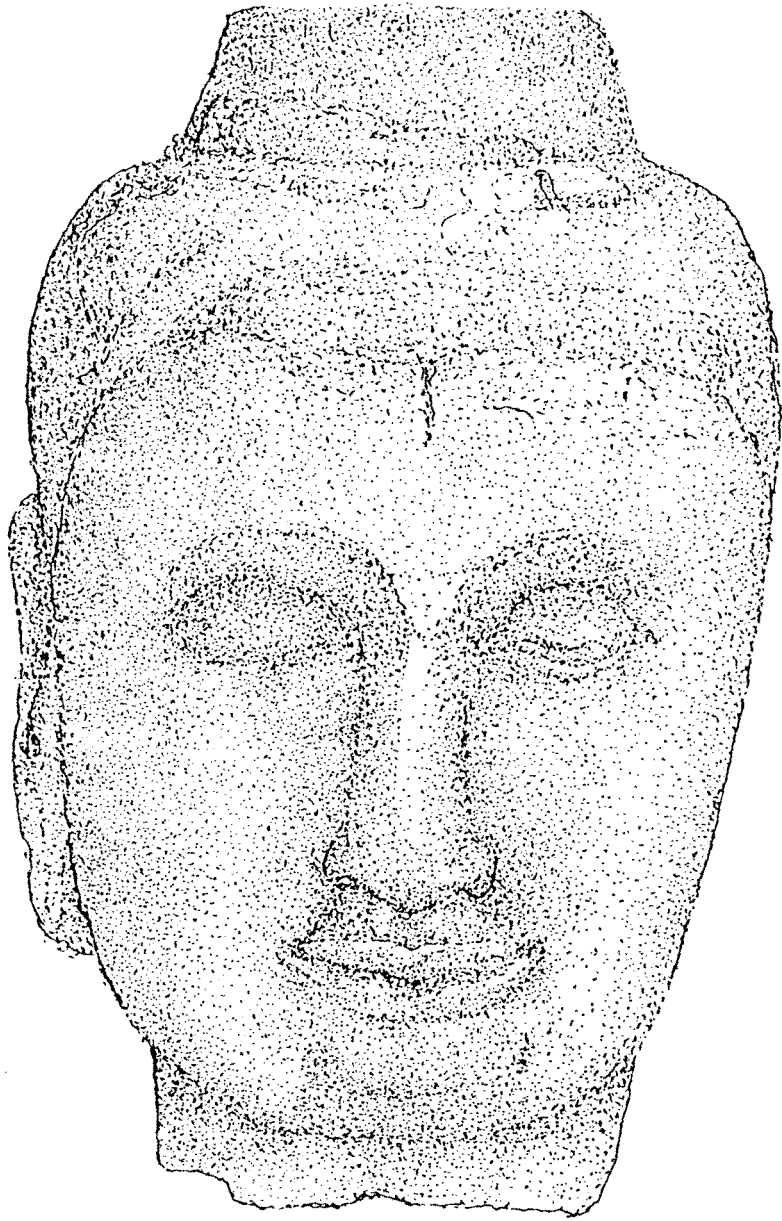
ภาพลายเส้นที่ 9

กระเบื้องเชิงชายลายเทพนมแบบที่ 4

ภาพลายเส้นที่ 10

ชิ้นส่วนประกอบสถาปัตยกรรมดินเผา S2E4

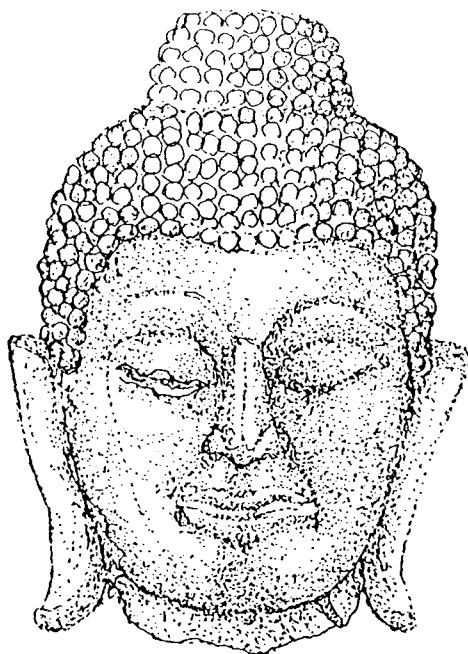

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:2

ภาพถ่ายเส้นที่ 11

เศียรพระพุทธรูปเนื้อหิน NOE4

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 12

เศียรพระพุทธรูปเนื้อสำริด N3E9

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 13

ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผาปางประทานพร N1E4

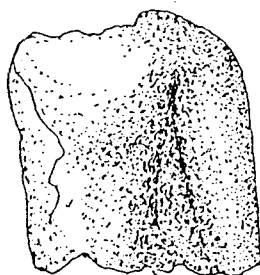

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 14

ชั้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา พระโคณสมอ S1E4

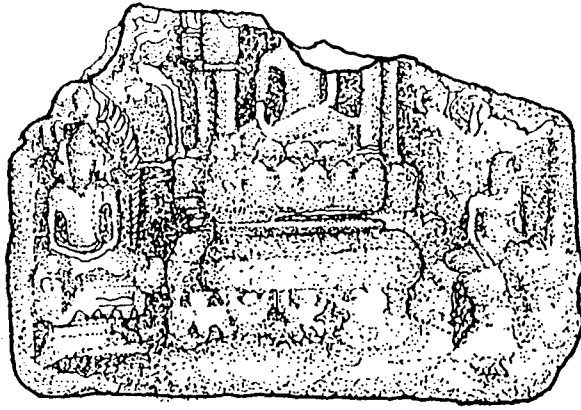

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 15

ชั้นถ่านพระพิมพ์ดินเผา มีการลงรักปิดทอง N2E4

0 1 2 3 4 5 ซม.
มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 16

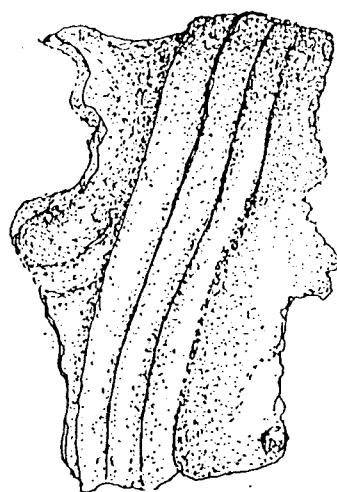
ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผาทรงรี กาย NIE7

0 1 2 3 4 5 ซม.
มาตราส่วน 1:1

ภาพลายเส้นที่ 17

ชิ้นส่วนพระพุทธรูปลำริด พระบาทขวา NIE3

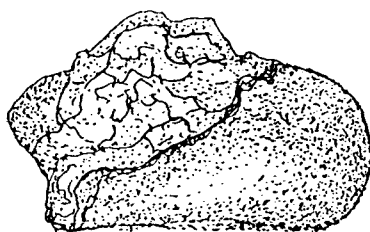

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพถ่ายเส้นที่ 18

ชิ้นส่วนพระวรกายพระพุทธรูปสำริด
ประดับรักปิดทอง N1E5

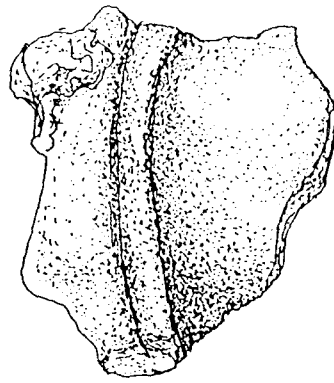

0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

ภาพถ่ายเส้นที่ 19

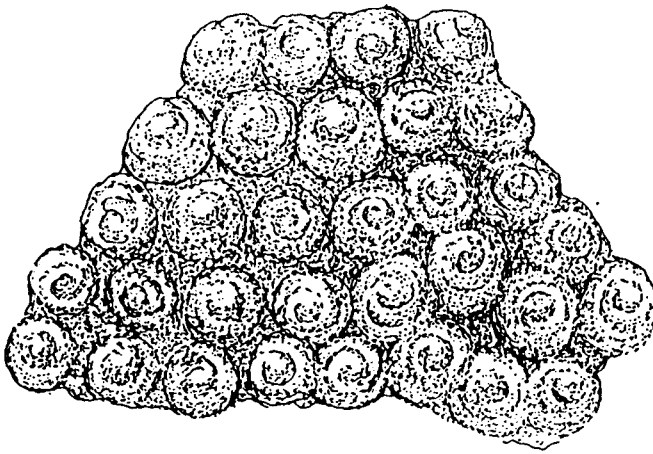
ชิ้นส่วนพระวรกายพระพุทธรูปสำริด
ประดับรักปิดทอง N2E3

0 1 2 3 4 5 ซม.
มาตราส่วน 1:1

ภาพถ่ายเส้นที่ 20

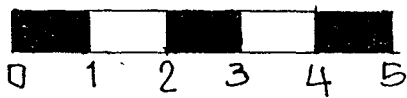
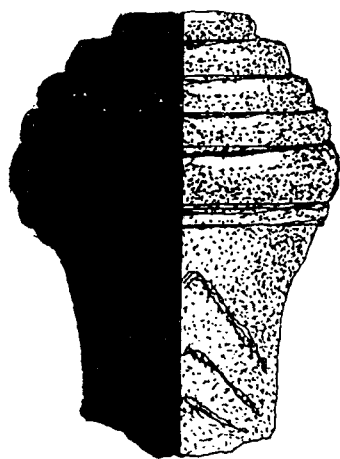
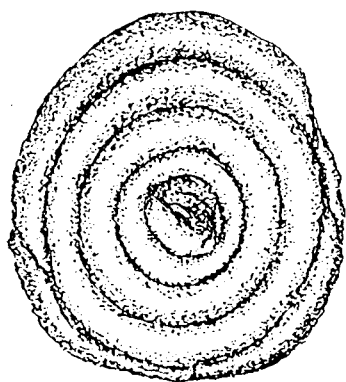
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด N2W1

0 1 2 3 4 5 ซม.
มาตราส่วน 1:1

ภาพถ่ายเส้นที่ 21

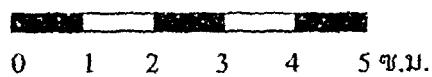
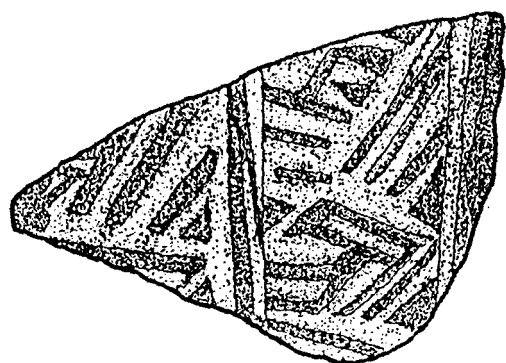
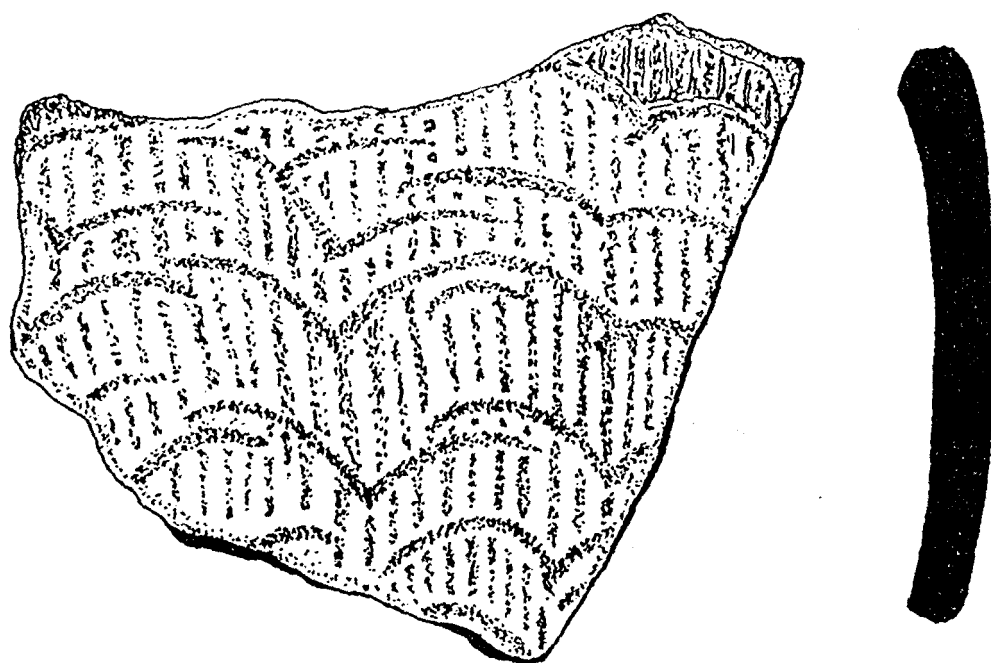
ชิ้นส่วนพระพุทธรูปสำริด
บริเวณมณฑลพระศก N3E2

1:1

ภาพลายเส้นที่ 22

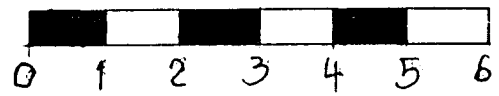
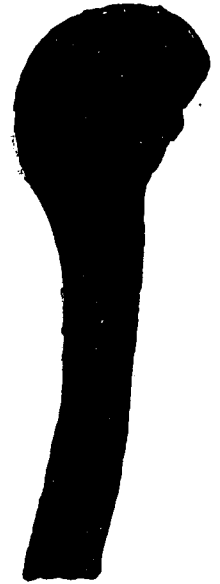
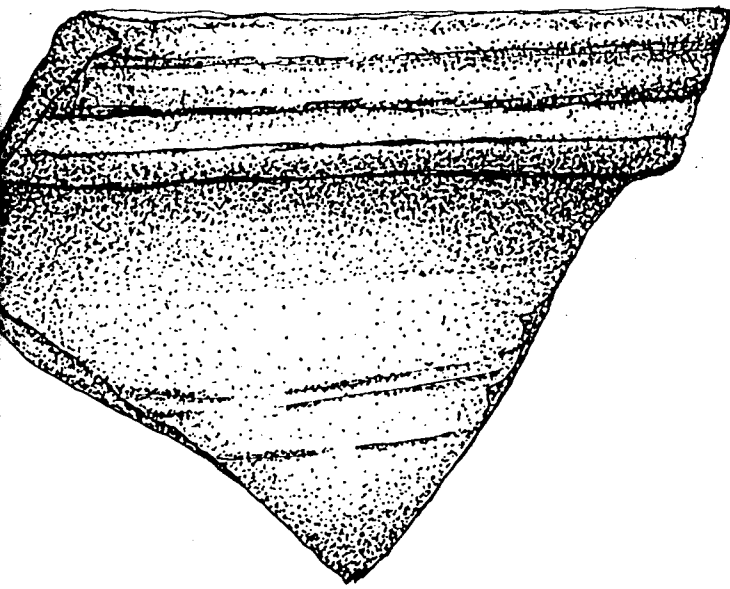
ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา เนื้อธรรมดา เตาพื้นเมือง

มาตราส่วน 1:1

ภาพถ่ายเส้นที่ 23

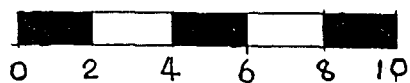
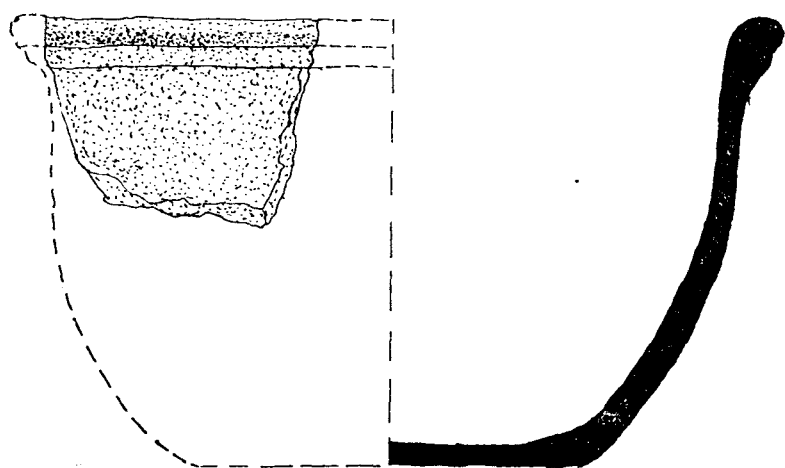
ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะดินเผา เนื้อธรรมดา
เตาพื้นเมือง

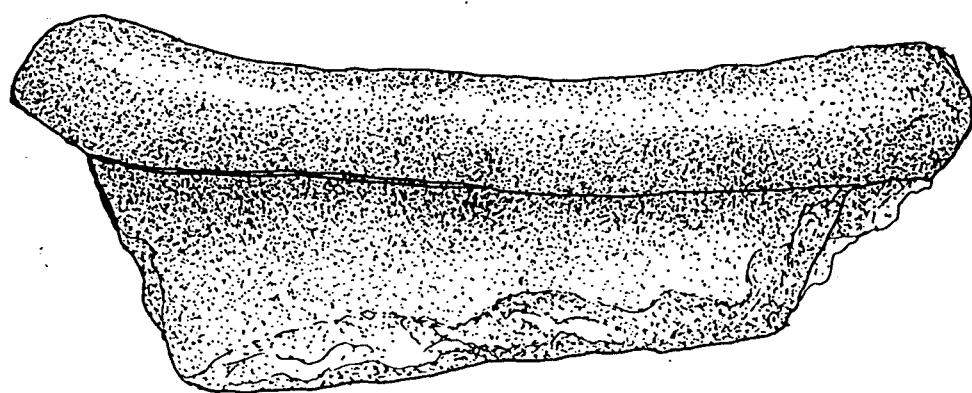
1:1

ภาพลายเส้นที่ 24

ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง เตาเผาเมือง

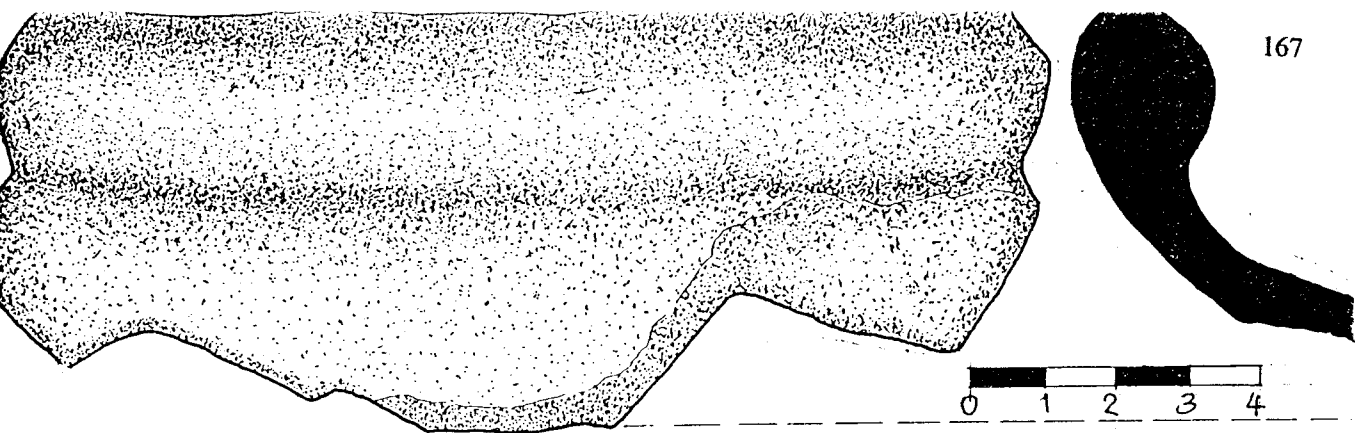
1:2

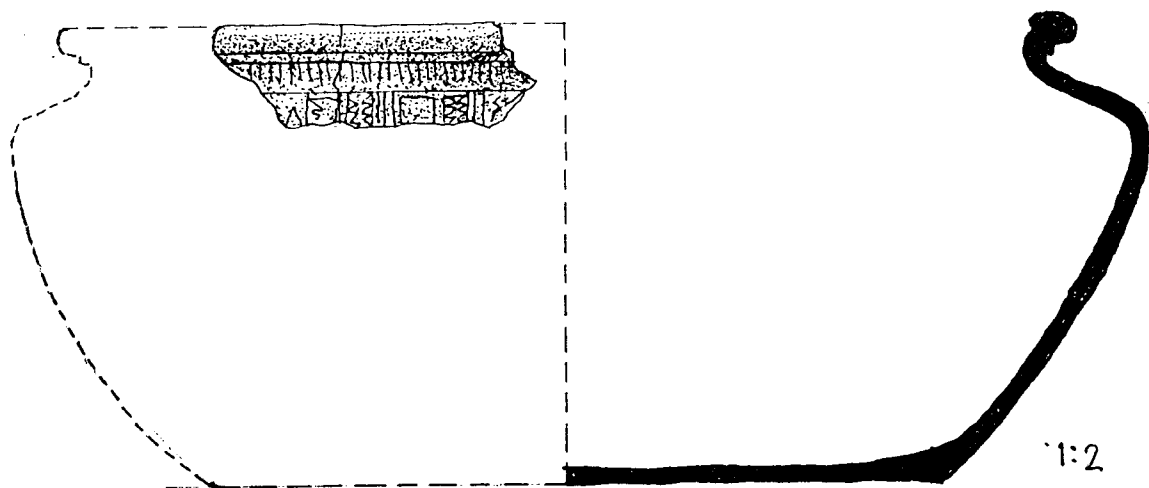
1:1

ภาพถ่ายเส้นที่ 25

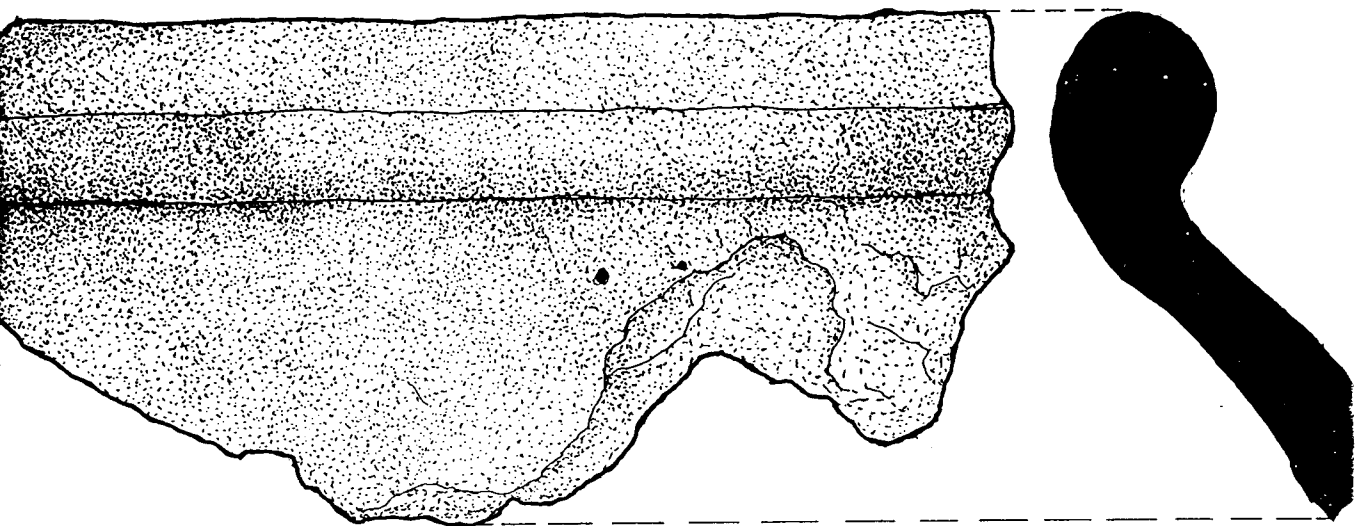
ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง เตาเผาใช้น้ำน้อย

0 1 2 3 4

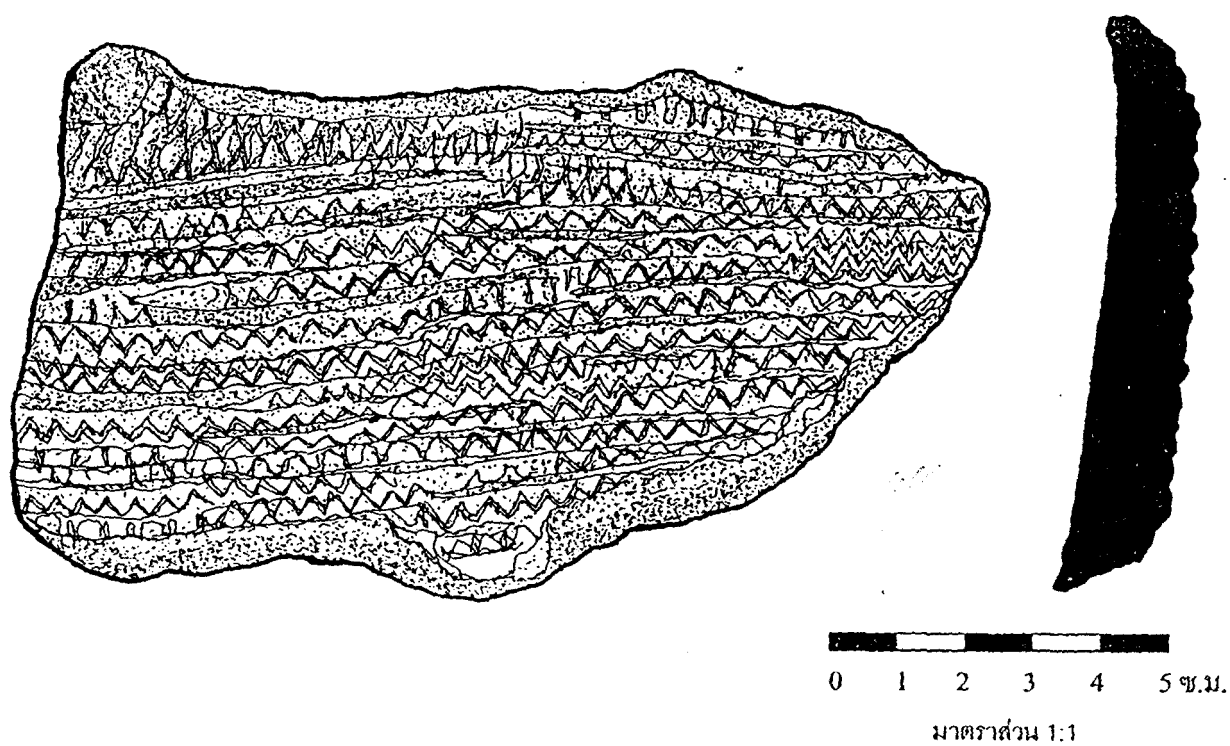

0 2 4 6 8 10

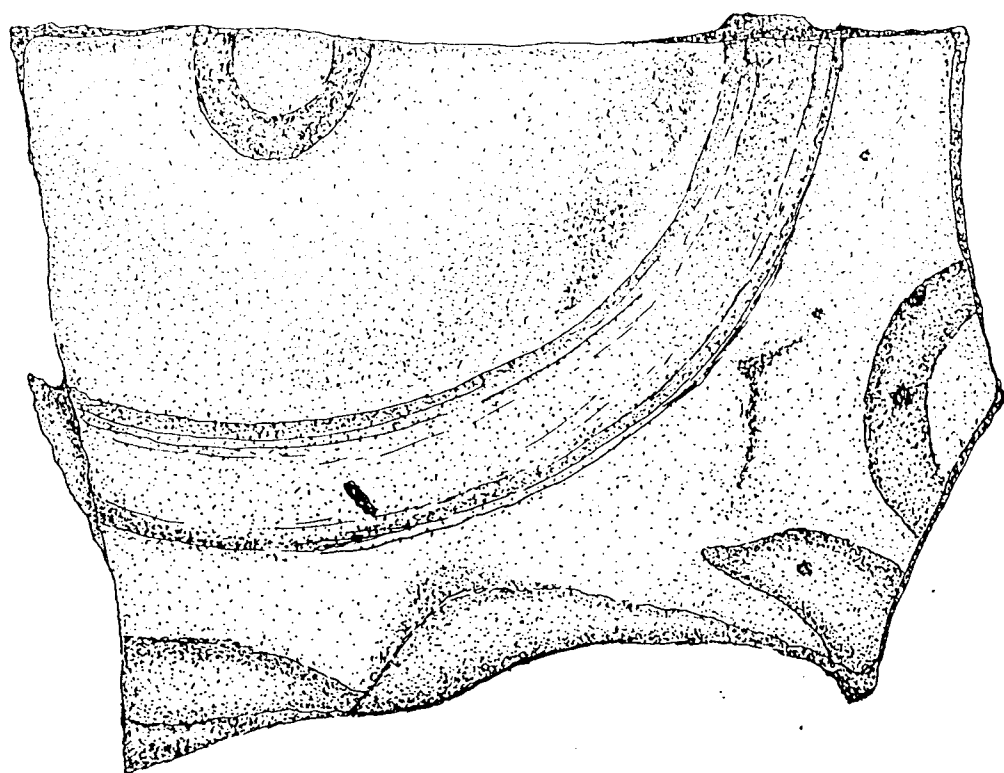
0 1 2 3 4 5

1:1

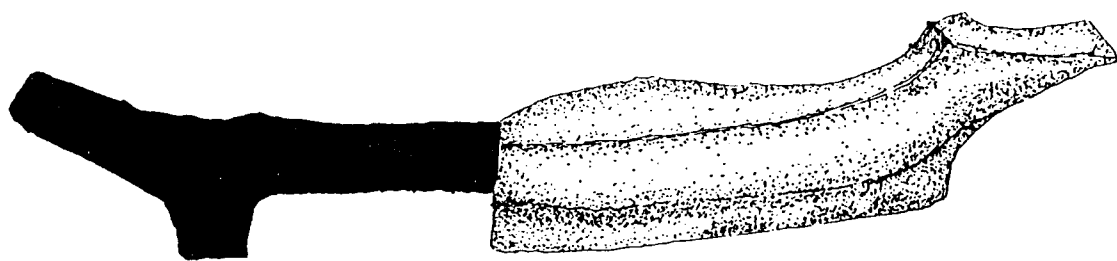
ภาพลายเส้นที่ 27

ชิ้นส่วนลวดลายภาชนะดินเผา เนื้อแกร่ง

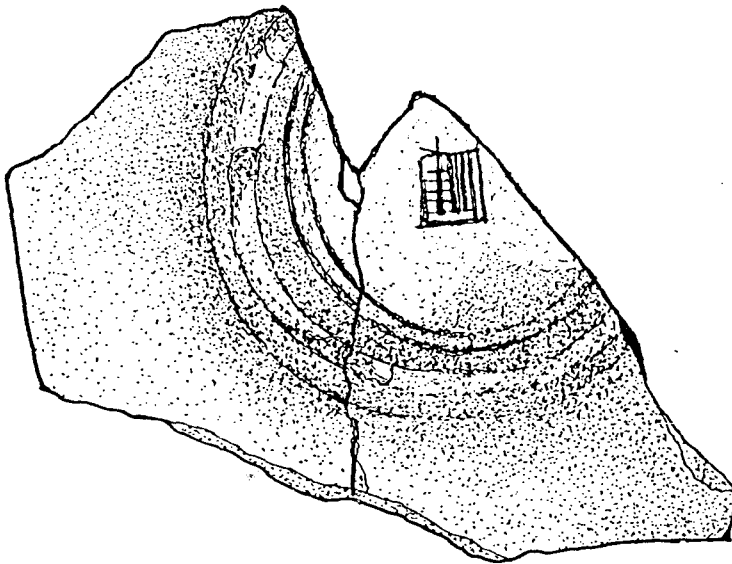
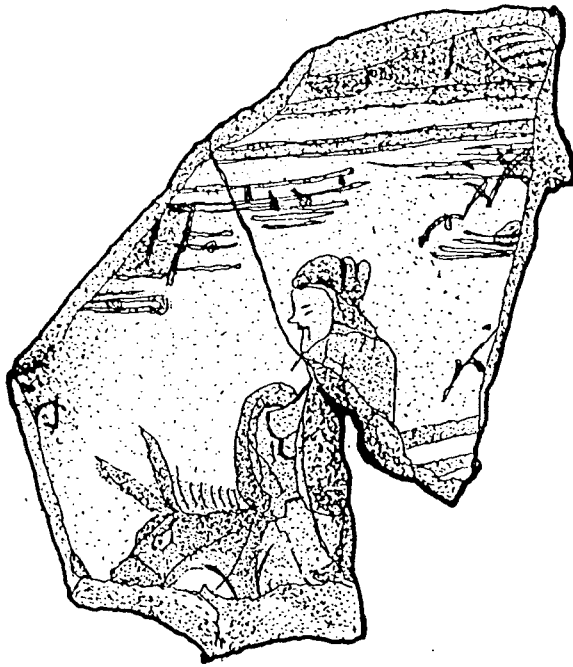
0 1 2 3 4 5 ซม.

มาตราส่วน 1:1

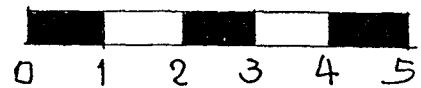

ภาพลายเส้นที่ 28

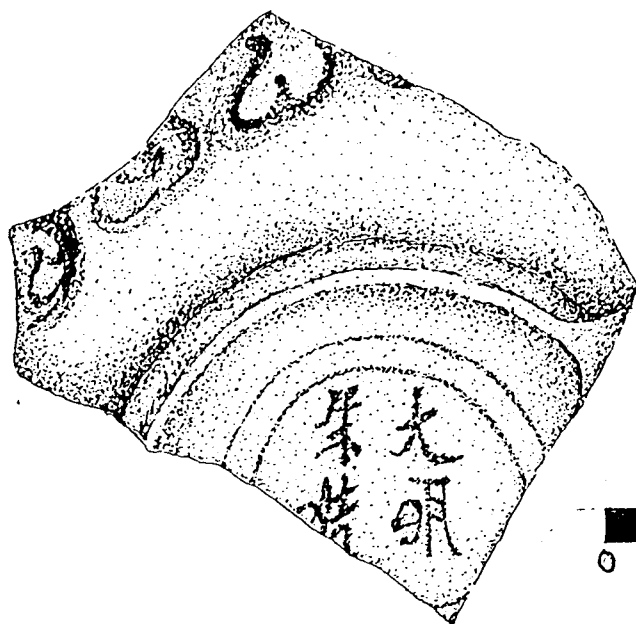
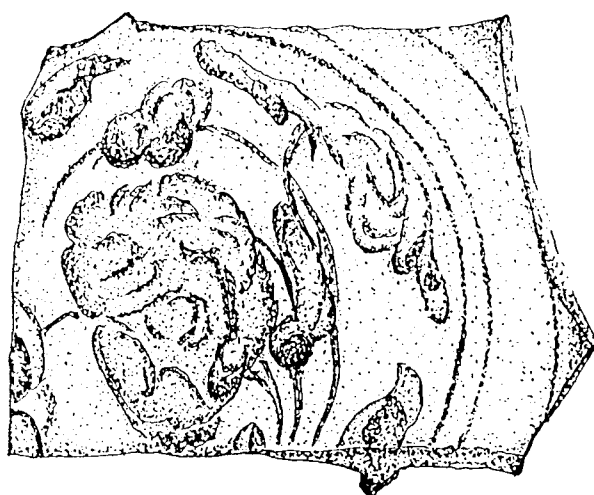
ชิ้นส่วนกันเครื่องถ้วยจีน เขียนครามได้เคลือบ
สมัยราชวงศ์ชาง

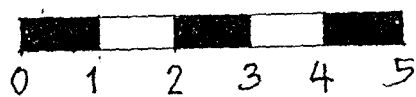
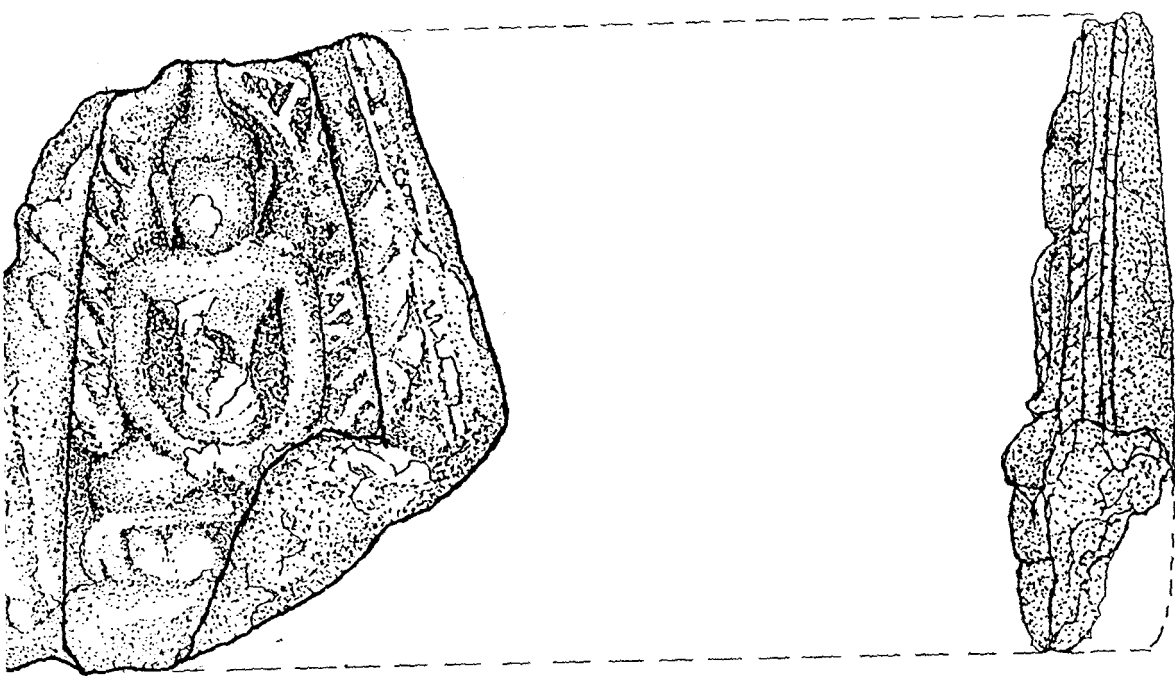

1:1

ภาพลายเส้นที่ 29 ชิ้นส่วนปากและลำตัว เครื่องถ้วยจีนเขียนครามได้เคลือบ ราชวงศ์หมิง

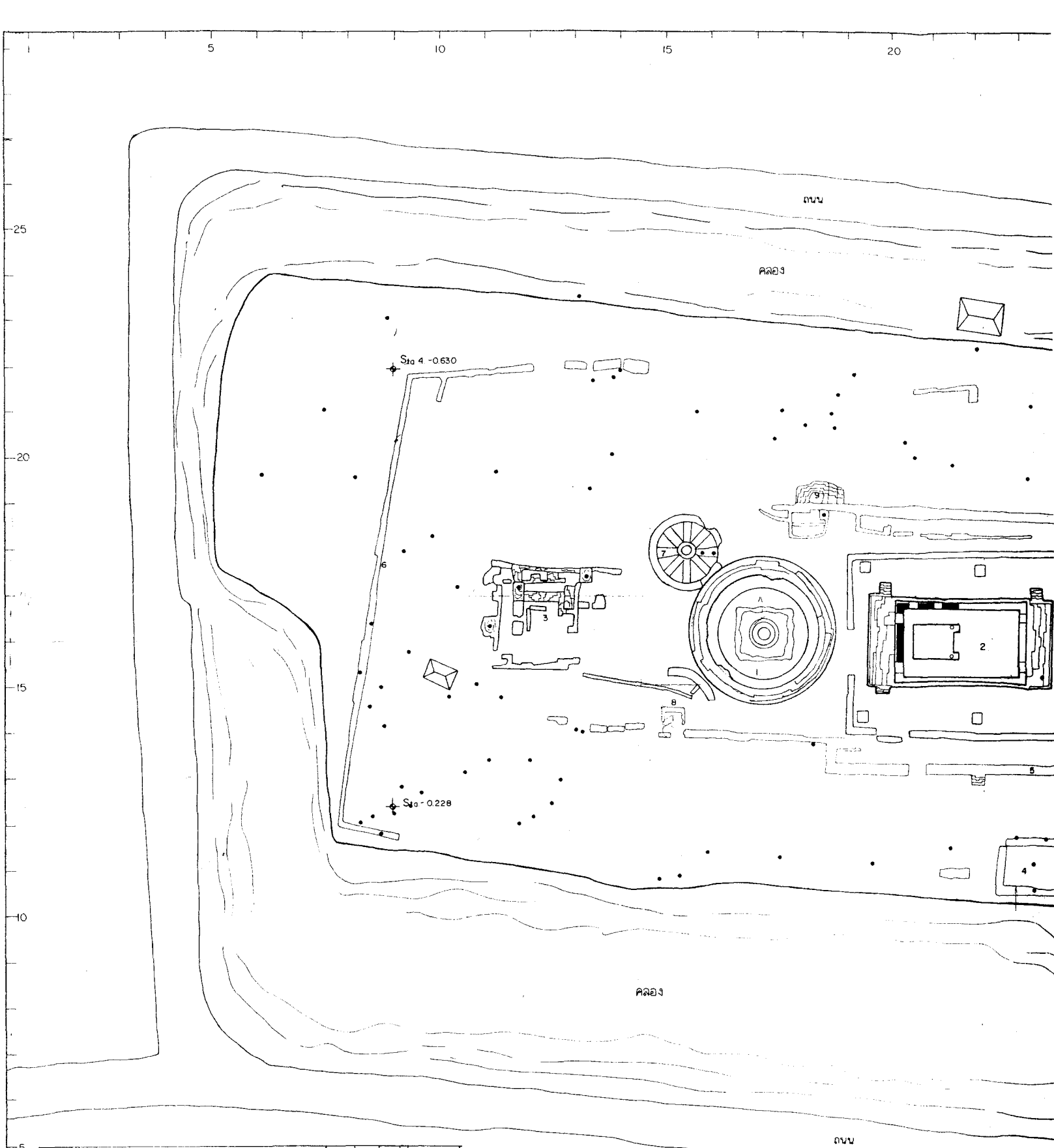

1:1

ภาพลายเส้นที่ 30

ชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผา หลุมขุดค้น TP.1

ผังรูปแบบ

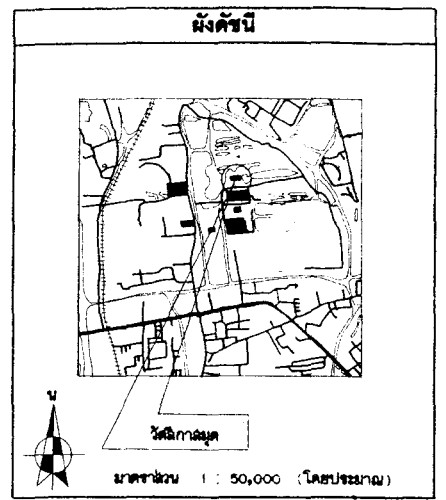
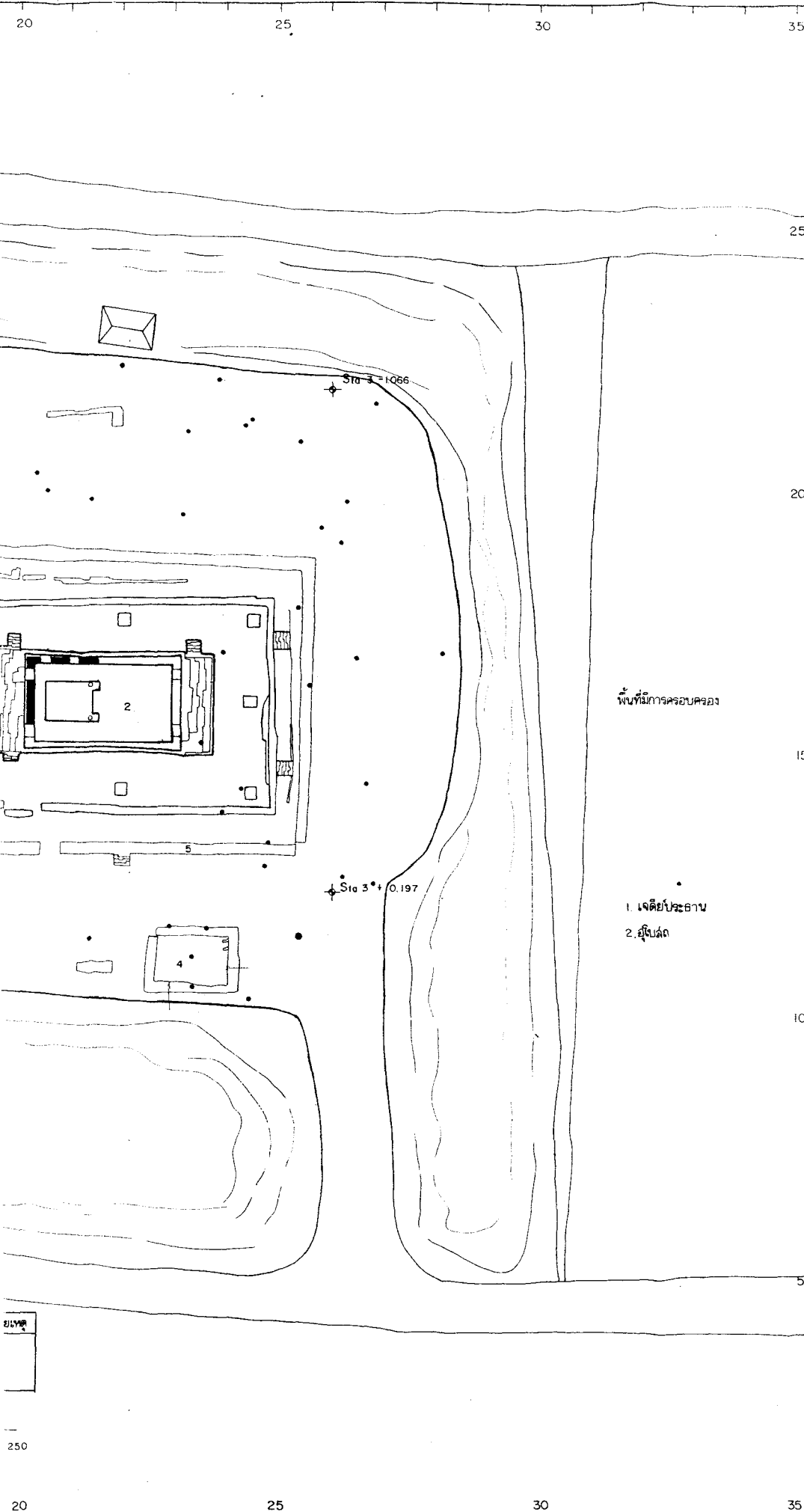

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายผด แสงน้อย ผอ.ส่วน บค. พ.ศ. 3 ประธานกรรมการ			
2	นายอนา วิชาภักย์ ผอ. ฐานานา กรรมการ			
3	นายนิรุฒ ม่วงคงชัยว เจ้าหน้าที่บริหารงาน 7 กรรมการ			
4	นายฉาววิเศษ อยู่คงดี นักโบราณคดี 7.2 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิระณะ นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนวิทย์ สุทธาสิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายพอลศักดิ์ เป็นธุระ นายช่างโยธา 3 กรรมการ			

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิระณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโยธา ศักดิ์สิงห์ นายช่างโยธา 6			

ผังบริเวณ วัดสีกาสมุด

มาตราส่วน 1 : 250

ดำเนินงานโดย
 หน่วยงานเจ้าที่ สหกรณ์การเกษตร
 ๑๖ หมู่ ๘ ต.เชียงรากน้อย
 อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายสมคิด จิตต์ชัย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล สิงหนามหาพร	
นักวิชาการช่างศิลป์	นายเจษฎา ธรรมะ	
นักโบราณคดี	นายจรัส อ่วมมา	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายสุรินทร์ ใจดี	
สถาปนิก	นายสมชาย งามดี	
ภูมิสถาปนิก		
นักวิชาการด้านโบราณคดี	นายสุรินทร์ ใจดี	

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายอำเภอ		
นายอำเภอ		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	ฉบับที่
		13	3

รูปแบบ : วัดกัลยาณมิตร (ภาพหลักกรม)

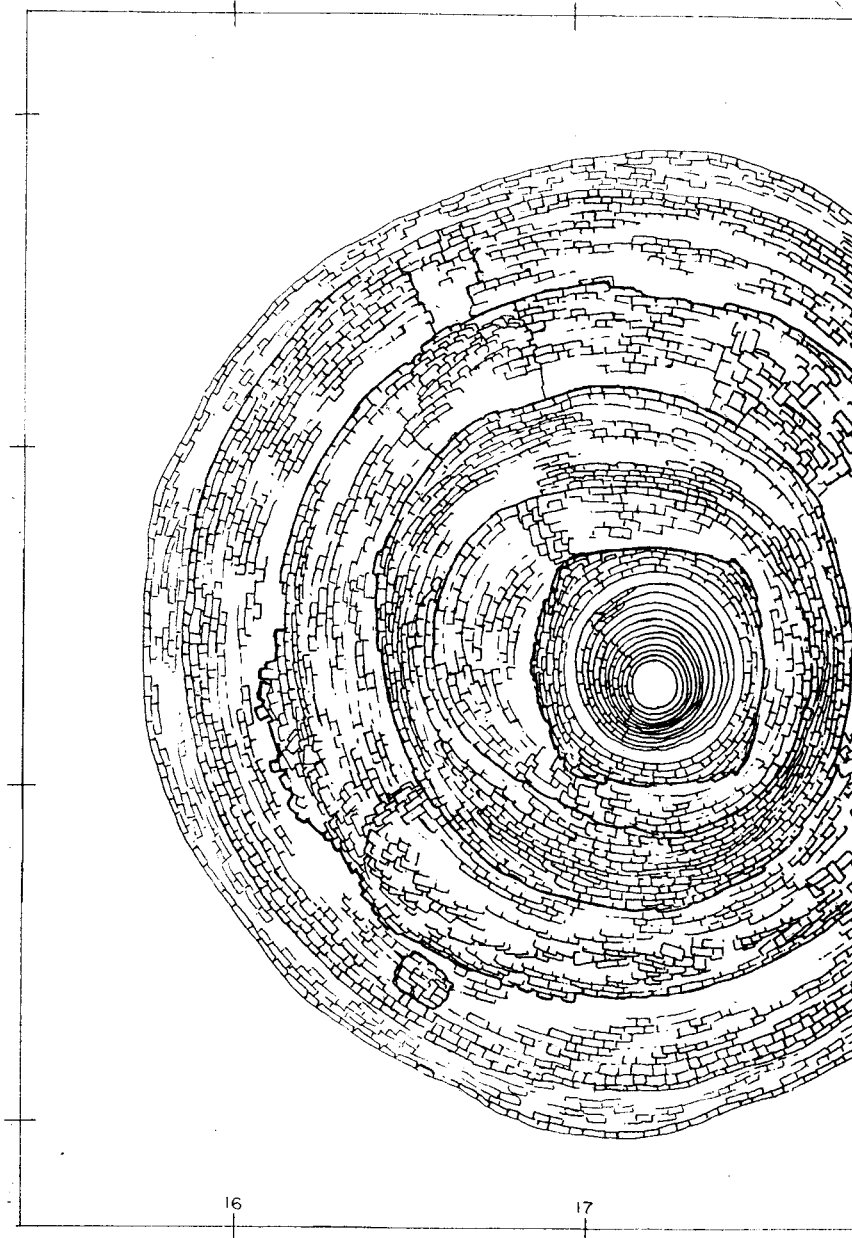
ที่ตั้ง : ต.เชียงรากน้อย อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา
 แผนที่ : องค์การวัดกัลยาณมิตร

โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูโบราณสถาน

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๓ พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ แซ่เจ็ง ผอ.สนง.บค.พช.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเชนก สีหามาตย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชื้อว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกัญติ อยู่คงดี นักโบราณคดี7ว. กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนีย์กมล สุทธาศรีวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เอ็นจระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

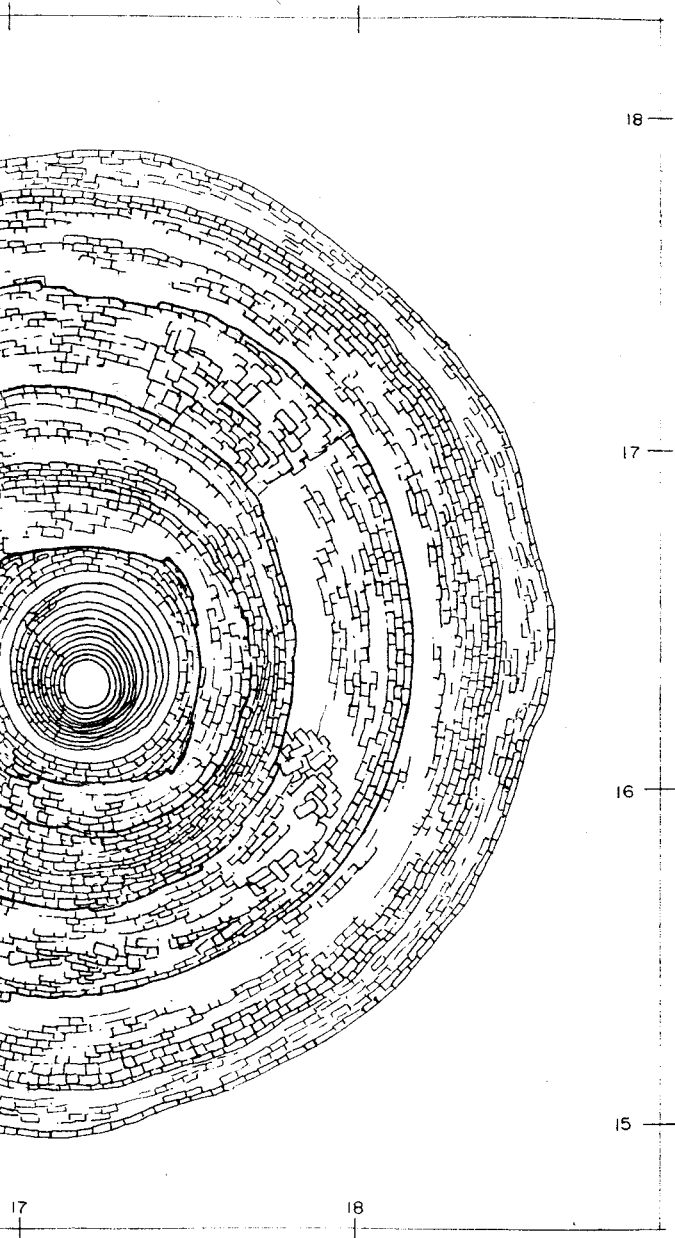

รูปผังพื้นที่ขุดขุดโบราณ

มาตราส่วน

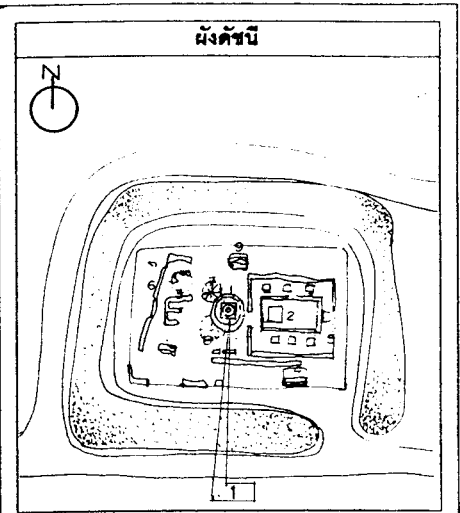
1:50

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นางเมธา วัชรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

นเจดีย์ประธาน

1:50

รายการ

ดำเนินงานโดย
นางนุสรา จักดี สุรศักดิ์ก่อสร้าง
9/8 พุ 6 ค. เชียงรายน้อย
อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายบทล จักดี	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล สิงห์แสนอักษร	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตะกาศ	
นักโบราณคดี	นายจรัส อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายปฐนทร สิงห์โคก	
สถาปนิก	นายณัฏฐะ ธนวิสา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ		
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการทางศิลป		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ		
นายฝ่ายวิชาการ		
นายฝ่ายโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักมานา		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

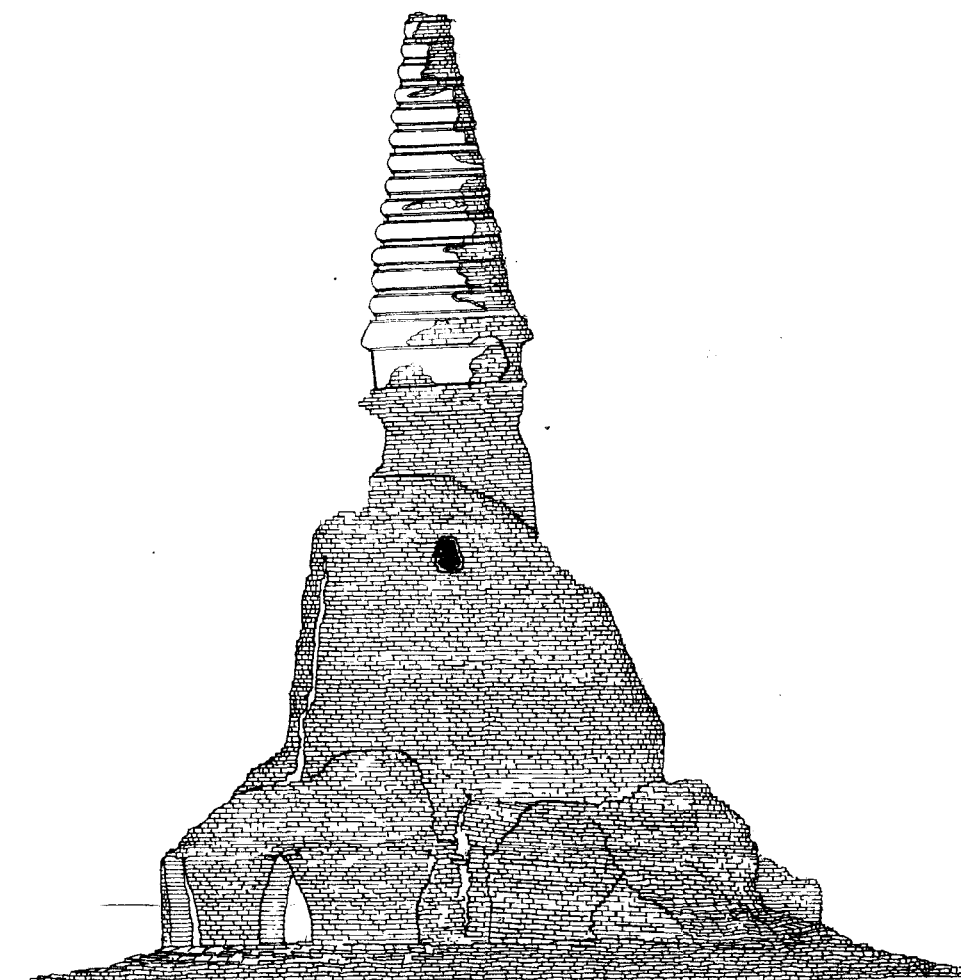
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	4

ผังรูปแบบ : วัดสีฐาน (สภาพเดิมการบูรณะ)
 ที่ตั้ง : ต.บ้านดง อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
 แผนที่ : รูปผังเจดีย์ประธาน พายัพ
 1:50

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน	
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จ. พระนครศรีอยุธยา	
กรมศิลปากร	

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ แสงเชิด ผอ.สนง.บค.พร.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเชนก สีพามาตย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชิด เจ้าพนักงานบริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกิตติ อู่คังดี นักโบราณคดี7๖ กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาคริน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เอ็นจู่ระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

LEV.27.000
LEV.26.000
LEV.25.000
LEV.24.000
LEV.23.000
LEV.22.000
LEV.21.000
LEV.20.000
LEV.19.000
LEV.18.000
LEV.17.000
LEV.16.000
LEV.15.000
LEV.14.000
LEV.13.000
LEV.12.000
LEV.11.000

18

17

16

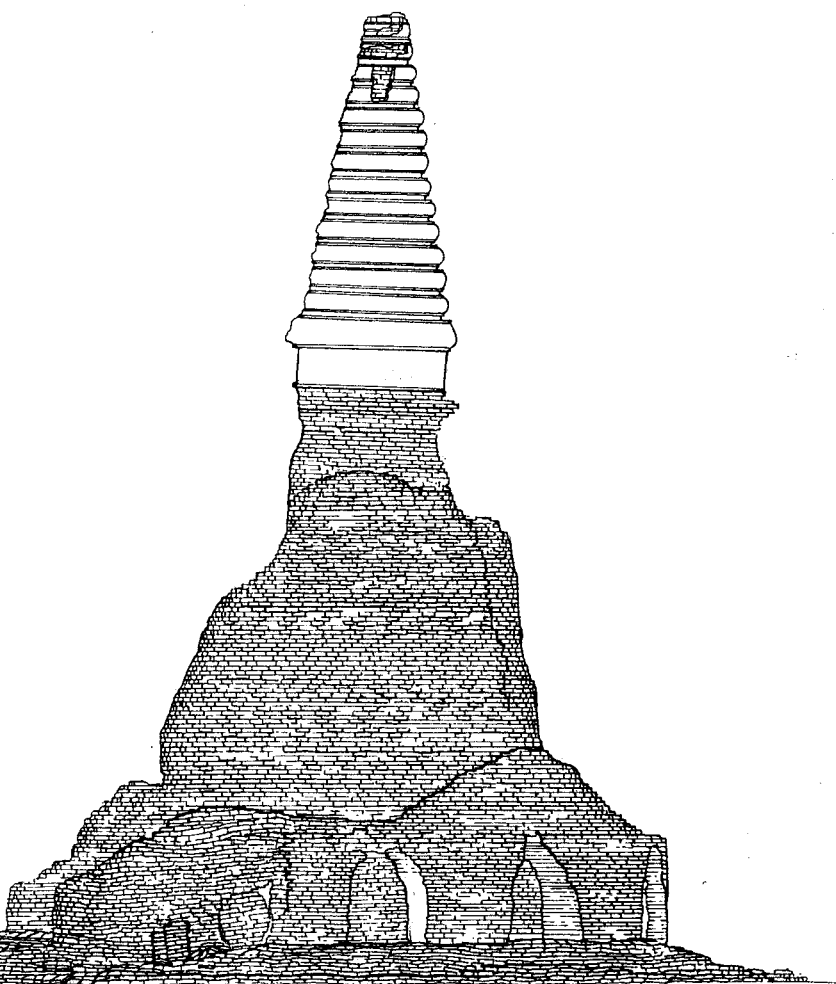
16

17

รูปตั้งเจดีย์ประธานด้านทิศเหนือ
มาตราส่วน 1:50

รูปตั้งเจดีย์
มาตราส่วน

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโรชา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

LEV. 27.000

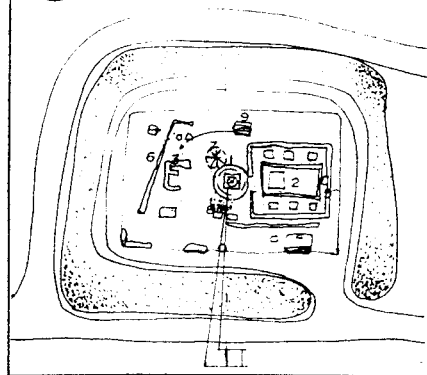
LEV. 11.000

รูปตั้งเจดีย์ประธานด้านทิศใต้

มาตราส่วน

1:50

ผังคชบ

รายการ

ดำเนินงานโดย

พหุพันธ์งานจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง

98 หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายพนม ใจสุริย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล สิงหนะสนาพร	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ศะภาก	
นักโบราณคดี	นายจรัสย์ อ้วนวงศ์	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญจันทร์ สิงห์โตอาจ	
สถาปนิก	นายสมิทธะ ธงศิลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

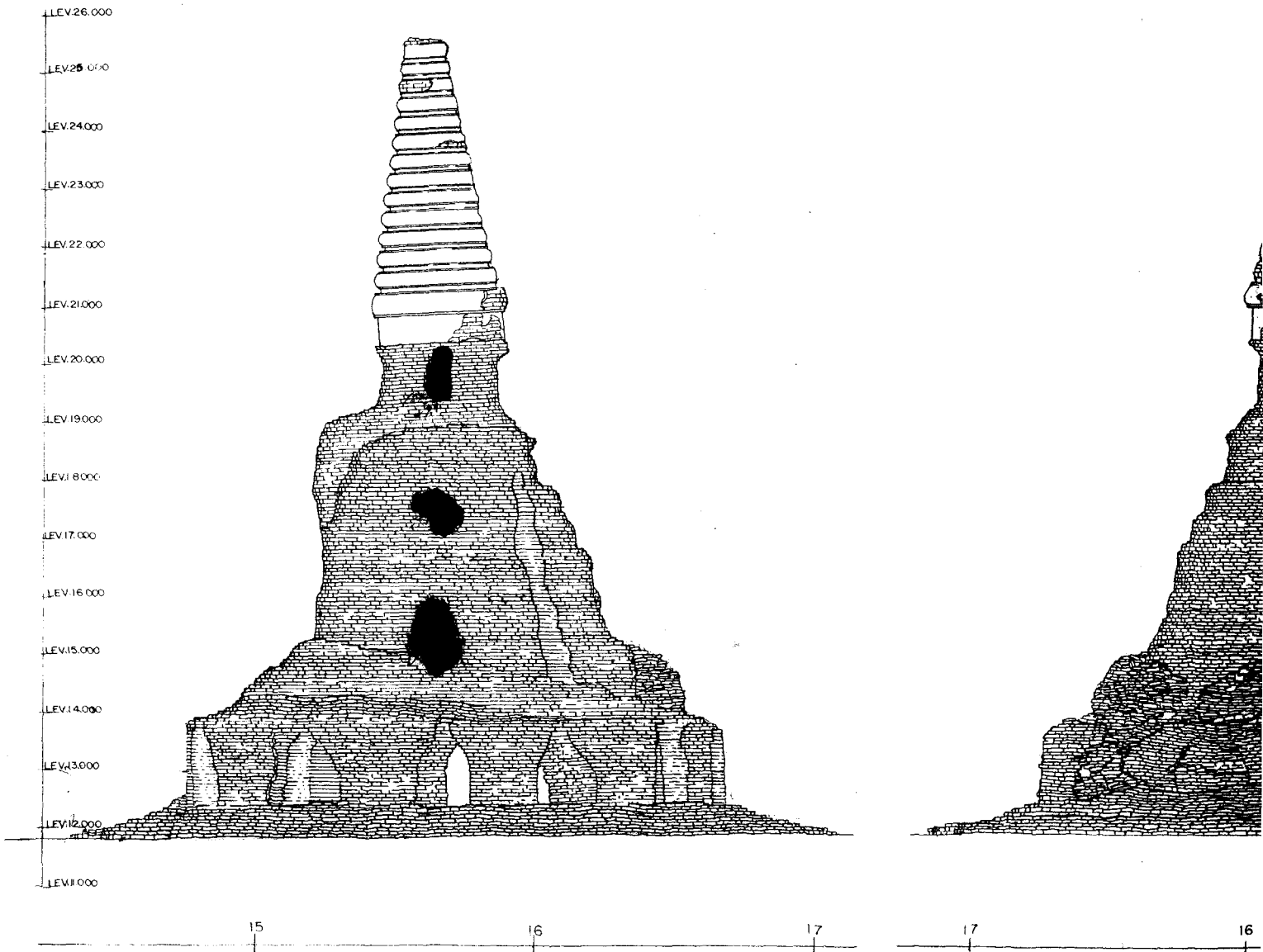
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายช่างวิชาการ		
นายช่างโบราณคดี		
ผู้อำนวยการสำนักมานุษยวิทยา		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	5
รูปแบบ : วัดโลกนาค (แบบสภาพหลังการบูรณะ)			
ผู้ทำ : ศ.พันตรี จ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา			
ผลิต	บริษัทประจักษ์-พัฒนกิจ จำกัด	ภาคตะวันออก	13 50
(1) (1)			
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาศักยภาพโบราณสถาน		ภาคตะวันออก 13 50	
ดำเนินการในโบราณคดีและศิลปกรรมสถาน			
หน้า 13 พระนครศรีอยุธยา		ภาคตะวันออก 13 50	
กรมศิลปากร			

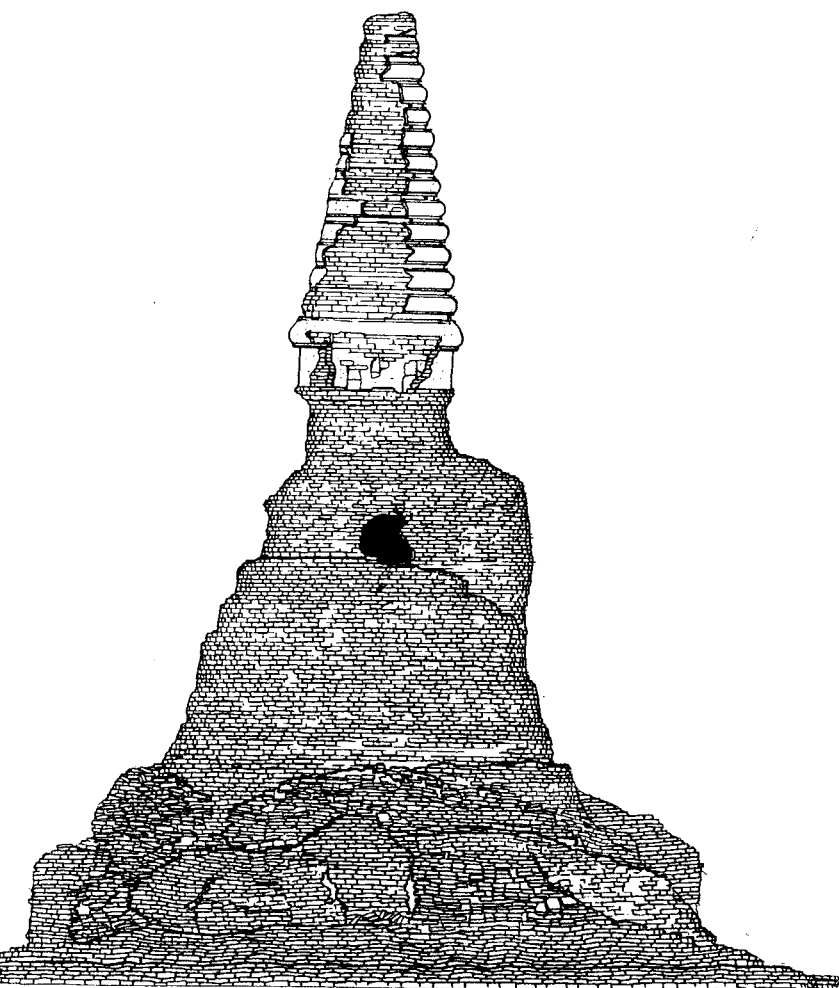
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายชด นนทะเชิด มอ.สงขล.บศ.พร.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเชน น.หามาตย์ มอ.สุทธานาย กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชียว เจ้าพนักงานบริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกิตติ ชัยวงศ์ดี นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วัชรกณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวพิศนาลัย ณัฐธาดาวัน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทศศักดิ์ เอ็นจัน นายช่างโยธา3 กรรมการ			

รูปตั้งเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันออก
มาตราส่วน 1 : 50

รูปตั้งเจดีย์
มาตราส่วน

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ธงสี	วันที่	หมายเหตุ
1	นายธนาธิว วัชรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายธนาธิว คำสิงห์ นายช่างโบราณคดี 6			

LEV. 26.000

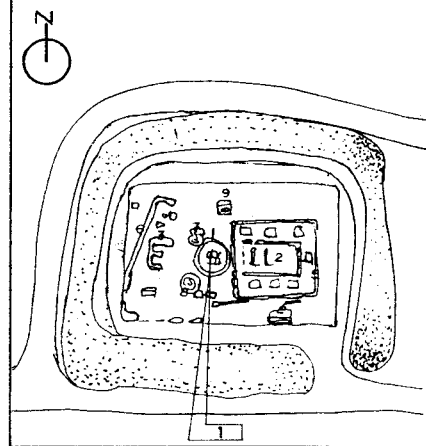
LEV. 11.000

16

15

รูปตั้งเจดีย์ประธานด้านทิศตะวันตก
มาตราส่วน 1 : 50

ผังสระ

รายการ

คำเป็นงานโดย

นางพูนส่วนจำกัถ สุวดีเพ็ญศรี

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายสมชาย วัชรณะ	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงห์สมบัติ	
ช่างศิลปกรรม	นายสมชาย วัชรณะ	
นักโบราณคดี	นายธนาธิว คำสิงห์	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญจันทร์ สิงห์สมบัติ	
สถาปนิก	นายสมชาย วัชรณะ	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

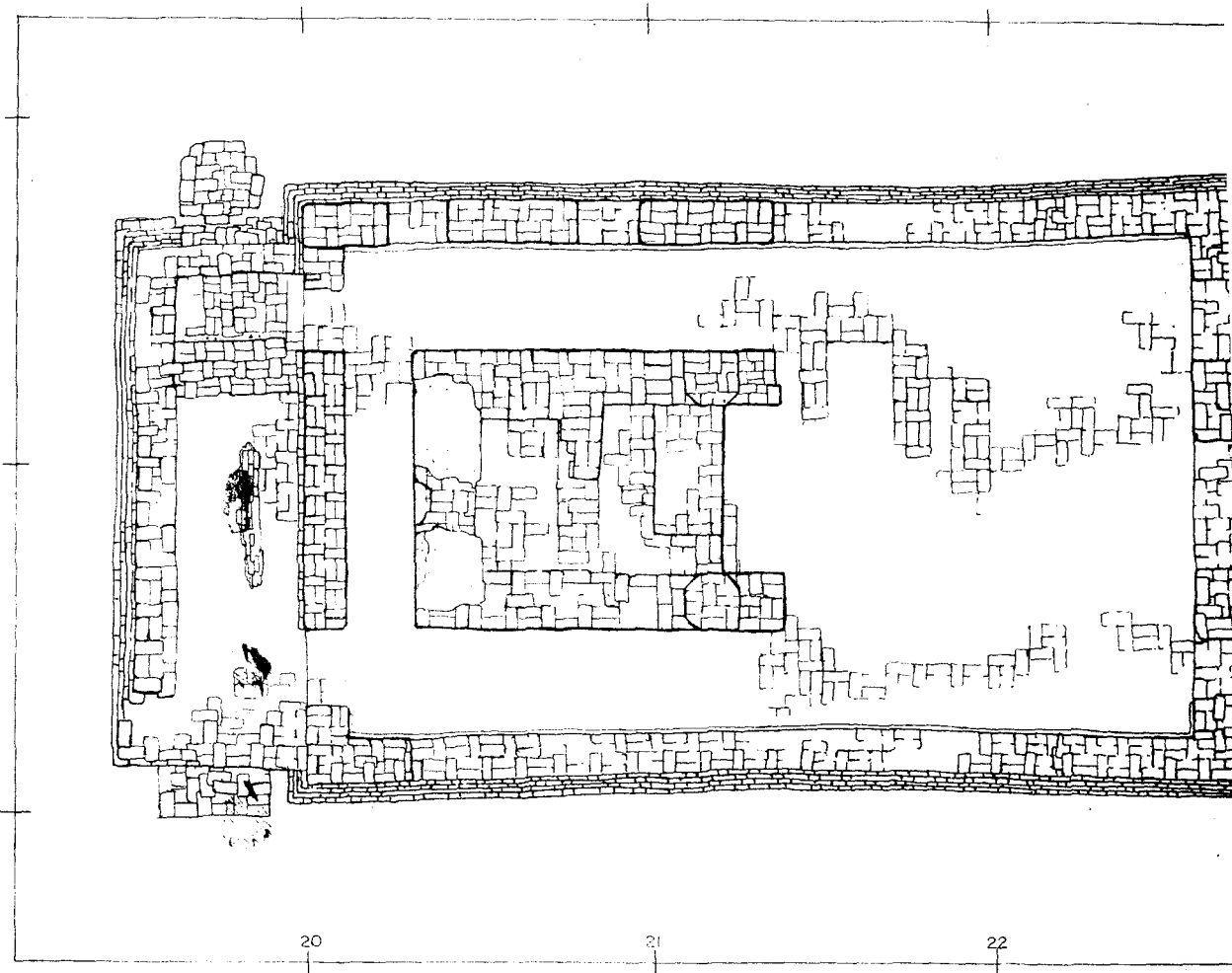
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโบราณคดี		
นักวิชาการด้านศิลป		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโบราณคดี		
ผู้อำนวยการสำนักมรดก		
ผู้อำนวยการสำนักมรดก		
อธิบดี		

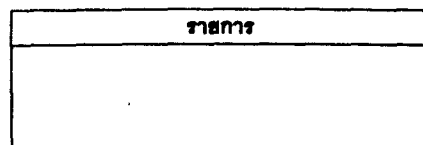
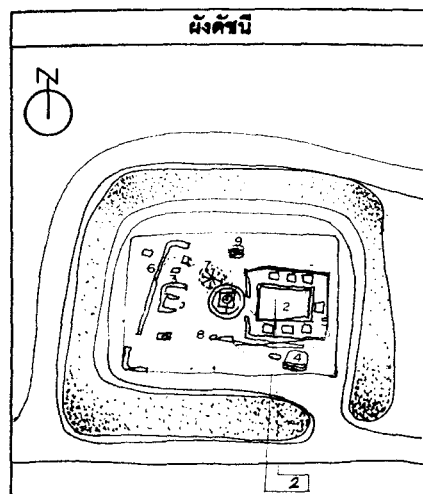
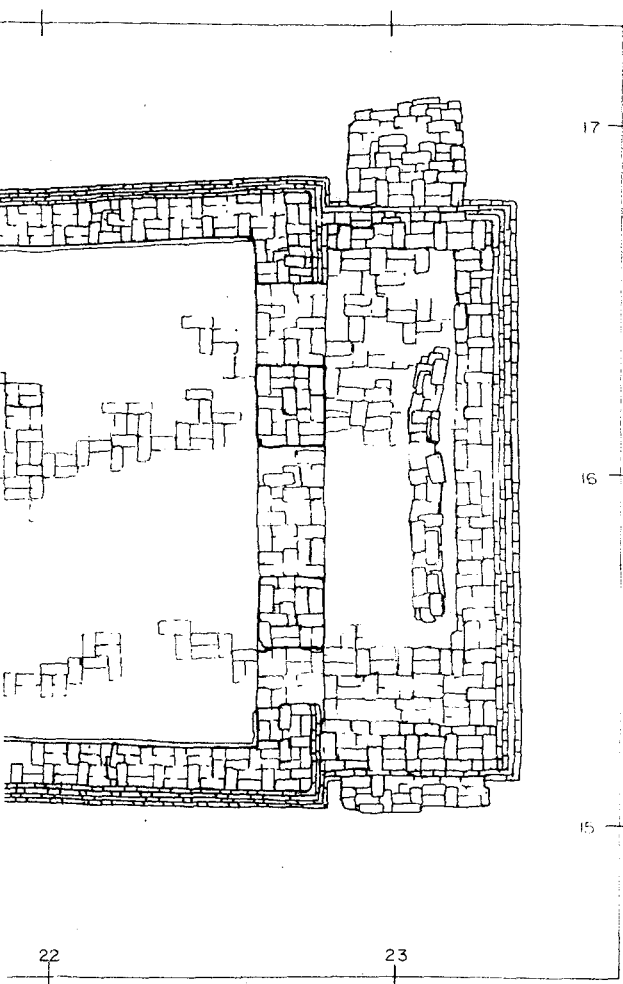
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	6
รูปแบบ : วัดสุทัศน์ (สภาพหลังการขุดแต่ง)			
ที่ตั้ง : ต.บ้านกรวด อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา			
มาตราส่วน	1 : 50	มาตราส่วน 1 : 50	
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน			
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ 3 พระนครศรีอยุธยา			
กรมศิลปากร			

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ แซ่เชือก มอ.สงขล.บค.พช.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเจเนก สีนามาศน์ มอ. จุฬาลงกรณ์			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกมลทิพย์ อู่ยงศิริ นักโบราณคดี72 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนีย์ลักษณ์ สุทธาศรีวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเพ็ญศักดิ์ เอ็นจู่ระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

รูปผังพื้นอุโบสถ
มาตราส่วน 1:50

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วัชรพงษ์ นักโบราณคดี 7			
2	นายไพฑูรย์ คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

ดำเนินงานโดย หน่วยงานงานจำกัด สุวภัทท์ก่อสร้าง ๑๘ หมู่ ๕ ต.เขื่อนลำนางรอง อ.นาแก จ. นครพนม
--

ช่างสำรวจ	นายเมธา วัชรพงษ์	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงห์สมานพวง	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย สมพงษ์	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง	50%
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายสุรินทร์ สิงห์โคตร	30%
สถาปนิก	นายสมพงษ์ วงศ์คำ	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ		
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการทางศิลป		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ		
นายช่างวิชาการ		
นายช่างโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	7

รูปถ่าย : วัชรพงษ์ (สภาพหลังการขุดแต่ง)

วันที่ : ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ จ. นครพนม

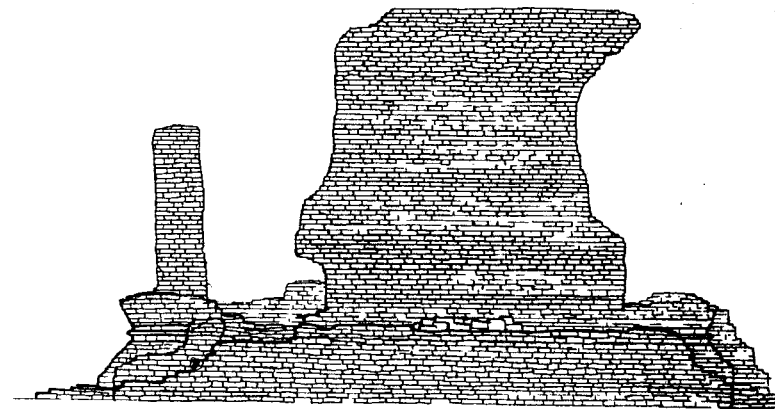
รูปถ่าย : วัชรพงษ์ ๒ ภาพ

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาระบบนิเวศ

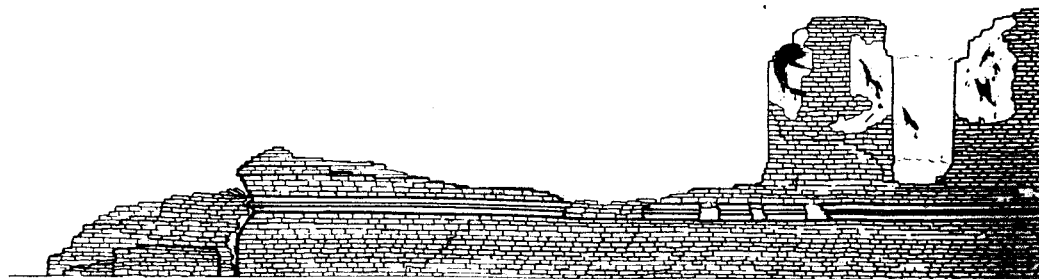
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จ. นครพนม

กรมศิลปากร

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายอดุล แดงเชือก ผอ.สนง.บค.พช.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอกภ สีนามาศี ผอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการ			
3	นายอัมพร พ่วงศรีเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกัญติ อู่คงดี นักโบราณคดี72 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนวิมล สุธาสนวีน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเชลล์ศักดิ์ เอ็นจอร์ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

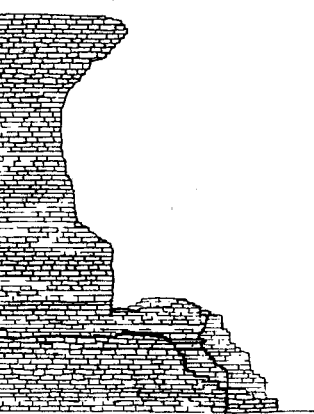

17 16
รูปตั้งอยู่โบลด้านทิศตะวันตก
มาตราส่วน 1:50

23 22 21
รูปตั้งอยู่โบลด้านทิศเหนือ
มาตราส่วน 1:50

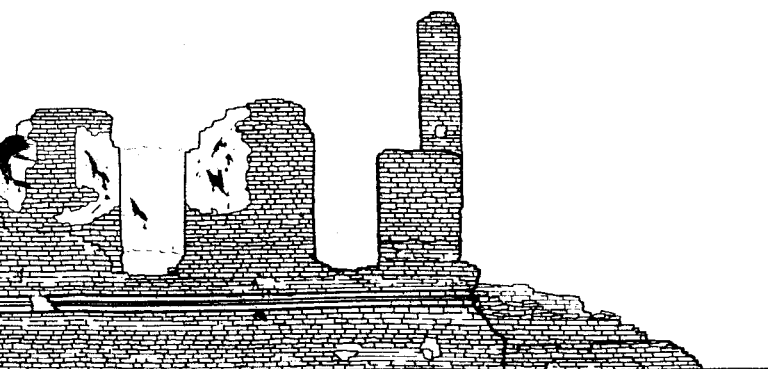
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วัชรกษณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

LEV. 17,000
LEV. 16,000
LEV. 15,000
LEV. 14,000
LEV. 13,000
LEV. 12,000
LEV. 11,000

15

วันตก
: 50

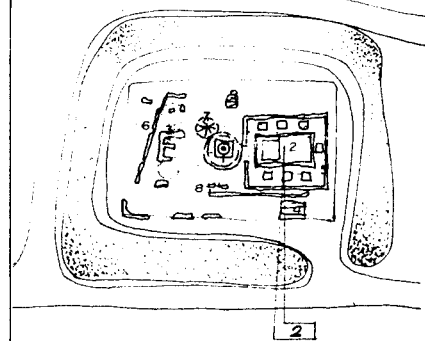
LEV. 17,000
LEV. 16,000
LEV. 15,000
LEV. 14,000
LEV. 13,000
LEV. 12,000
LEV. 11,000

21

20

19

ผังดัชนี

รายการ

ดำเนินงานโดย

นางนุสนา จักัด สุรศักดิ์อรรถ

9/8 พุ 6 ค. เชียงราย

อ. บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายมงคล จักรชัย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล สิงหนะสนาพงษ์	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตะทอง	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุรินทร์ สิงห์โตอาจ	
สถาปนิก	นายฉันทะ รงศิลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายช่างวิชาการ		
นายช่างโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	8

ผังรูปแบบ : วัดสีดาขุมที่ 2 (สภาพหลังการขุดแต่ง)

ผู้ทำ : ศ. พินิตา จ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

ผู้แปล : อ. โสภณ หมายเลข 2

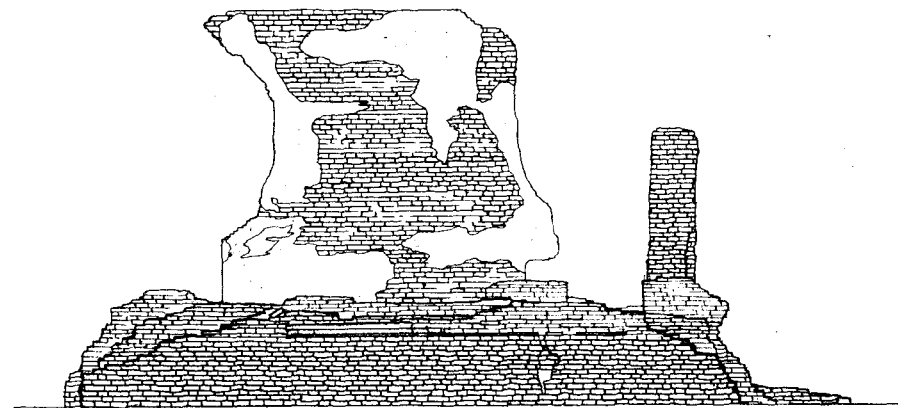
ขนาดแผ่น : 1 : 50

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติ จ. พระนครศรีอยุธยา

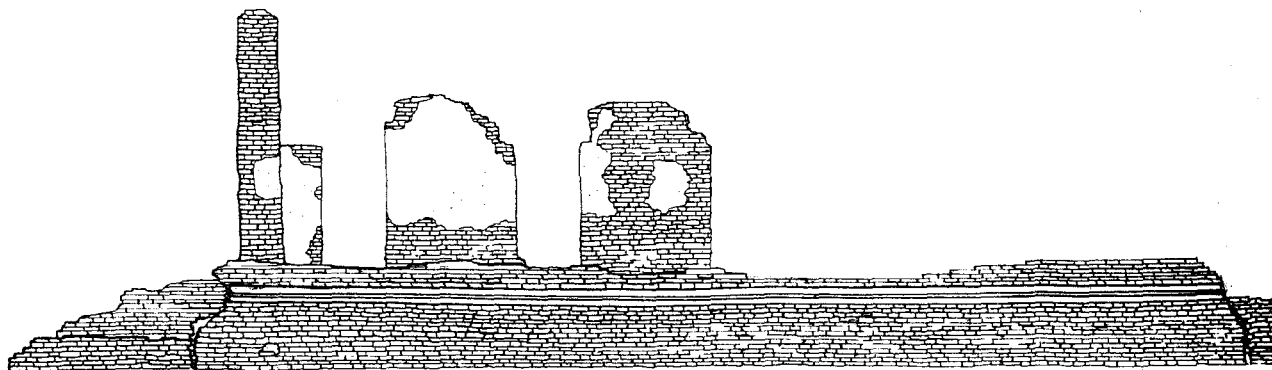
กรมศิลปากร

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเชือก มอ.สน.4.บค.พร.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเชนก สีหามาตย์ มอ.สุพรรณฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวนิตติ ออู่คงดี นักโบราณคดี7ว กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนากัญณ์ สุทธาควิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เอ็นจระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

15 16 17

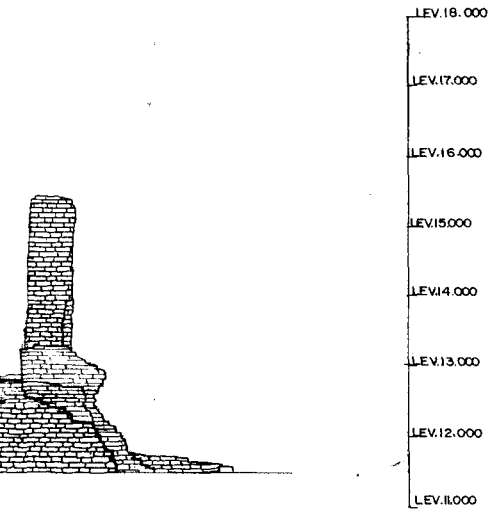
รูปตั้งอุโบสถด้านทิศตะวันออก
มาตราส่วน 1:50

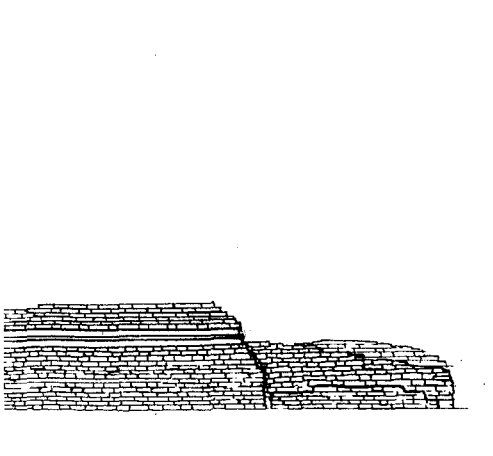
19 20 21 22

รูปตั้งอุโบสถด้านทิศใต้
มาตราส่วน 1:50

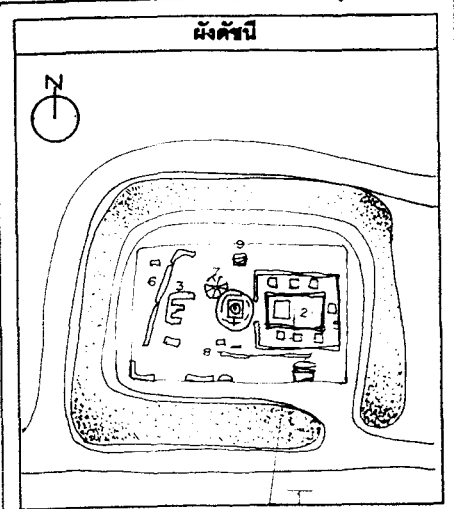
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นางเมธา วัชรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโรชา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

17

23

รายการ

ดำเนินงานโดย
หน่วยงานส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง
98 หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย
อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายพนต จตุรัส	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรวิทย์ สิงหนามหาพร	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตะทอง	
นักโบราณคดี	นายรัชชัย อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุรินทร์ สิงห์เมือง	
สถาปนิก	นายณัฏฐะ ธงศิลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

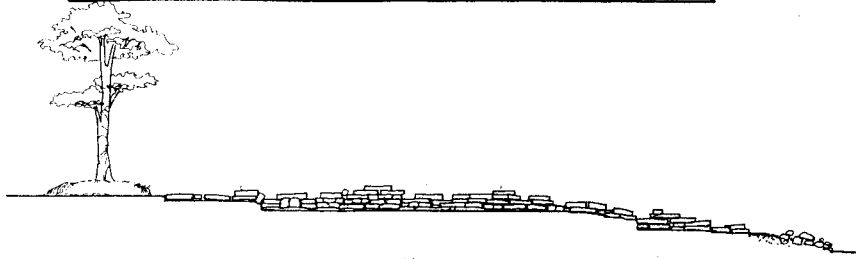
ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ		
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เก็บรอบ/ตามมติ		
หน้าเสาวิหาร		
หน้าเสาโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบมาตรฐาน	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	9

รูปแบบ : วัดโลกโมฬี (สภาพหลังการขุดแต่ง)
ผู้ทำ : ศ.พันเอก อ. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ผู้ตรวจ : ภูมิสถาปนิก นายเดช 1
ขนาดหน้า 18 50
โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูโบราณสถาน
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 19 พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร

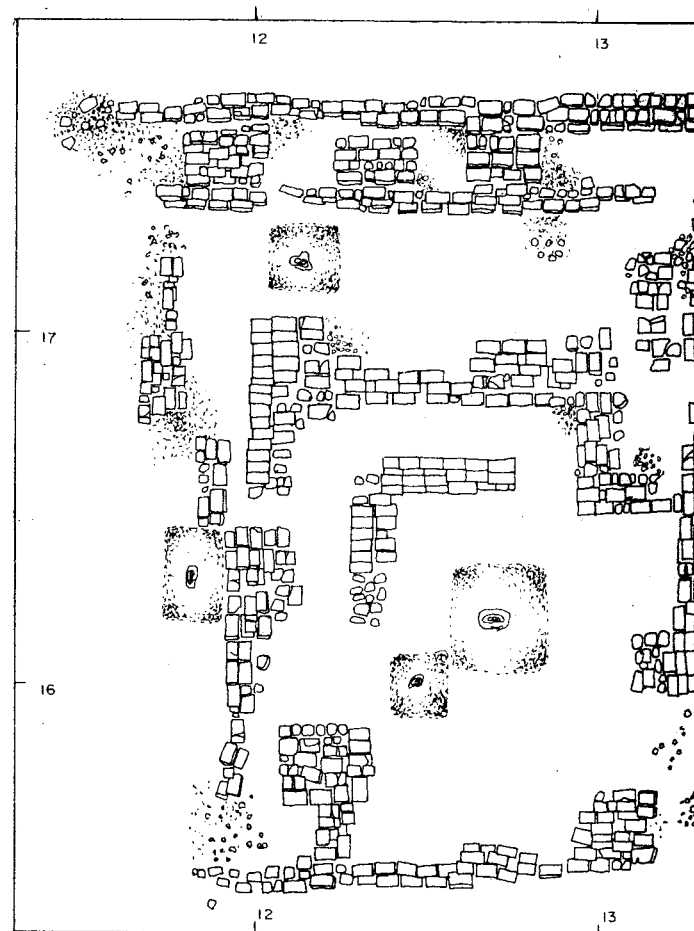
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ แสงเชิด ผอ. สน. 4 บค. พร. ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเจนก สีนามาศ ผอ. อุทธานา			กรรมการ
3	นายอัมรินทร์ ผ่องศรีเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน 7			กรรมการ
4	นางสาววิศพร อู่คงดี นักโบราณคดี 7			กรรมการ
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			กรรมการ
6	นางสาวทัศนีย์ลักษณ์ สุทธาควิน นายช่างศิลปกรรม			กรรมการ
7	นายเทศศักดิ์ เอ็นจระ นายช่างโยธา 3			กรรมการ

LEV. 12.000
LEV. 11.000
LEV. 10.000

LEV. 12.000
LEV. 11.000
LEV. 10.000

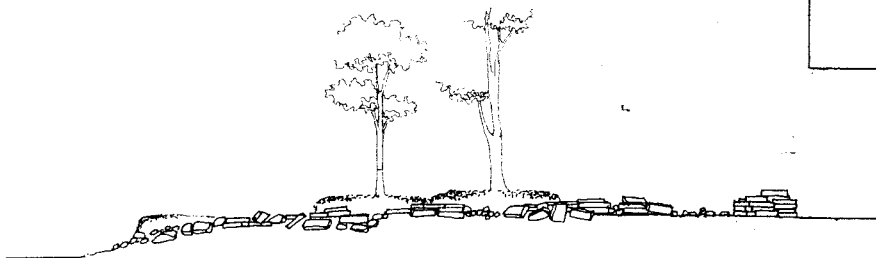
รูปด้านทิศเหนือ

LEV. 12.000
LEV. 11.000
LEV. 10.000

LEV. 12.000
LEV. 11.000
LEV. 10.000

ผังพื้นศาลาโถง หมายเลข 3
มาตราส่วน 1 : 50

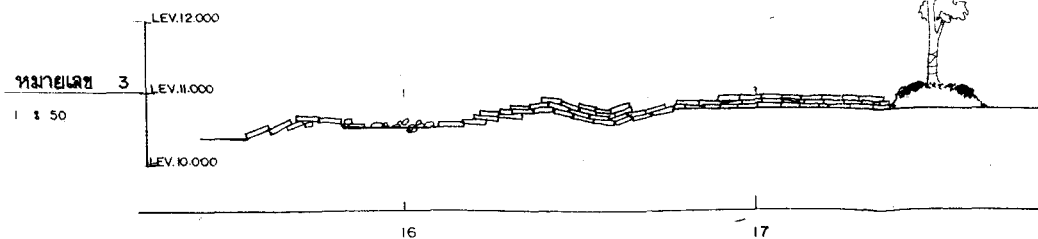
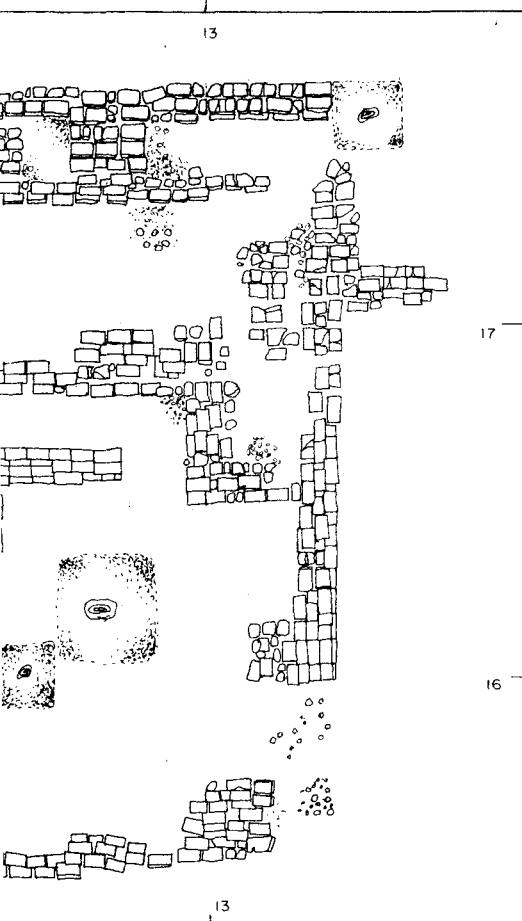
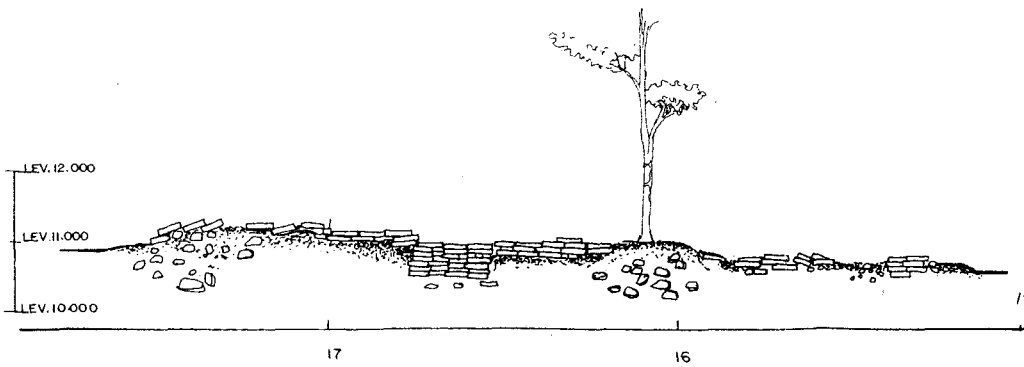

12

13

รูปด้านทิศใต้

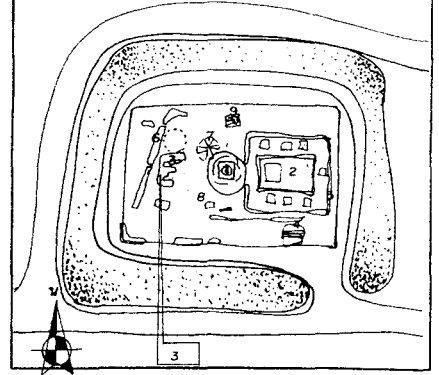
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเนธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

รูปด้านทิศตะวันตก

รูปด้านทิศตะวันออก

ผังคัทนีย

รายการ

ดำเนินการโดย

นางพูนส่วนจำเริญ สุทธิศักดิ์กร

๑๖ หมู่ ๕ ต.เขียงรากน้อย

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายสมคิด ชัยชัย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงห์เสนายะพรหม	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตระทอง	
นักโบราณคดี	นาย จักรพันธ์ อ่วมทอง	วิจิตร
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุรินทร์ สิงห์โคตร	ยพ
สถาปนิก	นายสมิณ พงษ์	องคิลา
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการทางศิลป		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายฝ่ายวิชาการ		
นายฝ่ายโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบมาตรฐาน	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	10

ผังรูปแบบ : วัสดุไม้กระดาน (ใช้ภาพหลังการบูรณะ)

ผู้จัดทำ : ศ.พันตรี อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

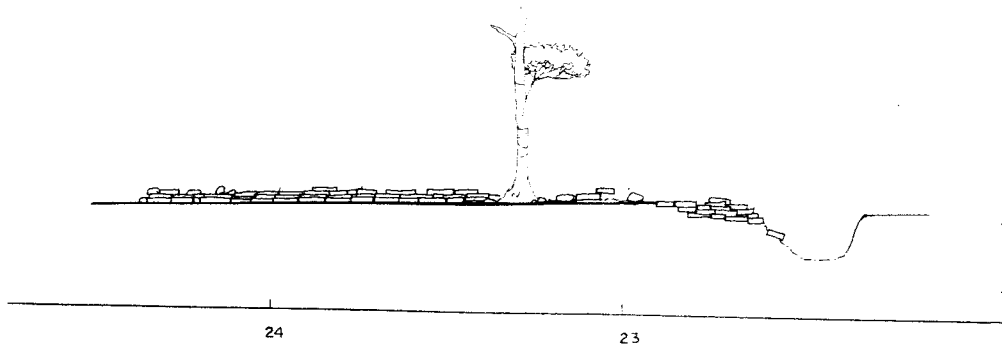
ผู้จัดทำ : ศ.พันตรี อ. พระนครศรีอยุธยา (หมายเลข 32) ภาคตะวันออก 1 : 50

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาระบบโบราณสถาน

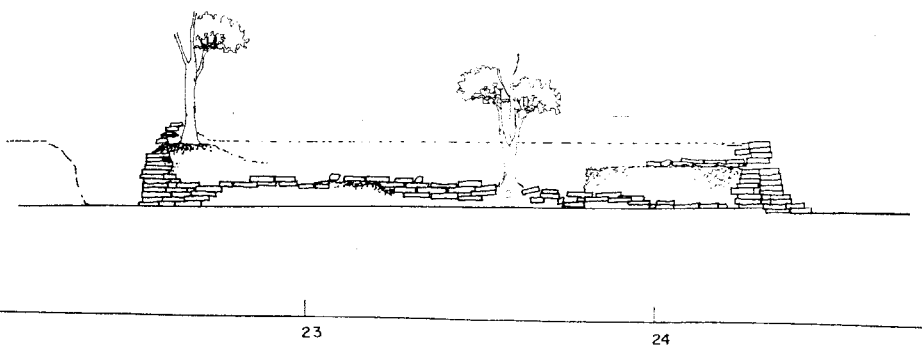
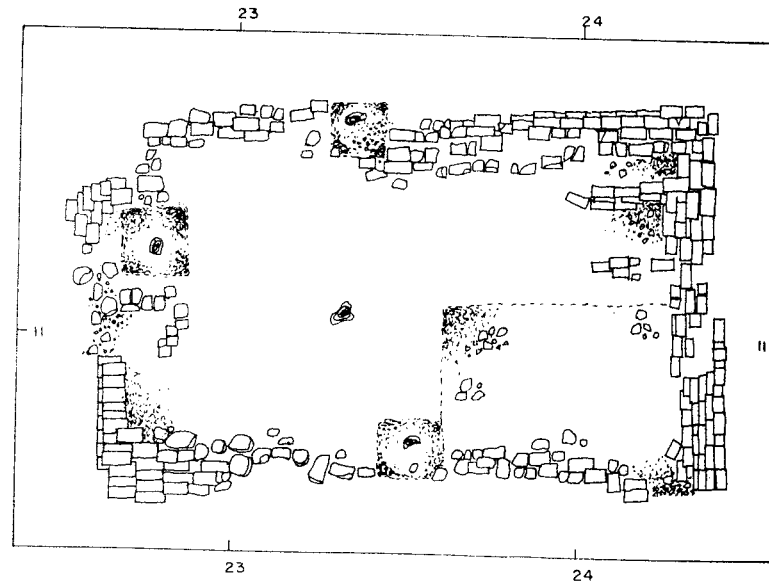
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๓๖ พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

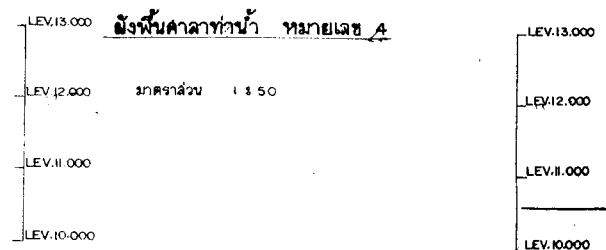
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ นาคเชิด มอ.สนง.บค.พร.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเชนก สีนามาศย์ มอ.สุพรรณฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกิตติ อึ้งคงดี นักโบราณคดี7ว กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรชนะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาศวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทศศักดิ์ เอ็นจระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

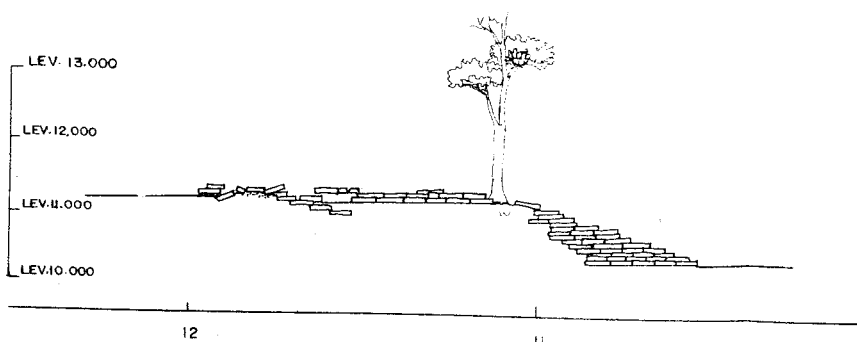
รูปด้านทิศเหนือ

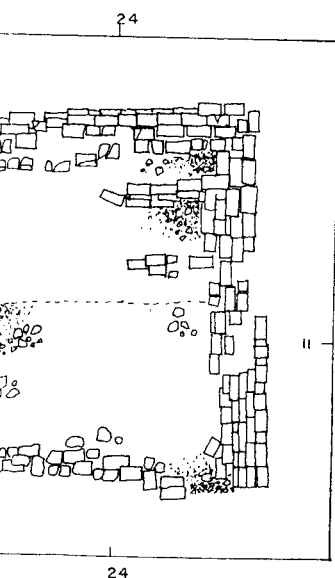
รูปด้านทิศใต้

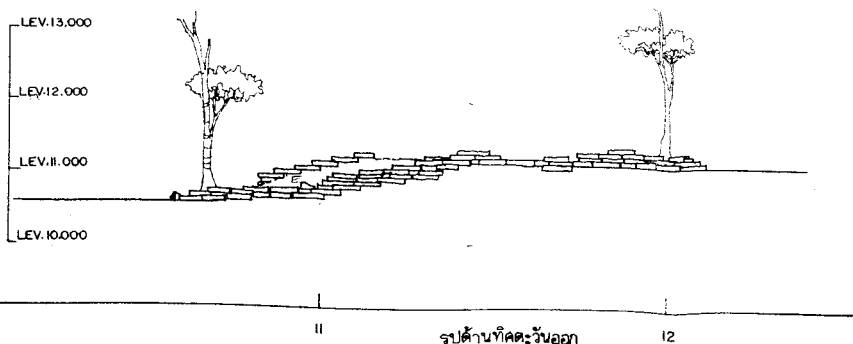
ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วัชรภณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

รูปด้านทิศตะวันตก

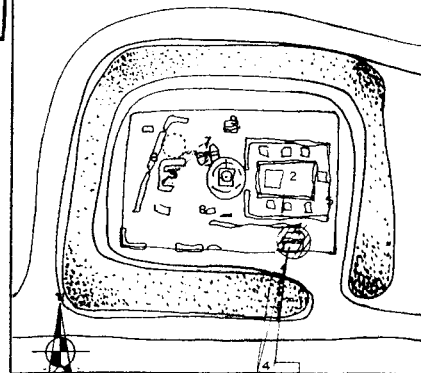

เลข 4

รูปด้านทิศตะวันออก

ผังศิลา

รายการ

ดำเนินงานโดย

ทางศูนย์วิจัยศิลปกรรมศาสตร์

98 หมู่ 6 ต.เขื่อนขันธ์

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายสมคิด จิตฺติ	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรภัฏ สิงห์สนธยาพงษ์	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตะทอง	
นักโบราณคดี	นาย จิรัช อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ		
สถาปนิก	นายณัฏฐะ ธงศิลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการทางศิลป		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

ทนายวิชาการ		
ทนายโบราณคดี		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13 /	11

รูปแบบ : วัดป่าโมกข์ (ภาพเหมือนจริง)

ที่ตั้ง : ต.บ้านกรวด อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง : รั้วกำแพงเก่า (หมายเลข 4)

มาตราส่วน 1:250

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

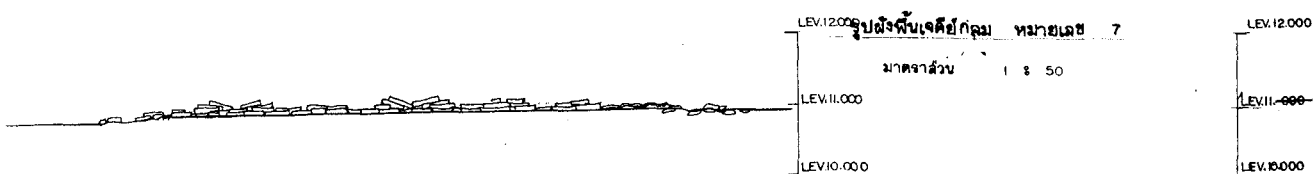
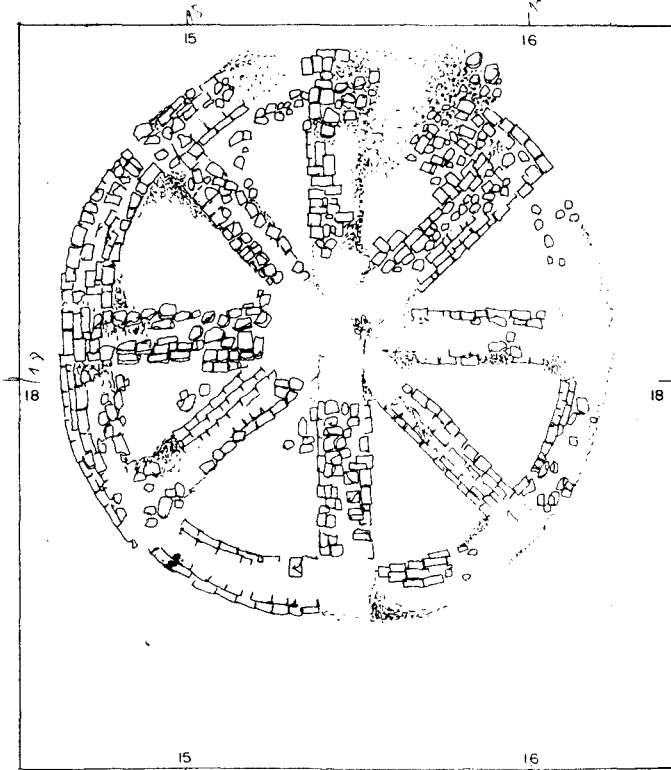
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จ. พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ตั้งชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ เจริญผล ยช. สนง. บค. พช. ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอก สีนามาศย์ ผอ. อุทกวิทยา กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชื้อ เจ้าพนักงานบริหารงาน 7 กรรมการ			
4	นางสาวกมลทิพย์ อึ้งคงดี นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนีย์ลักษณ์ สุทธาวาสวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเพชรศักดิ์ เอ็นจอร์ นายช่างโยธา 3 กรรมการ			

รูปด้านทิศเหนือ

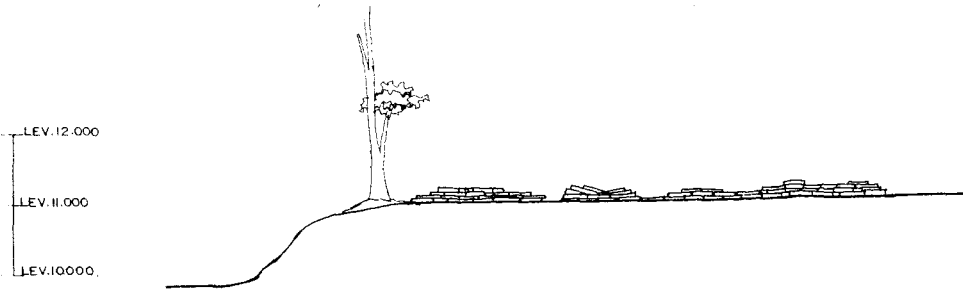

รูปผังพื้นที่เดิม หมายเลข 7

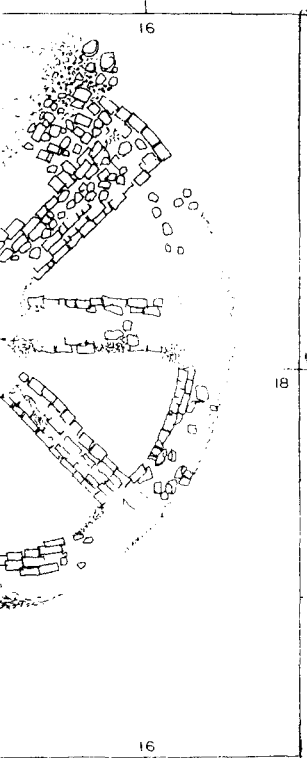
มาตราส่วน 1 : 50

รูปด้านทิศใต้

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วัชรชนะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชลา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

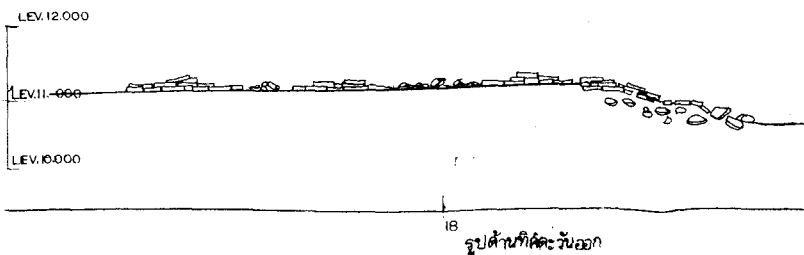

รูปด้านทิศตะวันตก

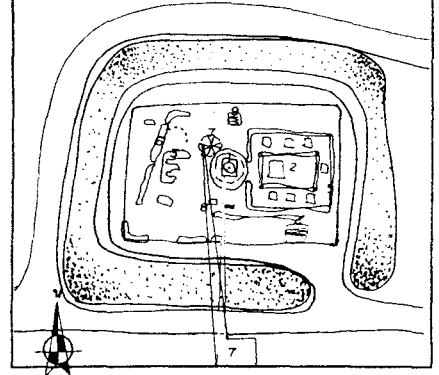
หมายเลข 7

8 50

รูปด้านทิศตะวันออก

ผังดำน

รายการ

ดำเนินงานโดย

นางหุ่นสวนจำกัด สุรศักดิ์เกษตร

๑๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๕๖๖

อ.มาประสิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายสมคิด จันทิมา	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล อิศระนันทนภาพ	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย คงคำ	
นักโบราณคดี	นาย จังจิ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญจันทร์ สิงห์โสภา	
สถาปนิก	นายนิพนธ์ รังสิตา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการทางศิลปะ		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายช่างวิชาการ		
นายช่างโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักมรดก		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	12

ผังรูปแบบ : วัดนิคมวัด (สภาพเดิมก่อนสร้าง)

ที่ตั้ง : ต.บ้านควน อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

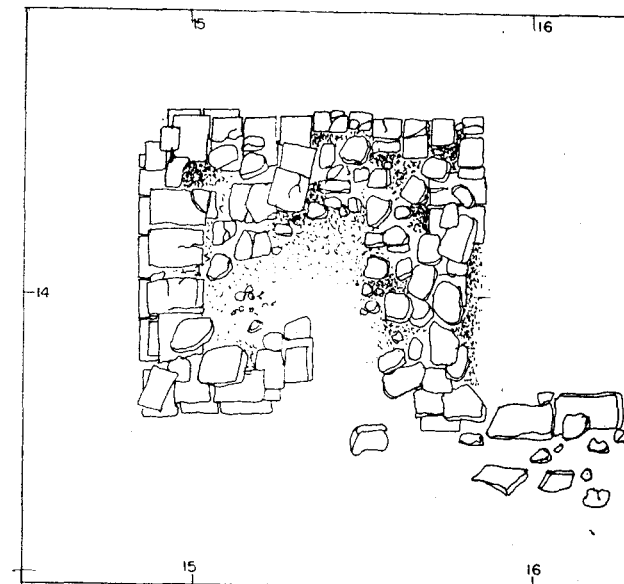
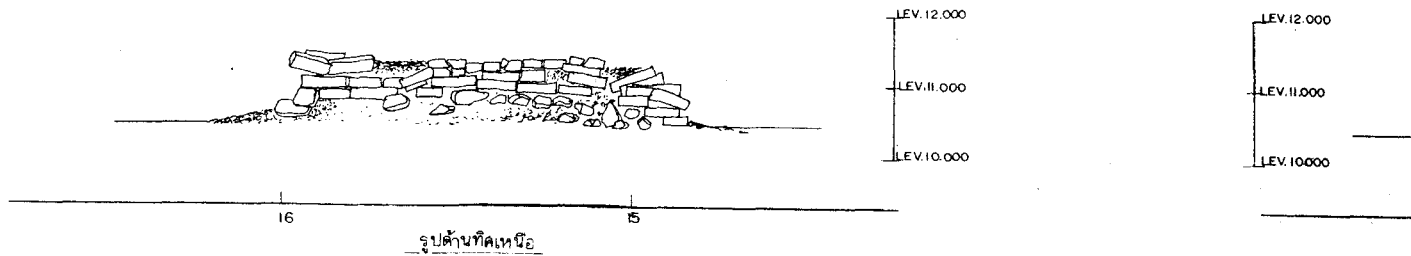
แสดง : รูปผังพื้นที่เดิมและใหม่ หมายเลข 7 ภาคตะวันออก 1:50

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จ. พระนครศรีอยุธยา

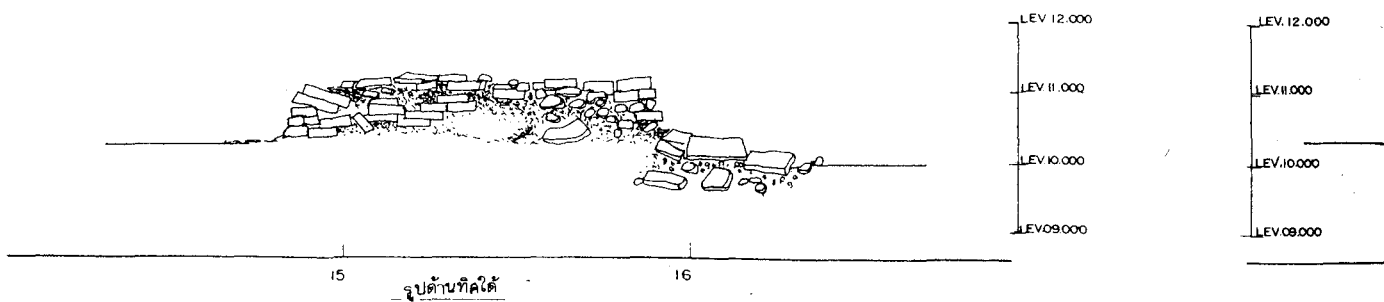
กรมศิลปากร

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ แซ่เจ็ง ผอ. สนจ. บค. พช. ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเชนก สีหามาตย์ ผอ. อุทธรานา กรรมการ			
3	นายอนุสรณ์ ม่วงศรีเขียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน 7 กรรมการ			
4	นางสาวกัญติ ชัยคังคิ์ นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาควิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เอ็นจระ นายช่างโยธา 3 กรรมการ			

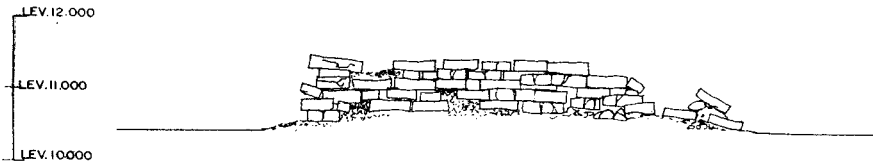

รูปผังพื้นโบราณสถาน หมายเลข ๕

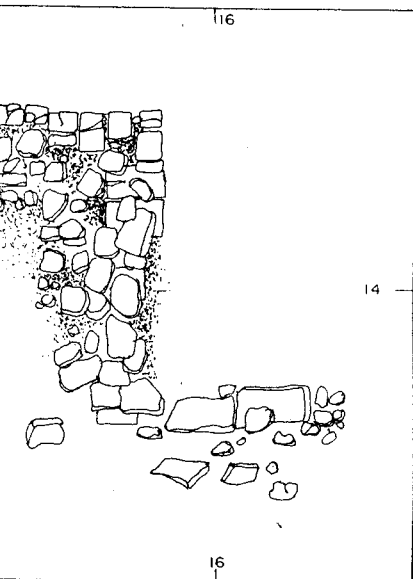
มาตราส่วน 1 : 25

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 8			

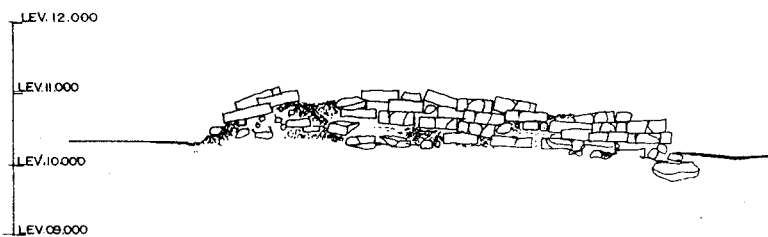

รูปด้านทิศตะวันตก

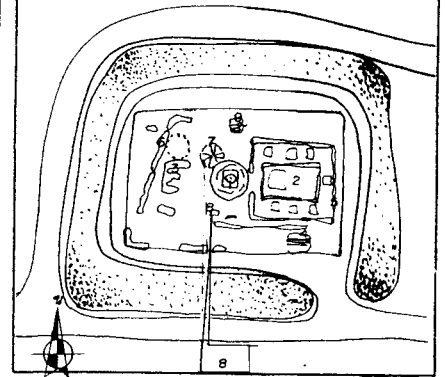
ใบจาลงดิน หมายเลข 8

มาตราส่วน 1 : 25

รูปด้านทิศตะวันออก

ผังผัง

รายการ

ดำเนินงานโดย

ทางศูนย์ส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง

9/8 หมู่ 8 ต.เชียงรากน้อย

จ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายสมคิด จันทิมา	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงหนามหาพร	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย คงกิจ	
นักโบราณคดี	นายจิงฉี ยี่มา	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญฤทธิ์ สิงห์โสภา	
สถาปนิก	นายสมิทธิ์ งามจิตตา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายฝ่ายวิชาการ		
นายฝ่ายโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		13	13

ผังรูปแบบ : วัดอัมพวัน (ภาพหลังการขุด)

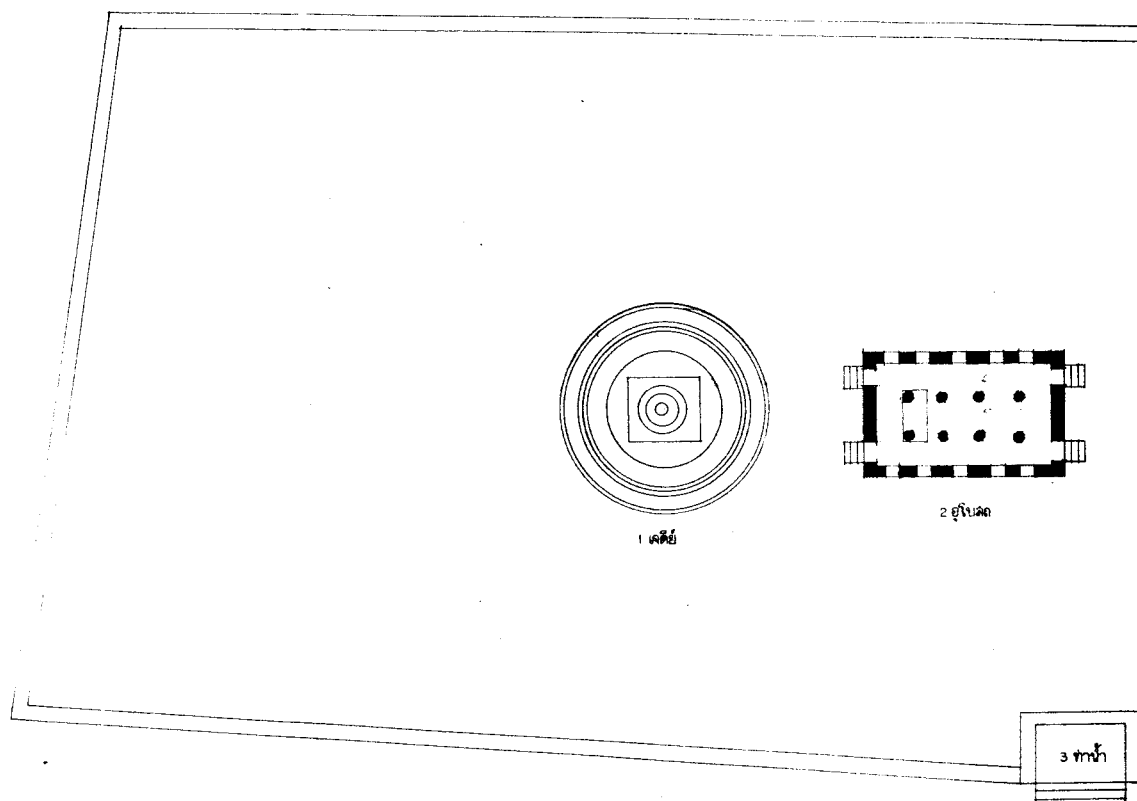
ผู้ทำ : ศ.พันตรี อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

ผู้ตรวจ : ผังพื้นใบจาลงดิน หมายเลข 8 มาตราส่วน 1 : 25

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาศูนย์โบราณสถาน

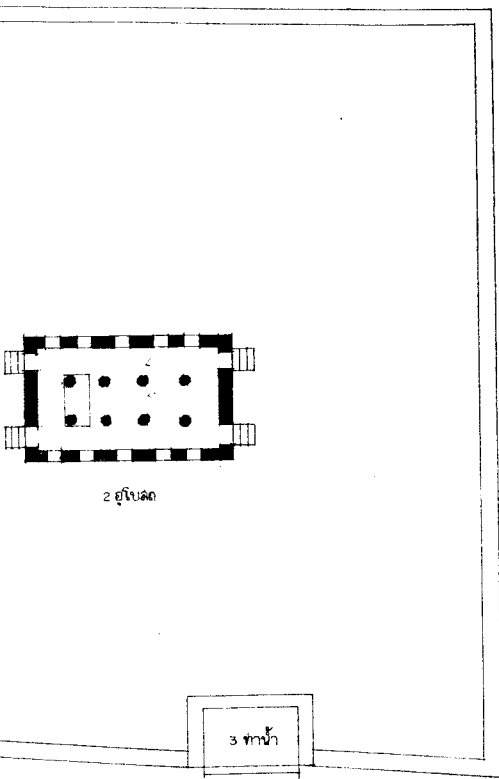
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จ. พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

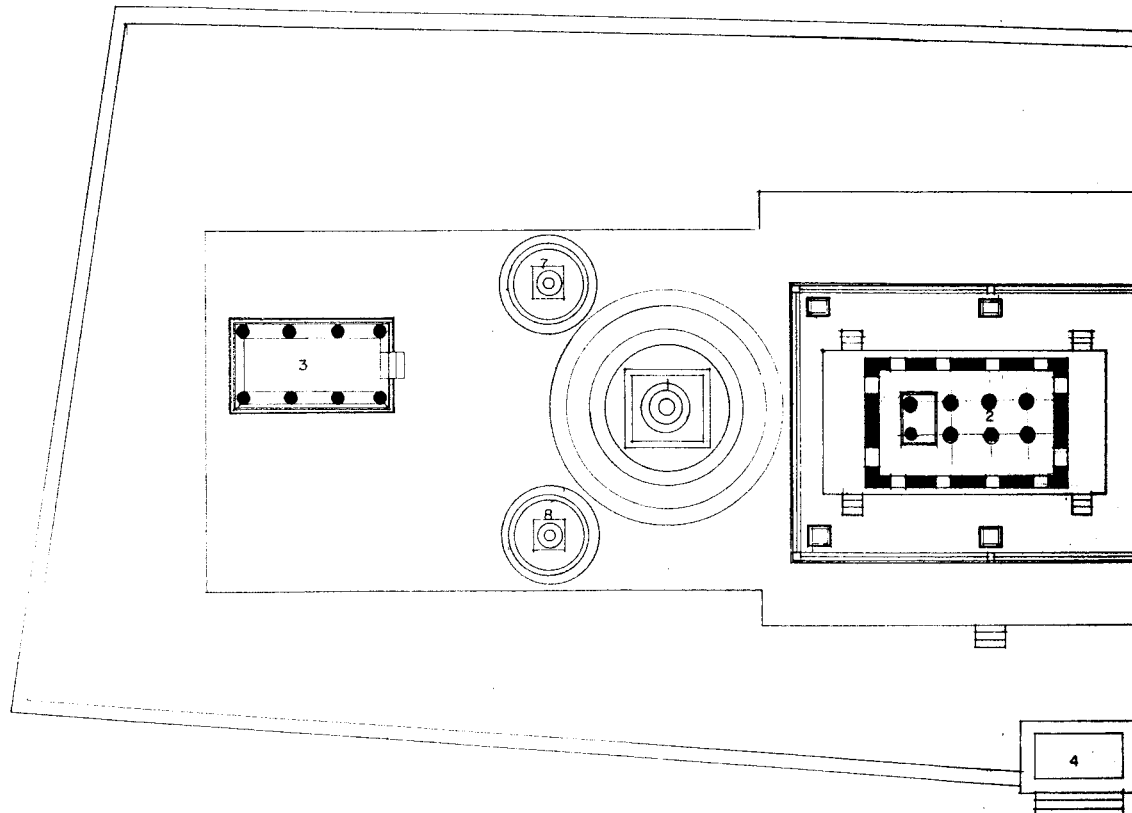
รูปถ่ายสถานที่ตั้งวัดนิคมวัด สมิธ ที่ 1

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเอียด มอ สบง บค พช ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอก สีนามาศย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงระเรียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกมลทิพย์ อยู่คงดี นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนีย์ลักษณ์ สุทธาศรีวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทศศักดิ์ เ็นจระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วัชรพงษ์ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชชา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

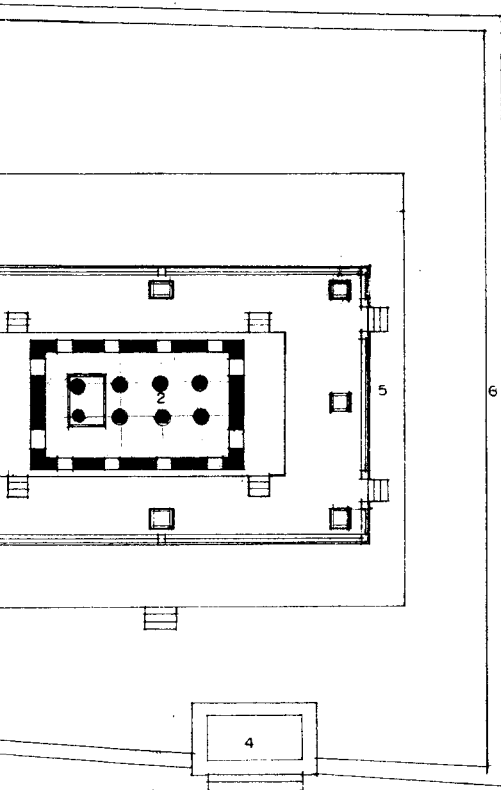
ผังวัดชัย			
รายการ			
ดำเนินงานโดย			
ทางชุมชนเก่าวัด สุวักขโกศลาราม ๑๖ หมู่ ๘ ต.เพ็ญรามน้อย อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา			
ช่างสำรวจ	นายสมคิด จันทิมา		
ช่างเขียนแบบ	นายธีรพล สิงห์สวนสาคร		
ช่างศิลปกรรม	นายสมศักดิ์ ธรรมะ		
นักโบราณคดี	นายรัชชีย์ อ่วมทอง		
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญจันทร์ สิงห์เมือง		
สถาปนิก	นายสมิทธ ธรรมะ		
ภูมิสถาปนิก			
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี			
ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ			
นายช่างศิลปกรรม			
นายช่างโยธา			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกร			
ผู้เชี่ยวชาญ			
เห็นชอบ/อนุมัติ			
นายช่างวิชาการ			
นายช่างโบราณสถาน			
ผู้อำนวยการสำนักช่าง			
ผู้อำนวยการสำนักช่าง			
อธิบดี			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		๑	1
โครงแบบ : วัดสุทัศน์ (แบบฉบับงาน) ที่ตั้ง : ต.เพ็ญราม อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา แผนที่ :			
ผังวัดสุทัศน์ ฉบับที่ 1		มาตราส่วน	
โครงการ : บูรณะและพัฒนาโบราณสถาน			
ดำเนินการในโบราณคดีและศิลปวิทยาการ			
กรมศิลปากร			

รูปถ่ายนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์การเกษตร ๒

ลำดับที่	
1	ภาพ
2	ภาพ
3	ภาพ
4	ภาพ
5	ภาพ
6	ภาพ
7	ภาพ

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจารณ์ะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชชา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

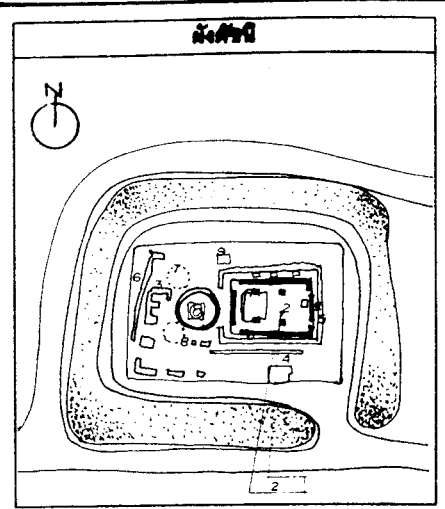

หมายเลขใบจากฉลุลาน ฅมัยที่ ๒

๑. เจดีย์ประธาน
๒. คูโบลด
๓. ศาลาโพง
๔. ท้าข้า
๕. แนวรอบอุยกระดับพื้น
๖. แนวอุยกระดับพื้นนอก
๗. เจดีย์บริวาร
๘. เจดีย์บริวาร

ฉีกาลมุด ฅมัยที่ ๒

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายอด แดงเอียด ผอ. สนง.บศ. พท.ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเจนก สิทามาตย์ ผอ. อุทยานฯ			
3	นายณัฐพล ม่วงละเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน 7 กรรมการ			
4	นางสาวกิตติ อยู่คงดี นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจารณ์ะ นักโบราณคดี 7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาควิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเพชรศักดิ์ เ็นประ นายช่างโยธา 3 กรรมการ			

รายการ

ดำเนินการโดย
นางสุนทรจำนงค์ สุรศักดิ์ก่อธวัช
๑๖ หมู่ 6 ต.เขื่อนราชน้อย
อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

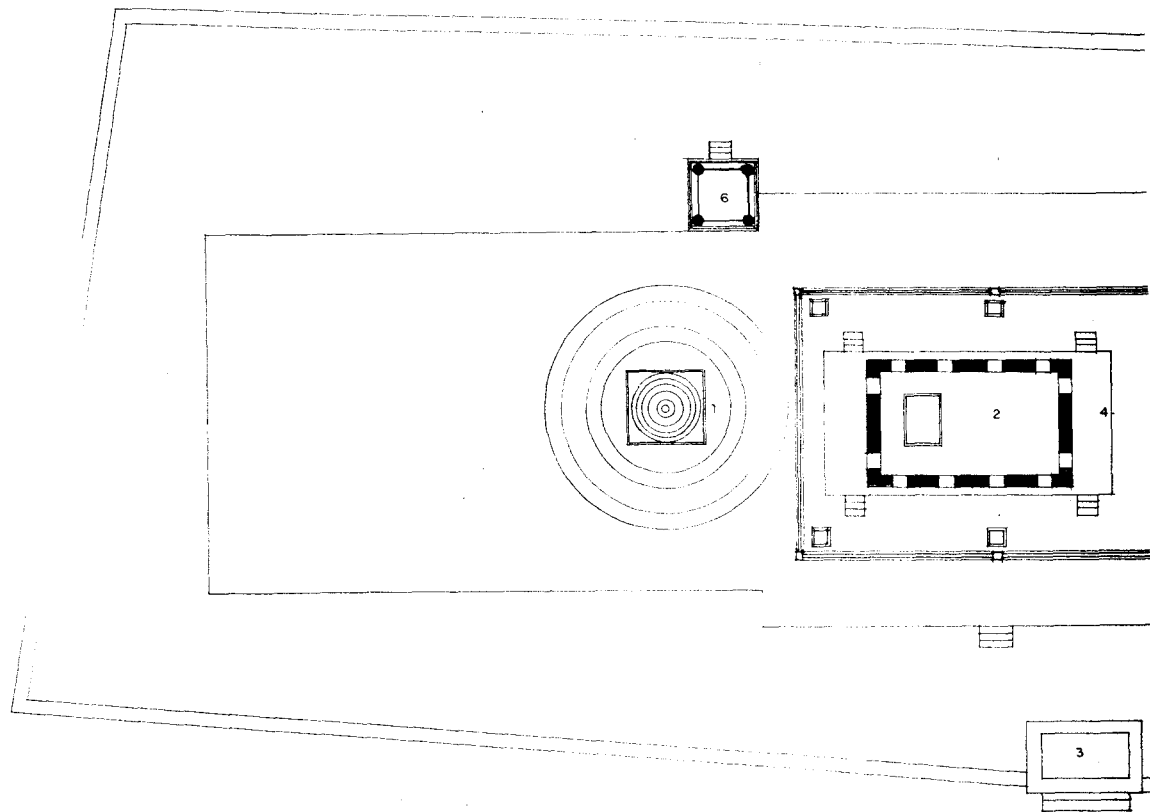
ช่างสำรวจ	นายสมคิด จิตุย์	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงหนะสนายพวง	
ช่างศิลปกรรม	นายเจษฎา ธรรม	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญจันทร์ สิงห์โคธะ	
สถาปนิก	นายณัฏฐะ ธงสีลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ	
นายช่างศิลปกรรม	
นายช่างโยธา	
นักวิชาการช่างศิลป์	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกร	
ผู้เชี่ยวชาญ	

เห็นชอบ/อนุมัติ		
นายช่างวิชาการ		
นายช่างโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		9	2

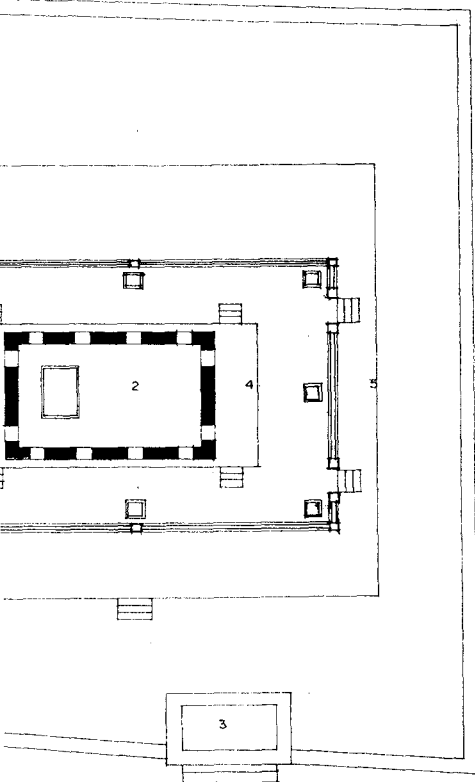
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน	
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ 3 พระนครศรีอยุธยา	
กรมศิลปากร	

รูปฉบับเขียน แผนผังบริเวณวัดมณีกาลมุกต์ ภูมิยที่ 3

ลำดับที่	
1	นายสมศักดิ์
2	นายเชนบก สี
3	นายอภัยสิทธิ์
4	นางสาววิมล
5	นายเมธา ธิ
6	นางสาววิมล
7	นายเพชรัตน์

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชชา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

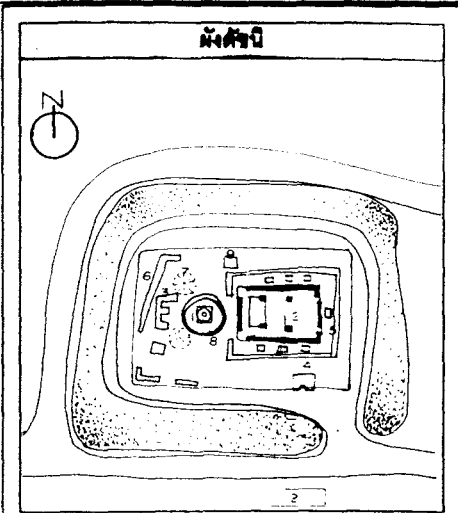

หมายเลขโบราณสถาน ฅมียที่ ๓

๑. เจดีย์ประธาน
๒. อุโบสถ
๓. ท้าข้า
๔. แนวอิฐยกกระดานพื้น
๕. แนวอิฐกั้นดินรอบเกาะ
๖. โบราณหมายเลข ๔

ผังบริเวณวัดฉีกาลมุด ฅมียที่ 3

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเอียด ผอ. สนง. บค. พช. ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอก สิทธิมาตย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงคำเชิ่ว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกิตติ อ้อยคงดี นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาศวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทศศักดิ์ เอ็นจระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

รายการ

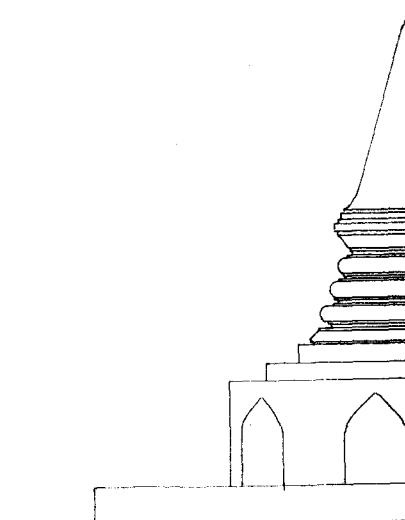
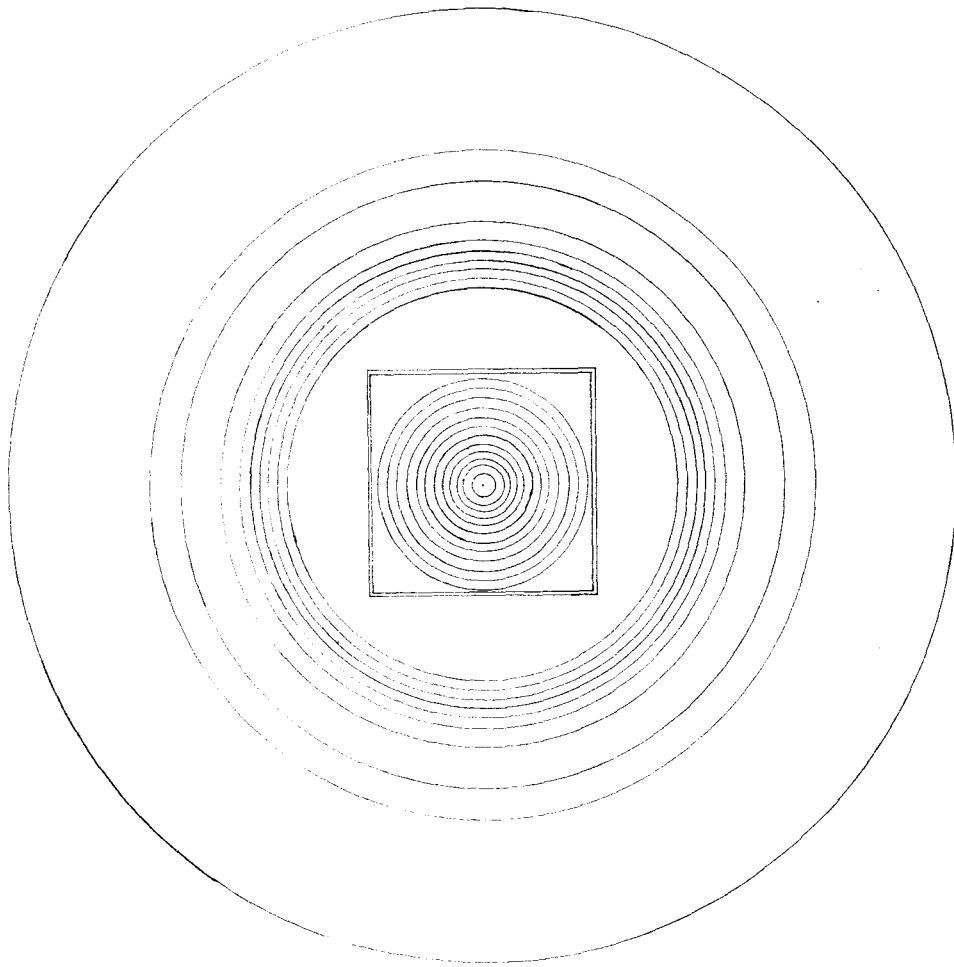
ดำเนินงานโดย
ทางศูนย์น้ำกาด สุรศักดิ์ก่อสร้าง
98 หมู่ 8 ต.เชียงรากน้อย
อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายพนต ด้งชัย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีระกุล สิงหนะสนาพร	
ช่างศิลปกรรม	นายเจษฎา คชกาน	
นักโบราณคดี	นาย จักรีน อ่วม ๔๔	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นาย บุญฤทธิ์ มีระ ๔๔	
สถาปนิก	นายณพนธ์ ธงคำ	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ	
นายช่างศิลปกรรม	
นายช่างโยธา	
นักวิชาการทางศิลป์	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกร	
ผู้เชี่ยวชาญ	

เห็นชอบ/อนุมัติ		
นายฝ่ายวิชาการ		
นายฝ่ายโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

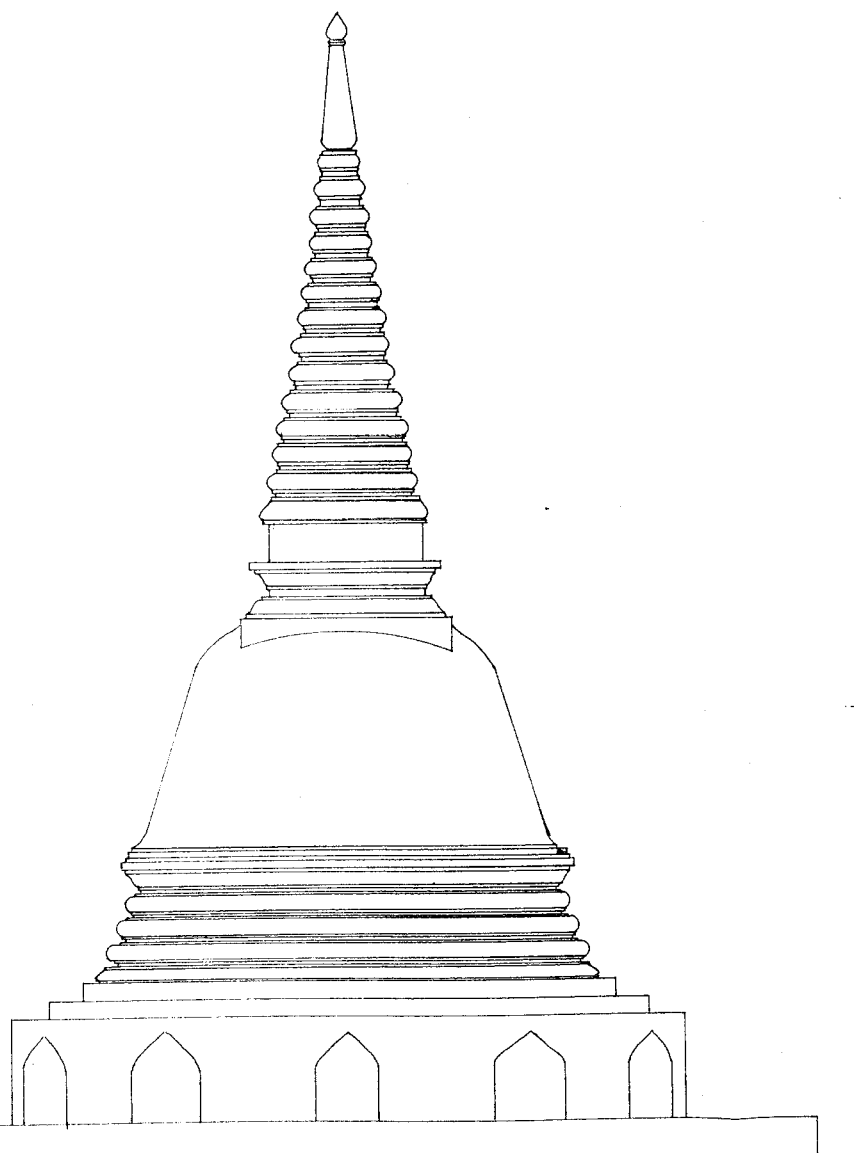
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผนที่
		๑	3
ผังรูปแบบ : วัดฉีกาลมุด (แบบผังบริเวณ)			
ผู้ทำ : ศ.พิเศษ อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา			
ผู้ตรวจ : อ.พิเศษ อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา			
วัดฉีกาลมุด			
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาศาสนสถาน			
สำนักงานโบราณคดีและศิลปกรรมสถาน			
มณฑล ๓3 พระนครศรีอยุธยา			
กรมศิลปากร			

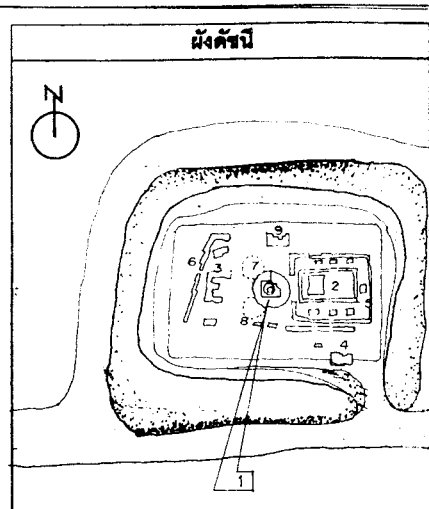
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายศักดิ์ แดงเอียด ผอ. สนง. บค. พท. ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเจอนก สีหามาตย์ ผอ. อุตสาหกรรม กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกิตติ อุดมคติ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาสนวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เขื่อนจุระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

รูปแนบ

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

รูปแบบลัคนิษฐาน เจดีย์ประธาน

รายการ

คำเนินงานโดย
นางสุนทรวาจิณี อู่ทักโกศล
๑๖ พ. ๖ ค. เรืองรากน้อย
๑. บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

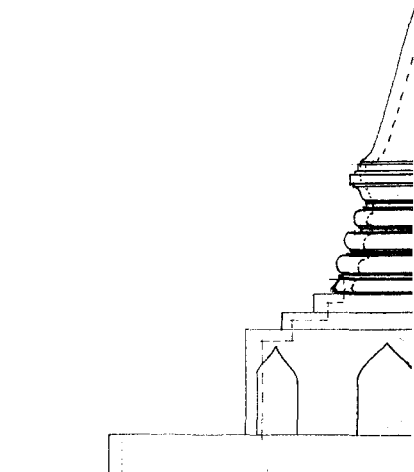
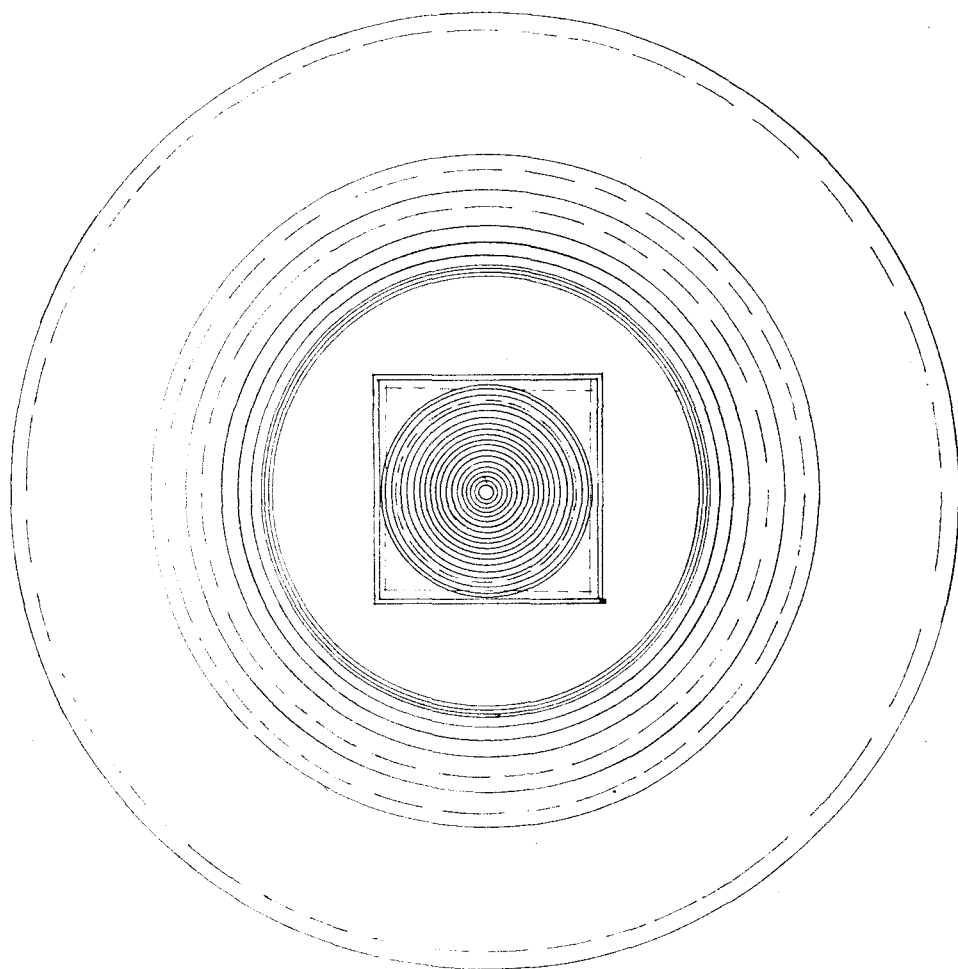
นางสาววรา	นายสมคิด จิตชัย	
นางเขียนแบบ	นายธีรยุทธ อิกะสนยาพร	
นางศิลปกรรม	นายเจษฎ์ชัย ตะทอง	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญจันทร์ สิงห์โตอาจ	
สถาปนิก	นายณัฏฐะ ธงศิลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ		
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ	
นายฝ่ายวิชาการ	
นายฝ่ายโบราณสถาน	
ผู้อำนวยการสำนักงาน	
ผู้อำนวยการสำนัก	
อธิบดี	

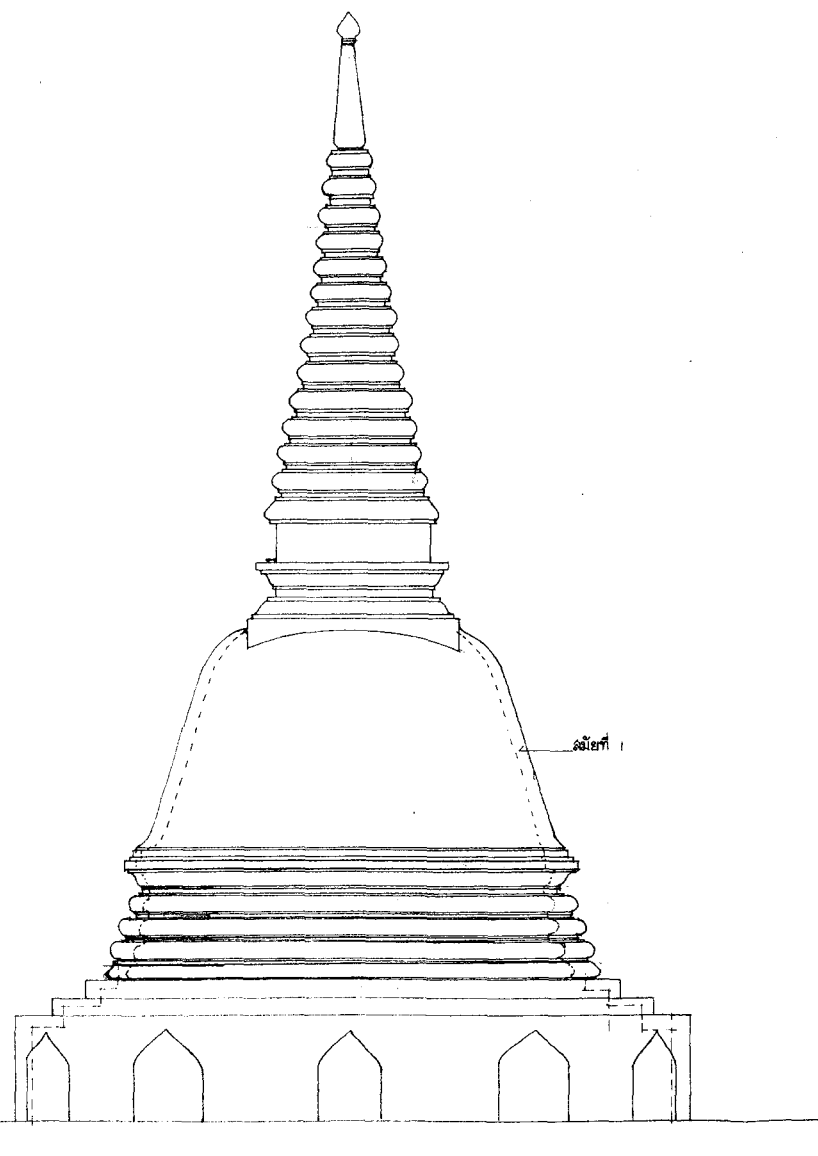
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		9	4

ชื่อรูปแบบ : วัดสีภาณุ (แบบลัคนิษฐาน)	
ที่ตั้ง : ต.พันตา อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา	
แสดง	มาตราส่วน 1 : 50
เจดีย์ประธาน ทรายละเอียด	
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาศาสนสถาน	
ดำเนินการโดยกรมศิลปากรและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนครศรีอยุธยา	
กรมศิลปากร	

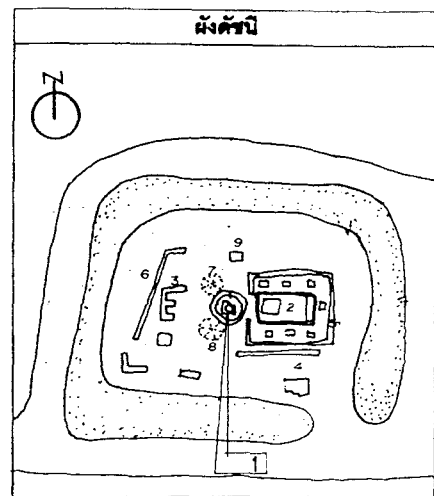

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเอียด ผอ. สนง. บค. พท. 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอนก สีหามาตย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงแจ้งเชียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกศพร อึ้งคงดี นักโบราณคดี7ว. กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทธาควิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เ็นนุระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นางสมธรา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชชา คำสิงห์ นายช่างอัตรา 6			

รูปแบบลัคนิษฐาน เจดีย์ประธาน สมัยที่ 1

รายการ

คำเป็นงานโดย
ทางหน่วยงานจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง
9/8 หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย
อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายทศต จิตชัย	5/12/2560
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงห์วัฒนาพร	5/12/2560
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย วัฒนา	
นักโบราณคดี	นาย จักรพันธ์	25/12/2560
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นาย บุรินทร์ วิจิตรธาดา	5/12/2560
สถาปนิก	นายมนต์ชนะ รังสีอา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ		
นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ		
ผ.น.ฝ่ายวิชาการ		
ผ.น.ฝ่ายโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนักฯ		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		9	5

ผังรูปแบบ : วัดลี้กษมุต 4 แบบลัคนิษฐาน 1

ผู้จัดทำ : ด.ไม้มิ่ง อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

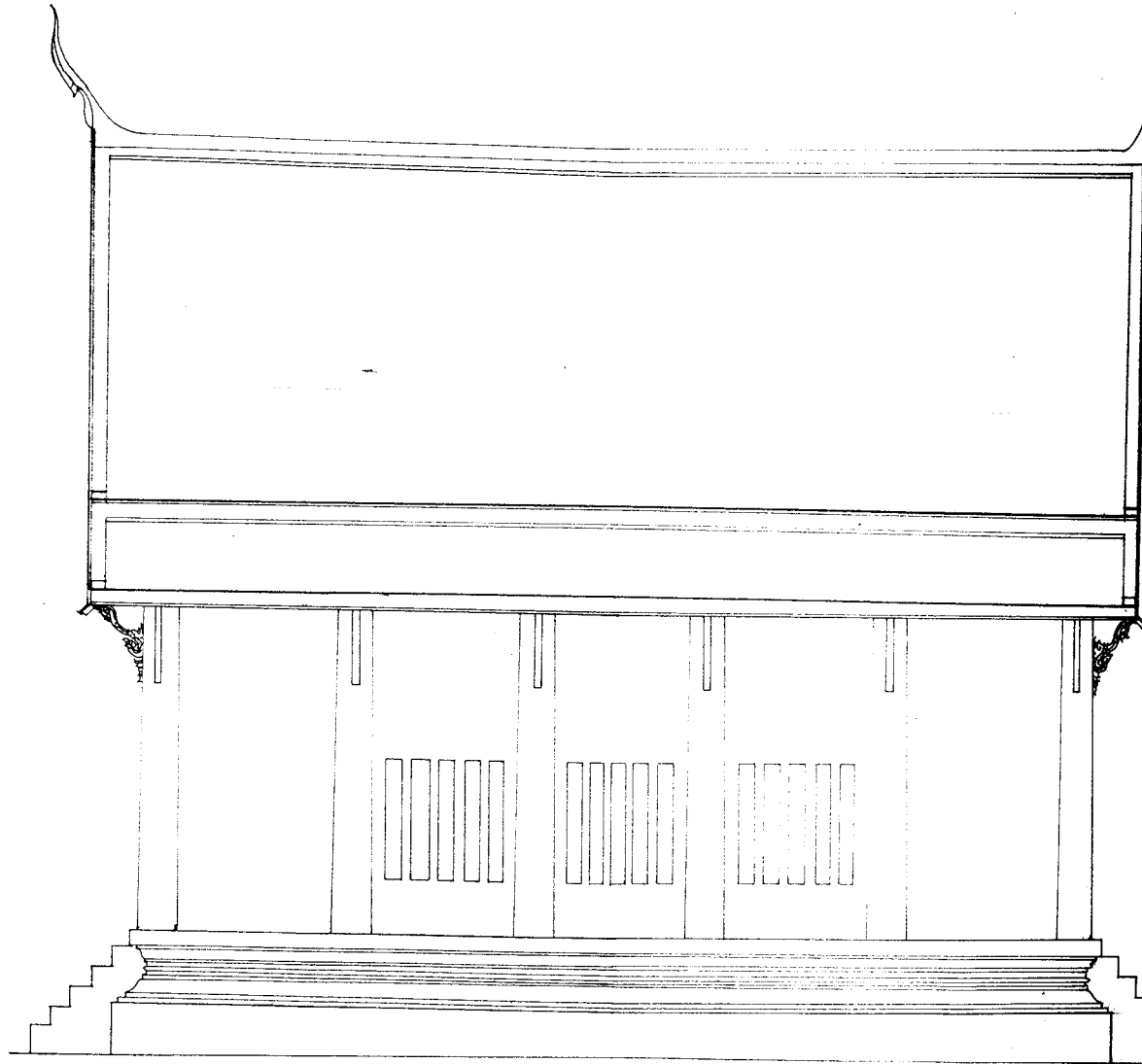
มาตราส่วน 1:50

เจดีย์ประธาน พมหายล 1 สมัยที่ 1

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

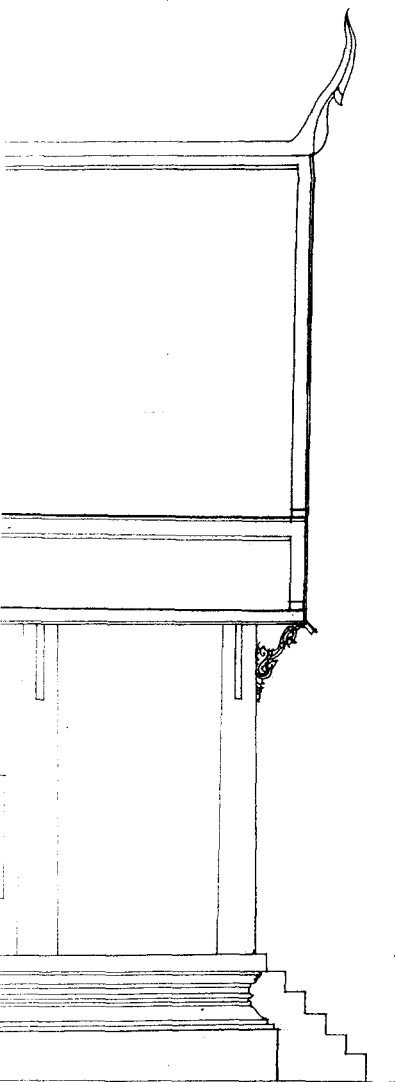
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

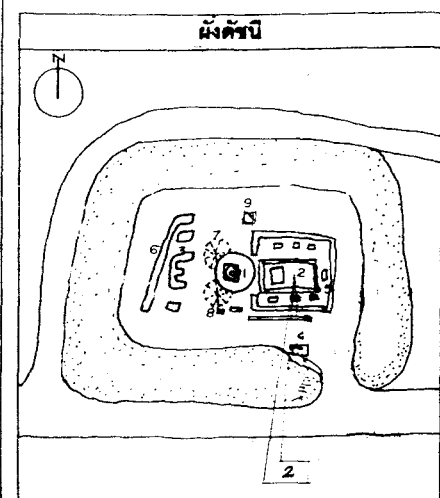

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเอียด ผอ. สนง.บค. พช. ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอนก สีหามาตย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกนิษฐา อยู่คงดี นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนีย์ลักษณ์ สุทธาครวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เข็มจรัส นายช่างโยธา3 กรรมการ			

รูปแบบสันนิษฐาน ยุคใดถ สันนิษที่ 1

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นางเมธา วัชรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นางโซชา คำสิงห์ นางช่างโยธา 6			

รายการ

--

ดำเนินงานโดย

นางหุ่นส่วนจำกัศ สุรศักดิ์กอสสวน

9/8 หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

นางสาววรา	นายพนพล จิตรีชัย	
นางเขียนแบบ	นายธีรวิทย์ สิงหนะสนยาพงษ์	8.3
นางศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตะทอง	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อังคทอง	8.4
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุรินทร์ สิงห์โตจาก	8.5
สถาปนิก	นายมนต์ชนะ ธงศิลา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจ/วิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

นายช่างวิชาการ		
นายช่างโยธา		
ผู้อำนวยการช่างศิลป์		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		9	6

ผังรูปแบบ : วัดหลักมฤค (แบบฉบับฐาน)

ที่ตั้ง : ต.ไผ่ลิง อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

พื้นที่

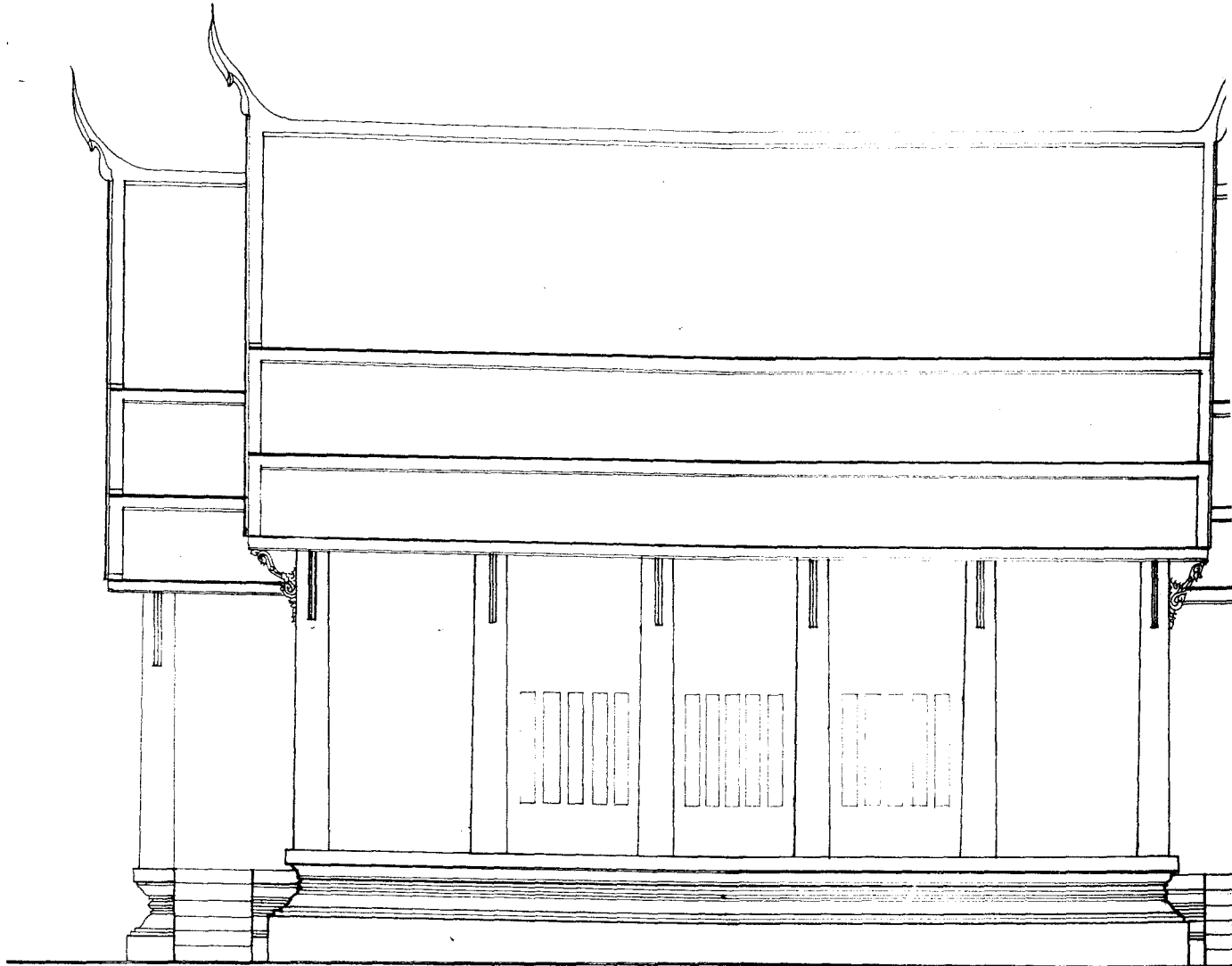
ขนาดสวน 1 : 50

ผู้แปล: พล.ต.ท. 1

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาระบบโบราณสถาน

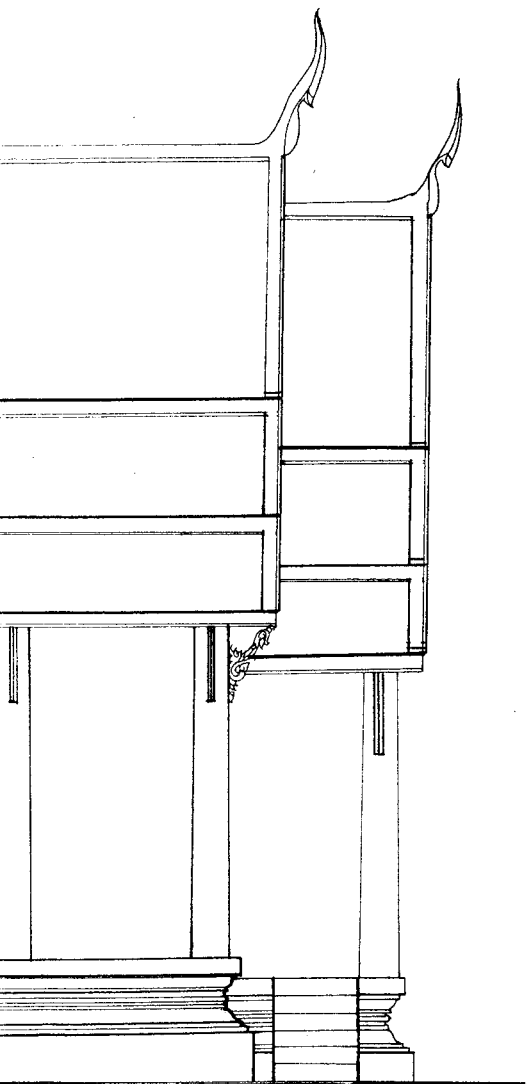
ดำเนินงานโบราณคดีและศิลปกรรมโบราณสถาน
แห่งชาติ ที่ 3 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

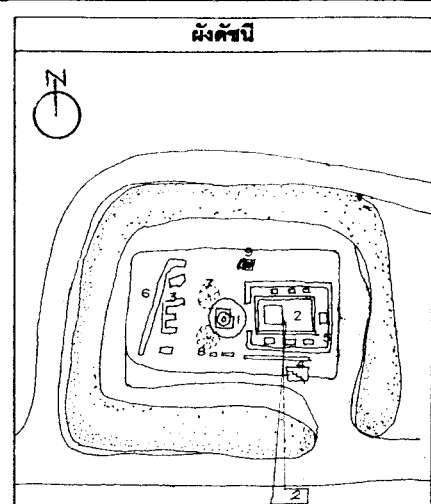

รูปแบบสัณนิษฐาน อุโบสถ สิ่งที่ 2

ลำดับ	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเอียด ผอ. สนง. บค. พช. ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอก สิทนามาศย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงสมะเขียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกัญติ อยู่คงดี นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนาลักษณ์ สุทราศรีวน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทศศักดิ์ เ็นจระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นางเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นางไขว่ คำสิงห์ นางช่างไม้ 6			

รายการ

--

ดำเนินงานโดย

ทางทุนส่วนจำกัด สุวศักดิ์ก่อสร้าง

9/8 หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย

อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

ช่างสำรวจ	นายพลต จักรชัย	
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงห์แสนยาพงษ์	
ช่างศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย ตะทอง	
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง	
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุรินทร์ สิงห์โคอาจ	
สถาปนิก	นายณัฏฐะ อดิชา	
ภูมิสถาปนิก		
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี		

ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ

นายช่างศิลปกรรม		
นายช่างโยธา		
นักวิชาการช่างศิลป์		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกร		
ผู้เชี่ยวชาญ		

เห็นชอบ/อนุมัติ

หัวหน้าวิชาการ		
หัวหน้าโบราณสถาน		
ผู้อำนวยการสำนักงาน		
ผู้อำนวยการสำนัก		
อธิบดี		

รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		9	7

ผู้สรุปแบบ : วิศวกร (แบบดินโบราณ)

ผู้ตรวจ : ศ. โสภณ อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

แสดง

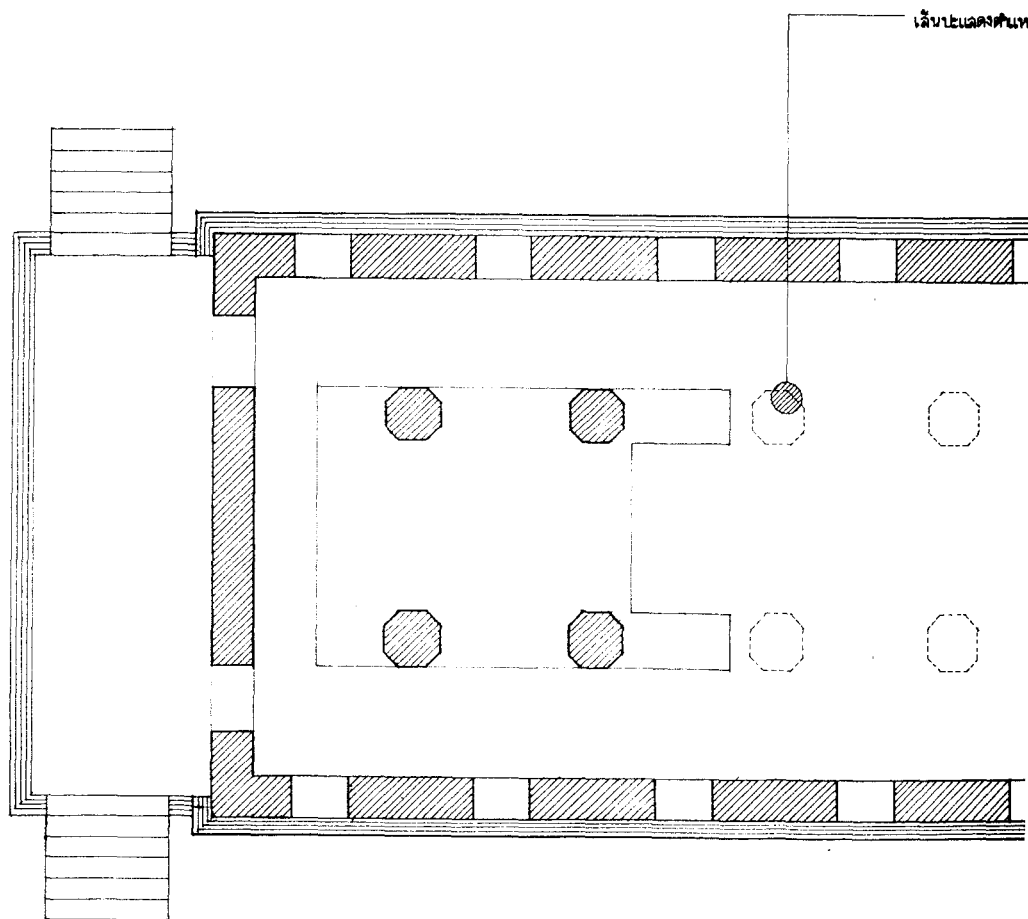
ผู้แปลท หมายเหตุ 2 ฉบับที่ 2

ภาคส่วน 18 50

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน

ดำเนินงานโบราณคดีและศิลปกรรมโบราณสถาน
พระราชวัง 193 พระนครศรีอยุธยา

กรมศิลปากร

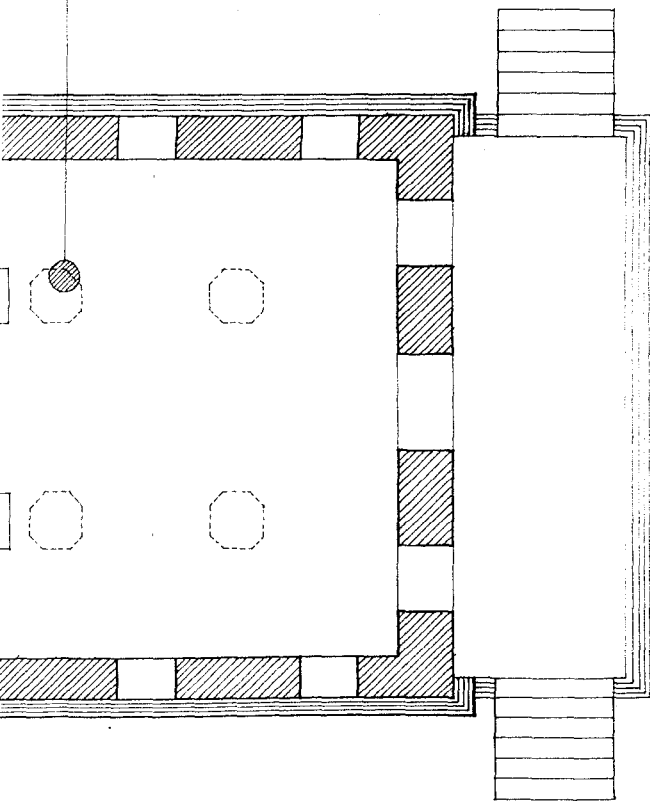

รูปผังพื้นที่อุบล

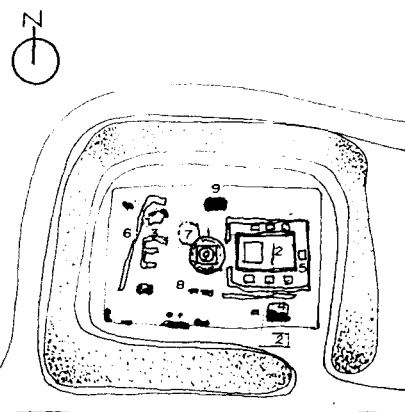
มาตราส่วน 1:50

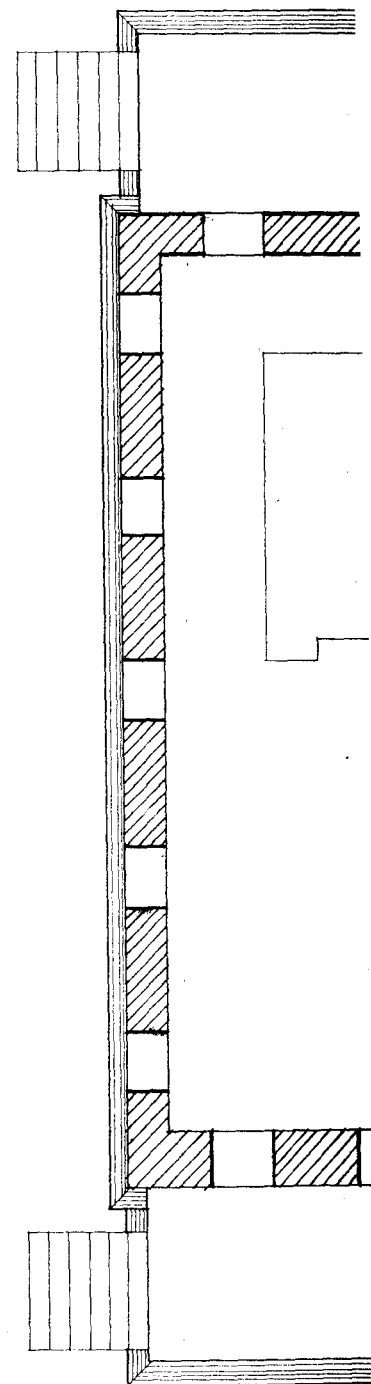
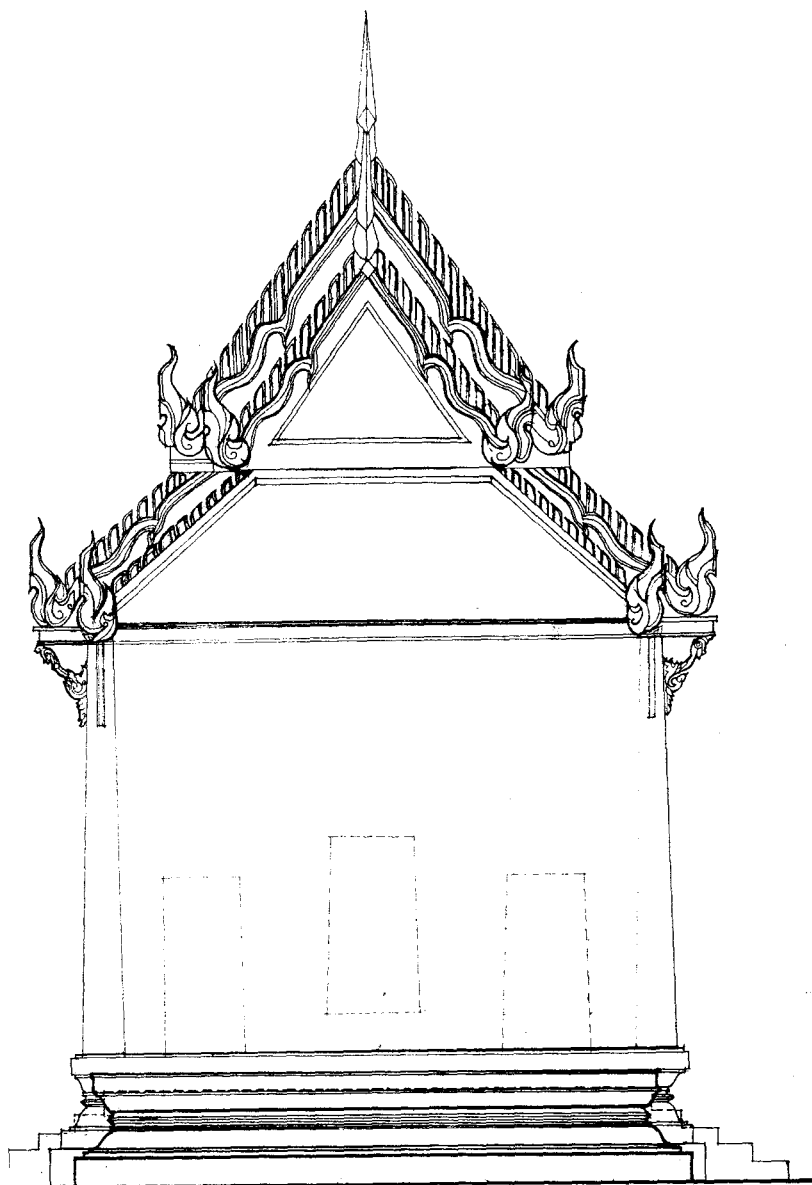
ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสมศักดิ์ แซ่เจ็ด ผอ. สนง. บค. พช. ที่ 3 ประธานกรรมการ			
2	นายเจนก สิทนามาศย์ ผอ. อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวภัคพิศ อยู่คงดี นักโบราณคดี7 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนลักษณ์ สุทธาศวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เอ็นจู่ระ นายช่างโยธา3 กรรมการ			

เส้นประแสดงตำแหน่งเสาเข็มที่ 1 และ 2

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

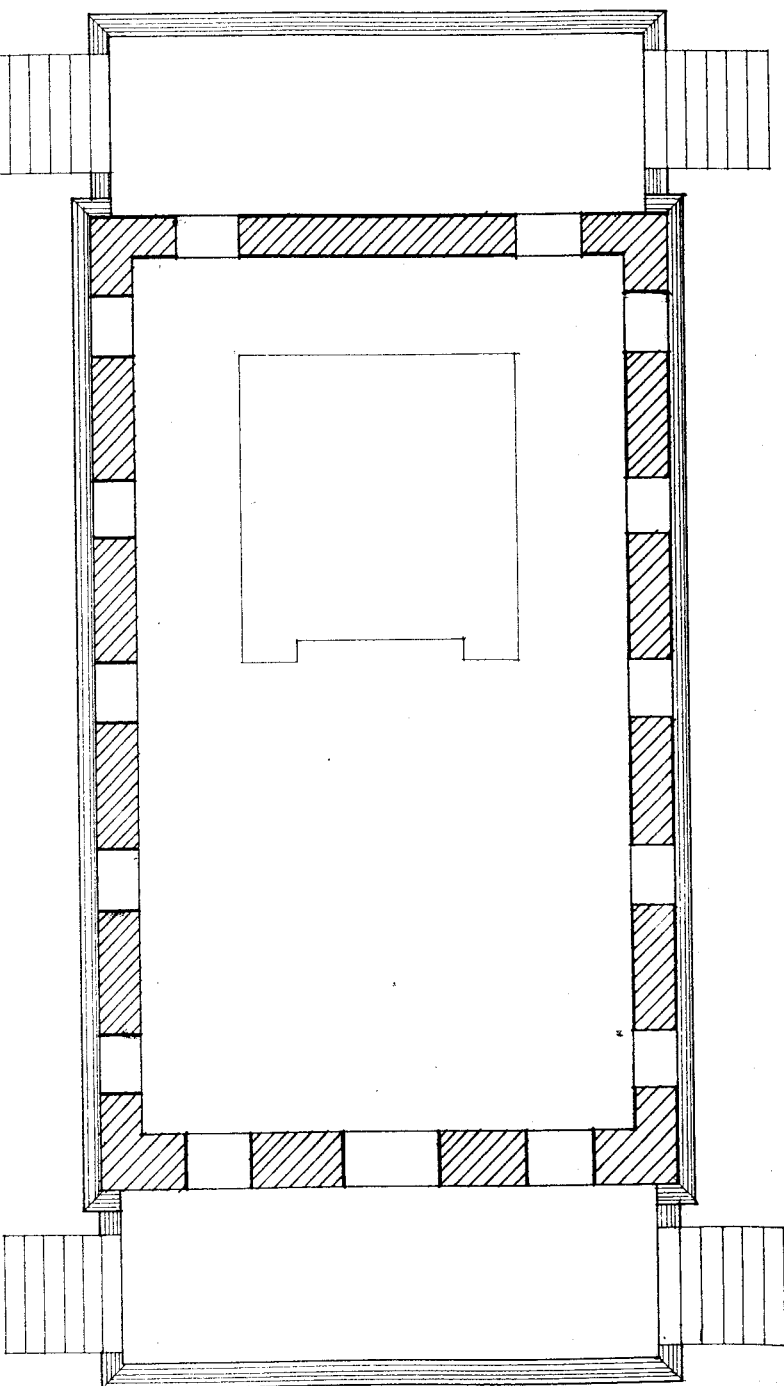
ผังคาน			
			
รายการ			
ดำเนินการโดย			
หน่วยงานงานจัด สรุทักัดก่อสร้าง ๑๘ หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา			
นางสาววรา	นายสมคิด จิตฺติ		
นางเขียนแบบ	นายธีรกุล สิงห์สมานภาพ		
นางศิลปกรรม	นายเฉลิมชัย คชวง		
นักโบราณคดี	นาย ชัยนิ อ่วมทอง		
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายบุญรินทร์ สิงห์โคกอาจ		
สถาปนิก	นายณัฏฐะ ธงศิลา		
ภูมิสถาปนิก			
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี			
ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ			
นายช่างศิลปกรรม			
นายช่างโยธา			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกร			
ผู้เชี่ยวชาญ			
เห็นชอบ/อนุมัติ			
ทนายฝ่ายบริหาร			
ทนายฝ่ายโบราณสถาน			
ผู้อำนวยการสำนักงาน			
ผู้อำนวยการสำนัก			
รับได้			
รหัส	แบบหมายเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		๑	๑
รูปแบบ : วัดสีมามุข (แบบบ้านเรือน)			
ผู้ใช้ : ส.พันธุ ๑. พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา			
รูปถ่ายพื้นดินเลข 2		ขนาดหน้า 18 50	
โครงการอนุรักษ์และพัฒนาระบบโบราณสถาน			
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จ. พระนครศรีอยุธยา			
กรมศิลปากร			

ลำดับที่	คณะกรรมการตรวจการจ้าง	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายสด แดงเอียด ผอ.สนง.บค.ทช.ที่3 ประธานกรรมการ			
2	นายเอก สิทามาตย์ ผอ.อุทยานฯ กรรมการ			
3	นายณัฐพร ม่วงศรีเขียว เจ้าหน้าที่บริหารงาน7 กรรมการ			
4	นางสาวกมลพิศ อยู่คงดี นักโบราณคดี72 กรรมการ			
5	นายเมธา วิจิักษ์ณะ นักโบราณคดี7 กรรมการ			
6	นางสาวทัศนลักษณ์ สุทธาศวิน นายช่างศิลปกรรม กรรมการ			
7	นายเทอดศักดิ์ เอ็นจรรยา นายช่างโยธา3 กรรมการ			

รูปแบบสันนิษฐาน อุโบสถ ลมัยที่ 3

ลำดับที่
1
2

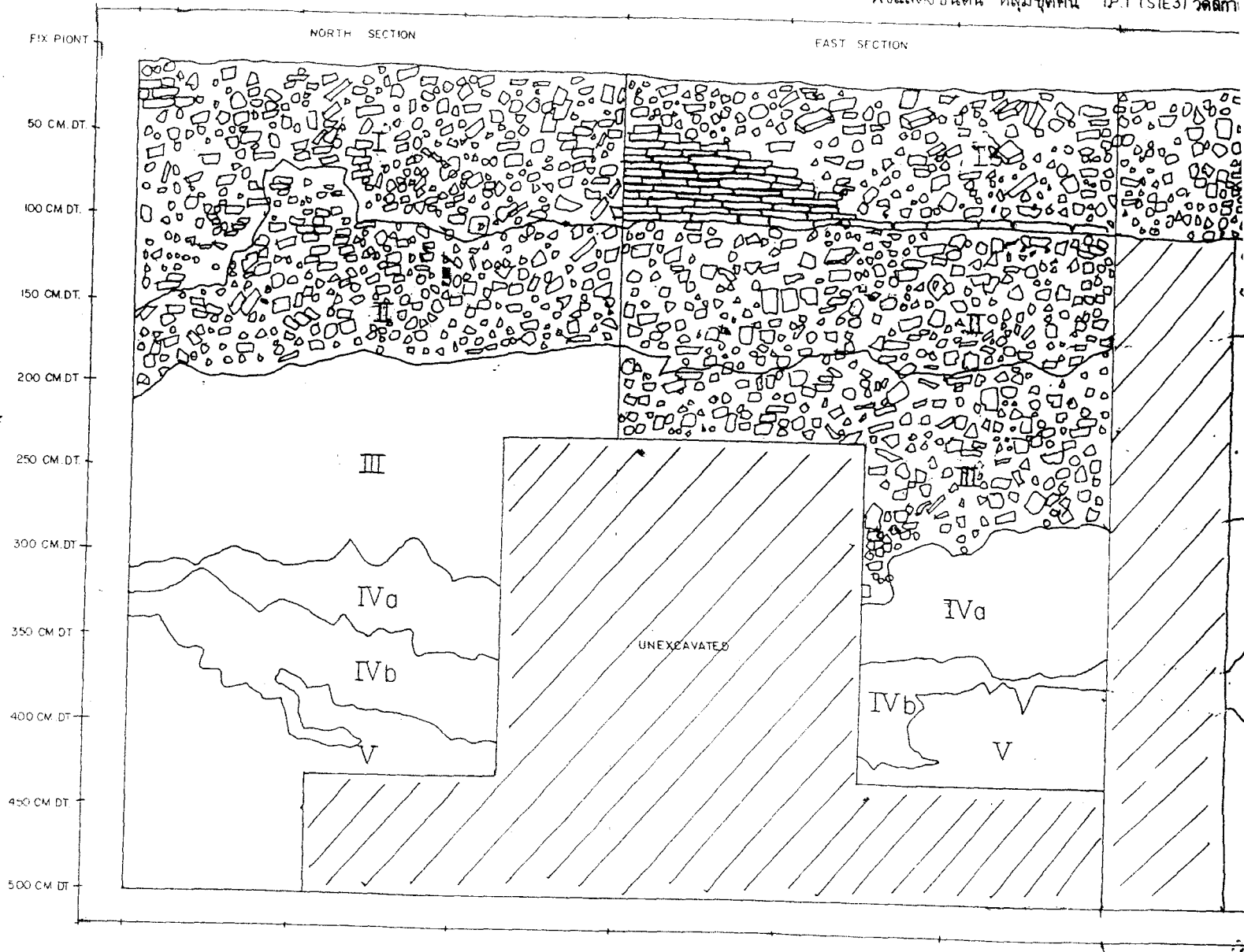

ลำดับที่	ผู้ควบคุมงาน	ลงชื่อ	วันที่	หมายเหตุ
1	นายเมธา วิจิตรณะ นักโบราณคดี 7			
2	นายโชธา คำสิงห์ นายช่างโยธา 6			

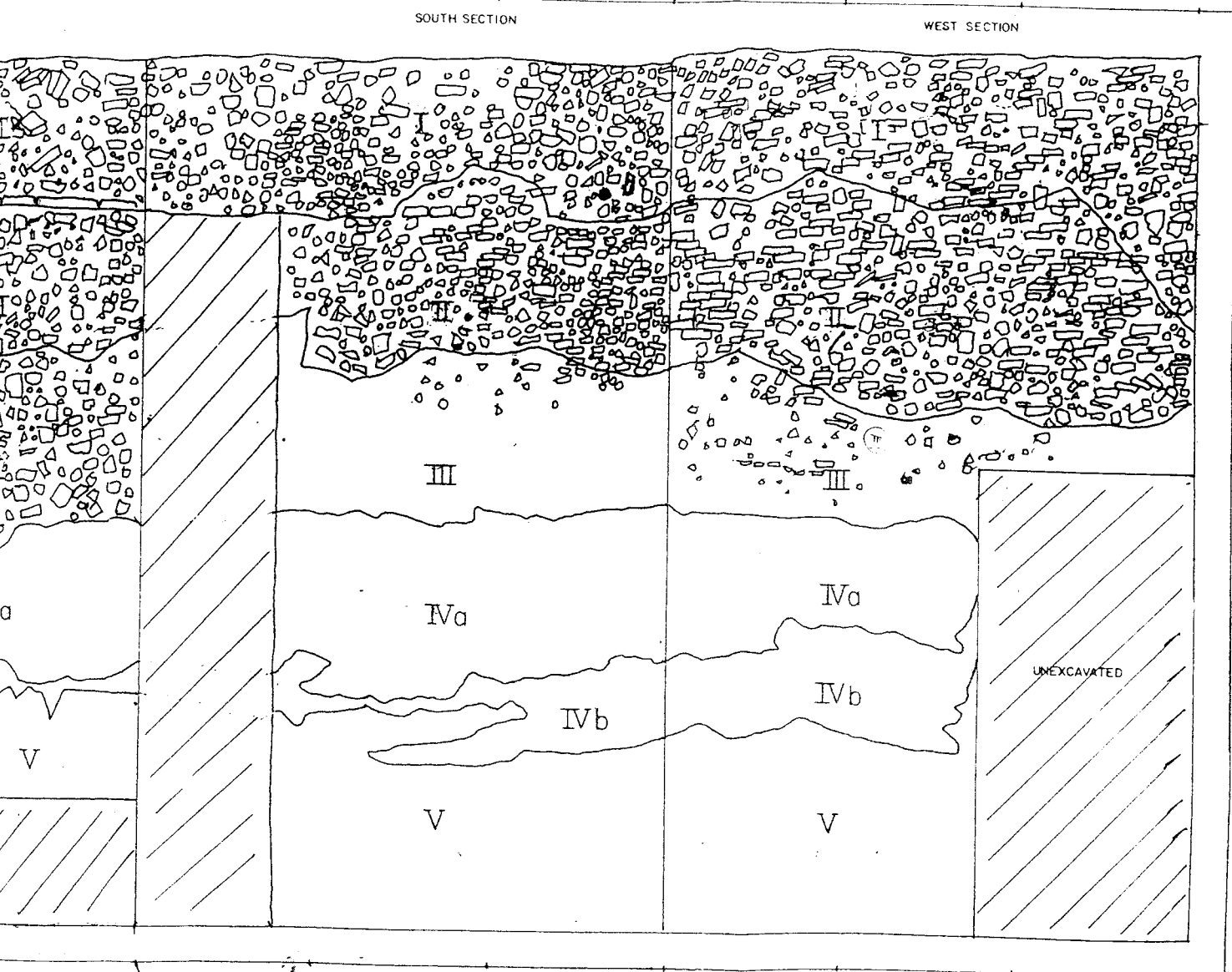
00. ผนังที่ 3

ผังค้ำยัน			
รายการ			
ดำเนินงานโดย นางสุนทรา จันทร์สุริยกุล สุรศักดิ์ก่อสร้าง 9/8 หมู่ 6 ต.เชียงรากน้อย อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา			
ช่างสำรวจ	นายเมตตา วิจิตรณะ		
ช่างเขียนแบบ	นายธีรยุทธ สิงหนะสนายาทะ		
ช่างศิลปกรรม	นายเจียมรัมย์ ตะทอง		
นักโบราณคดี	นายรังษิ อ่วมทอง		
นักประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายอุไรจันทร์ สิงห์โตทอง		
สถาปนิก	นายนิพนธ์ รังสี		
ภูมิสถาปนิก			
ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี			
ตรวจวิเคราะห์รูปแบบ			
นายช่างศิลปกรรม			
นายช่างโยธา			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกร			
ผู้เชี่ยวชาญ			
เห็นชอบ/อนุมัติ			
นายช่างวิชาการ			
นายช่างโบราณสถาน			
ผู้อำนวยการสำนักงาน			
ผู้อำนวยการสำนักงาน			
อธิบดี			
รหัส	แบบมาตรฐาน	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
		9	9
รูปแบบ : 5.1 กิ่งกุ่ม (แบบฉบับฐาน) ผู้ทำ : อ.เมตตา อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ผู้ทำ : 00. ผนังที่ 3 โครงการอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถาน สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิษณุโลก กรมศิลปากร			

ผังแสดงชั้นดิน หลุมขุดค้น TP.1 (SIE3) วัดสิริกา

4 หลุมขุดค้น TP.1 (SIE3) วัดสีกาสมุด

ที่ ศธ 0708.10/3530

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
ถนนอุทอง ตำบลประตูชัย
อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

๒๑ มิถุนายน 2542

เรื่อง ขอสั่งคู่ฉบับสัญญา

เรียน กรรมการผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่ฉบับสัญญาจ้างเลขที่ 11/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2542

ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เห็นว่าจ้างบริษัท สุรศักดิ์ก่อสร้าง เพื่อบูรณะ ทางทางเขตแดงออกแบบ
บูรณะโบราณสถานวัดอมรินทรวัด วัดอุทาสุมิต วัดช้าง และตำหนักมเหศวร์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระ
นครศรีอยุธยา นั้น

ตามสัญญา ข้อ 5 ข. ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2542 และ
จะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ 25 มกราคม 2543

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 จึงขอส่งรายชื่อผู้ควบคุมงานให้ผู้รับ
จ้างทราบ คือ นายเมธา วิจักขณะ ตำแหน่ง นักโบราณคดี 7

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอให้เริ่มทำงานตามกำหนดสัญญาดังกล่าว ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสอ แดงเอียด)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. (035) 242448 , 242501

โทรสาร. (035) 242501

สัญญาจ้าง

สัญญาเลขที่ 11/2542

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล/แขวง คลองสวนพลู อำเภอ/เขต พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

เมื่อวันที่ 29 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542 ระหว่าง กรมศิลปากร

โดย ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ได้รับมอบอำนาจ
จากอธิบดีกรมศิลปากร ตามคำสั่งกรมศิลปากรที่ 588 /2535 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2535

ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียก "ผู้ว่าจ้าง" ฝ่ายหนึ่ง กับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง ซึ่งจดทะเบียน
เป็นนิติบุคคล ณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสำนักงานใหญ่อยู่
เลขที่ 9/8 ถนน - ตำบล/แขวง เชียงรากน้อย

อำเภอ/เขต บางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

โดย นายสุรศักดิ์ ธรรมธัช ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลปรากฏ

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เลขที่ 0822

ลงวันที่ 3 มีนาคม 2542 * (และหนังสือมอบอำนาจ ลงวันที่)

แนบท้ายสัญญานี้ ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ผู้รับจ้าง" อีกฝ่ายหนึ่ง

คู่สัญญาได้ตกลงกันมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้อตกลงว่าจ้าง

ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและผู้รับจ้างตกลงรับจ้างทำงาน ขุดแต่งออกแบบบูรณะโบราณ -

สถาน วัดมเหยงค์ วัดสีภาสมุท วัดช้าง และตำหนักมเหยงค์

ณ วัดมเหยงค์ วัดสีภาสมุท วัดช้าง และตำหนักมเหยงค์ ตำบล/แขวง -

อำเภอ/เขต พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขแห่งสัญญานี้รวมทั้งเอกสารแนบท้ายสัญญา

ผู้รับจ้างตกลงที่จะจัดหาแรงงานและวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ชนิดดี
เพื่อใช้ในการจ้างตามสัญญานี้

(ลงชื่อ) (ศ.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) รับจ้าง

(ลงชื่อ) รับจ้าง

ข้อ 2. เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

เอกสารแนบท้ายสัญญาดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

2.1 ผนวก รายการประกอบแบบและรายละเอียด	จำนวน	8	หน้า
2.2 ผนวก ผังบริเวณ	จำนวน	2	หน้า
2.3 ผนวก รายการแบ่งงวดงานการจ่ายเงิน	จำนวน	3	หน้า
2.4 ผนวก ใบเสนอราคา	จำนวน	2	หน้า
2.5 ผนวก บัญชีรายการราคาก่อสร้างหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา	จำนวน	5	หน้า
2.6 ผนวก มาตรฐานงานโบราณคดี	จำนวน	10	หน้า
2.7 ผนวก	จำนวน		หน้า
2.8 ผนวก	จำนวน		หน้า

ความใดในเอกสารแนบท้ายสัญญาที่ขัดแย้งกับข้อความในสัญญานี้ ให้ใช้ข้อความในสัญญานี้บังคับ และในกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเอง ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง

ข้อ 3. หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา

ในขณะทำสัญญานี้ ผู้รับจ้างได้นำหลักประกันเป็น หนังสือค้ำประกัน ธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) สาขาประตูน้ำพระอินทร์ เลขที่ 42-42-0035-2 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2542

เป็นจำนวนเงิน 349,500.00 บาท (สามแสนสี่หมื่นเก้าพันห้าร้อยบาทถ้วน)
มามอบให้แก่ผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญานี้

หลักประกันที่ผู้รับจ้างนำมามอบไว้ตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าจ้างจะคืนให้เมื่อผู้รับจ้างพ้นจากข้อผูกพันตามสัญญานี้แล้ว

ข้อ 4. ก. ค่าจ้างและการจ่ายเงิน

(สำหรับสัญญาที่เป็นราคาต่อหน่วย)

ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายและผู้รับจ้างตกลงรับเงินค่าจ้างจำนวนเงิน - บาท

(-) ซึ่งได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน - บาท

ตลอดจนภาษีอากรอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งปวงด้วยแล้ว โดยถือราคาต่อหน่วยเป็นเกณฑ์ตามรายการแต่ละประเภทดังที่ได้กำหนดไว้ในใบแจ้งปริมาณงานและราคา

(ลงชื่อ) (ศ. บัณฑิต วุฒิมณี) ผู้ว่าจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

(ลงชื่อ) พยาน

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างตกลงว่าจำนวนปริมาณงานที่กำหนดไว้ในบัญชีรายการก่อสร้างหรือ
ใบแจ้งปริมาณงานและราคานี้เป็นจำนวนโดยประมาณเท่านั้น จำนวนปริมาณงานที่แท้จริงอาจจะ
มากหรือน้อยกว่านี้ก็ได้ ซึ่งผู้ว่าจ้างจะจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามราคาต่อหน่วยของงานแต่ละ
รายการที่ได้ทำเสร็จจริง คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างตกลงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงราคาต่อหน่วยหรือเรียก
ร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการที่จำนวนปริมาณงานในแต่ละรายการได้แก่ กต่างไปจากที่
กำหนดไว้ในสัญญา ทั้งนี้ นอกจากในกรณีต่อไปนี้

4.1 เมื่อปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงในส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 125 (หนึ่งร้อยยี่สิบห้า) แต่ไม่
เกินร้อยละ 150 (หนึ่งร้อยห้าสิบ) ของปริมาณงานที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือใบแจ้งปริมาณงานและ
ราคา จะจ่ายให้อัตราร้อยละ 90 (เก้าสิบ) ของราคาต่อหน่วยตามสัญญา

4.2 เมื่อปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงในส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 150 (หนึ่งร้อยห้าสิบ) ของ
ปริมาณงานที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา จะจ่ายให้อัตราร้อยละ 83
(แปดสิบสาม) ของราคาต่อหน่วยตามสัญญา

4.3 เมื่อปริมาณงานที่ทำเสร็จจริงน้อยกว่าร้อยละ 75 (เจ็ดสิบห้า) ของปริมาณงานที่กำหนด
ไว้ในสัญญาหรือใบแจ้งปริมาณงานและราคา จะจ่ายให้ตามราคาต่อหน่วยในสัญญา และจะจ่ายเพิ่ม
ชดเชยเป็นค่า overhead และ mobilization สำหรับงานรายการนั้น ในอัตราร้อยละ 17 (สิบเจ็ด)
ของผลต่างระหว่างปริมาณงานทั้งหมดของงานรายการนั้นตามสัญญาโดยประมาณ กับ ปริมาณงานที่
ทำเสร็จจริงคูณด้วยราคาต่อหน่วยตามสัญญา

4.4 ผู้ว่าจ้างจะจ่ายเงินที่เพิ่มขึ้น หรือหักลดเงินในแต่ละกรณีดังกล่าวข้างต้นในงวดสุดท้าย
ของการจ่ายเงิน หรือก่อนงวดสุดท้ายของการจ่ายเงินตามที่ผู้ว่าจ้างจะพิจารณาเห็นสมควร

ผู้ว่าจ้างตกลงที่จะจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเป็นรายเดือนตามเนื้องานที่ทำเสร็จจริง เมื่อผู้
ว่าจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ว่าจ้างได้ทำการตรวจสอบผลงานที่ทำเสร็จแล้วและปรากฏว่าเป็นที่พอใจ
ตรงตามข้อกำหนดแห่งสัญญานี้ทุกประการ ผู้ว่าจ้างจะออกหนังสือรับรองการรับมอบงานนั้นให้ไว้แก่
ผู้รับจ้าง

การจ่ายเงินงวดสุดท้ายจะจ่ายให้เมื่องานทั้งหมดตามสัญญาได้แล้วเสร็จทุกประการ รวมทั้ง
การทำสถานที่ก่อสร้างให้สะอาดเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18

ข้อ 4. ข. ค่าจ้างและการจ่ายเงิน

(สำหรับสัญญาที่เป็นราคาเหมารวม)

ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายและผู้รับจ้างตกลงรับเงินค่าจ้างจำนวนเงิน 6,990,000.00 บาท
(หกล้านเก้าแสนเก้าหมื่นบาทถ้วน) ซึ่งได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวน - บาท ตลอดจนภาษี
อากรอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งปวงด้วยแล้ว โดยถือราคาเหมารวมเป็นเกณฑ์และกำหนดกรรจว
เงินเป็นงวด ๆ ดังนี้

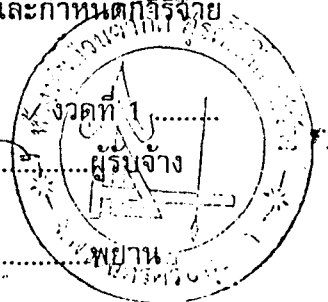
(ลงชื่อ) (ศ. ผู้ควบคุมงาน) ผู้ว่าจ้าง

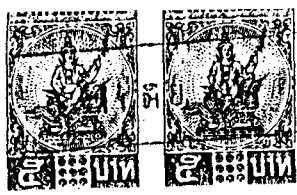
(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

ธนาคารกสิกรไทย

สาขากรุงเทพสาทร 134 หมู่ 7 ถนนสุขุมวิท อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา โทร. 0351361124-6

หนังสือคำประกัน
(หลักประกันสัญญา)

เลขที่ 42-42-0035-2 วันที่ 11 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542

ข้าพเจ้า บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสรรพสิทธิ์พระอินทร์
สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 134 หมู่ 7 ถนน สุขุมวิท ตำบล/แขวง เขียวรากน้อย

อำเภอ/เขต บางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดย นายอารีย์ ยิมสอาด ผู้ช่วยผู้จัดการสาขา
นายปณัฏฐ์ สฤตประสิทธิ์ศิริ ผู้ร่วมผู้ดูแลการสาขา ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันธนาคาร ขอทำหนังสือคำประกันฉบับนี้ไว้ต่อ
กรรมสิทธิ์การ ซึ่งต่อไปในเรียกว่า "ผู้ว่าจ้าง" ดังมีข้อความต่อไปนี้

ทำงานผ่านเจ้าหนี้ ผู้ที่ถือกรรมสิทธิ์

1. ตามที่ ซึ่งต่อไปในเรียกว่า

"ผู้รับจ้าง" ได้ทำสัญญาจ้าง... เสนอขอเงินและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในบริเวณสถานที่... จัดหาและจัดตั้ง...
จัดทำทาง และ... (ส่วนที่เหลือ)

กับผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาเลขที่ 11/2542 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2542 ซึ่งผู้รับจ้าง

ต้องวางหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาต่อผู้ว่าจ้าง เป็นจำนวนเงิน 312,500.- บาท
- ส่วนเงินส่วนนี้... (ส่วนที่เหลือ)

ของมูลค่าทั้งหมดของสัญญา

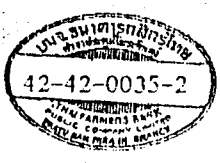
ข้าพเจ้าขอผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะคำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้เช่นเดียวกับลูกหนี้ขึ้นต้นในการชำระเงินให้ตามสิทธิ
เรียกร้องของผู้ว่าจ้าง จำนวนไม่เกิน 312,500.- บาท (- ส่วนเงินส่วนนี้... (ส่วนที่เหลือ)

ในกรณีที่ผู้รับจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ หรือต้องชำระค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือผู้รับจ้างมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใด ๆ ที่กำหนดใน
สัญญาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ โดยข้าพเจ้าจะไม่อ้างสิทธิใด ๆ เพื่อโต้แย้ง และผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องเรียกร้องให้ผู้รับจ้างชำระหนี้ให้แก่ตน

2. หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้าง หรือยินยอมให้ผู้รับจ้างปฏิบัติผิดแผกไปจากเงื่อนไขใด ๆ ในสัญญา ให้ถือว่า
ข้าพเจ้าได้ยินยอมในกรณีนั้น ๆ ด้วย

3. หนังสือคำประกันนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันทำสัญญาจ้างดังกล่าวข้างต้นจนถึงวันที่ภาระหน้าที่ทั้งหลายของผู้รับจ้างจะได้ปฏิบัติ
ให้สำเร็จลุล่วงไป และข้าพเจ้าจะไม่เพิกถอนการคำประกันไม่ว่ากรณีใด ๆ ความเท่าที่ผู้รับจ้างยังคงรับผิดชอบต่อผู้ว่าจ้างตามสัญญาจ้างอยู่

ข้าพเจ้าได้ลงนามและประทับตราไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

นาย... ธนาคารกสิกรไทย
สาขาสรรพสิทธิ์พระอินทร์
ลงชื่อ... ผู้ที่ประกัน

นายอารีย์ ยิมสอาด ผู้ร่วมผู้ดูแลการสาขา 3881
นายปณัฏฐ์ สฤตประสิทธิ์ศิริ ผู้มีอำนาจลงนาม 966

ลงชื่อ... พยาน ลงชื่อ... พยาน
(นายสุวัชรินทร์ ทองแก้ว) (นายสุรพล เกียรติชัย)

เมื่อหนังสือคำประกันฉบับนี้หมดอายุบังคับ หรือหมดภาระผูกพันแล้วโปรดส่งคืนธนาคาร
การติดต่อเกี่ยวกับหนังสือคำประกันฉบับนี้ โปรดอ้างเลขที่ข้างบนด้วยทุกครั้ง

งวดที่ 1 เป็นจำนวนเงิน 1,747,500.00 บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นเจ็ดพันห้าร้อย บาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงาน

วัดมเหยงค์

- ขุดแต่งกำแพงโดยรอบ พื้นที่ 1,240 ตารางเมตร
- ขุดแต่งพื้นที่ภายในกำแพงแก้วพระอุโบสถและบ่อน้ำนอกกำแพงแก้วด้านทิศใต้ พื้นที่ 750 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

วัดสีกาสมุด

- ขุดแต่งพื้นที่เจดีย์ประธานและวิหาร พื้นที่ 900 ตารางเมตร
- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบ (ส่วนที่เหลือทั้งหมด) พื้นที่ 1,800 เมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

วัดช้าง

- ขุดแต่งพื้นที่เจดีย์ประธานอุโบสถและเจดีย์ราย 3 องค์ พื้นที่ 2,400 ตารางเมตร
- ขุดแต่งพื้นที่ในเขตกำแพงวัด พื้นที่ประมาณ 7,800 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

ตำหนักมเหยงค์

- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบตำหนัก พื้นที่ประมาณ 5,000 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 28 สิงหาคม 2542 (ภายใน 60 วัน นับถัดจากวันเริ่มสัญญา)

งวดที่ 2 เป็นจำนวนเงิน 1,747,500.00 บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นเจ็ดพันห้าร้อย บาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงาน

วัดมเหยงค์

- ขุดแต่งพื้นที่ภายในกำแพงแก้วพระอุโบสถและบ่อน้ำนอกกำแพงแก้วด้านทิศใต้ แล้วเสร็จ
- ขุดแต่งปรับพื้นที่ภายในและภายนอกกำแพงวัด พื้นที่ 8,520 ตารางเมตร
- ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

วัดสีกาสมุด

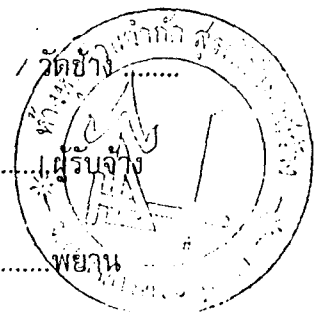
- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบ แล้วเสร็จ

(ลงชื่อ) (ศ.ดร.ดร. วุฒิเมธี)ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) กนกน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

วัดช้าง

- ขุดแต่งพื้นที่ที่เหลือในเขตกำแพงวัดส่วนที่เหลือ จำนวน 7,800 ตารางเมตร และขุดแต่งภายนอกวัด จำนวน 7,000 ตารางเมตร
- ขุดคันทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

ตำหนักมเหยงค์

- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบตำหนัก แล้วเสร็จ
- ขุดคันทางโบราณคดี ขนาด 3 X 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 27 ตุลาคม 2542 (ภายใน 120 วัน นับถัดจากวันเริ่มสัญญา)

งวดที่ 3 เป็นจำนวนเงิน 1,747,500.00 บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นเจ็ดพันห้าร้อย บาทถ้วน) เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงาน

วัดมเหยงค์

- ขุดแต่งปรับพื้นที่ภายในและภายนอกกำแพงวัดแล้วเสร็จ
- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด

วัดสีกาสมุด

- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วน ของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชี โบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนเล่ม ปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและ มาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

วัดช้าง

- ขุดแต่งพื้นที่นอกเขตกำแพงวัด แล้วเสร็จ
- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด

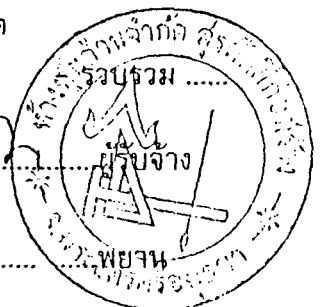
(ลงชื่อ) (ศ.บุญธรรม วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

(ลงชื่อ) พยาน

- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วน
ของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า
10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชี
โบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เย็บเล่ม
ปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและ
มาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

ดำเนินกรมเหียงค์

- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วน
ของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า
10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชี
โบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เย็บเล่ม
ปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและ
มาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

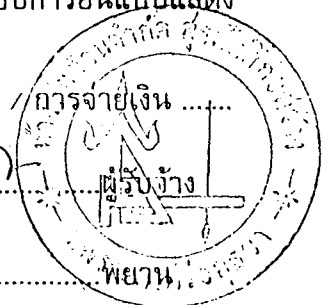
ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 26 ธันวาคม 2542 (ภายใน 180 วัน นับถัดจากวันเริ่มสัญญา)

งวดสุดท้าย เป็นจำนวนเงิน 1,747,500.00 บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นเจ็ดพัน
ห้าร้อยบาทถ้วน) ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 25 มกราคม 2543 (ภายใน 210 วัน นับ
ถัดจากวันเริ่มสัญญา) เมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติงานทั้งหมดให้แล้วเสร็จเรียบร้อยตามสัญญา รวมทั้งทำ
สถานที่ก่อสร้างให้สะอาดเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18

“ราคาค่าจ้างเหมาทุกงวดที่ผู้รับจ้างจะได้รับไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ด้วย ผู้รับจ้างจะต้องเป็น
ผู้รับผิดชอบภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับส่วนของค่าจ้างที่เป็นเงินบาทสมทบตามอัตราที่กฎหมายกำหนด
และผู้รับจ้างต้องนำส่งกรมสรรพากรด้วยตนเอง ผู้ว่าจ้างจะออกหนังสือรับรองการชำระค่าบริการจาก
เงินกู้ต่างประเทศในส่วนเงินกู้จาก OECF ซึ่งเป็นอัตรา 0% ให้ผู้รับจ้างใช้ประกอบการยื่นแบบแสดง
รายการต่อกรมสรรพากรต่อไป”

(ลงชื่อ) (นายวัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ลงชื่อ) พยาน (ลงชื่อ)

(ลงชื่อ)
(ลงชื่อ)

การจ่ายเงินในส่วนของเงินกู้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ (Loan Agreement) และสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติ (Guidelines) ที่แหล่งเงินกู้กำหนดไว้

รายละเอียดในการแบ่งสัดส่วนของเงินกู้และเงินบาทสมทบ ในการจ่ายค่าจ้างแต่ละงวดได้แสดงไว้ในตารางแนบท้ายสัญญานี้

ข้อ 5. ก. กำหนดเวลาแล้วเสร็จและสิทธิของผู้ว่าจ้างในการบอกเลิกสัญญา

ภายในกำหนด 7 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องเสนอแผนงานให้เป็นที่พอใจแก่ผู้ว่าจ้าง โดยแสดงถึงขั้นตอนการทำงานและกำหนดเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานหลักต่างๆ ให้แล้วเสร็จ

ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในกำหนด 7 วัน นับถัดจากวันได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มงาน และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 210 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวนี้

ถ้ามิได้เสนอแผนงาน หรือไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาหรือมีเหตุให้เชื่อได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หรือจะแล้วเสร็จล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลา หรือผู้รับจ้างทำผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง หรือตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้ได้ และมีสิทธิจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าทำงานของผู้รับจ้างให้ลุล่วงไปได้ด้วย

การที่ผู้ว่าจ้างไม่ใช้สิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา

ข้อ 5. ข. กำหนดเวลาแล้วเสร็จ และสิทธิของผู้ว่าจ้างในการบอกเลิกสัญญา

ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในวันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542

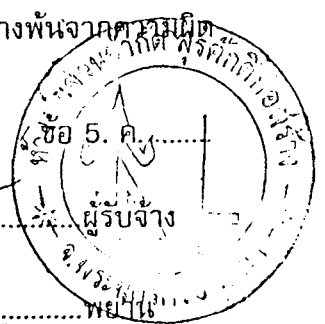
และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ 25 เดือน มกราคม พ.ศ. 2543

ถ้าผู้รับจ้างมิได้ลงมือทำงานภายในกำหนดเวลา หรือไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา หรือมีเหตุให้เชื่อได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา หรือจะแล้วเสร็จล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลา หรือผู้รับจ้างทำผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง หรือตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือผู้ควบคุมงาน หรือบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้ได้และมีสิทธิจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าทำงานของผู้รับจ้างให้ลุล่วงไปได้ด้วย

การที่ผู้ว่าจ้างไม่ใช้สิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวข้างต้นนั้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา

(ลงชื่อ) ผู้ว่าจ้าง (ลงชื่อ)

(ลงชื่อ) พยาน (ลงชื่อ)

ข้อ 5. ค. เงินค่าจ้างล่วงหน้า

ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าให้แก่ผู้รับจ้าง เป็นจำนวนเงิน 1,048,500.00 บาท (หนึ่งล้านสี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน) ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 15 ของราคาค่าจ้างตามสัญญาที่ระบุไว้ในข้อ 4

เงินจำนวนดังกล่าว จะจ่ายให้ภายหลังจากผู้รับจ้างได้ส่งมอบหลักประกันเงินล่วงหน้า เป็นพันธบัตรรัฐบาลไทย หรือ หนังสือค้ำประกัน ของธนาคารภายในประเทศ เต็มตามจำนวนเงินค่าจ้างล่วงหน้านั้น ผู้รับจ้างกำหนดให้ รวมทั้งผู้รับจ้างตกลงที่จะกระทำตามเงื่อนไขอันเกี่ยวกับการใช้เงินและการใช้คืนเงินค่าจ้างล่วงหน้าดังต่อไปนี้

- ผู้รับจ้างจะใช้จ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้านั้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามสัญญาเท่านั้น หากผู้รับจ้างใช้เงินค่าจ้างล่วงหน้าหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเงินค่าจ้างล่วงหน้าในทางอื่น ผู้ว่าจ้างอาจเรียกเงินค่าจ้างล่วงหน้าคืนจากผู้รับจ้างหรือบังคับแก่หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้ทันที

- เมื่อผู้ว่าจ้างเรียกร้อง ผู้รับจ้างต้องแสดงหลักฐานการใช้จ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้า เพื่อพิสูจน์ว่าได้ใช้จ่ายเป็นไปตามข้อ 5.1 ภายในกำหนด 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าจ้าง หากผู้รับจ้างไม่อาจแสดงหลักฐานดังกล่าวภายในกำหนด 15 วัน ผู้ว่าจ้างอาจจะเรียกเงินค่าจ้างล่วงหน้าคืนจากผู้รับจ้าง หรือบังคับแก่หลักประกันการรับเงินค่าจ้างล่วงหน้าได้ทันที

- เงินจำนวนใด ๆ ก็ตามที่ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ว่าจ้าง เพื่อชำระหนี้หรือเพื่อชดเชยความรับผิดชอบต่าง ๆ ตามสัญญา ผู้ว่าจ้างจะหักเอาจากเงินค่าจ้างงวดที่จะจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างก่อนที่จะหักชดใช้คืนเงินค่าจ้างล่วงหน้า

- ในกรณีที่มีการบอกเลิกสัญญา หากเงินค่าจ้างล่วงหน้าที่เหลือเกินกว่าจำนวนเงินที่ผู้รับจ้างจะได้รับหลังการหักชดใช้ในกรณีอื่นแล้ว ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายเงินจำนวนที่เหลือนั้นให้แก่ผู้ว่าจ้างภายใน 7 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้าง

- ผู้ว่าจ้างจะหักเงินล่วงหน้าคืนเป็นจำนวนร้อยละ 20 ของราคาค่าจ้างในแต่ละงวดจนกว่าจะครบตามจำนวนเงินล่วงหน้าที่ผู้รับจ้างได้รับไป พร้อมกับคืนหลักประกันล่วงหน้าให้แก่ผู้รับจ้าง

ข้อ 6. ความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง

เมื่องานแล้วเสร็จบริบูรณ์ และผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานจากผู้รับจ้างหรือจากผู้รับจ้างรายใหม่ในกรณีที่มีการบอกเลิกสัญญาตามข้อ 5 หากมีเหตุชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากงานจ้างนี้ภายในกำหนด 2 ปี - เดือน นับถัดจากวันที่ได้รับมอบงานดังกล่าว ซึ่งความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายนั้น เกิดจากความบกพร่องของผู้รับจ้าง อันเกิดจากการใช้วัสดุที่ไม่ถูกต้อง หรือทำไว้มิเรียบร้อย หรือทำไม่ถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา ผู้รับจ้างจะต้องรีบทำการแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อยโดย

(ลงชื่อ) (ผู้ว่าจ้าง) (ผู้ว่าจ้าง)

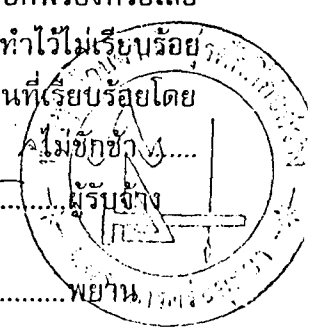
(ลงชื่อ) (ผู้รับจ้าง) (ผู้รับจ้าง)

(ลงชื่อ) (ผู้ว่าจ้าง) (ผู้ว่าจ้าง)

(ลงชื่อ) (ผู้รับจ้าง) (ผู้รับจ้าง)

(ลงชื่อ) (ผู้ว่าจ้าง) (ผู้ว่าจ้าง)

(ลงชื่อ) (ผู้รับจ้าง) (ผู้รับจ้าง)

ไม่ชักช้า โดยผู้ว่าจ้างไม่ต้องออกเงินใดๆ ในการนี้ทั้งสิ้น หากผู้รับจ้างบิดพลิ้วไม่กระทำการดังกล่าว ภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้างหรือไม่ทำการแก้ไขให้ถูกต้อง เรียบร้อยภายในเวลาที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ให้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะทำการนั้นเอง หรือจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้น โดยผู้รับจ้างต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ข้อ 7. การจ้างช่วง

ผู้รับจ้างจะต้องไม่เอางานทั้งหมดหรือบางส่วนแห่งสัญญาไปจ้างช่วงอีกต่อหนึ่งโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ว่าจ้างก่อน ทั้งนี้ นอกจากในกรณีที่สัญญานี้จะระบุไว้เป็นอย่างอื่น ความยินยอมดังกล่าวนั้นไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ หรือพ้นหน้าที่ตามสัญญา นี้ และผู้รับจ้างจะยังคงต้องรับผิดชอบในความผิดและความประมาทเลินเล่อของผู้รับจ้างช่วง หรือของตัวแทน หรือ ลูกจ้างของผู้รับจ้างช่วงนั้นทุกประการ

ข้อ 8. การควบคุมงานของผู้รับจ้าง

ผู้รับจ้างจะต้องควบคุมงานที่รับจ้างอย่างเอาใจใส่ด้วยประสิทธิภาพและความชำนาญ และในระหว่างทำงานที่รับจ้างจะต้องจัดให้มีผู้แทนซึ่งทำงานเต็มเวลาเป็นผู้ควบคุมงาน ผู้ควบคุมงานดังกล่าวจะต้องเป็นผู้แทนได้รับมอบอำนาจจากผู้รับจ้าง คำสั่งหรือคำแนะนำต่าง ๆ ที่ได้แจ้งแก่ผู้แทนผู้ได้รับมอบอำนาจนั้นให้ถือว่าเป็นคำสั่งหรือคำแนะนำที่ได้แจ้งแก่ผู้รับจ้าง การแต่งตั้งผู้ควบคุมงานนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือและต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าจ้าง การเปลี่ยนตัวหรือแต่งตั้งผู้ควบคุมงานใหม่จะกระทำมิได้หากไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าจ้างก่อน

การจ้างงานของผู้รับจ้าง ให้เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก ในกรณีที่สามารภใช้แรงงานแทนเครื่องจักรได้

ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะขอให้เปลี่ยนตัวผู้แทนได้รับมอบอำนาจนั้น โดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับจ้าง และผู้รับจ้างจะต้องทำการเปลี่ยนตัวโดยพลัน โดยไม่คิดราคาเพิ่มหรืออ้างเป็นเหตุเพื่อขยายอายุสัญญา อันเนื่องมาจากเหตุนี้

ข้อ 9. ความรับผิดชอบของผู้รับจ้าง

ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบต่ออุบัติเหตุ ความเสียหาย หรือภัยอันตรายใด ๆ อันเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการกระทำของลูกจ้างของผู้รับจ้าง

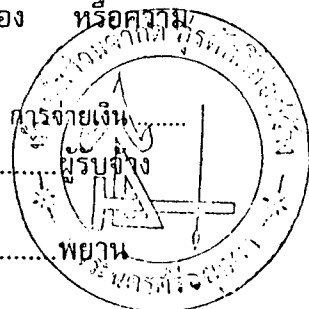
ความเสียหายใด ๆ อันเกิดแก่งานที่ผู้รับจ้างได้ทำขึ้นแม้จะเกิดขึ้นเพราะเหตุสุดวิสัย นอกจากกรณีอันเกิดจากความผิดของผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบโดยซ่อมแซมให้คืนดีหรือเปลี่ยนให้ใหม่ โดยค่าใช้จ่ายของผู้รับจ้างเอง ความรับผิดชอบของผู้รับจ้างดังกล่าวในข้อนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานครั้งสุดท้าย ซึ่งหลังจากนั้นผู้รับจ้างคงต้องรับผิดชอบเพียงในกรณีชำรุดบกพร่อง หรือความเสียหายดังกล่าวในข้อ 6 เท่านั้น

(ลงชื่อ) (ท.ยวัฒน์ วุฒิเมธิ) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ข้อ 10. การจ่ายเงิน

(ลงชื่อ) พยาน

ข้อ 10. การจ่ายเงินแก่ลูกจ้าง

ผู้รับจ้างจะต้องจ่ายเงินแก่ลูกจ้างที่ผู้รับจ้างได้จ้างมาในอัตรา และตามกำหนดเวลาที่ผู้รับจ้างได้ตกลงหรือทำสัญญาไว้ต่อลูกจ้างดังกล่าว

ถ้าผู้รับจ้างไม่จ่ายเงินค่าจ้างหรือค่าทดแทนอื่นใดแก่ลูกจ้างดังกล่าวในวรรคแรก ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะเอาเงินค่าจ้างที่จะต้องจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างมาจ่ายให้แก่ลูกจ้างของผู้รับจ้างดังกล่าว และให้ถือว่าผู้ว่าจ้างได้จ่ายเงินจำนวนนั้นเป็นค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามสัญญาแล้ว

ผู้รับจ้างจะต้องจัดให้มีประกันภัยสำหรับลูกจ้างทุกคนที่จ้างมาทำงาน โดยให้ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบทั้งปวงของผู้รับจ้างรวมทั้งผู้รับจ้างช่วงอันหากจะมี ในกรณีความเสียหายที่คิดค่าสินไหมทดแทนได้ตามกฎหมายซึ่งเกิดจากอุบัติเหตุหรือภัยอันตรายใด ๆ ต่อลูกจ้างหรือบุคคลอื่นที่ผู้รับจ้างหรือผู้รับจ้างช่วงจ้างมาทำงาน ผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าวพร้อมทั้งหลักฐานการชำระเบี้ยประกันให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อผู้ว่าจ้างเรียกร้อง

ข้อ 11. การตรวจงานจ้าง

ถ้าผู้ว่าจ้างแต่งตั้งกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาเพื่อควบคุมการทำงานของผู้รับจ้าง กรรมการตรวจการจ้าง หรือกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษานั้นมีอำนาจเข้าไปตรวจการงานในโรงงานและสถานที่ที่กำลังก่อสร้างหรือที่กำลังทำงานได้ตลอดเวลา และผู้รับจ้างจะต้องอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการนั้นตามสมควร

การที่มีกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาหาทำให้ผู้รับจ้างพ้นความรับผิดชอบตามสัญญาข้อหนึ่งข้อใดไม่

ข้อ 12. แบบรูปและรายการละเอียดคลาดเคลื่อน

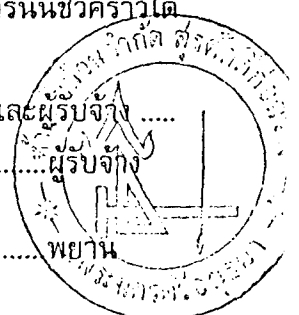
ผู้รับจ้างจะต้องรับรองว่าได้ตรวจสอบและทำความเข้าใจในแบบรูปรายการละเอียด หรือใบแจ้งปริมาณงานโดยถี่ถ้วนแล้ว หากปรากฏว่าแบบรูปและรายการละเอียดหรือใบแจ้งปริมาณงานนั้นผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากหลักการทางวิศวกรรมหรือทางเทคนิค ผู้รับจ้างตกลงที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาที่ผู้ว่าจ้างแต่งตั้งเพื่อให้งานแล้วเสร็จบริบูรณ์โดยจะคิดค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มขึ้นจากผู้ว่าจ้างไม่ได้

ข้อ 13. การควบคุมงานโดยผู้ว่าจ้าง

ผู้รับจ้างตกลงว่า กรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานหรือบริษัทที่ปรึกษาที่ผู้ว่าจ้างแต่งตั้ง มีอำนาจที่จะตรวจสอบและควบคุมงานเพื่อให้เป็นไปตามเอกสารสัญญา และมีอำนาจที่จะสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือตัดทอน ซึ่งงานตามสัญญานี้หากผู้รับจ้างขัดขืนไม่ปฏิบัติตามกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ควบคุมงาน หรือบริษัทที่ปรึกษามีอำนาจที่จะสั่งให้หยุดกิจการนั้นชั่วคราวได้ ความล่าช้าในกรณีเช่นนี้ผู้รับจ้างจะถือเป็นเหตุขอขยายวันทำการออกไปไม่ได้

(ลงชื่อ) (ศ. ภูวดล ภูวนัย) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือพระนครหรือยุธา
(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) และผู้รับจ้าง
ผู้รับจ้าง
(ลงชื่อ) พยาน

และผู้รับจ้างจะต้องจัดส่งรายงานความก้าวหน้าทุกเดือน และรายงานการปิดโครงการเมื่อทำงานแล้วเสร็จต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง

ข้อ 14. งานพิเศษและการแก้ไขงาน

ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานพิเศษซึ่งไม่ได้แสดงไว้ หรือรวมอยู่ในเอกสารสัญญา หากงานพิเศษนั้น ๆ อยู่ในขอบข่ายทั่วไปแห่งวัตถุประสงค์ของสัญญานี้ นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างยังมีสิทธิสั่งให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขแบบรูป และข้อกำหนดต่าง ๆ ในเอกสารสัญญานี้ด้วย โดยไม่ทำให้สัญญาเป็นโมฆะแต่อย่างใด

อัตราค่าจ้างหรือราคาที่กำหนดไว้ในสัญญานี้ให้กำหนดใช้สำหรับงานพิเศษ หรืองานที่เพิ่มเติมขึ้น หรือตัดทอนลงทั้งปวงตามคำสั่งของผู้ว่าจ้าง หากในสัญญาไม่ได้กำหนดไว้ถึงอัตราค่าจ้างหรือราคาใด ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับงานพิเศษหรืองานที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างจะต้องตกลงกันที่จะกำหนดอัตราหรือราคา รวมทั้งการขยายระยะเวลา (ถ้ามี) กันใหม่เพื่อความเหมาะสมในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ ผู้ว่าจ้างจะกำหนดอัตราจ้างหรือราคาตายตัวตามแต่ผู้ว่าจ้างจะเห็นว่าเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าจ้าง แต่อาจสงวนสิทธิที่จะดำเนินการตามข้อ 19 ต่อไปนี้

ข้อ 15. ค่าปรับ

หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ 6,990.00 บาท และจะต้องชำระค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานในเมื่อผู้ว่าจ้างต้องจ้างผู้ควบคุมงานอีกต่อหนึ่งเป็นจำนวนเงินวันละ 200.-บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาหรือวันที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง นอกจากนี้ผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการที่ผู้รับจ้างทำงานล่าช้าเฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวนค่าปรับและค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้อีกด้วย

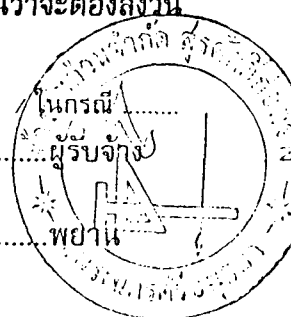
ในระหว่างที่ผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและใช้สิทธิตามข้อ 16 ก็ได้และถ้าผู้ว่าจ้างได้แจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้รับจ้างเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานขอให้ชำระค่าปรับแล้วผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะปรับผู้รับจ้างจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย

ข้อ 16. สิทธิของผู้ว่าจ้างภายหลังบอกเลิกสัญญา

ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญา ผู้ว่าจ้างอาจทำงานนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จได้ ผู้ว่าจ้างหรือผู้ที่รับจ้างทำงานนั้นต่อมีสิทธิใช้เครื่องมือใช้ในการก่อสร้างหรือในการทำงานสิ่งก่อสร้างขึ้นชั่วคราวสำหรับงานก่อสร้างหรือการทำงาน และวัสดุต่าง ๆ ซึ่งเห็นว่าจะต้องสงวนเอาไว้เพื่อการปฏิบัติงานตามสัญญาตามที่เห็นสมควร

(ลงชื่อ) (ศ.ภวดีณ์ วุฒิเมธิ)ผู้ว่าจ้าง (ลงชื่อ)

(ลงชื่อ)ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ลงชื่อ)พยาน

ในกรณีดังกล่าว ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมด หรือบางส่วน ตามแต่จะเห็นสมควร นอกจากนั้นผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าหลักประกันการปฏิบัติงานและค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการทำงานนั้นต่อ ให้แล้วเสร็จตามสัญญาและค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานเพิ่ม (ถ้ามี) ซึ่งผู้ว่าจ้างจะหักเอาจากเงิน ประกันผลงานหรือจำนวนเงินใด ๆ ที่จะจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างก็ได้,

ข้อ 17. การกำหนดค่าเสียหาย

ค่าปรับหรือค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากผู้รับจ้างตามสัญญานี้ ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะหักเอาจาก จำนวนเงินค่าจ้างที่ค้างจ่ายหรือจากเงินประกันผลงานของผู้รับจ้างหรือบังคับจากหลักประกันการ ปฏิบัติตามสัญญาก็ได้

หากมีเงินค่าจ้างตามสัญญาที่หักไว้จ่ายเป็นค่าปรับและค่าเสียหายแล้วยังเหลืออยู่อีกเท่าใด ผู้ ว่าจ้างจะคืนให้แก่ผู้รับจ้างทั้งหมด

ข้อ 18. การทำบริเวณก่อสร้างให้เรียบร้อย

ผู้รับจ้างจะต้องรักษาบริเวณสถานที่ปฏิบัติงานตามสัญญานี้ รวมทั้งโรงงาน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของผู้รับจ้าง ลูกจ้าง ตัวแทน หรือของผู้รับจ้างช่วง ให้อยู่ในความสะดวก ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการใช้งานตลอดระยะเวลาการจ้างและเมื่อทำงานเสร็จสิ้นแล้วจะต้อง ขนย้ายบรรดาเครื่องใช้ในการทำงานจ้างรวมทั้งวัสดุ ขยะมูลฝอยและสิ่งก่อสร้างชั่วคราวต่างๆ(ถ้ามี) ทั้งจะต้องกลบเกลี่ยพื้นดินให้เรียบร้อย เพื่อให้บริเวณทั้งหมดอยู่ในสภาพที่สะอาด และใช้การได้ทันที

ข้อ 19. กรณีพิพาทและอนุญาโตตุลาการ

19.1 ในกรณีที่มิข้อโต้แย้งเกิดขึ้นระหว่างคู่สัญญาเกี่ยวกับข้อกำหนดแห่งสัญญานี้ หรือเกี่ยว กับการปฏิบัติตามสัญญานี้ และคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ ให้เสนอข้อโต้แย้งหรือข้อพิพาทนั้น ต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาชี้ขาด

19.2 เว้นแต่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะเห็นพ้องกันให้อนุญาโตตุลาการคนเดียวเป็นผู้ชี้ขาดการ ระบุข้อพิพาทให้กระทำโดยอนุญาโตตุลาการ 2 คน โดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะทำหนังสือแสดงเจตนา จะให้มีอนุญาโตตุลาการระบุข้อพิพาทและระบุชื่ออนุญาโตตุลาการคนที่ตนแต่งตั้งส่งไปยังคู่สัญญา อีกฝ่ายหนึ่ง จากนั้นภายในระยะเวลา 30 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งดังกล่าว คู่สัญญาฝ่ายที่ได้ รับแจ้งจะต้องแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนที่สอง ถ้าอนุญาโตตุลาการทั้งสองคนดังกล่าวไม่สามารถ ประนีประนอมระบุข้อพิพาทนั้นได้ ให้อนุญาโตตุลาการทั้งสองคนร่วมกันแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้ ชี้ขาดภายในกำหนดเวลา 30 วัน นับจากวันที่ไม่สามารถตกลงกัน ผู้ชี้ขาดดังกล่าวจะพิจารณาระบุ ข้อพิพาทต่อไป กระบวนพิจารณาของอนุญาโตตุลาการให้ถือตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของ

(ลงชื่อ) (ศ.ดร.วิวัฒน์ วุฒิเมธี) ผู้ว่าจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

(ลงชื่อ) พยาน

สถาบันอนุญาโตตุลาการกระทรวงยุติธรรม โดยอนุโลม หรือตามข้อบังคับอื่นที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเห็นชอบ และให้กระทำในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

19.3 ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่แต่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายตนหรือในกรณีที่อนุญาโตตุลาการทั้งสองคนไม่สามารถตกลงแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดได้ คู่สัญญาแต่ละฝ่ายต่างมีสิทธิร้องขอต่อศาลแพ่งเพื่อแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการหรืออนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดได้แล้วแต่กรณี

19.4 ค่าชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการหรือของอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดแล้วแต่กรณี ให้ถือเป็นเด็ดขาดและถึงที่สุดผูกพันคู่สัญญา

19.5 คู่สัญญาแต่ละฝ่ายเป็นผู้รับภาระค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการฝ่ายตน และอาจค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาฝ่ายละครั้ง ในกรณีที่มีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคนเดียว หรือมีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาด ให้อนุญาโตตุลาการหรืออนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดเป็นผู้กำหนดภาระค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือภาระค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดคนเดียว แล้วแต่กรณี

ข้อ 20. การขยายระยะเวลาปฏิบัติงานตามสัญญา

ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุใด ๆ อันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของฝ่ายผู้ว่าจ้างหรือเหตุการณ์อันหนึ่งอันใดที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเงื่อนไขและกำหนดเวลาแห่งสัญญานี้ได้ ผู้รับจ้างจะต้องแจ้งเหตุหรือเหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมหลักฐานเป็นหนังสือให้ผู้ว่าจ้างทราบเพื่อขอขยายเวลาทำงานออกไปภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่เหตุนั้นสิ้นสุดลง

ถ้าผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้รับจ้างได้สละสิทธิเรียกร้องในการที่จะขอขยายเวลาทำงานออกไปโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของฝ่ายผู้ว่าจ้าง ซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือผู้ว่าจ้างทราบอยู่แล้วตั้งแต่นั้น

การขยายกำหนดเวลาทำงานตามวรรคหนึ่ง อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าจ้างที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร

ข้อ 21. การใช้เรือไทย

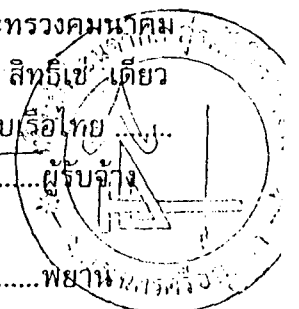
ในการปฏิบัติตามสัญญานี้ หากผู้รับจ้างจะต้องส่งหรือนำของเข้ามาจากต่างประเทศรวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องนำเข้ามาเพื่อปฏิบัติงานตามสัญญาไม่ว่าผู้รับจ้างจะเป็นผู้นำของเข้ามาเอง หรือนำเข้ามาโดยผ่านตัวแทนหรือบุคคลอื่นใด ถ้าสิ่งของนั้นต้องนำเข้ามาโดยทางเรือในเส้นทางเดินเรือที่มีเรือไทยเดินอยู่ และสามารถให้บริการรับขนได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศกำหนด ผู้รับจ้างต้องจัดการให้สิ่งของดังกล่าวบรรทุกโดยเรือไทยหรือเรือสัญชาติไทย

(ลงชื่อ) (ส.ญ.ม.ก. วุฒิมณี) ผู้ว่าจ้าง
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ลงชื่อ) ผู้รับจ้าง

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

กับเรือไทยจากต่างประเทศมายังประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ก่อนบรรทุกของนั้นลงเรืออื่นที่มีใช้เรือไทย หรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่นได้ ทั้งนี้ไม่ว่าการส่งหรือส่งซื้อสิ่งของดังกล่าวจากต่างประเทศจะเป็นแบบ เอฟโอบี, ซีเอฟอาร์, ซีไอเอฟ หรือแบบอื่นใดที่มีเรือไทยเดินอยู่ และสามารถให้บริการรับขนได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศกำหนด ผู้รับจ้างต้องจัดการให้สิ่งของดังกล่าวบรรทุกโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทยจากต่างประเทศมายังประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี ก่อนบรรทุกของนั้นลงเรืออื่นที่มีใช้เรือไทย หรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่นได้ ทั้งนี้ไม่ว่าการส่งหรือส่งซื้อสิ่งของดังกล่าวจากต่างประเทศจะเป็นแบบ เอฟโอบี, ซีเอฟอาร์, ซีไอเอฟ หรือแบบอื่นใด

ในการส่งมอบงานตามสัญญาให้แก่ผู้ว่าจ้าง ถ้างานนั้นมีสิ่งของตามสัญญา ข้อ 19 ผู้รับจ้างจะต้องส่งมอบใบตราส่ง (Bill of Lading) หรือสำเนาใบตราส่งสำหรับของนั้นซึ่งแสดงว่าได้บรรทุกมาโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทยให้แก่ผู้ว่าจ้างพร้อมกับการส่งมอบงานด้วย

ในกรณีที่สิ่งของดังกล่าวไม่ได้บรรทุกจากต่างประเทศมายังประเทศไทยโดยเรือไทยหรือเรือที่มีสิทธิเช่นเดียวกับเรือไทย ผู้รับจ้างต้องส่งมอบหลักฐานซึ่งแสดงว่าได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีให้บรรทุกของโดยเรืออื่นได้ หรือหลักฐานซึ่งแสดงว่าได้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษเนื่องจากการไม่บรรทุกของโดยเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีแล้วอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้ว่าจ้างด้วย

ในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่ส่งมอบหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวในสองวรรคข้างต้นให้แก่ผู้ว่าจ้าง แต่จะขอส่งมอบงานดังกล่าวให้ผู้ว่าจ้างก่อน โดยยังไม่รับชำระเงินค่าจ้าง ผู้ว่าจ้างมีสิทธิรับงานดังกล่าวไว้ก่อน และชำระเงินค่าจ้างเมื่อผู้รับจ้างได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนดังกล่าวแล้วได้

ข้อ 22. มาตรฐานฝีมือช่าง

ผู้รับจ้างตกลงเป็นเงื่อนไขสำคัญว่า ผู้รับจ้างจะต้องมีและใช้ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือช่าง จากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือผู้มีวุฒิบัตรระดับ ปวช. ปวส. และ ปวท. หรือเทียบเท่า จากสถาบันการศึกษาที่ ก.พ. รับรองให้เข้ารับราชการได้ ในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ - ของแต่ละสาขาช่าง แต่จะต้องมีช่างจำนวนอย่างน้อย 1 คน ในแต่ละสาขาช่าง ดังต่อไปนี้

22.1 นักโบราณคดี

22.2 สถาปนิก

22.3 ช่างศิลปกรรม

22.4 ช่างโยธา

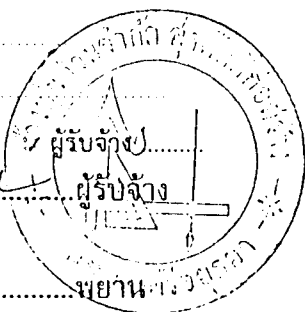
(ลงชื่อ) (ศ. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี).....ผู้ว่าจ้าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ)ผู้รับจ้าง

(ลงชื่อ) พยาน

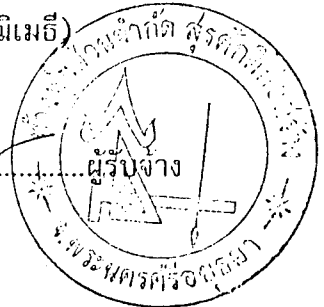

ผู้รับจ้างจะต้องจัดทำบัญชีแสดงจำนวนช่างทั้งหมดโดยจำแนกตามแต่ละสาขาช่างและระดับช่างพร้อมกับระบุรายชื่อช่างผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือช่าง หรือผู้มีวุฒิบัตรดังกล่าวในวรรคแรกนำมาแสดงพร้อมหลักฐานต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงานก่อนเริ่มลงมือทำงานและพร้อมที่จะให้ผู้ว่าจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ว่าจ้างตรวจสอบดูได้ตลอดเวลาการทำงานตามสัญญาของผู้รับจ้าง

สัญญานี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อ พร้อมทั้งประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานและคู่สัญญาต่างยัดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

(ลงชื่อ).....ผู้ว่าจ้าง
(ศาสตราจารย์พิเศษยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

(ลงชื่อ).....ผู้รับจ้าง
(นายสุรศักดิ์ ธรรมธัช)

(ลงชื่อ).....พยาน
(นายณัฐพล ม่วงศรีเขียว)

(ลงชื่อ).....พยาน
(นางไพเราะ เพ็ญประไพ)

รายการประกอบแบบ และรายละเอียด

งานโบราณคดี ตำบลวัดมเหยงคณ์

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานตำบลวัดมเหยงคณ์ ดังรายการต่อไปนี้

1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3X3 เมตร จำนวน 3 หลุม

1.2 ขุดแต่งค้ำหลักและพื้นที่โดยรอบตามผังรูปแบบ พื้นที่ 7,500 ตารางเมตร

1.3 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังการขุดแต่งทั้งหมด

1.4 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานที่พบทั้งหมด และแบบบูรณะโบราณสถานทั้งหมด

2. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลมเหยงคณ์ ตำบลกะมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แผ่น

3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 7,500 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

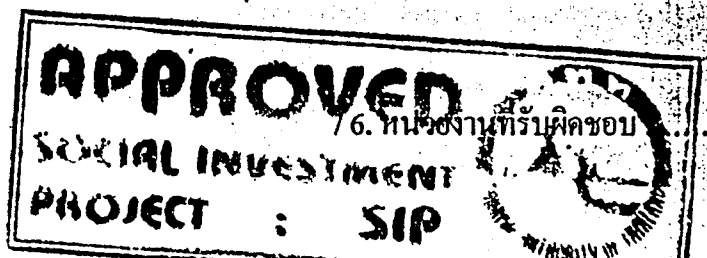
4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 ตำบลโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเน้นเป็นกรณีพิเศษ คือ

4.2.1 พื้นที่โดยรอบค้ำหลักวัดมเหยงคณ์ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นสังฆาวาสของวัดมเหยงคณ์ ซึ่งอาจจะมีอาคารที่สร้างด้วยไม้อยู่จำนวนมาก ดังนั้นการขุดแต่งพื้นที่รอบค้ำหลักวัดมเหยงคณ์ต้องดูแลร่องรอยผิวดิน (Feature) อย่างละเอียด

5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้ว่าจ้างต้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน ตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาทำงานของส่วนงานโบราณคดี ตำบลวัดมเหยงคณ์

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- 6.3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

7. ผลงานที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทางโบราณคดีครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
- 7.2 ขุดแต่งโบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
- 7.3 รายงานการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดีตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงาน
- 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานโบราณคดี
- 7.6 รวบรวมโบราณวัตถุพร้อมบัญชีโบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์ม มอบราชการแล้วเสร็จ
- 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบมาตรฐานงานโบราณคดี และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย
- 7.9 ออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานที่พบทั้งหมด พร้อมประมาณราคากลางและรายการประกอบแบบบูรณะ

รายละเอียดการแบ่งงวดงาน

งานขุดแต่งและปรับปรุงสภาพแวดล้อมโบราณสถานวัดมเหยงคณ์ วัดช้าง และตำหนักมเหยงคณ์
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(งานขุดแต่งออกแบบบูรณะโบราณสถานวัดมเหยงคณ์ วัดช้าง และตำหนักมเหยงคณ์)

งวดที่ 1 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 25 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 60 วัน
นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดมเหยงคณ์

- ขุดแต่งกำแพงโดยรอบ พื้นที่ 1,240 ตารางเมตร
- ขุดแต่งพื้นที่ภายในกำแพงแก้วพระอุโบสถและบ่อน้ำนอกกำแพงแก้วด้านทิศใต้ พื้นที่ 750 ตารางเมตร
- ขุดก้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

วัดลีเกาสุมุด

- ขุดแต่งพื้นที่เจดีย์ประธาน และวิหาร พื้นที่ 900 ตารางเมตร
- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบ (ส่วนที่เหลือทั้งหมด) พื้นที่ 1,800 เมตร
- ขุดก้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

วัดช้าง

- ขุดแต่งพื้นที่เจดีย์ประธานอุโบสถและเจดีย์ราย 3 องค์ พื้นที่ 2,400 ตารางเมตร
- ขุดแต่งพื้นที่ในเขตกำแพงวัด พื้นที่ประมาณ 7,800 ตารางเมตร
- ขุดก้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

ตำหนักมเหยงคณ์

- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบตำหนัก พื้นที่ประมาณ 5,000 ตารางเมตร
- ขุดก้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 2 หลุม

งวดที่ 2 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 25 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 120 วัน
นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดมเหยงคณ์

- ขุดแต่งพื้นที่ภายในกำแพงแก้วพระอุโบสถและบ่อน้ำนอกกำแพงแก้วด้านทิศใต้ แล้วเสร็จ
- ขุดแต่งปรับพื้นที่ภายในและภายนอกกำแพงวัด พื้นที่ 8,520 ตารางเมตร
- ขุดก้นทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

วัดลีเกาสุมุด

- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบ แล้วเสร็จ

APPROVED

SOCIAL INVESTMENT

PROJECT

วัดช้าง

- ขุดแต่งพื้นที่ที่เกาะล้อมในเขตกำแพงวัดส่วนที่เกาะล้อม จำนวน 7,800 ตารางเมตร และขุดแต่งภายนอกเขตวัด จำนวน 7,000 ตารางเมตร
- ขุดคันทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

ค้ำหนักมเหยงคณ์

- ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบค้ำหนัก แล้วเสร็จ
- ขุดคันทางโบราณคดี ขนาด 3 x 3 เมตร จำนวน 1 หลุม

งวดที่ 3

เป็นจำนวนเงินร้อยละ 25 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

วัดมหาแยงคณ์

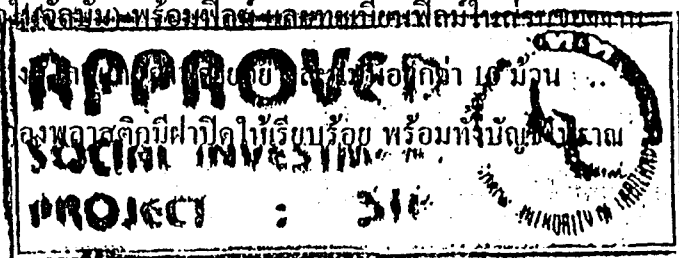
- ขุดแต่งปรับพื้นที่ภายในและภายนอกกำแพงวัดแล้วเสร็จ
- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด

วัดถ้ำกาศมุก

- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

วัดช้าง

- ขุดแต่งพื้นที่นอกเขตกำแพงวัด แล้วเสร็จ
- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ

- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

คำนำกรมเกษตร

- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของการงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ

งวดที่ 4 เป็นจำนวนเงินร้อยละ 25 ของราคาค่าจ้าง เมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จภายใน 210 วัน นับจากวันเริ่มสัญญาจ้าง ดังรายละเอียดงานต่อไปนี้

คำนำกรมเกษตร

- ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมด
- ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด
- รวบรวมสไลด์ภาพถ่าย (บรรจุในอัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์มในส่วนของการงานโบราณคดีทั้งหมด โดยจะต้องส่งสไลด์และภาพถ่ายอย่างละไม่น้อยกว่า 10 ม้วน
- รวบรวมโบราณวัตถุบรรจุในกล่องพลาสติกมีฝาปิดให้เรียบร้อย พร้อมทั้งบัญชีโบราณวัตถุ
- ทำรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี ต้นฉบับ 1 เล่ม สำเนา 30 เล่ม (เขียนเล่มปกแข็ง)
- ปฏิบัติงานโบราณคดีแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามผังรูปแบบ รายการประกอบแบบและมาตรฐานงานโบราณคดีทุกประการ
- ทำแบบบูรณะโบราณสถานของทุกวัด แล้วเสร็จ

1.5 มาตรฐานงานโบราณคดี

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 8 พระนครศรีอยุธยา

สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

กรมศิลปากร

1. การดำเนินงานทั่วไป

1.1 การปฏิบัติงานโบราณคดีต้องเป็นไปตามรูปแบบและรายการซึ่งคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ลงนามกำกับ และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

รูปแบบ หมายถึง แบบ แผนผัง ตลอดจนรายละเอียดและรายการต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในแบบพิมพ์ทั้งหมด
รายการ หมายถึง ข้อกำหนดรายการละเอียดเกี่ยวกับงานโบราณคดีที่ไม่ได้มีปรากฏอยู่ในรูปแบบ

1.2 ผู้รับจ้างรับรองว่าได้ตรวจสอบรูปแบบและรายการ โดยละเอียดถี่ถ้วนและเข้าใจความหมายโดยแจ่มแจ้ง ทุกประการแล้ว จึงได้ลงนามในสัญญา ถ้าปรากฏว่ามีการขัดแย้งกันหรือสงสัยจะกลาเกลื่อนหรือไม่ละเอียด หรือด้อยค่าในรูปแบบและรายการเกิดมีปัญหขึ้น ผู้รับจ้างต้องเสนอขอความเห็นชอบหรือคำวินิจฉัย ต่อผู้ว่าจ้างเสียก่อน โดยผู้ว่าจ้างจะถือความถูกต้องตามสัญญาและประโยชน์ต่อวิชาโบราณคดี และความเหมาะสม เป็นหลักในการวินิจฉัยชี้ขาด

1.3 ข้อขัดแย้งที่ปรากฏในรูปแบบต่อรูปแบบ หรือรายการต่อรายการ ให้ถือตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เจเพาะงาน หรือสิ่งที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่องานโบราณคดีเป็นหลักในการปฏิบัติ

1.4 ข้อขัดแย้งที่ปรากฏระหว่างรูปแบบกับรายการ ให้ถือตามรายการเป็นหลักในการปฏิบัติ ทั้งนี้ยกเว้น กรณีที่กลาเกลื่อน

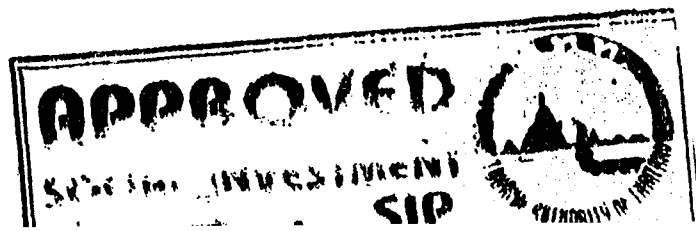
1.5 สิ่งใดที่ปรากฏในรูปแบบรายการขัดแย้งกับหนังสือสัญญาจ้างเหมา ให้ถือตามหนังสือสัญญาจ้างเป็น หลักในการปฏิบัติ

1.6 สิ่งใดที่มีได้กล่าวไว้ในรูปแบบหรือรายการ แต่เป็นส่วนที่จำเป็นจะต้องกระทำให้งานสำเร็จ บริบูรณ์และเป็นประโยชน์ต่อวิชาการโบราณคดีให้ถือเป็นส่วนที่ผู้รับจ้างต้องดำเนินการด้วย โดยผู้รับจ้างจะต้อง ขอมทำงานนั้น ๆ โดยไม่คิดเงินเพิ่มอีกแต่อย่างใด

1.7 ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในระหว่างดำเนินงาน เช่น ประปา ไฟฟ้า และการตรวจสอบการวิเคราะห์ทาง วิทยาศาสตร์อื่น ๆ เป็นหน้าที่ของผู้รับจ้างจะต้องติดต่อและออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น

1.8 กรณีการขุดค้นและขุดแต่งโบราณสถาน ผู้รับจ้างจะต้องดำเนินการรักษัน เสริมความมั่นคงต่อ โบราณสถานให้อยู่ในสภาพแข็งแรงเสียก่อน เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและความเสียหายต่อโบราณสถานของชาติและผู้ ปฏิบัติงาน

1.9 ผู้รับจ้างต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงทุกกรณีต่อความเสียหายใด ๆ ที่เกิดต่อโบราณสถานทรัพย์สิน ใกล้เคียงหรือทรัพย์สินของบุคคลภายนอก หรืออุบัติเหตุที่เกิดแก่บุคคลใด เนื่องจากการดำเนินการก่อสร้างตาม สัญญา

/ 1.10 ผู้รับจ้าง

1.10 ผู้รับจ้างต้องจัดทำสำนักงานและอาคารเก็บวัสดุอุปกรณ์ในสถานที่ปฏิบัติงานให้มีขนาดเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน และการตรวจติดตามงานของผู้ว่าจ้าง และให้จัดทำป้ายประกาศขนาด 1.20 X 2.40 เมตร แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนดให้

อนึ่ง ผู้ว่าจ้างไม่อนุญาตให้มีการก่อสร้างที่พักคนงานในพื้นที่โบราณสถานและแหล่งโบราณคดี แต่หากมีความจำเป็นต้องมีที่พักสำหรับผู้ทำหน้าที่เฝ้าสำนักงานและอาคารเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้ขออนุญาตจากผู้ว่าจ้างก่อน ซึ่งผู้ว่าจ้างจะพิจารณาตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนดให้

1.11 ระหว่างปฏิบัติงานผู้รับจ้างต้องดูแลพื้นที่ทำงานให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยปลอดภัยถูกสุขลักษณะและทำความสะอาดพื้นที่ทำงานให้สะอาดเรียบร้อยตลอดเวลา

2. บุคลากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานโบราณคดี

2.1 การดำเนินงานด้านโบราณคดีผู้รับจ้างจะต้องมีนักโบราณคดีปฏิบัติหน้าที่ประจำในภาคสนามทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกระบวนการเก็บข้อมูลทางโบราณคดีและเป็นผู้ศึกษาวิเคราะห์และเขียนรายงานการขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดี

นักโบราณคดี หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำในระดับปริญญาตรี มีวุฒิการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศส.บ.) ด้านโบราณคดี

2.2 ในงานขุดแต่งโบราณสถาน ผู้รับจ้างอาจจะมีบุคลากรต่อไปนี้ ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานขุดแต่งโบราณสถานและเขียนรายงานการขุดแต่งทางโบราณคดี คือ

2.2.1 ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วุฒิ ศส.บ (ประวัติศาสตร์ศิลปะ , ประวัติศาสตร์ , มนุษยวิทยา,วัฒนธรรม) หรือ วุฒิ ศบ. (ประวัติศาสตร์) ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในฐานะผู้ช่วยนักโบราณคดี เคยผ่านงานการขุดค้นหรือขุดแต่งโบราณสถานมาแล้วอย่างน้อย 4 แห่ง โดยต้องมีใบรับรองการผ่านงานจากส่วนราชการผู้ว่าจ้างมาแสดง หรือ

2.2.2 ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขา ที่มีประสบการณ์การทำงานในฐานะผู้ช่วยนักโบราณคดี เคยผ่านงานการขุดค้นหรือขุดแต่งโบราณสถานมาแล้วอย่างน้อย 6 แห่ง โดยต้องมีใบรับรองการผ่านงานจากส่วนราชการผู้ว่าจ้างมาแสดง

2.3 กรณีที่บุคลากรตามข้อ 2.1 และ 2.2 ไม่สามารถอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในภาคสนามได้ตลอดเวลา ผู้ว่าจ้างต้องจัดหาผู้ช่วยนักโบราณคดี ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ทุกสาขา) เป็นผู้ปฏิบัติงานแทนได้เป็นครั้งคราว แต่จะต้องไม่เกิน 7 วัน ต่อเดือน

2.4 บุคลากรตามข้อ 2.1 หรือ 2.2 ให้มีไม่ต่ำกว่า 1 คน ส่วนบุคลากรตามข้อ 2.3 จะมีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคลากรตามข้อ 2.1 หรือ 2.2 ว่าสามารถอยู่ปฏิบัติงานภาคสนามได้ตลอดเวลาหรือไม่

2.5 หากจำเป็นผู้รับจ้างจะต้องจัดหาบุคลากรสาขาอื่นที่สามารถปฏิบัติงานเฉพาะทางเข้าร่วมทำงานเพื่อส่งเสริมคุณภาพของงานโบราณคดีให้ดียิ่งขึ้น เช่น นักประวัติศาสตร์ศิลปะ สถาปนิก นักประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม นักวิชาการช่างศิลป์ ช่างศิลปกรรม ช่างสำรวจ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ควบคุมงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจการจ้างจะเป็นผู้พิจารณาถึงการ

2.6 ผู้รับจ้างต้องแจ้งรายชื่อ บุคลากรศึกษา และใบรับรองการผ่านงานของบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในภาคสนามตามข้อ 2.1 หรือ 2.2 และ 2.3 (ถ้ามี) ให้ผู้ว่าจ้างทราบในวันขึ้นของสถานที่ประกวดราคา

2.7 ผู้รับจ้างจะต้องจัดหาบุคลากรทั้งระดับฝีมือและคนงานที่มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญในการปฏิบัติงานโบราณคดีโดยเฉพาะ และต้องจัดหาให้เพียงพอเพื่อให้การดำเนินงานได้ทันเวลา ถ้าผู้ว่าจ้างเห็นว่าบุคลากรคนใดของผู้รับจ้างไร้ฝีมือ ประสิทธิภาพไม่เหมาะสม ผู้ว่าจ้างมีอำนาจขอให้เปลี่ยนบุคลากรผู้นั้น โดยผู้รับจ้างจะต้องหาคนใหม่มาทดแทนโดยเร็ว ส่วนการแก้ไขหรือเวลาที่เสียไปเพราะการนี้ ผู้รับจ้างจะถือเป็นข้ออ้างสำหรับเรียกร้องค่าเสียหายหรือขยายกำหนดเวลาทำงานไปแล้วเสร็จต่อไปอีกไม่ได้

หมายเหตุ นักโบราณคดี 2.1 และผู้ที่ทางราชการอนุมัติให้ทำหน้าที่เสมือนนักโบราณคดีได้ตามข้อ 2.2 นี้ ตามปกติต้องใช้ 1 คน ต่อ 1 กิจกรรม แต่หากพื้นที่ปฏิบัติงานอยู่ใกล้กัน สามารถเดินทางไปดูงานได้สะดวก ผู้ว่าจ้างโดยคณะกรรมการตรวจการจ้างอาจจะอนุญาตให้ใช้บุคลากรดังกล่าวรับผิดชอบมากถึง 1 กิจกรรมก็ได้ แต่ไม่ควรเกิน 2 กิจกรรมในเวลาเดียวกัน

3. ข้อปฏิบัติขั้นเตรียมการ

3.1 ผู้รับจ้างจะต้องบันทึกสภาพพื้นที่ทำงานเป็นลายลักษณ์อักษรและภาพถ่ายอย่างละเอียดทุกแห่งทุกมุมก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ

3.2 ผู้รับจ้างต้องดำเนินการลาดอง ทำลายสะอาดพื้นที่ทำงานเดิมพื้นที่ ดินไม้ขึ้นต้นตามปกติจะต้องรักษาไว้ หากดินไม้ใดกีดขวางการปฏิบัติงานจนจำเป็นต้องตัดออก หรือหากทำไว้จะก่อให้เกิดอันตรายต่อโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีและผู้ปฏิบัติงาน ให้ปรึกษาผู้ควบคุมงานก่อนทุกครั้ง

3.3 ระหว่างการลาดอง และหลังการลาดองให้บันทึกภาพอีกครั้งหนึ่ง

3.4 ต้องทำผังสภาพโบราณสถาน และแหล่งโบราณคดีก่อนจะขุดค้นและขุดแต่งอย่างละเอียด ทั้งผังด้านราบและผังด้านตั้ง (ให้ดูข้อกำหนดและรายละเอียดของงานประกอบ ซึ่งบางกรณีอาจจะไม่ได้กำหนดให้ทำก็ได้)

4. การวางแผนขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดี

4.1 ต้องมีการกำหนดผังขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดีให้ชัดเจน และต้องกรขบขุดพื้นที่ปฏิบัติงานทั้งหมด โดยปกติผู้ว่าจ้างกำหนดให้ใช้ระบบการวางแผนสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Grid System) โดยมีขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ปฏิบัติงาน หากจะกำหนดผังขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดีเป็นระบบอื่นต้องปรึกษากับผู้ควบคุมงานก่อน

การวางแผนขุดนั้นต้องมีจุดกำหนดขอบตัวของผังทั้งหมดโดยทำหมุดแนวรังไว้ ส่วนผังขุดทำหมุดเหล็กหรือไม้ไว้ทุกตำแหน่ง สามารถใช้ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ตลอดระยะเวลาปฏิบัติงาน แต่ทั้งนี้ต้องไม่กีดขวางการปฏิบัติงานหรือรถตา

4.2 การเลือกตำแหน่งขุดค้นทางโบราณคดี ให้ผู้รับจ้างปรึกษากับนักโบราณคดีผู้ควบคุมงาน

5. วิธีการขุดค้น และขุดแต่งทางโบราณคดี

5.1 การขุดค้นและขุดแต่งทางโบราณคดี ต้องปฏิบัติตามเทคนิควิชาการโบราณคดีโดยเคร่งครัด

5.2 ต้องเก็บโบราณวัตถุที่พบในชั้นดินอย่างละเอียด ซึ่งบางกรณีจะต้องร่อนดินเพื่อเก็บโบราณวัตถุขนาดเล็กด้วย

5.3 การขุดค้นและขุดแต่ง ให้ขุดตามระดับชั้นดินสมมุติอีกครั้งละไม่เกิน 10 เซนติเมตร และ/หรือ ขุดค้นตามระดับชั้นดินธรรมชาติแล้วแต่กรณี สำหรับงานขุดแต่งโบราณสถานให้ขุดจนถึงระดับพื้นใช้งานเดิมสำหรับการขุดค้นทางโบราณคดีให้ขุดจนถึงระดับที่ไม่พบโบราณวัตถุ (Sterile)

5.4 ในการขุดแต่งโบราณสถาน ให้มีการขุดหลุมตรวจสอบการวางรากฐานของโบราณสถานทุกองค์ทุกหลัง ขนาดไม่ต่ำกว่า 1x1 เมตร หากพบว่าการก่อสร้างทับซ้อนกันหลายครั้ง ให้ใช้งานก่อสร้างครั้งสุดท้ายเป็นหลักกรณีที่มีหลักฐานสำคัญมากกว่าเป็นหลักในการขุดแต่ง แต่จะต้องทำการขุดแต่งศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมของสมัยที่ถูกทับซ้อนจนได้ข้อมูลพอที่จะทำแบบถันนิฐานได้ทุกสมัย แต่การกระทำดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อหลักฐานทางโบราณคดีทุกสมัยด้วย ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของนักโบราณคดี ผู้ควบคุมงานเป็นผู้พิจารณาสั่งการ

5.5 การเก็บข้อมูลทางโบราณคดี ต้องมีการบันทึกอย่างละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษร แผนผังและภาพถ่ายโดยต้องมีการออกแบบฟอร์มต่างๆ เพื่อช่วยในการบันทึกตามความเหมาะสมกับลักษณะงานและหลักฐานทางโบราณคดี โดยต้องมีแบบบันทึกอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- บันทึกประจำวัน (Diary Record)
- บัญชีโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ (Small Finds List)
- บัญชีของที่พบ (Bag List)
- แบบบันทึกภาพถ่าย (Photo List)

สำหรับการขุดค้นทางโบราณคดีให้เพิ่มแบบฟอร์มต่อไปนี้

- แบบบันทึกการปฏิบัติงานขุดค้นแต่ละระดับ
- แบบบันทึกหลักฐานประกอบ Feature

หรือแบบฟอร์มอย่างอื่นที่นักโบราณคดีผู้ควบคุมงานเห็นว่าจะประโยชน์ต่อการบันทึกหลักฐานทางโบราณคดีแต่ละประเภท

5.6 การปฏิบัติงานทางโบราณคดีต้องทำอย่างระมัดระวัง ต้องสังเกตดูความเปลี่ยนแปลงของหลักฐานอย่างละเอียด และให้เก็บตัวอย่างโบราณวัตถุบางประเภทอย่างถูกวิธี เพื่อการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ในกรณีจำเป็น

5.7 โบราณวัตถุชิ้นสำคัญให้ทำความสะอาดด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัสดุแต่ละชนิด แล้วบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพบเป็นอักษรย่อด้วยขนาดที่เหมาะสมกับวัตถุในตำแหน่งที่ไม่รบกวนสาระสำคัญของโบราณวัตถุด้วยหมึกที่ไม่ลบเลือนง่ายนัก โดยให้ประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อยดังนี้

- แหล่งโบราณวัตถุที่พบ

- ปีที่พบ

- ตำแหน่งที่พบ

การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพบดังกล่าว หากไม่สามารถหาตำแหน่งที่เหมาะสมหรือพิจารณาแล้วไม่เหมาะสมที่จะเขียนลงบนเนื้อโบราณวัตถุให้เขียนลงแผ่นพลาสติกบริเวณใกล้เคียงวัตถุไว้ก็ได้

5.8 โบราณวัตถุชิ้นสำคัญที่บอบบาง หรือเปราะให้ใช้กระดาษหรือผ้าที่อ่อนนุ่มๆ ใ้แล้วเก็บใส่ภาชนะที่เหมาะสม

5.9 โบราณวัตถุและชิ้นส่วนโบราณสถานที่พบจากการปฏิบัติงานทางโบราณคดี ให้ทำความสะอาดและเก็บรักษาไว้ในถุงพลาสติก ถุงผ้า กล่อง หรือภาชนะอื่นอย่างเหมาะสม เมื่อศึกษาวิเคราะห์แล้ว ให้ห่อหุ้มโบราณวัตถุมอบให้กรมศิลปากร ส่วนอิฐอิฐดินเผาหรือส่วนประกอบซึ่งเป็นวัสดุก่อสร้างของโบราณสถานต่าง ๆ ให้แยกประเภท แยกขนาด ทำความสะอาดแล้วเก็บรักษาไว้ในพื้นที่ปฏิบัติงานให้เป็นระเบียบ โดยไม่กีดขวางการทำงานและไม่รบกวน เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการบูรณะต่อไป

5.10 ต้องศึกษาวิเคราะห์โบราณสถาน และโบราณวัตถุที่พบจากการปฏิบัติงานทั้งหมด

5.11 ต้องศึกษาวิเคราะห์ชั้นดินทางโบราณคดี และให้เก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ถ้าจำเป็น

5.12 การทำผังชั้นดินทางโบราณคดีให้ทำทั้ง 4 ด้าน ลงในกระดาษฟิล์มเขียนแบบขนาด A4 หรือ A3 ตามความเหมาะสม

5.13 ดิน อิฐหัก กระเบื้อง เศษวัสดุสิ่งของต่าง ๆ ที่ไร้ประโยชน์ให้นำไปปรับถมพื้นที่บริเวณพื้นที่ทำงานหรือขนย้ายออกจากพื้นที่ในที่กำหนดไว้ในระยะทางไม่เกิน 5 กิโลเมตร หรือให้เผาทำลาย หรือจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของนักโบราณคดีผู้ควบคุมงานจะเป็นผู้สั่งการ ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกรณีนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้ว่าจ้าง

5.14 วิธีปฏิบัติด้านเทคนิควิชาการ หรือการปฏิบัติงานอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ แต่เป็นประโยชน์ต่องานวิชาการ โบราณคดีและต่อราชการ ให้อยู่ในดุลยพินิจของนักโบราณคดีผู้ควบคุมงาน หรือกรรมการตรวจการจ้าง

6. การเขียนรายงานทางโบราณคดี

- คำนำ

- สารบัญ

- สารบัญภาพถ่าย

- สารบัญภาพถ่ายเส้น

- สารบัญแผนผัง

- บทนำ ความเป็นมาของโครงการ

- บทที่ 1 การดำเนินงานเขตแต่งโบราณสถานและการขุดค้นทางโบราณคดี

- 1.1 ที่ตั้ง
- 1.2 ประวัติการทำงานที่ผ่านมา
- 1.3 สภาพปัจจุบันของโบราณสถาน
- 1.4 การวางผังหลุมขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดี
- 1.5 เทคนิคการขุดแต่งโบราณสถาน
- 1.6 เทคนิคการขุดค้นทางโบราณคดี
- 1.7 การเก็บหลักฐานและการบันทึกข้อมูล

- บทที่ 2 โบราณสถานภายหลังการขุดแต่ง

- 2.1 สภาพโดยทั่วไปและลักษณะแผนผัง (ภาพโดยรวม)
- 2.2 ลักษณะโบราณสถานหลังการขุดแต่ง (รายละเอียดของโบราณสถานแต่ละองค์/หลัง)
 - 2.2.1 เจดีย์
 - 2.2.3 วิหาร
 - ฯลฯ
- 2.3 เทคนิคการก่อสร้าง

(ข้อ 2.3 อาจจะแทรกอยู่ในการอธิบายโบราณสถานแต่ละองค์/หลัง ก็ได้)

- บทที่ 3 โบราณวัตถุที่พบจากการขุดแต่ง

- 3.1 โบราณวัตถุที่เป็นส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรม
 - 3.1.1 ประเทดินเผา
 - 3.1.2 ประเทปูนปั้น
 - 3.1.3 ประเทโลหะ
 - สำริด
 - เหล็ก
 - ตะกั่ว
 - ฯลฯ
 - 3.1.4 ประเทไม้
 - ฯลฯ
- 3.2 โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา
 - 3.2.1 พระพุทธรูปประจำศาสนสถาน
 - 3.2.2 พระพุทธรูปบูชา
 - สำริด
 - ปูนปั้น
 - ดินเผา

3.2.3 พระพิมพ์

- คินคา
- ชิน
- ลำวิค

ฯลฯ

3.2.4 รูปเคารพในศาสนาอื่น

- คริสต์
- พวามณ

ฯลฯ

3.2.5 อื่น ๆ

3.3 โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

3.3.1 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากโลหะ

- แก๊ส
- ลำวิค

ฯลฯ

3.3.2 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากดินเผา

3.3.3 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากไม้

3.4 โบราณวัตถุประเภทอาวุธ

3.5 โบราณวัตถุเกี่ยวกับโลหะรวม

3.6 ภาชนะดินเผาในประเทศ

3.6.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

- เนื้อดิน
- เนื้อหิน

3.6.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาแม่น้ำน้อย

3.6.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน

3.6.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาสุโขทัย

3.6.5 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาภาคเหนือ

3.6.6 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาภาคอีสาน

ฯลฯ

3.7 ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

- เครื่องถ้วยจีน
- เครื่องถ้วยญี่ปุ่น

- เครื่องถ้วยเวียดนาม

ฯลฯ

3.8 โบราณวัตถุอื่น ๆ

- บทที่ 4 การขุดค้นทางโบราณคดี

อธิบายเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการขุดค้นโดยภาพรวม

4.1 หลุมขุดค้น

- ชั้นดินธรรมชาติ
- ชั้นดินทางโบราณคดี (วัฒนธรรม)
- โบราณวัตถุแบ่งตามชั้นดินสมัย
- โบราณวัตถุแบ่งตามชั้นวัฒนธรรม (แบ่งประเภทตามโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดแต่ง)
- บทวิเคราะห์แปลความ
- สรุป

4.2 หลุมขุดค้น

4.3 สรุป

- บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

5.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี

5.2 รูปทรงสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรม

- บทที่ 6 สรุป

- เชิงอรรถ (อาจจะนำไปไว้ในบทก็ได้)
- บรรณานุกรม
- ภาพถ่าย (อาจจะจัดแบบแทรกในเนื้อหาก็ได้)
- ภาพลายเส้น (อาจจะจัดแบบแทรกในเนื้อหาก็ได้)
- แผนผัง
- ภาคผนวก 1 การศึกษาออกแบบเพื่อการบูรณะ (ถ้าหากสัญญาจ้างนั้นกำหนดไว้ให้ทำรายการนี้ด้วย)

ฯลฯ

7. การทำผังโบราณสถานสภาพก่อนขุดแต่งและหลักการขุดแต่ง

7.1 การทำผังโบราณสถานก่อนการขุดแต่ง ต้องประกอบด้วยผังบริเวณ ผังโบราณสถานทุกองค์ ซึ่งต้องผังด้านราบและรูปตั้งทั้งสี่ด้าน ตามสภาพและสัดส่วนจริง

7.2 การทำผังโบราณสถานหลังขุดแต่ง ต้องประกอบด้วยรายละเอียดเช่นเดียวกับผังโบราณสถานสภาพก่อนขุดแต่ง

7.3 ต้องทำแบบขึ้นส่วนทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่พบจากการขุดแต่ง (หรือที่เกตุร่วมลงมาจากที่ตั้งแล้ว) ด้วย โดยให้ระบุว่าคือชิ้นส่วนของอะไร หรือพบบริเวณใด

7.4 ต้องทำแบบขยายองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม เช่น ฐาน ประตู หน้าต่าง หน้าบัน เสา ฐาน ลวดลายปูนปั้น จิตรกรรม ฯลฯ ให้อยู่ในดุลยพินิจของนักโบราณคดีผู้ควบคุมงานเป็นผู้สั่งการ

7.5 การเขียนแบบโบราณสถานทุกชนิด ให้เขียนลงฟิล์มเขียนแบบขนาดไม่ต่ำกว่า A1

7.6 แบบโบราณสถานองค์เดียวกัน ให้เขียนด้วยมาตราส่วนเดียวกัน ทั้งสภาพก่อนขุดแต่ง สภาพหลังขุดแต่ง แบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรม และแบบเพื่อการบูรณะ

7.7 กำหนดมาตราส่วนให้เหมาะสมกับขนาดกระดาษ แต่โดยทั่วไปไม่ควรใช้มาตราส่วนเล็กกว่า 1 : 75

8. การทำแบบสันนิษฐาน (วิเคราะห์) ทางสถาปัตยกรรม

8.1 การทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรม ต้องประมวลจากหลักฐานที่เหลือติดกับที่และชิ้นส่วนที่พบเพิ่มเติมจากการขุดแต่งทางโบราณคดี หลักฐานที่เก็บรวบรวมไว้แล้วก่อนหน้านี้ ประกอบกับการศึกษาวิเคราะห์วิวัฒนาการด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ

8.2 หากโบราณสถานมีการสร้างทับซ้อนหลายสมัย ต้องทำแบบสันนิษฐานทุกสมัย ความสมบูรณ์ในการสันนิษฐานขึ้นอยู่กับหลักฐานหรือรายละเอียดของลวดลายเครื่องประดับต่าง ๆ ทางโบราณคดี และการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ

8.3 ต้องแสดงทั้งผังด้านราบและด้านตั้ง ผังด้านตั้งนั้นต้องมีจำนวนและรายละเอียดที่เหมาะสมกับโบราณสถานแต่ละองค์

8.4 ต้องมีแบบขยายองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมส่วนต่าง ๆ ที่จำเป็น

8.5 กระดาษมาตราส่วนและมาตรฐานอย่างอื่นให้เป็นไปตามมาตรฐานการทำผังสภาพโบราณสถานและหลังการขุดแต่ง

8.6 การทำแบบหรือรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการ หรือกรณีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการสันนิษฐานรูปสมบูรณ์ทางสถาปัตยกรรมได้นั้น ให้คณะกรรมการตรวจการจ้างเป็นผู้มีความเห็นชี้ขาด

9. การทำผังรูปแบบเพื่อการบูรณะ

9.1 โบราณสถานที่มีการสร้างทับซ้อน ต้องให้ความสำคัญต่อโบราณสถานทุกสมัยโดยให้พิจารณาหาแนวทางอนุรักษ์หรือเสริมความมั่นคงไว้ทุกสมัย แต่ในที่สุดต้องเลือกว่าสมัยใดจะทำการบูรณะให้เห็นเด่นชัดมากที่สุด ซึ่งส่วนมากมักจะยึดสมัยหลังสุด

9.2 ต้องทำรูปแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานทุกหน่วยที่พบจากการขุดแต่ง

9.3 การรื้อถอนและการบูรณะ ให้ใช้วิธีการด้วยรูปแปลน และรูปด้านทุกด้าน จึงแต่ละหน่วยต้องประกอบด้วย

9.3.1 แบบด้านวิศวกรรม

9.3.2 แบบเพื่อการบูรณะ

9.3.3 แผนขยายส่วนที่จำเป็น

9.4 การออกแบบเพื่อการบูรณะ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมศิลปากร ว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถาน พ.ศ. 2528 เป็นหลัก โดยให้เสนอหลักการ เหตุผล หรือทฤษฎีที่ยึดถือในการออกแบบเป็นเอกสารประกอบไว้ด้วย

9.5 เขียนแบบฟิล์มเขียนแบบ ขนาด A1 มาตรฐานให้พิจารณาให้เหมาะสมกับขนาดและรายละเอียดของโบราณสถานแต่ละแห่ง และโดยปกติโบราณสถานหลังเดียวกันให้เขียนด้วยมาตรฐานเดียวกัน

9.6 จัดทำรายการประกอบแบบการบูรณะ

9.7 จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายบูรณะ

รายการประกอบแบบ และรายละเอียด

งานโบราณคดี วัดมเหยงคณ์

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานวัดมเหยงคณ์ ดังรายการต่อไปนี้

- 1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3X3 เมตร จำนวน 3 หลุม
- 1.2 ขุดแต่งกำแพงวัดมเหยงคณ์ (โดยรอบ) พื้นที่ 1,240 ตารางเมตร
- 1.3 ขุดแต่ง อุโบสถ และพื้นที่ภายในกำแพงแก้วล้อมรอบพระอุโบสถ พื้นที่ 1,520 ตารางเมตร
- 1.4 ขุดแต่งโบราณสถานในเขตกำแพงวัดตลอดจนพื้นที่โดยรอบทั้งหมด พื้นที่ 17,040 ตารางเมตร
- 1.5 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทุกหลังทุกองค์
- 1.6 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานในวัดมเหยงคณ์ทั้งหมด และแบบบูรณะโบราณสถานทั้งหมด
- 1.7 ทำรายงานการขุดค้นขุดแต่งทางโบราณคดี

2. พื้นที่ดำเนินการ

วัดมเหยงคณ์ ตำบลกระมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

- 3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แผ่น
- 3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 19,800 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

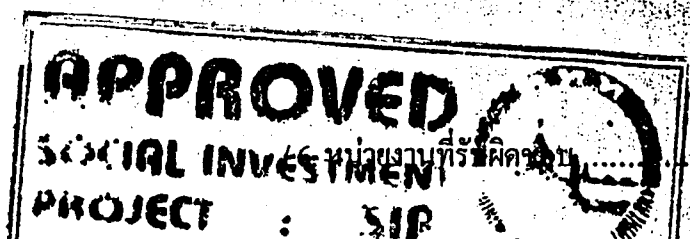
4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ คือ

- 4.2.1 ระมัดระวังในการขุดค้นทางโบราณคดี เก็บรายละเอียดข้อมูลในชั้นดินระดับล่าง เพื่อศึกษาหลักฐานมาตรวจสอบปัญหาเรื่องเมืองอโยธยา

5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้ว่าจ้างต้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน ตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาทำงานของส่วนงานโบราณคดี วัดมเหยงคณ์

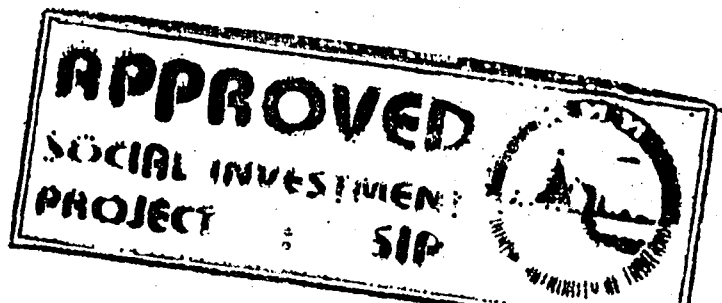

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- 6.3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

7. ผลงานที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทางโบราณคดีครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
- 7.2 ขุดแต่งโบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
- 7.3 รายงานการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดีตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.6 รวบรวมโบราณวัตถุพร้อมบัญชีโบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และอะเบียนฟิล์ม มอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบแบบมาตรฐานงานโบราณคดี และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย
- 7.9 ออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานที่พบทั้งหมด พร้อมประมาณราคากลางและกำหนดรายการประกอบแบบบูรณะ

รายการประกอบแบบ และรายละเอียด

งานโบราณคดี วัดลีกาสมุด

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานวัดลีกาสมุด ดังรายการต่อไปนี้

- 1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3X3 เมตร จำนวน 1 หลุม
- 1.2 ขุดแต่งเจดีย์ประธาน และวิหาร พื้นที่ 900 ตารางเมตร
- 1.3 ขุดแต่งพื้นที่โดยรอบตามที่กำหนดขอบเขตไว้ในผังรูปแบบ พื้นที่ 3,600 ตารางเมตร
- 1.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังการขุดแต่งทุกหลังทุกองค์ทั้งหมด
- 1.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด และแบบบูรณะ โบราณสถานทั้งหมด

2. พื้นที่ดำเนินการ

วัดลีกาสมุด ตำบลกะมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

- 3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แผ่น
- 3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 4,500 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

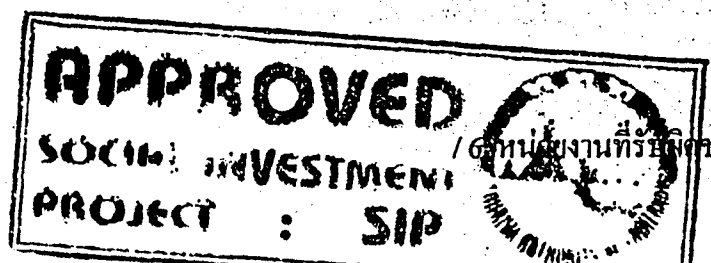
4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ คือ

- 4.2.1 การทำผังรูปแบบของเจดีย์ประธาน โดยเฉพาะในองค์เจดีย์จากร่องรอยที่ถูกกลกลบขุด พบมีฐานแบบสุโขทัย แสดงถึงอิทธิพลทางศิลปะสุโขทัยแพร่มาถึง และแสดงความเกี่ยวข้องกับวัดมเหยงคณ์

5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้ว่าจ้างต้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน ตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาทำงานของส่วนงานโบราณคดี วัดลีกาสมุด

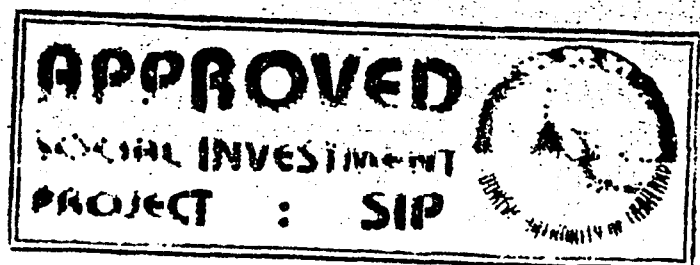

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- 6.3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

7. ผลงานที่โครงการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทางโบราณคดีครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
- 7.2 ขุดแต่งโบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
- 7.3 รายงานการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดีตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.6 รวบรวมโบราณวัตถุพร้อมบัญชีโบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์ม มอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบแบบมาตรฐานงานโบราณคดี และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย
- 7.9 ออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานที่พบทั้งหมด พร้อมประมาณราคากลางและกำหนดรายการประกอบแบบบูรณะ

**รายการประกอบแบบ และรายละเอียด
งานโบราณคดีวัดช้าง**

1. รายละเอียดของงานที่จะดำเนินการจ้าง

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา มีความประสงค์จะดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดี เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานวัดช้าง ดังรายการต่อไปนี้

- 1.1 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาด 3X3 เมตร จำนวน 3 หลุม
- 1.2 ขุดแต่งเจดีย์ประธาน อุโบสถ และเจดีย์ราย 3 องค์ พื้นที่ 2,400 ตารางเมตร
- 1.3 ขุดแต่งพื้นที่ภายในกำแพงวัดที่เหลืือตามที่กำหนดไว้ในผังรูปแบบ พื้นที่ 15,600 ตารางเมตร
- 1.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังการขุดแต่งทั้งหมด
- 1.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมของโบราณสถานทั้งหมด และแบบบูรณะ โบราณสถานทั้งหมด
- 1.6 ขุดแต่งภายนอกเขตวัดเพิ่มเติม จำนวน 7,000 ตารางเมตร

2. พื้นที่ดำเนินการ

วัดช้าง ตำบลกะมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตของงาน

- 3.1 พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามรายการประกอบแบบและผังรูปแบบ จำนวน 1 แผ่น
- 3.2 พื้นที่ปฏิบัติงานรวม 25,000 ตารางเมตร

4. วิธีปฏิบัติงานและข้อกำหนดต่าง ๆ

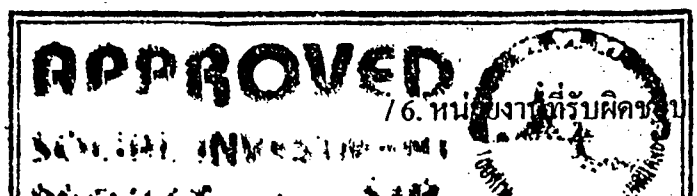
4.1 ให้ยึดถือตามมาตรฐานงานโบราณคดี ของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

4.2 สำหรับการดำเนินการทางโบราณคดีที่โบราณสถานแห่งนี้ มีงานที่ต้องเน้นเป็นกรณีพิเศษ คือ

- 4.2.1 หาขอบเขตของวัด (กำแพง)
- 4.2.2 หาเจดีย์รายซึ่งถูกทำลายจนเหลือแต่ฐานราก

5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ใช้เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น จำนวน 210 วัน โดยผู้ว่าจ้างต้องเริ่มลงมือปฏิบัติงาน ตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง ตามรายละเอียดการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาทำงานของส่วนงานโบราณคดีวัดช้าง

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 6.1 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
- 6.2 อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- 6.3 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร

7. ผลงานที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามสัญญา

- 7.1 ขุดค้นทางโบราณคดีครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด
- 7.2 ขุดแต่งโบราณสถานแล้วเสร็จตามพื้นที่ที่กำหนดในผังรูปแบบ
- 7.3 รายงานการขุดค้น ขุดแต่งทางโบราณคดีตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.4 ทำแบบโบราณสถานสภาพหลังขุดแต่งทั้งหมดตามกำหนดและตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.5 ทำแบบสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรมทั้งหมดตามกำหนดและเป็นไปตามมาตรฐานงานโบราณคดี
- 7.6 รวบรวมโบราณวัตถุพร้อมบัญชีโบราณวัตถุมอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.7 รวบรวมฟิล์มสไลด์ รูปภาพ (จัดใส่อัลบั้ม) พร้อมฟิล์ม และทะเบียนฟิล์ม มอบให้ทางราชการแล้วเสร็จ
- 7.8 ปฏิบัติงานอย่างอื่นแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาจ้าง ผังรูปแบบ รายการประกอบแบบมาตรฐานงานโบราณคดี และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานจนเรียบร้อย
- 7.9 ออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถานที่พบทั้งหมด พร้อมประมาณราคากลางและกำหนดรายการประกอบแบบบูรณะ

